

JOHDANTO

- 2** Raportin sisältö
- 4** Kesko lyhyesti ja keskeisiä tunnuslukuja

VASTUULLISUUS ON STRATEGINEN VALINTA

- 8** Pääjohtajan katsaus
- 10** Yhteiskuntavastuusta vastaavan johtajan katsaus
- 11** Kestävän kehityksen indeksit
- 12** Vuoden 2012 tapahtumia
- 14** Keskon toiminnan vaikutukset
- 16** Olennaisuusarvio
- 18** Sidosryhmävuorovaikutus
- 20** Mahdollisuudet ja riskit
- 22** Keskon vastuullisuusohjelma

VASTUULLISUUSTEEMAT

- 26** Vastuullinen toimija
- 34** Yhteisön hyväksi
- 38** Työyhteisö
- 44** Vastuullinen hankinta ja myynti
- 50** Hyvinvointia asiakkaille
- 54** Ilmastonmuutoksen hillintä

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN

- 60** GRI-indeksi
- 65** Vastuullisuuden johtaminen päivittäisessä toiminnassa
- 68** Vastuullisuuden seuranta ja ohjaus

TUNNUSLUVUT

- 77** Taloudellinen vastuu
- 82** Ympäristövastuu
- 91** Sosiaalinen vastuu
- 101** Termien selitykset ja laskentarajat
- 102** Riippumaton varmennusraportti
- 104** Yhteystiedot

RAPORTIN SISÄLTÖ

Kesko on raportoinut vastuullisesta toiminnastaan Global Reporting Initiativen (GRI:n) laatiman kestävän kehityksen raportointiohjeiston mukaisesti vuosittain vuodesta 2000 lähtien. Tämä raportti kattaa GRI G3 -ohjeistoa mukaillen taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun keskeisimmät osa-alueet. Sovellamme toiminnassamme AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita (sidosryhmien osallistaminen, olennaisten näkökohtien määrittäminen ja sidosryhmien odotuksiin vastaaminen).

Olemme jakaneet tämän raportin viiteen osioon: johdantoon, strategiaan, vastuullisuusteemoihin, vastuullisuuden johtamiseen ja GRI-tunnuslukuihin. Osioiden sisältöä on kuvattu Raportin rakenne -kappaleessa. Raportin sisällön vertailu GRI G3 -ohjeistoon on raportin sivuilla 60–64. Vertailussa Kesko esittää GRI:n edellyttämän itsearvioinnin siitä, miten laajasti Kesko on suositusta soveltanut. Tasoarvion on tarkistanut myös raportin varmentaja, ja osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että Kesko on soveltanut GRI-raportointiohjeita A+ -tason mukaisesti.

RAPORTIN RAKENNE

Johdannon alussa on perustiedot Keskoista, sen toimialoista, brändeistä, omistusrakenteesta ja markkina-alueesta. Sitä seuraa pääjohtajan ja yhteiskuntavastuusta vastaavan johtajan katsaukset, Keskon sijoittuminen tärkeimpiin kestävän kehityksen indekseihin sekä katsaus vuoden 2012 tärkeimpiin tapahtumiin ja Keskon vastuullisuuspolku. Vastuullisuuden keskeisiä tunnuslukuja on kuvattu yhteenvetona sivulla 7.

Vastuullisuus on strateginen valinta -kappaleessa kuvataan Keskon toiminnan vaikutuksia, olennaisimpia näkökohtia, vastuullisuuden liiketoimintavaikutuksia ja sidosryhmävuorovaikutusta sekä mahdollisuuksia ja riskejä keskittyen vähittäiskaupan kannalta olennaisimpiin asioihin. Vuoden 2008–2012 vastuullisuusohjelman tuloksia esitellään sivulla 22 ja päivitetyn vastuullisuusohjelman keskeisimpiä tavoitteita sivulla 23.

Vastuullisuusohjelman ja olennaisuusarvion pohjalta on valittu kuusi olennaista teemaa kertomaan Keskon vastuullisuustyöstä. Vastuullinen toimija -teemassa kerrotaan muun muassa Keskon vastuullisista toimintatavoista ja kauppaverkoston monikanavaisuudesta. Yhteisöllisyys-teema kuvaa paikallisuutta ja K-kauppiasyrittäjyyttä. Keskoa työnantajana ja työyhteisönä esitellään Työyhteisö-tekstissä. Neljännessä teemassa on katsaus hankinnan vastuullisuuteen ja tuoteturvallisuuteen, ja viidennessä kerrotaan sähköisistä ja asiakkaiden hyvinvointia edistävästä palveluista. Teemaosion päättää esitely Keskon työstä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Teematekstien case-esimerkit on jaettu kahteen ryhmään: Tehdään hyvää. Yhdessä. -caset havainnollistavat liiketoimintastrategian kannalta keskeistä vastuullisuustyötä ja Kohokohtia-caset kuvaavat Keskon edelläkävijyyttä ja toiminnan monipuolisuutta. Uutta teemaosiossa ovat sidosryhmäpuheenvuorot, joissa keskeiset sidosryhmämme kertovat odotuksistaan ja näkemyksistään.

Olemme tuoneet keskolaisten teemaa vastuullisuustyötä esiin Vastuun-

kantaja-sarjassa, jota on julkaistu kesästä 2012 alkaen Keskon intranetissä, Keskonetissä. Tuomme tänä vuonna Vastuunkantaja-sarjan mukaan raportin teemaosioon, jonka Vastuunkantaja-esittelyt jatkuvat pidempänä raportin verkkoversiossa.

Vastuullisuuden johtaminen -osiossa kerrotaan vastuullisuuden johtamisesta ja organisoinnista Keskoissa sekä kuvataan lähestymistavat johtamiseen kunkin vastuullisuusteeman avulla. Vastuullisen toiminnan edistymistä ja tuloksia esitellään tarkemmin raportin GRI-tunnuslukuosiossa sivuilla 77–100 jaoteltuna GRI-ohjeiston mukaisesti. Tulosten esittelyssä on käytetty sidosryhmien ja Keskon kannalta olennaisimpia tunnuslukuja.

Raporttia lukiessa kannattaa huomioida, että esimerkiksi henkilöstöasioista kerrotaan sekä Työyhteisö-teematekstissä että GRI-tunnuslukuosiossa.

MUUT VASTUULLISUUSVIESTINTÄKANAVAT

Laajempaa taloustietoa, Keskon hallinnointiperiaatteet ja riskienhallinta esitetään tarkemmin Keskon vuosikertomuksessa ja Kesko.fi-sivuilla. Keskon vastuullisuusohjelma 2008–2012, yhteiskuntavastuun visio ja periaatteet sekä sidosryhmäanalyysi ovat kokonaisuudessaan osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

Keskon vastuullisuustyöstä kerrotaan myös Keskon vuosikertomuksessa, Keskon ja sen ketjujen nettisivuilla, Pirkka.fi-sivuilla sekä Keskon, sen ketjujen ja K-kauppojen Facebook-sivuilla ja muissa sosiaalisen median kanavissa.

TÄMÄ ON KESKON 13. YHTEISKUNTAVASTUUN RAPORTTI. SEN TEEMANA ON TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ.

RAPORTOINNIN KATTAVUUS

Kesko-konserni (jäljempänä myös Kesko) noudattaa raportointikokonaisuuden ja raportoitavien tietojen määrittelyssä GRI:n Boundary Protocol -ohjeistusta.

Raportointi kattaa Keskon kaikki toiminnat:

- Pääosa taloudellisen vastuun tunnusluvuista saadaan konsernitilinpäätöksestä, jonka laatimista ja esittämistä säätelevät IFRS-standardit.
- Ympäristötunnusluvuista keskeisimmät, kuten energiankulutustiedot, veden kulutustiedot, jätteet sekä toiminnasta syntyvät suorat kasvihuonekaasupäästöt, kattavat emoyhtiö Kesko Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden merkittävimmät ympäristövaikutukset kaikissa toimintamaissa lukuun ottamatta Venäjän Intersport-kauppoja.
- Henkilöstötunnusluvut kattavat emoyhtiö Kesko Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden henkilöstön kaikissa toimintamaissa.

Keskon henkilöstöstä vähittäiskaupassa työskentelee noin kolme neljäsosaa. Raportti ei kata kauppiasyrittäjien palveluksessa olevia työntekijöitä, ellei sitä ole mainittu erikseen tekstissä.

Mahdolliset poikkeamat ja rajoitukset laskentarakenteissa on raportoitu kyseessä olevien tunnuslukujen yhteydessä. Mikäli aiemmin raportoiduissa tunnusluvuissa, niiden kattavuudessa, rajauksissa tai mitaustekniikoissa on muutoksia, niistä on ilmoitettu kyseessä olevien tunnuslukujen yhteydessä.

Tunnuslukujen raportointi ei kata urakoitsijoita eikä tavarantoimittajia, ellei toisin mainita.

TIETOJA K-KAUPPIAISTA

Keskon toimialayhtiöt ja ketjut toimivat tiiviissä yhteistyössä kauppiasyrittäjien sekä muiden kumppaneiden kanssa. Raportissa esitetään K-kauppoja koskevia tietoja (esimerkiksi energiaseuranta) silloin, kun ne olennaisesti liittyvät Keskon raportointiin ja täydentävät kokonaiskuvaa Keskon ja K-kauppiain suhteista yhteiskuntaan ja muihin sidosryhmiin. Raportissa käytetään tällöin muotoa K-ryhmä.

RAPORTIN SIDOSRYHMÄT

Keskon raportointi on kattavaa, ja useat sijoittajat ja kestävän kehityksen arviointijat tekevät laitokset käyttävät raporttia tietolähteenään arvioidessaan Keskon suorituskykyä vastuullisuuden eri osa-alueilla. Raportin tärkeimmät kohderyhmät ovat omistajat, sijoittajat, analyytikot, Keskon henkilökunta ja media. Haluamme huomioida raportissa myös muut Keskon tärkeät sidosryhmät: asiakkaat, tavarantoimittajat ja palveluntoimittajat sekä kansalais- ja ympäristöjärjestöt. Teemaosion avulla kerromme asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme Keskon vastuullisesta toiminnasta ja vuoden 2012 tapahtumista käytännönläheisellä tavalla.

GLOBAL COMPACT -RAPORTOINTI

Raportissa on kuvaus Global Compact -aloitteen kymmenen periaatteen toteutumisesta Keskon toiminnassa. Global Compact hyväksyy GRI:n G3-version tunnuslukujen käytön tähän tarkoitukseen. GRI-indeksissä sivuilla 60–64 on kerrottu, mitä tunnuslukuja on käytetty mittaa-

maan ihmisoikeus-, työelämän oikeus- ja ympäristöperiaatteiden sekä korruption vastaisten periaatteiden toteutumista.

RAPORTOINNIN VARMENNUS

Tämä raportti on julkaistu painettuna suomeksi ja englanniksi, ja se on luettavissa pdf-versiona osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus ja verkkoversiona osoitteessa yhteiskuntavastuu2012.kesko.fi. Raportin verkkoversiossa on pääkohtia raportista sekä jonkin verran lisämateriaalia.

Suomenkielisen painetun yhteiskuntavastuun raportin vastuullisuustiedot on varmentanut riippumaton kolmas osapuoli, PricewaterhouseCoopers Oy, ja englanninkielisille vastuullisuustiedoille on tehty vastaavustarkistus. PricewaterhouseCoopers Oy:n varmennusraportti on julkaistu sivuilla 102–103.

Riippumaton varmentaja on varmentanut Keskon yhteiskuntavastuun raportoinnin vuodesta 2002 lähtien. Toimeksiannon varmennuksesta antaa toimiva johto.

Tämä raportti kertoo vuoden 2012 vastuullisuustyön edistymisestä ja tuloksista. Se sisältää joitakin tietoja tammi-maaliskuulta 2013. Vuoden 2011 raportti julkaistiin huhtikuussa 2012, ja vuoden 2013 raportti julkaistaan keväällä 2014.

KESKO LYHYESTI

Kesko on kaupan alan pörssiyhtiö, jonka kotipaikka ja päätoimitalo sijaitsevat Helsingissä. Kesko toimii ruoka-, käyttötavara-, rauta-, auto- ja konekaupassa. Se johtaa vähittäiskauppaketjuja ja tuottaa vähittäiskauppaketjujen ostotoiminnan, logistiikan, verkostokehityksen ja tiedonhallinnan palvelut. Keskon ketjutoimintaan kuuluu noin 2 000 kauppaa kahdeksassa maassa: Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä.

KESKON TOIMIALAT

RUOKAKAUPPA

LIIKETOIMINTA

Ruokakesko on keskeinen toimija Suomen päivittäistavarakaupassa. Yli 900 K-ruokakaupasta vastaavat K-ruokakauppiat, joiden kanssa Ruokakesko toimii ketjuliiketoimintamallilla. Joulukuussa 2012 Ruokakesko avasi ensimmäisen K-ruoka-ketjun päivittäistavarakaupun Pietarissa Venäjällä.

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVOITOSTA
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

44 %

69 %

LIIKEVAIHTO

LIIKEVOITTO
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

4 311
Milj. €

168,4
Milj. €

HENKILÖSTÖ 31.12.2012

TOIMINTAMAAT

3 114

Suomi, Venäjä

PÄRKKA

KESPRO

KÄYTTÖTAVARAKAUPPA

LIIKETOIMINTA

Keskon käyttötavara-kaupan ketjut tarjoavat asiakkaalle pukeutumiseen, kotiin, vapaa-aikaan, kodintekniikkaan, viihteeseen sekä sisustamiseen ja huonekaluihin liittyviä tuotteita ja palveluita.

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVOITOSTA
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

16 %

8 %

LIIKEVAIHTO

LIIKEVOITTO
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

1 603
Milj. €

19,8
Milj. €

HENKILÖSTÖ 31.12.2012

TOIMINTAMAAT

8 950

Suomi, Viro
Latvia, Venäjä

citymarket.fi NETANTIILA.COM

RAUTAKAUPPA

LIIKETOIMINTA

Rautakesko toimii kahdeksassa maassa, joissa se johtaa ja kehittää viittä rakentamisen, remontoimisen ja sisustamisen tuotteiden ja palveluiden vähittäiskauppaketjua, sekä Suomessa K-maatalousketjua. Rautakeskon ja sen ketjujen toimintaan kuuluvat sekä kuluttaja- että ammattiasiakaskauppa.

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVOITOSTA
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

29 %

6 %

LIIKEVAIHTO

LIIKEVOITTO
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

2 827
Milj. €

13,6
Milj. €

HENKILÖSTÖ 31.12.2012

TOIMINTAMAAT

10 204

Suomi, Ruotsi, Norja
Viro, Latvia, Liettua
Venäjä, Valko-Venäjä

AUTO- JA KONEKAUPPA

LIIKETOIMINTA

Auto- ja konekaupan muodostavat VV-Auto ja Konekesko tytäryhtiöineen. VV-Auto ja Konekesko edustavat johtavia merkkejä sekä vastaavat niiden myynnistä ja jälkimarkkinoinnista.

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVAIHDOSTA

OSUUS KONSERNIN
LIIKEVOITOSTA
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

11 %

17 %

LIIKEVAIHTO

LIIKEVOITTO
ILMAN KERTALUONTEISIA
ERIÄ

1 114
Milj. €

42,1
Milj. €

HENKILÖSTÖ 31.12.2012

TOIMINTAMAAT

1 259

Suomi, Viro, Latvia
Liettua, Venäjä

KESKON LIIKETOIMINTA

Kesko ja K-kauppiat muodostavat K-ryhmän, jonka vähittäismyynti vuonna 2012 oli noin 12 miljardia euroa. K-ryhmä työllistää noin 45 000 henkeä.

Kesko-konsernin liikevaihto vuonna 2012 oli 9 686 miljoonaa euroa ja se kasvoi 2,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kansainvälisen toiminnan osuus oli 18,2 % ja kasvoi 9,0 %. Vuoden 2012 lopussa Keskon yhteistyökumppanina oli 1 210 K-kauppiasyrittäjää.

KESKON OMISTAJAT

Kesko Oyj on pörssiyhtiö, jonka osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy Helsingin Pörssissä. Kesko Oyj:n osakekanta on jaettu A- ja B-osakesarjoihin. Yhtiön osakepääoma oli 31.12.2012 yhteensä 197 282 584 euroa.

Kaikista osakkeista A-osakkeiden osuus oli 32,2 % ja B-osakkeiden 67,8 %. Jokainen A-osake tuottaa 10 ääntä ja jokainen B-osake 1 äänen. A-osakkeiden tuottamien äänten osuus oli 83 % ja B-osakkeiden tuottamien äänten osuus oli 17 % kaikista osakkeiden tuottamista äänistä.

Äänimäärän perusteella laskettuna 10 suurimman osakkeenomistajan osuus oli 17,3 % osakemäärästä ja 36,0 % äänistä.

Keskon hallussa olevilla osakkeilla (608 591 kpl B-osakkeita) yhtiö ei voi äänestää. Vuoden 2012 lopussa A-osakkeiden markkina-arvo oli 774 miljoonaa euroa ja B-osakkeiden 1 644 miljoonaa euroa. Koko osakekannan markkina-arvo oli yhteensä 2 418 miljoonaa euroa.

Osakkeenomistajia oli vuoden 2012 lopussa 44 554. Se on 3 339 enemmän kuin vuoden 2011 lopussa.

Ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus kaikista osakkeista oli joulukuun lopussa 18 %. Ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus B-osakkeista oli joulukuun lopussa 27 %.

HENKILÖKUNTA

Vuonna 2012 Keskoissa työskenteli kokonaiskokoiseksi työntekijöiksi muutettuna keskimäärin noin 19 741 henkilöä (18 960) kahdeksassa maassa: Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä. Henkilöstöstä 52 % oli Suomessa ja 48 % muissa toimintamaissa. Koko henkilökuntamäärästä vähittäiskaupassa työskenteli noin kolme neljäsosaa.

Henkilömäärän keskimääräinen lisäys vuoteen 2011 verrattuna oli Suomessa 170 henkilöä. Suomen ulkopuolella henkilömäärä lisääntyi 611 henkilöllä vuoteen 2011 verrattuna.

KAUPPAPAIKKATOIMINTA

Kauppapaikkaverkosto on Keskon strateginen kilpailutekijä, joka luo mahdollisuuksia liiketoiminnan kehittämiseksi sekä myynnin ja asiakastytyväisyyden kasvattamiselle. Keskon toimialayhtiöt vastaavat omista kauppapaikoistaan koko niiden elinkaaren ajan. Ne hoitavat kauppapaikkaverkostonsa suunnittelun sekä tekevät verkosto- ja liiketoimintasuunnitelmiinsa perustuvat investoinnit konsernin kiinteistöstrategian mukaisesti. Toimialayhtiöiden yhteistyömahdollisuuksia haetaan ja hyödynnetään kauppa-keskushankkeissa.

Keskon kiinteistötoiminnan lähtökohdiana on kauppapaikkojen elinkaari-

lisuus ja ekotehokkuus. Tavoitteena ovat kaupan alan alhaisimmat elinkaarikustannukset. Kesko investoi vain tiloihin, joita tarvitaan sen omaan tai sitä tukevaan liiketoimintaan.

Keskon omistamien tai vuokraamien kiinteistöjen ja toimitilojen yhteenlaskettu pinta-ala oli vuoden 2012 lopussa 4 122 000 m². Vuoden lopussa omistuskohteita oli Suomessa 750 000 m² ja muissa toimintamaissa 355 000 m².

TAVARAN- JA PALVELUNTOIMITTAJAT

Kesko osti tavaroita noin 8,1 miljardilla eurolla. Suomalaisten toimittajien osuus oli tästä noin 68 %. Kaikkiaan Keskoilla oli aktiivisia tavaroiden ja palvelujen toimittajia noin 21 700, joista Suomessa toimivia yrityksiä oli 10 600. Konsernin muissa toimintamaissa toimittajia oli 8 100 ja muualla maailmassa 3 000. Suomen toimintojen tärkeimmät tuontimaat olivat Alankomaat, Ruotsi, Saksa ja Tanska sekä EU:n ulkopuolella Kiina.

ASIAKASRYHMÄT

Keskon myynti kauppiasyrittäjille oli 52 % myynnistä vuonna 2012. Ruokakauppiaille ostot Keskon kautta olivat noin 92 %, käytötavara- ja maatalouskauppiaille noin 96 % ja rauta- ja maatalouskauppiaille noin 72 %. K-kauppiat ostivat suoraan maakuntien lähitoimittajien tuotteita 586 miljoonalla eurolla. Keskon oman vähittäiskaupan osuus myynnistä oli 26 %. Keskon ammattiasiakaskaupan osuus myynnistä oli 22 %.

KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA	2012	2011	2010
Talous			
Liikevaihto, milj. €	9 686	9 460	8 777
Liikevoitto ilman kertaluontoisia eriä, milj. €	235	279	268
Tulos ennen veroja, milj. €	215	282	312
Sidotun pääoman tuotto ilman kertaluontoisia eriä, %	9,3	13,1	14,0
Osingot, milj. €	118	118	128
Maksetut palkat, palkkiot ja sosiaalikulut, milj. €	603	571	521
Ostetut tavarat, materiaalit ja palvelut, milj. €	9 454	9 188	8 526
Investoinnit, milj. €	378	425	325
Henkilökunta			
Vakinaisia työntekijöitä, %	89,0	87,4	86,3
Kokoaikaisia työntekijöitä, %	71,3	71,5	71,3
Työhyvinvointi (henkilöstötutkimus, asteikko 1–5)	3,81	3,75	3,75
Sukupuolten välisen tasa-arvon toteutuminen (henkilöstötutkimus, asteikko 1–5)	4,18	4,11	4,02
Naisten osuus esimiehistä, Suomi, %	51	51	52
Panostus työterveyshuoltoon, €/henkilö	479	447	435
Sairauspoissaoloprosentti, Suomi, %	4,8	4,8	4,9
Sairauspoissaoloprosentti, muut toimintamaat, %	4,0	3,4	3,7
Ympäristö			
CO ₂ -päästöt, Scope 1 ja 2, CO ₂ e, tuhatta tonnia (kiinteistöt ja oma logistiikka)	208	202	200
CO ₂ -päästöt/liikevaihto (Scope 1 ja 2)	21,4	21,3	22,8
CO ₂ -päästöt/FTE (Scope 1 ja 2)	10,5	10,5	10,8
Sähköenergian ominaiskulutus, Suomi, kWh/brm ²	213	219	224
Lämpöenergian ominaiskulutus, Suomi, kWh/brm ²	95	90	110
Jätteen hyötykäyttöaste, % (Suomen keskusyksiköt ja noutotukut)	93	93	n/a
Toimitusketju			
Suorat riskimaaostot, suomalaiset yhtiöt, % kaikista ostoista	1,3	1,8	1,5
BSCI-auditointiprosessissa olevat tavarantoimittajat	209	247	188
SA8000-sertifioidut tavarantoimittajat	14	10	24

SUOMI

Kaikki toimialat. Kauppoja 1 535.

RUOTSI JA NORJA

Rakentamis- ja sisustustuotteiden kauppa. Kauppoja 127.

BALTIAN MAAT

Rakentamis- ja sisustustuotteiden kauppa, konekauppa, huonekalukauppa ja etäkauppa. Kauppoja 46.

VENÄJÄ

Rakentamis- ja sisustustuotteiden kauppa, ruokakauppa, urheilukauppa, konekauppa. Kauppoja 44.

VALKO-VENÄJÄ

Rakentamis- ja sisustustuotteiden kauppa. Kauppoja 9.

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Vuotta 2012 leimasi yleisen taloustilanteen ja kuluttajan luottamuksen heikentyminen sekä niiden seurauksena käynnistetty Keskon kannattavuusohjelma. Sähköisen kaupan ja palveluiden rooli vahvistui kuluttajien odottaessa kaupalta yhä enemmän monikanavaisia palveluita. Merkittävimpiä hankkeita olivat kauppakeskus Veturi Kouvolassa ja ensimmäinen K-ruoka-ketjun päivittäistavarakauppa Pietarissa Venäjällä. Päivitimme vuoden aikana vastuullisuusohjelmamme, joka asettaa sekä pitkän että lyhyen ajan tavoitteita Keskon ja koko K-ryhmän toiminnalle.

KANNATTAVUUSOHJELMALLA SÄÄSTÖJÄ JA TEHOKKUUTTA

Heikentynyt taloustilanne ja kustannustason nousu edellyttivät vuonna 2012 voimakkaita toimenpiteitä Keskon kilpailukyyn varmistamiseksi sekä kustannustehokkuuden parantamiseksi. Keskossa käynnistettiin koko konsernin kattava kannattavuusohjelma, jonka tavoitteena oli myynnin kasvun turvaaminen, 100 miljoonan euron suuristen kustannus-

säästöjen toteuttaminen sekä pääomien käytön tehostaminen investointeja sopeuttamalla ja varastojen kiertoa parantamalla. Pääosan tavoiteltavista kustannussäästöistä ennakoidaan toteutuvan jo vuoden 2013 aikana.

KAUPPAVERKOSTO KASVAA UUSILLE MARKKINOILLE

Keskon suurimpiin vähittäiskauppahankkeisiin kuuluva kauppakeskus Ve-

turi avattiin Kouvolassa syyskuussa. Kotimaan lisäksi Kesko hakee kasvua erityisesti Venäjän nopeasti kasvavilta markkinoilta. Joulukuussa avattiin ensimmäinen K-ruoka-ketjun päivittäistavarakauppa Pietarissa Venäjällä. Tavoitteena on avata vuoden 2013 aikana kolme uutta K-ruokakauppaa Pietarin alueella ja kolmas K-rauta Moskovassa.

Laajentumisen kannalta on keskeistä onnistua sijainniltaan hyvien kauppapaikkojen hankinnassa ja rakentamisessa,

kauppakonseptien kehittämisessä, ostotoiminnassa ja logistiikassa sekä motivoituneen ja osaavan henkilökunnan palkkaamisessa ja kannustamisessa.

Kaupan toimintaan kohdistuu monenlaista kansainvälistä ja kansallista sääntelyä. Vuonna 2012 käytiin paljon keskustelua Suomen kilpailulakiin esitetystä määrävän markkinaosuuden muutoksesta. Kesko vastustaa esitettyä muutosta, koska se näkemyksemme mukaan rajoitaisi avointa ja reilua kilpailua, nostaisi hintoja, supistaisi valikoimia ja lisäisi tuontia. Lakimuutoksessa ei ole huomioitu sitä, että K-ruokakauppiasyrittäjät kilpailevat muiden ruokakaupan yritysten lisäksi myös keskenään.

VASTUULLISUUS ON STRATEGINEN VALINTA

Vastuullisuus on jokapäiväistä työtä Keskoissa ja K-kaupoissa. Se on olennaista myös hyvän taloudellisen tuloksen saavuttamiseksi ja luottamuksen rakentamiseksi Keskon, K-kauppojen, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden välille.

Uudistimme vuonna 2012 vastuulliset toimintatapamme, jotka ohjaavat keskoilaisten ja K-kaupoissa työskentelevien työtä. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että kaikki työntekijät kahdeksassa toimintamaassamme, samoin kuin yhteistyökumppanimme, sitoutuvat toimimaan Keskon arvojen ja vastuullisten toimintatapojen mukaisesti.

PALVELUT MONIKANAVAISTUVAT

Asiakkaiden tarpeet ja ostokäyttäytymisen muuttuvat nopeasti uusien verkkopalveluiden ja nopeasti kehittyvän teknologian myötä. Sähköisen asioinnin ja monikanavaisien palvelujen merkitys on kasvanut muutamassa vuodessa.

Sähköisten palvelujen ja verkkokaupan yleistymisen tuo uudenlaisia asiointimahdollisuuksia asiakkaille sekä edellyttää kaupalta uusia toimintamalleja ja logistisia ratkaisuja.

Keskossa on käynnistetty konsernitason hanke, jonka tavoitteena on kauppojen ja ketjujen sähköisen asioinnin, palveluiden ja vuorovaikutuksen voimakas lisääminen. Tavoitteiden saavuttami-

nen edellyttää, että kehityshankkeet etenevät riittävän nopeasti ja että pystymme tarjoamaan asiakkaita kiinnostavia sähköisiä palveluita ja verkkokauppoja.

OSALLISTUMME ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄÄN

Kesko liittyi keväällä 2012 elinkeinoelämän ja Helsingin kaupungin yhteiseen Ilmastokumppanit-verkostoon, jonka tavoitteena on löytää uudenlaisia toimintatapoja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

Toukokuussa 2013 valmistuva Raision Kodin1-sisustustavaratalo on Pohjoismaiden ensimmäinen passiiviliikerakennus. Anttilan logistiikkakeskuksessa Keravalla saadaan hyötykäyttöön lähes kaikki jäte, noin 99 %.

Käytössä olevia energiaratkaisuja ovat K-ruokakauppojen pakastekalusteiden kannet ja ovet, lauhdelämmön talteenotto, hiilidioksidia käyttävät kylmälaitteet sekä säädettävä ja kohdennettu valaistus. Keslogin kuljetusten päästöjä pienennetään taloudellisella ajolla, reittisuunnittelulla ja kaksitasoisilla perävaunuilla.

K-rautojen ja Rautioiden Energiaosaja-palvelun tavoitteena on tehdä kodin energiatehokkuuden parantaminen helppoksi asiakkaille.

Tutkimme myös uusiutuvien energialähteiden käyttöä: esimerkiksi maaperän ja veden käyttö lämpö- ja kylmävarastoina sekä aurinkoenergian hyödyntäminen ovat teknisten ratkaisujen kehittyessä yhä useammin mahdollinen vaihtoehto.

VASTUULLISUUSOHJELMA PÄIVITETTIIN

Keskon hallitus hyväksyi Keskon päivitetyn vastuullisuusohjelman joulukuussa 2012. Ohjelmaa ja sen tavoitteita työstäesämme otimme huomioon toimintaympäristön tulevat muutokset ja sidosryhmien odotukset. Päivitetty vastuullisuusohjelma sisältää sekä lyhyen ajan että vuoteen 2020 asti ulottuvia tavoitteita Keskon ja koko K-ryhmän toiminnalle. Vastuullisuusohjelma koskee kaikkia toimialoja, ja on tärkeää huolehtia siitä, että se tulee osaksi kaikkia toimintaprosesseitamme.

Asiakkaidemme on voitava luottaa myymiemme tuotteiden laatuun ja turvallisuuteen sekä siihen, että tullessaan K-kauppaan he tekevät vastuullisen valinnan. Uusi K-vastuullisuuskonsepti otetaan käyttöön kaikissa K-ruokakaupaketuissa vuonna 2013, ja sen tavoitteena on tehdä vastuulliset teot näkyviksi ja helpoiksi asiakkaillemme.

KESKO JATKAA MERKITTÄVIMMISSÄ INDEKSEISSÄ

Vastuullisuuden vaatimus on noussut instituutio-sijoittajien tärkeiden kriteerien joukkoon sijoituskohteiden valinnassa. Kesko on vakiinnuttanut asemansa vastuullisuutta mittaavissa vertailuissa, jotka toimivat sijoittajien työkaluna sijoituspäätöksissä.

Vuonna 2012 Kesko valittiin jälleen tärkeimpiin kestävä kehityksen indekseihin, kuten Dow Jonesin indekseihin DJSI World ja DJSI Europe, FTSE4Good-indeksiin ja Nordic Carbon Disclosure Leadership -indeksiin. Kesko on ollut Maailman 100 vastuullisimman yrityksen listalla joka vuosi listan perustamisesta, vuodesta 2005 alkaen.

Kesko on mukana YK:n Global Compact -aloitteessa ja on kaikissa toimintamaissaan sitoutunut noudattamaan kymmentä yleisesti hyväksyttyä ihmisoikeuksia, työelämää, ympäristöä ja korruption vastaista toimintaa koskevaa periaatetta.

Kansainväliset aloitteet ja kestävä kehityksen indeksit asettavat korkean vaatimustason Keskon vastuullisuudelle. Meidän on jatkossa huolehdittava entistä paremmin siitä, että vastuullisuus toteutuu tinkimättä kaikessa toiminnassamme.

Kiitän kaikkia keskolaisia, kauppiaita ja heidän henkilökuntaansa sekä yhteistyökumppaneitamme tuloksellisesta yhteistoiminnasta. Tehdään hyvää yhdessä.

Matti Halmesmäki
pääjohtaja

YHTEISKUNTAVASTUUSTA VASTAAVAN JOHTAJAN KATSAUS

VASTUULLISUUDESTA EI VOI TINKIÄ

Keskon yhteiskuntavastuutyö on pitkäjänteistä, korkeatasoista ja kansainvälisestikin tunnustettua. Kesko on ollut vuosia merkittävimmissä kestävä kehityksen indekseissä. Tämä asettaa korkean vaatimustason vastuullisuustyöllemme ja sen jatkuvalle kehittämiselle. Uudistetun vastuullisuusohjelmamme tavoitteena onkin varmistaa, että vastuullisuus toteutuu jokaisen K-ryhmäläisen päivittäisessä työssä ja kaikissa prosesseissamme.

Kaupan ala on ollut julkisuudessa viimeisen vuoden aikana, myös negatiivisessa valossa. Keskustelua ovat herättäneet muun muassa Suomen vähittäiskaupan rakenne, päivittäistavarakaupan määräävää markkinaosuutta koskeva kilpailulain muutos ja verotus. Työnantajana Kesko oli esillä julkisuudessa syksyllä 2012, jolloin Keskon kannattavuusohjelmaan liittyneitä yhteistoimintaneuvotteluja jouduttiin käymään kaikilla toimialoilla. Tuotteiden toimitusketjut ja tuoteturvallisuus puhuttivat alkuvuodesta 2013, ensin Finnwatchin raportin esiintuoman thaimaalaisen tehtaan työolojen epäkohon vuoksi, sitten paljastuneiden hevosenlihatapausten vuoksi.

Kesko toimii kahdeksassa maassa ja K-ryhmä työllistää noin 45 000 henkeä. Ostamme tavaraa noin 8 miljardilla eurol-

la vuodessa noin 22 000 tavarantoimittajalta. On todennäköistä, että jatkossakin julkisessa keskustelussa nousee esiin erilaisia kaupan vastuullisuuteen liittyviä tapauksia. Asiakkaat odottavat meidän varmistavan vastuullisuuden toteutumisen koko toimitusketjussa, vaikka se olisi pitkäkin. On pidettävä huolta siitä, että vastuullisuus toteutuu tinkimättä jokaisessa prosessissamme. Vastuullisuuden pitää toteutua myös yhteistyökumppaneidemme toiminnassa.

Väestön ikääntymässä ja työvoimarakenteen muuttuessa on kaupan alalla edessä tulevaisuudessa työvoimapula. Vastuullisuuden merkitys työnantajakuvan rakentamisessa korostuu entisestään. Yksi vuoden 2013 painopisteistämme on edistää nuorten työllistymistä ja K-ryhmän houkuttelevuutta työnantajana. Osallistumme Nuorisotakuu-hankkeeseen, jolla edistetään nuorten työllisyyttä ja ehkäistään syrjäytymistä. Suomessa on yhteensä noin 1 300 K-kauppaa Keskon yksiköiden lisäksi, ja tavoitteena on työllistää mahdollisimman monta syrjäytymisuhan alla olevaa nuorta.

Kesko seuraa ja ennakoii aktiivisesti yhteiskunnan muutoksia, ja teemme jatkossa entistä tiiviimpää yhteistyötä ja keskustelemme avoimesti järjestöjen, vi-

ranomaisten ja muiden sidosryhmiemme kanssa.

Vuonna 2012 kiinnitimme erityistä huomiota siihen, kuinka vastuulliset teot tulisivat entistä paremmin asiakkaiden näkyviin kaupoissa. Jatkossa vastuullisuustyömme tulee näkymään Tehdään hyvää. Yhdessä -teeman avulla konkreettisenä informaationa kaupoissa: kerromme tuotteista, niiden alkuperästä, tuotannosta ja paikallisuudesta. Haluamme tuoda asiakkaille näkyväksi omaa vastuullisuustyötämme ja auttaa asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja mahdollisimman helposti.

Keskon yhteiskuntavastuun raportti 2012 on 13. raporttimme. Vuosien varrella olemme kehittäneet raportointiamme, ja tänäkin vuonna raportissamme on paljon uutta kuten sidosryhmäpuheenpuorot ja raportin verkkoversio. Odotamme kiinnostuneina GRI-raportointiohjeiston G4-version mukanaan tuomia muutoksia ja kehitystä kohti integroitua raportointia.

Matti Mettälä

johtaja, henkilöstö ja sidosryhmäsuhteet yhteiskuntavastuusta vastaava konserni-johtoryhmän jäsen

KESKO MERKITTÄVIMMISSÄ KESTÄVÄN KEHITYKSEN INDEKSEISSÄ

Kesko on ollut Maailman 100 vastuullisimman yrityksen listalla vuodesta 2005 alkaen. Tammikuussa 2013 julkaistulla listalla Keskon sijoitus oli 50.

DOW JONES SUSTAINABILITY INDEXES

Kesko on ollut listattuna Dow Jonesin kestävä kehityksen indekseissä DJSI World ja DJSI Europe kymmenen perättäistä vuotta.

SUSTAINABILITY YEARBOOK 2013

Tammikuussa 2013 julkaistussa Sustainability Yearbook 2013 -kirjassa Kesko valittiin pronssisijalle päivittäistavarakaupan sarjassa. Vuosikirjaan hyväksytään vain ne yritykset, jotka toimialoitain kuuluvat RobecoSAMin tekemän arviointityön perusteella maailman 15 %:n parhaimmiston.

STOXX GLOBAL ESG LEADERS

Kesko on vuodesta 2011 alkaen mukana STOXX Global ESG Leaders -indekseissä, joihin on listattuna maailman johtavia yrityksiä ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja vastuullisen hallintotavan kriteereillä mitattuna.

FTSE4GOOD

Kesko on vuodesta 2009 alkaen listattu FTSE4Good-indeksiin. Vuoden 2012 FTSE4Good-indeksiin arvioinnissa Kesko sai yleisarvosanaksi 96/100. Keskon työ ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sai 5 pistettä asteikolla 0-5.

CDP

CDP valitsi Keskon toista kertaa mukaan Nordic Carbon Disclosure Leadership -indeksiin lokakuussa 2012. Keskon saama pistemäärä oli Consumer Staples -toimialan korkein.

OEKOM

Saksalainen oekom research arvioi yrityksiä yli 100:lla ympäristö- ja sosiaalisen vastuun kriteerillä. Keskolle oekom research on antanut prime-luokituksen C+ (viimeisin tammikuussa 2012), mikä tarkoittaa, että Kesko kuuluu toimialansa parhaisiin yrityksiin maailmassa.

LUE LISÄÄ
kestävän kehityksen indekseistä osoitteesta
www.kesko.fi/sijoittajat

VUODEN 2012 TAPAHTUMIA

26.3.2012

MONENLAISIA TULOKSENTEKIJÖITÄ

Kymmenet kehitysvammaiset ovat saaneet työ- tai harjoittelupaikan K-kaupoista K-kauppiasliiton ja Kehitysvammaliiton yhteistyöhankkeen avulla.

18.4.2012

ILMASTOKUMPPANIT VERKOSTOITUIVAT

Kesko liittyi elinkeinoelämän ja Helsingin kaupungin Ilmastokumppanit-verkostoon ja sitoutui vähentämään hiilidioksidipäästöjään.

27.6.2012

VASTUULLISET TOIMINTATAPAMME -OHJEISTUS UUDISTUI

5.12.2012

K-RUOKA ON KESKON ENSIMMÄINEN PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA VENÄJÄLLÄ

24.10.2012

UUSIA VERKKOKAUPPOJA

Lokakuussa avatun citymarket.fi:n lisäksi vuoden aikana avattiin uudet verkkokaupat mustaporssi.fi ja kookenka.fi.

1.11.2012

KÄTEISTÄ RAHAA K-RUOKAKAUPPOISTA

Käteisnostopalvelua testattiin 30 K-marketissa. Tavoitteena on laajentaa palvelu valtakunnalliseksi K-ruokakaupoissa kesään 2013 mennessä.

1.5.2012

SÄHKÖISIÄ PALVELUJA ASIAKKAILLE

Toukokuusta alkaen mobiilissa toimivilla Pirkka resepti- ja ostoslistapalveluilla oli vuoden lopussa yli 120 000 käyttäjää.

1.6.2012

ENERGIATEHOKKAAMPAA ASUMISTA

Rautakeskon Energiaosaaja-konsepti otettiin vuoden aikana käyttöön 26 K-raudassa ja 88 Rautiassa. Energiaosaajat ja Energiamestarit palvelevat rautakaupan asiakkaita.

1.9.2012

VASTUULLISEN HANKINNAN OPAS PÄIVITETTIIN

Opas toimii Keskon ostajien ja tavarantoimittajien apuna erityisesti riskimaastoissa.

13.9.2012

KAUPPAKESKUS VETURI AVAUTUI KOUVOLASSA

K-ryhmän ketjuista kauppakeskuksessa toimivat K-citymarket, K-rauta, Anttila, Intersport, Musta Pörssi, Kookenka ja Budget Sport.

10.10.2012

TALOUDELLISEMPAA AJOA

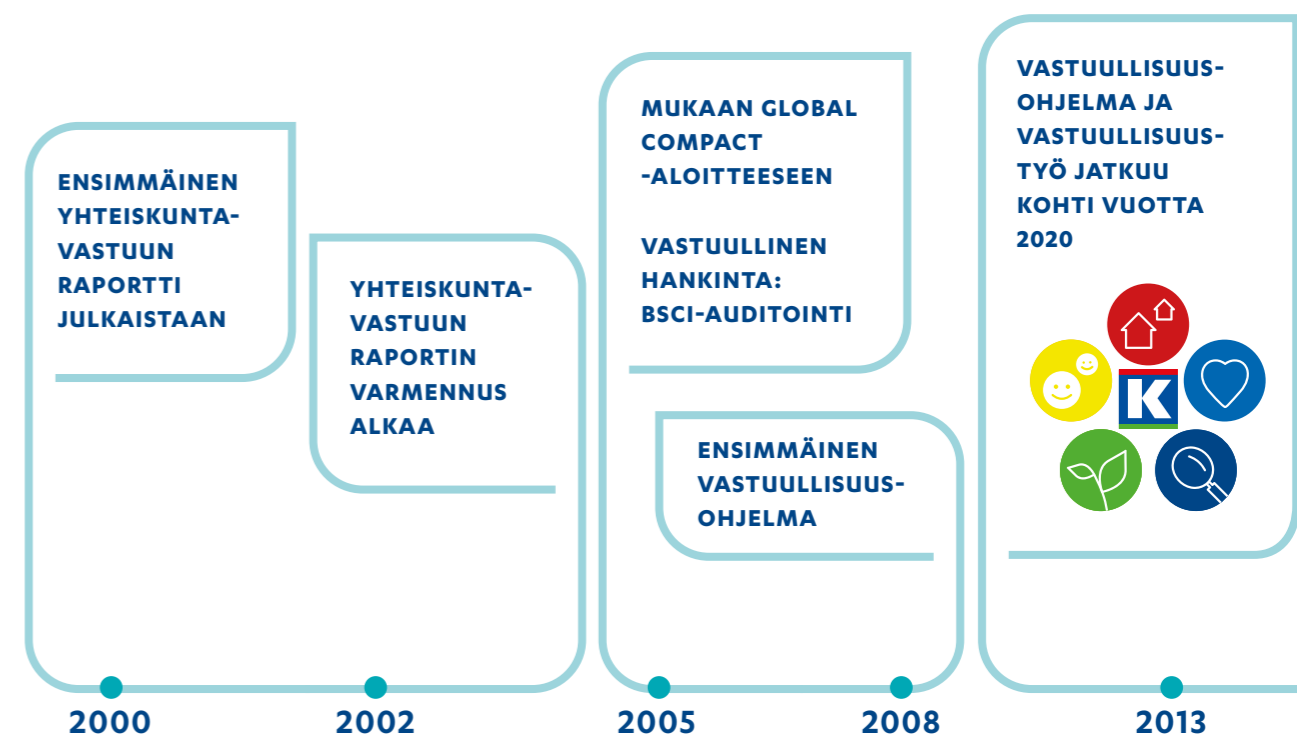
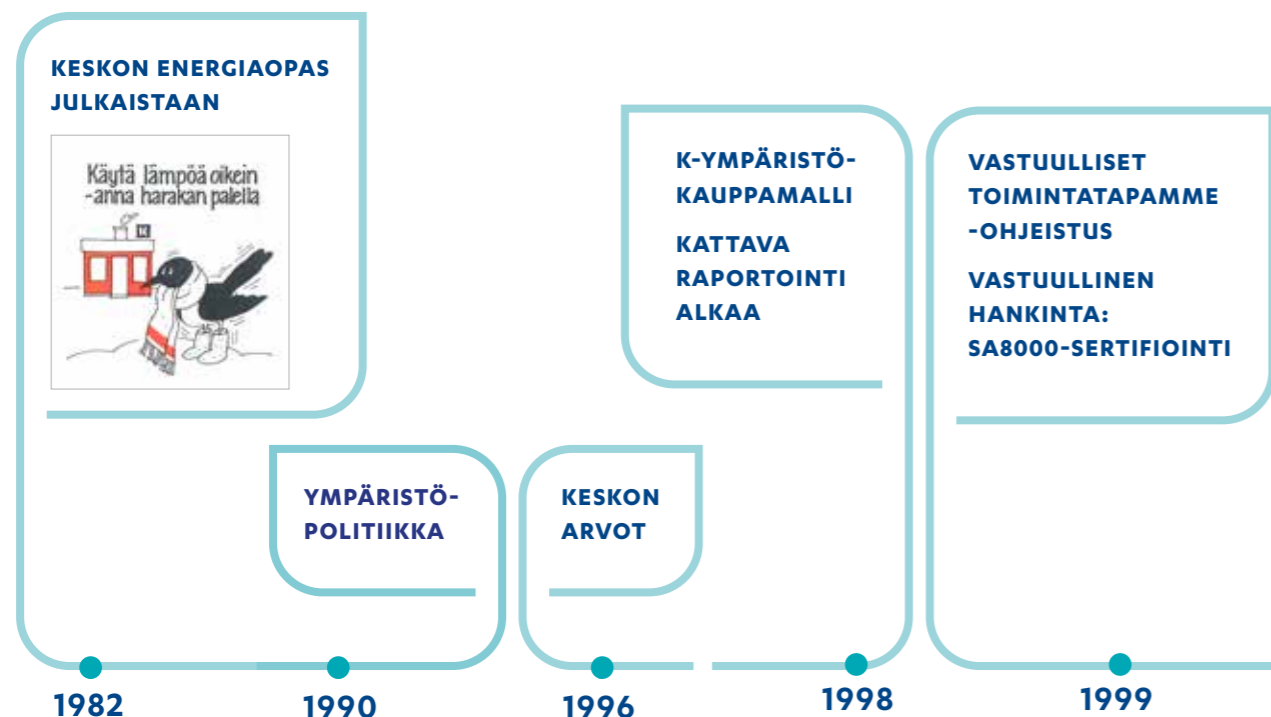
Keslog aloitti kuljettajiensa taloudellisen ajotavan koulutusohjelman, jolla vähennetään kuljetusten päästöjä.

5.11.2012

K-KESÄDUUNIKAMPANJALLA HUOMIO NUORTEN TYÖLLISTÄMISEEN

Vuoden K-kesätyöntekijäksi valittiin K-citymarket Seppälän Anni Nurminen ja vuoden K-kesätyöntantajaksi K-citymarket Loimaan kauppiaspari Jyrki ja Mari Koenkytö.

KESKON VASTUULLISUUSPOLKU

KESKON TOIMINNAN VAIKUTUKSET

Keskon vastuullisuusteemat perustuvat maailmanlaajusten megatrendien vaikutuksiin Keskon arvoketjussa. Vastuullisuuden näkökohdat on priorisoitu olennaisuusmatriisissa sivulla 17 ja niitä kuvataan tarkemmin raportin teemaosiossa sivulla 24–59.

GLOBAALI TALOUS

- Vastuullisen sijoittamisen kasvava merkitys
- Eettiset hankintaperiaatteet ja ihmisoikeudet toimintaketjussa
- Hyvä hallinnointitapa

VÄESTÖNKASVU

- Veden ja ravinnon riittävyys 9 miljardille ihmiselle
- Väestön ikääntyminen ja työvoiman riittävyys

ILMASTONMUUTOS

- Huomio koko tuotantoketjun ja tuotteiden elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin
- Oman toiminnan tehostaminen

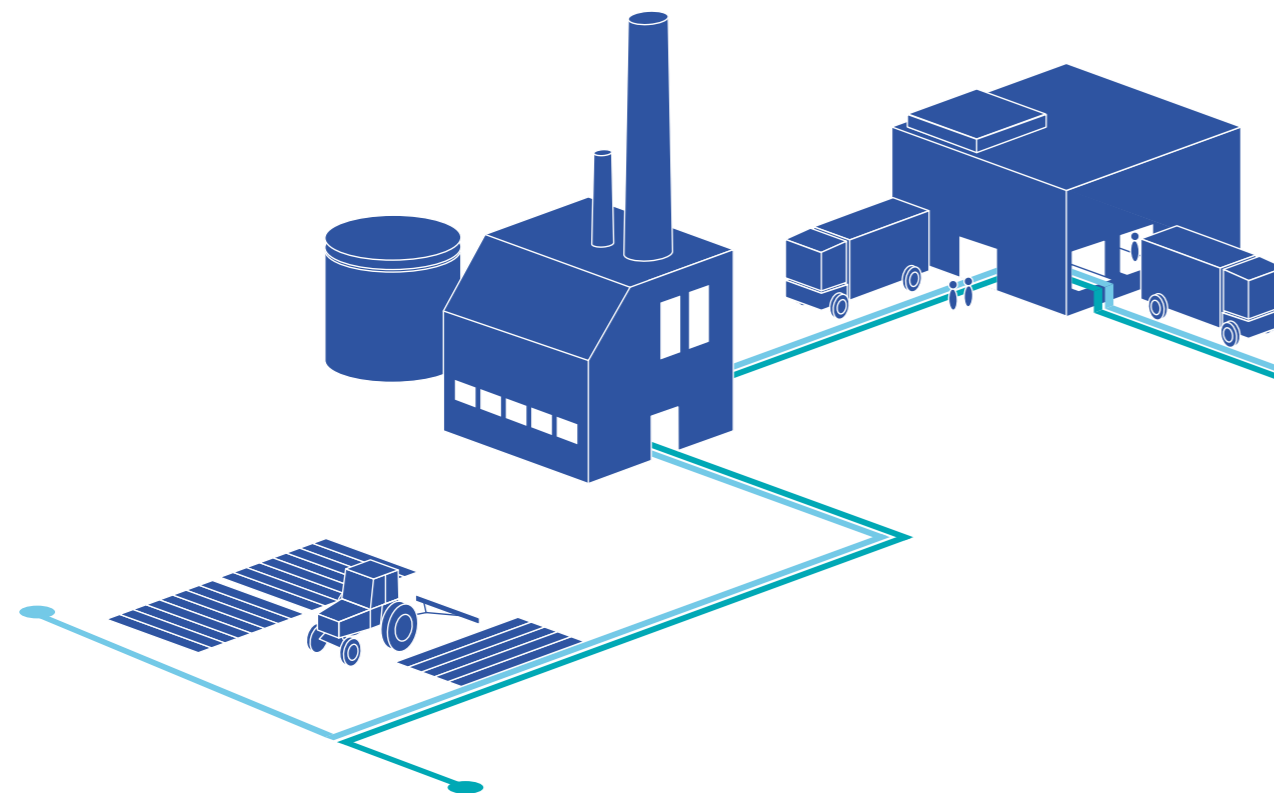

TEKNOLOGIAN KEHITTYMINEN

- Sähköisten palvelujen merkityksen kasvu
- Ajan ja paikan merkitys häviää

KESKON ARVOKETJU

RAAKA-AINEET → TUOTANTO → LOGISTIIKKA

→ KAUPPA → ASIAKAS → TUOTTEET JA PALVELUT → KIERRÄTYS

VASTUULLISUUSTEEMAT

1 VASTUULLINEN TOIMIJA

Vastuulliset toimintatapamme ohjaavat kaikkea toimintaamme. Parannamme yhdessä taloudellista kannattavuutta. Kehitämme kauppaverkostomme monikanavaisuutta asiakkaiden odotuksia kuunnellen.

2 YHTEISÖN HYVÄKSI

Paikallisuus ja K-kauppiat ovat K-ryhmän kilpailuetuja. Kauppias tuntee paikallisen yhteisön ja asiakkaidensa tarpeet. Kesko on mukana rakentamassa parempaa yhteiskuntaa yhdessä kumppaneiden kanssa.

3 TYÖYHTEISÖ

Tarjoamme mielekkäitä ja monipuolisia työtehtäviä 45 000 hengelle kahdeksassa maassa. Haluamme olla kaupan alan houkuttelevin työpaikka, jolla on tyytyväiset työntekijät ja osaavat esimiehet.

4 VASTUULLINEN HANKINTA JA MYYNTI

Varmistamme hankintaketjun vastuullisuuden ja vastaamme tuotteiden turvallisuudesta ja laadusta. Tarjoamme asiakkaille tietoa ja tukea vastuullisiin ostopäätöksiin.

5 HYVINVOINTIA ASIAKKAILLE

Helpotamme asiakkaiden elämää, tarjoamme terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluita sekä opastamme tuotteiden oikeaan käyttöön. Teemme vastuulliset teot asiakkaille näkyviksi ja helpoiksi.

6 ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ

Osallistumme ilmastonmuutoksen etenemisen hillintään ja edistämme luonnonvarojen kestävää käyttöä. Autamme asiakkaita pienentämään omia ympäristövaikutuksiaan.

VASTUULLISUUSTYÖ KESKITTYY OLENNAISEEN

Keskon yhteiskuntavastuun visio ja vastuullisuuden olennaisuusarvio päivitettiin syksyllä 2012. Päivityksessä huomioitiin Keskon vastuullisuusohjelman päivityksessä esiin nousseet asiat, vastuullisuuden megatrendit, sidosryhmien kannalta merkittävät näkökohdat ja Keskon strategiset tavoitteet.

YHTEISKUNTAVASTUUN VISIO

Keskon yhteiskuntavastuun visioksi kietyttiin: Olemme kaikilla vastuullisuuden osa-alueilla kaupan alan edelläkävijä maailmassa. Yhteiskuntavastuun visiota tarkastellaan pääsidosryhmittäin tarkemmin osoitteessa www.kesko.fi.

OLENNAISUUSARVIO

Keskon vastuullisuuden olennaisuusarvion tarkoituksena on nimetä Keskolle ja sen sidosryhmille keskeisimmät vastuullisuusnäkökohdat. Olennaisuusarvio ohjaa Keskon yhteiskuntavastuu- ja sidosryhmätyöskentelyä ja määrittelee toimenpiteitä sidosryhmien odotusten täyttämiseksi. Olennaisuuden kautta Kesko on myös määritellyt sille merkittävät, tässä raportissa esitettävät tunnusluvut.

Aiemman, vuonna 2010 päivitetyn olennaisuusarvion ryhmäjoista (taloudellinen vastuu, ympäristövastuu, henkilöstövastuu sekä vastuullinen hankinta ja myynti) luovuttiin, koska monet toiminnot kattavat laajasti eri osa-alueita. Hankintaan vaikuttavia näkökohtia ovat esimerkiksi tehtaiden työolot, tuotannon ympäristövaikutukset, tehokas logistiikka, tuoteturvallisuus ja taloudellinen kannattavuus. Samaan aihealueeseen kuuluvia näkökohtia myös yhdistettiin arviossa. Uusia tai suuremman painoarvon saaneita näkökohtia ovat muun muassa paikallisuus, tuotteiden palvelullistaminen ja muuttuvat odotukset työlle.

Päivitetty olennaisuusarvio käsiteltiin Keskon yhteiskuntavastuun ohjausryhmässä, konsernijohtoryhmässä ja hallituksessa.

VASTUULLISUUSOHJELMA

Vastuullisuusohjelman 2008–2012 päivitystyö aloitettiin loppuvuodesta 2011. Vuoden 2012 aikana sidosryhmien odotuksia ja toiveita selvitettiin laajasti johdon ja kauppioiden haastatteluilla, tutkimuksilla sekä sidosryhmäpaneelilla. Selvityksistä saadut tulokset, sidosryhmien odotukset, vaikutukset Keskon liiketoimintaan sekä yhteiskuntavastuun vision ja olennaisuusarvion päivityksessä tunnistetut merkittävimmät näkökohdat muodostivat pohjan, josta vastuullisuusohjelman osa-alueet syntyivät.

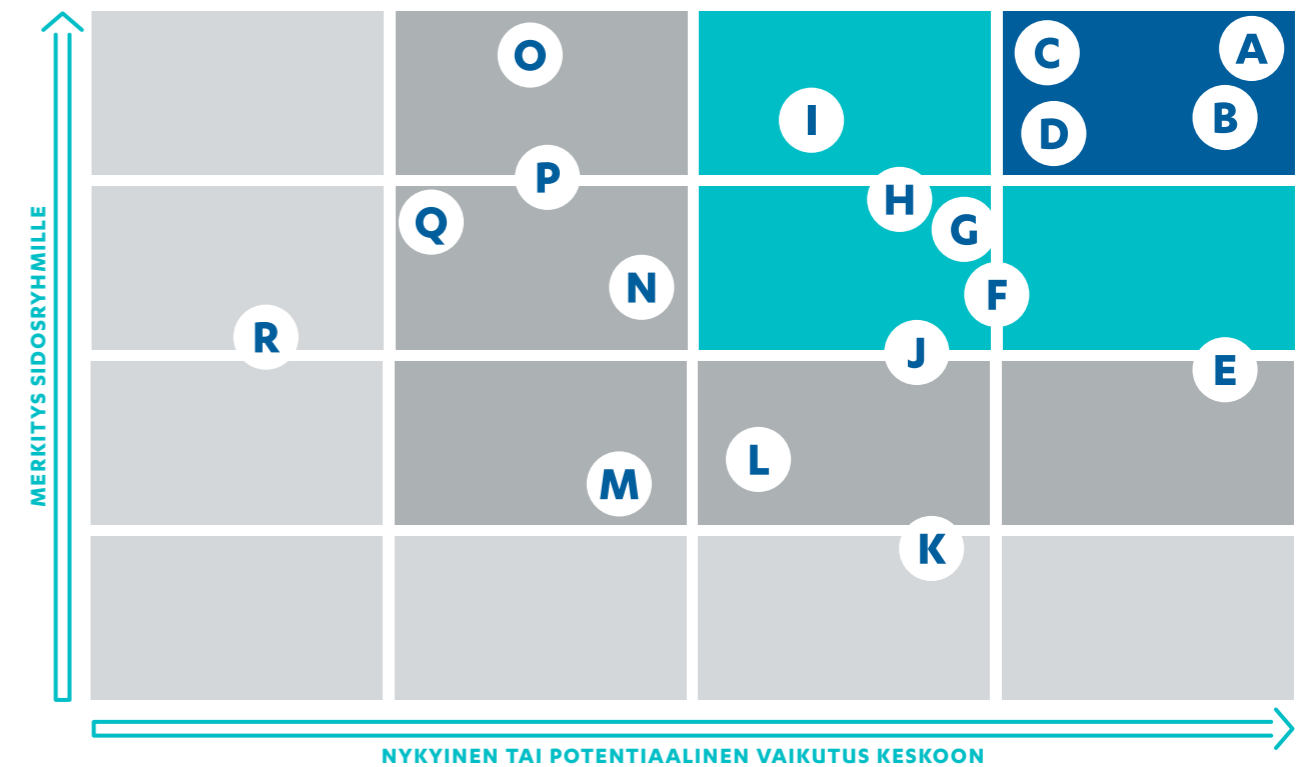
Vastuullisuusohjelmaa päivitti konserni- ja toimialatasoinen projektiryhmä, ja sitä käsiteltiin kevään 2012 aikana toimialojen johtoryhmissä. Keskon konsernijohtoryhmä käsiteli vastuullisuusohjelmaa marraskuussa 2012 ja Keskon hallitus hyväksyi ohjelman joulukuussa 2012. Päivitetty vastuullisuusohjelma julistettiin helmikuussa 2013.

Vastuullisuusohjelma koskee Keskon kaikkia toimialoja, ja sisältää sekä lyhyen että pitkän ajan tavoitteita. Kukin toimiala on laatinut ohjelman osa-alueesta omat, toimialakohtaiset tavoitteet. Vastuullisuusohjelman sitoumukset muodostavat ohjelman rungon, ja yksittäisiä tavoitteita voidaan jatkossa tarkentaa vuosittain aiempaa ohjelmaa joustavammin.

Vastuullisuusohjelman sitoumukset ja keskeisimpiä tavoitteita esitellään sivulla 23 ja osoitteessa www.kesko.fi. Raportin teemat sivuilla 24–59 pohjautuvat vastuullisuusohjelman vastaavien osa-alueiden tavoitteisiin ja tuloksiin. Vastuullisuusohjelman tuloksia vuodelta 2012 esitellään sivulla 22 ja laajemmin vuosilta 2008–2012 osoitteessa www.kesko.fi.

Keskon olennaiset yhteiskuntavastuunäkökohdat on esitetty oheisessa matriisissa, jossa pystyakseli kuvaa merkittävyyttä sidosryhmille ja vaak-akseli nykyistä tai potentiaalista vaikutusta Keskoon. Merkitystä sidosryhmille on arvioitu kokonaisuutena, ja siksi yksittäisten sidosryhmien eri näkökohdille antama painoarvo ei kuvastu matriisista.

OLENNAISUUSMATRIISI

RAPORTISSA KÄSITELLYT TEEMAT SIVUILLA 24–59 PERUSTUVAT OLENNAISUUSMATRIISISSA TUNNISTETTUIHIN NÄKÖKOHTIIN SEURAAVASTI:

VASTUULLINEN TOIMIJA

- A. Taloudellinen kannattavuus
- B. Hyvä hallinnointitapa ja riskienhallinta
- D. Saavutettavuus ja monikanavaisuus
- N. Asioinnin turvallisuus

YHTEISÖN HYVÄKSI

- L. Paikallisuus
- M. Yhteisöllisyys

TYÖYHTEISÖ

- E. Henkilöstön osaamisen kehittäminen
- G. Reilu työyhteisö
- Q. Muuttuvat odotukset työlle

VASTUULLINEN HANKINTA JA MYYNTI

- C. Tuoteturvallisuus ja -laatu
- O. Kestävä tuotevalikoima
- P. Ihmisoikeudet ja tuotannon ympäristövaikutukset hankintaketjussa

HYVINVOINTIA ASIAKKAILLE

- H. Hyvinvoinnin edistäminen
- J. Asiakkaan opastaminen

- K. Tuotteiden palvelullistaminen

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ

- F. Tehokas logistiikka
- I. Energia- ja resurssitehokkuus
- R. Kestävän maatalouden edistäminen

SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS

Yhteiskuntavastuun tuloksia ja vaikutuksia arvioitaessa huomioidaan Keskon keskeiset sidosryhmät, joita ovat asiakkaat, sijoittajat ja Keskon omistajat, Keskon henkilökunta, kauppiat ja kauppojen henkilökunta, tavarantoimittajat, media, viranomaiset, kansalais- ja muut järjestöt sekä ammattiyhdistykset. Keskossa sidosryhmäanalyysi sisältyy johtamismalliin ja toimintasuunnitelmiin. Toimintaa kaikilla vastuullisuuden osa-alueilla kehitetään keskeisten sidosryhmien odotusten mukaisesti.

Keskon yhteiskuntavastuun visio on kuvattu sidosryhmien kautta. Se on luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus. Sidosryhmien odotuksia Keskolle, Keskon toimenpiteitä näiden odotusten täyttämiseksi sekä tunnuslukuja tulosten mittaamiseksi on kuvattu konsernin vastuullisuustyön sidosryhmäanalyysissä

osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus. Toimialoilla on käytössä myös omia sidosryhmäanalyyssejä. Keskon sidosryhmävuorovaikutuksesta laadittu prosessikuvaus on tämän sivulla alaosassa.

Keskon vastuullisuusohjelmaa päivitettäessä pidettiin kaksi sidosryhmäpaneelia ja tavoitteiden laadinnassa huomioitiin sidosryhmien odotukset ja sidosryhmien kannalta merkittävät näkökohdat. Keskon vastuullisuuden olennaisuusarvio ohjaa Keskon yhteiskuntavastuu- ja sidosryhmätyöskentelyä ja määrittelee toimenpiteitä sidosryhmien odotusten täyttämiseksi. Lue lisää olennaisuusarviosta ja vastuullisuusohjelmasta sivuilta 16–17 ja 22–23.

Sidosryhmien odotuksia selvitetään säännöllisesti erilaisilla tutkimuksilla. TNS Gallupin tekemässä Yritysten maine ja vastuullisuus 2012 -tutkimuksessa Kes-

kon ja K-kauppojen maineen vahvimpina osa-alueena nähtiin tuotteiden ja palveluiden kokonaisuus. Kehityskohteina esiin nousi taloudellisen toiminnan läpinäkyvyys sekä sosiaalisen vastuun kokonaisuus kuten työntekijöistä huolehtiminen, rehellisyys ja lahjomattomuus sekä eettisten periaatteiden noudattaminen.

Sidosryhmien odotusten tunteminen edellyttää säännöllistä vuoropuhelua. Sivun 19 taulukossa kuvataan vuorovaikutusta keskeisten sidosryhmien kanssa.

KESKON SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS

KESKEISET SIDOSRYHMÄT	SIDOSRYHMÄN OSALLISTAMINEN JA VUOROVAIKUTUSKANAVAT	SIDOSRYHMÄN ODOTUKSIIN VASTAAMINEN
ASIAKKAAT	<ul style="list-style-type: none"> Asiakaspalvelukanavat Vuorovaikutus sosiaalisen median kanavien kautta (erityisesti Facebook, Twitter, Google+, Pinterest) lisääntyy ja blogien merkitys kasvaa Keskon ja K-kauppojen vastuullisuuskysely Pirkka.fi:ssä keväällä 2012: vastaajille tärkeitä asioita olivat tuoteturvallisuus, asiakastietojen turvallinen käsittely ja lähiruuan lisääminen kaupan valikoimiin Mobiili- ja verkkopalveluja asiakkaille, esimerkiksi Pirkka resepti- ja ostoslistasovellus 	Vastuullisuus näkyy vahvasti asiakkaille K-ryhmän kuluttajabrändeissä ja kaupassa. Asiakkaiden on voitava luottaa tuotteiden laatuun ja turvallisuuteen ja siihen, että jo tullessaan K-kauppaan he tekevät vastuullisen valinnan.
SIJOITTAJAT, OMISTAJAT JA ANALYYTIKOT	Vastuullisuuskysymykset sijoittajilta ja osakkeenomistajilta ovat lisääntyneet viime vuosina. Kesko vastaa vuosittain useisiin kestävä kehityksen arviointeja tekevien laitosten kyselyihin. Esimerkkejä tilaisuuksista: <ul style="list-style-type: none"> Yhtiökokous Sijoittajatapaamiset Tiedotustilaisuudet Taustatietotilaisuudet (Capital Market Day) 	Kesko haluaa jatkaa ja parantaa sijoitustaan merkittävässä kestävä kehityksen indekseissä ja listoilla, sillä ne ovat tärkeitä puolueettomia todistuksia vastuullisesta toiminnasta. Raportoinnin ja hallinnointiperiaatteiden läpinäkyvyys sekä lakien ja vastuullisten toimintatapojen noudattamisen varmistaminen luovat vankan pohjan Keskon liiketoiminnalle.
HENKILÖKUNTA JA KAUPPIAAT	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstötutkimus Kehitys- ja tavoitekeskustelut Konserniyhteistyökokoukset Keskon intranetin Keskonetin maasivut: Keskonet Suomi, Viro, Latvia, Venäjä ja kaikille yhteinen Keskonet Global Keskonetissä Suora linja ja Postia pääjohtajalle -palautekanavat, keskustelupalsta sekä useita blogeja K-kauppioiden, K-kauppojen henkilökunnan, keskolaisten ja yhteistyökumppaneiden vuosittainen K-Team Päivä Vastuullisia toimintatapoja käsittelevät Arvoviesti-tilaisuudet 	Keskon työyhteisö on kehittyvä ja kansainvälinen; yhteiset periaatteet ja toimintatavat ovat työmme perusta kaikkialla. Vastuullisuuden merkitys työnantajakuvan luomisessa korostuu entisestään. Ne yritykset, joissa työtyytyväisyys on hyvä ja jotka tarjoavat monipuolisia työtehtäviä ja uralla etenemisen mahdollisuuksia, onnistuvat todennäköisimmin houkuttelemaan ja pitämään parhaat työntekijät. K-kauppias kuuntelee asiakaskuntansa toiveita ja mukauttaa valikoimansa sen mukaan. Kaupassa vastuullisuutta toteutetaan kaikessa toiminnassa.
TAVARAN-TOIMITTAJAT JA PALVELUN-TUOTTAJAT	<ul style="list-style-type: none"> Yli 21 000 tavaroiden ja palveluiden toimittajaa Läheinen yhteistyö Vastuullisen hankinnan opas Kumppanitapaamiset, esimerkiksi vuosittainen Ruokakeskon Kumppani-info 	Monimuotoinen verkostoituminen tavarantoimittajien kanssa edellyttää toimitusketjun kaikilta osapuolilta yhteisten arvojen, tavoitteiden ja toimintatapojen hyväksymistä. Kannamme yhdessä vastuun siitä, että asiakkaamme voivat luottaa asiantuntemukseemme, palveluihimme sekä tuotteidemme laatuun ja turvallisuuteen.
YHTEISKUNTA (MEDIA, VIRANOMAISET, KANSALAISET JA MUUT JÄRJESTÖT JA AMMATTIYHDISTYKSET)	<ul style="list-style-type: none"> Tapaamiset Mediatilaisuudet ja -kyselyt Toiminta järjestöissä BSCI-toiminta kansainvälisesti sekä kansallinen BSCI-maaryhmä Kansalaisjärjestöjen kyselyt, muun muassa Finnwatchin raportti kaupan omien merkkien vastuullisuudesta vuonna 2013 ja WWF Suomen Soijakysely 2012 	Kesko seuraa ja ennakoii aktiivisesti yhteiskunnan muutoksia läheisessä yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa. Teemme yhteistyötä ja keskustelomme avoimesti kansalaisjärjestöjen, viranomaisten ja muiden päättäjien kanssa.

MAHDOLLISUUDET JA RISKIT

KESKO EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ YHDESSÄ ASIAKKAIDEN KANSSA

Vastuullinen toiminta on Keskolle strateginen valinta ja yhteiskuntavastuun kantaminen on yksi Keskon arvoista. Se luo mahdollisuuksia asiakastyytyvyyden parantamiseen ja terveen, kannattavan liiketoiminnan kasvattamiseen.

Kahdeksassa maassa toimivana monitoimialayhtiönä Kesko tarjoaa vastuullisia tuotevaihtoehtoja ja palveluratkaisuja lähes kaikilla kulutuksen osa-alueilla suurelle määrälle kuluttajia. Keskon valikoimissa on tuotteita ja palveluja, joiden avulla Kesko ja sen asiakkaat voivat yhdessä vähentää kulutuksen haittavaikutuksia ja edistää kestävästä kehityksestä.

KAUPPAVERKOSTON KASVU UUSILLE MARKKINOILLE

K-ryhmän pääasiallinen toimintamalli Suomessa on ketjuliiketoimintamalli, jossa itsenäiset K-kauppiat harjoittavat vähittäiskauppaa Keskon vähittäiskauppaketuissa. Kilpailuetua saadaan yhdistämällä systemaattinen ketjutoiminta ja yrittäjyyteen perustuva K-kauppiastointiminta. K-kauppiat rakentavat paikallisten asiakkaidensa tarpeita vastaavan valikoiman sekä palvelun heidän toiveitaan kuunnellen ja asiakastietoa hyödyntäen.

Kotimaan lisäksi Kesko hakee kasvua erityisesti Venäjän nopeasti kasvavilta markkinoilta. Kesko on investoinut viime vuosien aikana merkittävästi erityisesti Suomen ruokakauppa- ja rautakaupan ulkomaan kauppapaikkaverkoston kehittämiseen. Keskeisenä strategisena tavoitteena on toteutettujen investointien myyntitehon kasvattaminen ja tätä kautta saavuttaa asetetut pääoman tuottotavoitteet.

Laajentumisen kannalta on keskeistä onnistua sijainniltaan hyvien kauppapaikkojen hankinnassa ja rakentamisessa, kauppa- ja kauppakonseptien kehittämisessä, osto- ja logistiikkatoiminnassa ja logistiikassa sekä motivoi-

tuneen ja osaavan henkilökunnan palkkaamisessa ja kannustamisessa. Venäjän maariskit kuten korruptio, viranomais-toiminnan ennakoimattomuus ja nopeat muutokset laeissa ja niiden soveltamisessa sekä yllättävät muutokset toimintaympäristössä voivat hidastaa laajentumista ja vaikeuttaa liiketoimintaa.

SÄHKÖISTEN PALVELUJEN MERKITYS KASVAA

Asiakkaiden tarpeet ja ostotavat ovat muuttuneet nopeasti uusien verkkopalvelujen ja nopeasti kehittyvän teknologian myötä. Verkkokauppa ei ole sidottu aukioloaikoihin, vaan jokainen voi tehdä ostoksia ajasta ja paikasta riippumatta. Kaupan kilpailutilanteen näkökulmasta sähköisen asioinnin ja monikanavaisten palveluiden merkitys on kasvanut merkittävästi muutamassa vuodessa.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää asiakkaita kiinnostavia sähköisiä palveluita ja verkkokauppoja, monikanavaisuuden hyödyntämistä ja tätä tukevaa sähköistä asiakaskommunikaatiota. Riski on, että verkkokaupan ja sähköisten palveluiden kehityshankkeet etenevät kilpailijoita hitaammin tai kilpailevat verkkokaupat ja -palvelut ovat asiakkaiden mielestä kiinnostavampia.

Kauppaverkoston ylläpito ja asiointi kauppakeskuksissa ja kauppoissa muodostavat osan niistä ympäristövaikutuksista, joita Kesko pyrkii vähentämään yhdessä sidosryhmiensä kanssa.

ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Ilmastonmuutos aiheuttaa sekä fyysisiä, sääntelyyn liittyviä että mainetekijöihin vaikuttavia riskejä ja mahdollisuuksia.

Kiinteistöjen sähkö- ja lämpöenergian tuotannossa syntyvät päästöt ovat merkittävä osa K-ryhmän ympäristövaikutuksista. K-ryhmän ympäristöpolitiikan mukaisesti Keskon kiinteistötoiminnot kehittävät yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa kiinteistöjen uudisrakentamiseen, korjaamiseen, konseptimuutoksiin, ylläpitoon ja käyttöön ratkaisuja, jotka vähentävät kiinteistöjen elinkaarenaikaista materiaalien ja energian kulutusta.

EU:n ja Suomen hallituksen ilmasto- ja energiapolitiikan toimeenpano tulee vaikuttamaan energiaratkaisuihin ja saattaa nostaa energian hintaa, mikä lisää paineita energiansäästöön. Kesko haluaa tukea kokonaisratkaisua, joka ohjaa tuotantoa hiilidioksidivapaalle sektorille, vähentää Suomen riippuvuutta tuontienergiasta ja parantaa sähkömarkkinoiden toimivuutta. Keskon tytäryhtiö Kestra Kiinteistöpalvelut Oy on mukana Fennovoima-hankkeessa, jonka tavoitteena on rakentaa Suomeen uusi ydinvoimala.

Kesko hyödyntää kiinteistöissä syntyvän hukkalämmön, kuten kaupan kylmälaitteita jäähdytettäessä syntyvän lauhdelämmön, tehokkaasti lämmittämiseen käyttäen uusinta teknologiaa. Kesko tutkii aktiivisesti myös uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Esimerkiksi maaperän ja veden käyttö lämpö- ja kylmävarastoina sekä aurinkoenergian hyödyntäminen ovat teknisten ratkaisujen kehityksessä yhä useammin mahdollinen vaihtoehto.

Kesko auttaa myös asiakkaitaan löytämään energiatehokkaita ratkaisuja. Rautakaupan asumisen energiatehokkuutta parantavat tuotteet ja palvelut tekevät kodin energiatehokkuuden parantamisen asiakkaille helpoksi ja auttavat asiakkaita löytämään kestävästä kehityksestä tukevat ratkaisut.

Lue lisää sivuilta 24–59 ja 78–79.

HANKINTAKETJUN LÄPINÄKYVYYS JA VASTUULLISUUS

Asiakkaille tarjottavissa tuotteissa pyritään huomioimaan tuotteiden koko elinkaaren vaikutus kuluttamisessa. Hankintaketjujen läpinäkyvyyden ja vastuullisuuden merkitys on korostunut, ja asiakkaille on tarpeen tarjota entistä tarkempaa tietoa tuotteiden alkuperästä ja valmistustavasta. On huolehdittava siitä,

että vastuullisuus toteutuu kaikessa toiminnassa ja koko toimitusketjussa.

Monimuotoinen verkostoituminen tavarantoimittajien kanssa edellyttää toimitusketjun kaikilta osapuolilta yhteisten arvojen, tavoitteiden ja toimintatapojen hyväksymistä. Mikäli tuoteturvallisuuden valvonta epäonnistuu tai toimitusketjun laadun varmistus pettää, voi seurauksena olla taloudellisia tappioita, asiakkaiden luottamuksen menettäminen tai pahimmassa tapauksessa asiakkaiden terveyden vaarantuminen.

Ostopäätöksiin vaikuttaa myös asiakkaiden huoli omasta hyvinvoinnistaan. Terveellisten elämäntapojen ja ruokailutottumusten edistäminen on ruokakaupalle mahdollisuus ja strateginen tavoite. Liikunta eri muodoissaan on merkittävässä osassa K-ryhmän ruokakauppojen ja tavaratalojen valikoimissa sekä Keskon erilaisissa yhteistyömuodoissa perheen ja lasten hyvinvointia edistävissä hankkeissa.

Tuotteiden pakkauksiin kohdistuu monenlaisia vaatimuksia: pakkaus suojaaa tuotetta, mutta sen merkinnät antavat asiakkaille myös tietoa ostopäätösten tueksi. Esimerkiksi elintarvikkeiden tuotespesifikaatioissa voidaan jo määritellä tuotteen ominaisuudet, kuten ainesosat, allergeenit, mikrobiologiset ominaisuudet ja ravintoarvot.

Käyttötavaratuotteissa on käytössä muun muassa tuotetutkimuksen ylläpitämä kiellettyjen aineiden lista ja laatu- ja ympäristöpolitiikka, jossa määritellään tuotteiden vaadittava laatutaso ja jonka noudattamista edellytetään jokaiselta tavarantoimittajalta.

Lue lisää ruokakaupan tuotevalikoimista sivuilta 34–37 ja 44–49, rautakaupan Energiaosaaja-konseptista sivulta 53, autokaupan energiatehokkaista tuotteista sivulta 57 sekä käyttötavaran vastuullisesta hankinnasta sivuilta 44–49.

RISKIENHALLINTA KESKOSSA

Riskienhallinta on Keskoissa ennakoivaa ja olennainen osa johtamista ja päivittäis-

tä toimintaa. Riskienhallinnan päämääränä on varmistaa Kesko-konsernissa asiakaslupausten täyttämistä, tuloskehitystä, osingonmaksukykyä, osakasarvoa, vastuullisten toimintatapojen toteutumista ja liiketoiminnan jatkuvuutta.

Kesko-konsernin riskienhallintaa ohjaa Keskon hallituksen vahvistama riskienhallintapolitiikka. Tämä politiikka perustuu COSO ERM -viitekehikseen ja SFS-ISO 31000 -riskienhallintastandardiin.

Keskossa käytetään yhtenäistä riskien arviointi- ja raportointimallia. Liiketoimintatavoitteet ja -mahdollisuudet sekä määritelty riskinottohalu ovat lähtökohdina riskien tunnistamisessa. Riskit priorisoidaan riskin merkityksen mukaisesti arvioimalla riskin toteutumisen vaikutuksia, todennäköisyyttä ja hallinnan tasoa. Toteutumisen vaikutusta arvioidaan otetaan huomioon taloudellisten vaikutusten lisäksi myös muun muassa vaikutukset maineeseen, ihmisten hyvinvointiin ja ympäristöön.

Keskon hallitukselle on raportoitu muun muassa seuraavat Keskoissa tehdyissä riskiarvioinneissa tunnistetut riskit:

- Asiakaskysynnän heikkeneminen
- Sähköiset palvelut muuttavat asiakaskäyttäytymistä
- Laajentuminen Venäjällä
- Liiketoimintamuutosten toteuttamisen hitaus
- Ruokakauppaa koskeva sääntely
- Liiketoiminnan keskeytyminen ja tietojärjestelmähäiriöt
- Kauppapaikat
- Tuotteiden turvallisuus ja toimitusketjun laatu
- Ihmisten osaaminen ja työssä jaksaminen
- Tavarantoimittajat ja jakelukanavat
- Rikollisuus ja väärinkäytökset
- Vastuulliset toimintatavat ja maineenhallinta

LUE LISÄÄ

www.kesko.fi/sijoittajat

Riskienhallinta, Keskon vuosikertomuksen sivut 55–58 ja www.kesko.fi/sijoittajat.

Kattava selvitys Keskon merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä riskienhallintatoimenpiteistä, www.kesko.fi/sijoittajat.

Ilmastonmuutoksen taloudelliset riskit ja seuraamukset sekä riskit ja mahdollisuudet organisaatiolle, sivu 78–79.

Keskon yhteiskuntavastuutyön painopistealueet, olennaisuusarvio sivu 17.

Painopistealueisiin liittyviä Keskon toiminnan vaikutuksia on havainnollistettu kuvalla sivuilla 14–15.

Keskon ja sen toimialojen strategioihin kiinteästi liittyvät asiat, joiden arvioidaan tuottavan liiketoimintamahdollisuuksia ja kilpailuetua, Keskon vuosikertomuksen sivut 8–35.

VASTUULLISUUSOHJELMAN 2008–2012 KESKEISET TULOKSET

Vastuullisuusohjelman tavoitteet ja tulokset vuosina 2008–2012 kokonaisuudessaan ovat luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

KASVATAMME AKTIIVISESTI LÄHITOIMITTAJIEN MÄÄRÄÄ JA KANNUSTAMME K-KAUPPIAITA OSTAMAAN PAIKALLISESTI

- Tavoite:** Lähiostojen määrän kasvattaminen. **2012:** K-kauppiaiden suorat ostot olivat 586 milj. euroa.

YLLÄPIDÄMME KATTAVAA KAUPPAVERKOSTOA SUOMESSA

- Tavoite:** Suomalaisiin kilpailijoihin verrattuna Ruokakeskon kaup-paverkosto on kattavin ja kotitalouksien etäisyys lähimpään ruo-kakauppaan lyhyin. **2012:** K-ruokakauppa verkosto kattoi Suomen kunnista 87 %. Suomen väestöstä noin puolet asui alle kilometrin päässä lähimmästä K-ruokakaupasta.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLITSEMISEN

- Tavoite:** K-ryhmä on allekirjoittanut kaupan alan energiatehokkuus-sopimuksen ja sitoutunut säästämään 65 GWh vuoden 2016 loppuun mennessä. Keskon K-ryhmälle hankkima sähkö on hiilivapaata. **2012:** Tavoitteesta saavutettu noin 70 %. Keskon ostama sähkö oli hiilivapaata ja tuotettu ydinvoimalla.

ENERGIATEHOKKUUDEN LISÄÄMINEN (RUOKAKESKO)

- Tavoite:** Toimenpitein pakastealtaiden kansitus kaikkiin uusiin kauppaikkoihin, kylmäkaappien ovet, uusien kauppojen mainos-valoihin ledivalaisimet, kylmäkaappien määrän optimointi ja kaupan laitteille energialuokitussuositus A. **2012:** Kannellisten ja ovellisten pakastekalusteiden kokonaisuuspuitus noin 7,8 km. Ledivalaisimia käytetään mainosvaloissa, yleis- ja ulkoalueiden valaistuksena.

KULJETUKSET

- Tavoite:** Vähentää kuljetettuihin kiloihin suhteutettuja CO₂-päästöjä 10 % vuoteen 2012 mennessä. **2012:** Suhteellisia päästöjä kuljetettua kiloa kohden 0,0236 CO₂ kg. Vertailuvuoden 2007 tasoon nähden kuljetuksen suhteelliset päästöt ovat laskeneet 5,0 %.

LIIKEMATKUSTAMINEN JA TYÖSUHDEAUTOILU

- Tavoite:** Raportoida työsuhteautojen tuottamat CO₂-päästöt ja autojen keskimääräinen päästötaso (g CO₂/km). Vähentää lentomat-kustamista ja raportoida lentomat-kustamisen aiheuttamat CO₂-päästöt. **2012:** CO₂-päästöjen keskiarvo 140 g ja työsuhteautojen CO₂-päästöt 3 076 tonnia. Lentomat-kustamisen päästöt 1 489 tonnia.

KIERRÄTYS- JA MATERIAALITEHOKKUUS

- Tavoite:** Varastotoimintojen kierrätysasteeksi noin 90 %. Tavoite-teenä nostaa K-ruokakauppojen kierrätysaste samalle 90 %:n tasolle vuoteen 2012 mennessä. **2012:** Ruokakeskon logistiikan hyötykäyt-töaste oli 96 % ja Anttilan logistiikkakeskuksen noin 99 %.
- Tavoite:** Vähentää K-ruokakauppojen hävikkiä noin 20 %:lla vuo-teen 2012 mennessä. **2012:** Uuden jätahuoltomallin mukaan toimi-vien noin 90 K-kaupan hyötykäyttöasteet noin 90 %. Toimintamalli laajenee vuoden 2013 aikana.
- Tavoite:** Kehittää K-ruokakauppojen asiakkailleen tarjoamia tal-teenotto- ja kierrätyspalveluita. **2012:** Asiakkaille tarkoitettuja eko-pisteitä on K-ruokakauppojen yhteydessä 220 kappaletta.

YMPÄRISTÖTYÖ KAUPASSA

- Tavoite:** Kaikki Anttila Oy:n uudet tavaratalot osaksi Anttilan ISO 14001 -sertifiointia. K-ympäristökauppa-konsepti laajasti käytössä ruoka- ja rautakaupan ketjuissa. **2012:** Keskusyksikkö, 28 Anttila-tavarataloa, 9 Kodin1-sisustustavarataloa ja logistiikkakeskus sertifioitu. K-ympäristökauppatilanne, katso sivu 76.

VASTUULLINEN HANKINTA JA HANKINTALINJAUKSET

- Tavoite:** Keskon Kiinan-monitorioijat tekevät vuosittain 160 tehdas-käyntiä Keskon tavarantoimittajien tehtailla. **2012:** Tehdaskäyntejä vuosina 2008–2012 yhteensä 379.
- Tavoite:** Jatketaan BSCI-auditointien edistämistä. **2012:** 47 täyttä auditointia ja 14 uusinta-auditointia.
- Tavoite:** Kala- ja äyriäislinjauksen vakiinnuttaminen. **2012:** Käytössä Ruokakesko Oy:n, Kespro Oy:n ja K-ruokakauppojen ostoissa.

VASTUULLISET TUOTEVALIKOIMAT

- Tavoite:** Edistää biohajoavien Pirkka-kassien ja -kestokassien myyn-tiä, uusia biohajoavia pakkauksia. **2012:** Myynnin edistämistä ja pak-kausten kehitystyötä jatkettiin.
- Tavoite:** Kaikki Pirkka-tuotteet, joissa korkea suola-, sokeri- tai rasvapitoisuus, on reformuloitu. **2012:** Reformuloituja 143 kpl.
- Tavoite:** Kouluttaa 500 terveellisen ruokavalion asiantuntijaa K-kauppoihin. **2012:** K-ravintotaitajia yli 680.
- Tavoite:** Ruokakeskolla Suomen laajin Reilun kaupan tuotteiden valikoima ja myynti. **2012:** Reilun kaupan tuotteita 215, joista Pirkka-tuotteita 39.
- Tavoite:** Rautakeskon kustannus- ja ekotehokkaiden rakentamisen ja asumisen palveluratkaisujen kehittäminen. **2012:** Energiaosaaja-konsepti käytössä K-raudoissa ja Rautioissa.
- Tavoite:** K-maatalousketju jatkaa kestävien viljelytapojen kehittä-mistä. **2012:** Viljelyohjelman seuraava kehitysohjelma luomutuotan-non viljelyohjelma.

TYÖHYVINVOINTI

- Tavoite:** Vuosittain 2 milj. euroa työntekijöiden virkistys- ja vapaa-ajan toimintaan. **2012:** Käytettiin 1,4 milj. euroa.
- Tavoite:** Työhyvinvoinnin kehittämisessä työssä jaksamisen edistä-minen ja työkykyä ylläpitävä toiminta. **2012:** Työhyvinvointiohjelma, työhyvinvoinnin johtamismalli ja puheeksi ottaminen -malli käytössä.

VASTUULLISUUSOHJELMAN LIITTÄMINEN OSAKSI BRÄNDI- JA MARKKINOINTISTRATEGIATYÖTÄ

- Tavoite:** Vahvistaa Keskon ja tuotebrändien vastuullisuusmielikuvaa ja tehdä vastuullisuusyö näkyväksi asiakkaille. **2012:** K-ruokakaupat, K-citymarket Oy ja merkittävä osa K-raudoista ja Rautioista ottavat käyttöön K-vastuullisuuskonseptin vuoden 2013 aikana.

PÄIVITETTY VASTUULLISUUSOHJELMA

SITOUDEMME VASTUULLISIIN TOIMINTATAPOIHIN JA TUOTAMME YHDESSÄ TALOUDELLISTA LISÄARVOA

- Vastuulliset toimintatavat ohjaavat kaikkea toimintaamme
- Noudatamme hyvää hallinnointitapaa
- Parannamme yhdessä taloudellista kannattavuutta
- Kehitämme kauppaverkostomme monikanavaisuutta asiakkaan odotuksia kuunnellen

100 % HENKILÖSTÖS-TÄMME NOUDATTA VASTUULLISIA TOI-MINTATAPOJAMME

TAVOITTEITA ESIM.

Koko henkilökuntamme noudattaa Keskon oman pääoman tuottota-vastuullisia toimintatapojamme. voite on 12 % ja sidotun pääoman Järjestämme säännöllistä koulutus-tuottotavoite 14 % ta vastuullista toimintatavoita.

TEEMME JA TARJOAMME LAADUKASTA TYÖTÄ

- Meillä on tyytyväiset työntekijät ja osaavat esimiehet
- Tarjoamme mielekkäitä ja monipuolisia työtehtäviä sekä mahdollisuuden kehittyä
- Olemme kaupan alan houkuttelevin työpaikka
- Tarjoamme turvallisen ja terveellisen työympäristön

PUHUTAAN TYÖ KUNTOON -MALLI KÄYTÖSSÄ KAIKISSA YHTIÖISSÄ

TAVOITTEITA ESIM.

Olemme työtyytyväisyydessä Vähennämme sairauspoissaoloja kaupan alan paras työnantaja. ja ennen aikaisten työkyvyttö-myyyseläkkeiden määrää. Käymme kehityskeskustelun jokai-sen työntekijän kanssa vuosittain. Koulutamme esimiehiamme säännöllisesti.

TARJOAMME ASIAKKAAN HYVIN-VOINTIA EDISTÄVIÄ PALVELUITA

- Helpotamme asiakkaan elämää
- Tarjoamme terveellisiä tuotteita ja hyvinvointia edistäviä palveluita
- Lisäämme sähköisiä palveluita
- Opastamme asiakkaita tuotteiden oikeaan käyttöön

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. -TEEMA NÄKYVÄ ASIAKKAALLE

TAVOITTEITA ESIM.

Jokaisessa rautakaupassa on ainakin yksi koulutettu Energiaosaaja sekä palveluyhteistyöverkosto. Energiamesta-reita koulutetaan joka vuosi vähintään yksi vuosikurssi. Kaikki K-ruokakaupat ovat K-vastuul-lisuuskonseptin piirissä vuoteen 2014 mennessä. *Tehdään hyvää.* Yhdessä -teema näkyy myymälöissä ja markkinoin-nissa. Koulutamme ja neuvomme kone-kaupan asiakkaitamme käyttämään koneita ja laitteita oikein, turvalli-sesti ja taloudellisesti sekä pidentä-mään koneiden käyttöikä.

RAKENNAMME YHDESSÄ PAREMPAA YHTEISKUNTAA

- Luomme kumppanuuksia ja osallistumme paikallisyhteisöjen kehittämiseen
- Kehitämme toimintaamme vuoro-vaikutuksessa asiakkaiden kanssa
- Henkilöstömme toimii arjessa vastuullisesti

LISÄÄ VASTUULLI-SUUSKOULUTUSTA HENKILÖSTÖLLE

TAVOITTEITA ESIM.

Olemme haluttu kumppani ja vastuullinen naapuri. Laajennamme sopimusviljelyohjel-makoulutuksia; tavoitteena on kou-luttaa 100 % sopimusviljelijöistä. Osallistamme asiakkaamme ja henkilökuntamme vastuullisuus-työhömmö. Konseptuimme luomuviljely-ohjelman. Autamme asiasta tehokkaaseen asiointiin; verkkokaupat, SmartPost, myymälästä noudot.

HANKIMME JA MYYMME VASTUUL-LISESTI JA TUEMME ASIAKASTA KESTÄVISSÄ VALINNOISSA

- Tarjoamme asiakkaalle tietoa ja tukea vastuullisiin ostopäätöksiin
- Teemme vastuulliset teot asiakkaalle näkyviksi ja helpoiksi
- Kehitämme tuotevalikoimiamme asiakkaita kuunnellen
- Varmistamme hankintaketjun vastuullisuuden
- Vastaamme tuotteiden turvallisuudesta ja laadusta

200 PIRKKA LUOMUTUOTETTA VUOTEEN 2015 MENNESSÄ

TAVOITTEITA ESIM.

Tunnistamme koko toimitusket-jumme ja edistämme aktiivisesti riskimaatoimittajiemme sosiaalisen vastuun auditointeja. Tarjoamme laajan Pirkka vastuul-listen tuotteiden valikoiman; 500 vastuullisen kriteerin omaa-vaa Pirkka-tuotetta vuoteen 2015 mennessä ja 200 Pirkka-luomu-tuotetta vuoteen 2015 mennessä. Lisäämme alkuperämerkinnät oomiin merkkituotteisiin.

HILLITSEMME YHDESSÄ ILMASTON-MUUTOSTA JA EDISTÄMME LUON-ONVAROJEN KESTÄVÄÄ KÄYTTÖÄ

- Pienennämme ympäristövaikutusiamme yhteistyössä koko toimitusketjun kanssa
- Edistämme kehitystä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa
- Autamme asiakkaitamme pienentämään ympäristövaikutuksiaan

100 % VARASTO-TOIMINTOJEN HYÖTYKÄYTTÖ-ASTE

TAVOITTEITA ESIM.

Lisäämme yhteistyötä toimitus-ke-tjun kanssa luonnonvarojen kestävä käyttöä edistämiseksi ja vähähiilisen yhteiskunnan luo-miseksi. Vähennämme ruokahävikkiä 10 % vuoteen 2020 mennessä. Parannamme energiatehokkuut-ta 65 GWh:n verran vuositasolla vuoteen 2016 mennessä. Hyödynnämme toiminnassam-me syntyneet jätteet tavoitteena nollakaatopaikkajäte. Vähennämme Keslogin kuljetuksi-en suhteellisia hiilidioksidipäästö-jä 10 % vuoteen 2020 mennessä.

VASTUULLISUUS- TEEMAT

KESKEISTÄ VUONNA 2012

VASTUULLINEN TOIMIJA s. 26–33

- Kauppakeskus Veturi Kouvolassa avautui
- Ensimmäinen K-ruoka-kauppa Venäjälle
- Vastuulliset toimintapamme uudistettiin
- Arvoviesti-tilaisuudet etenivät uusiin toimipisteisiin Venäjällä

YHTEISÖN HYVÄKSI s. 34–37

- K-kauppiaaliitto täytti sata vuotta
- K-kauppiat ostivat paikallisesti 586 miljoonalla eurolla
- Keskon ja sen tytäryhtiöiden tuki yhteisöille ja järjestöille 0,9 miljoonaa euroa

TYÖYHTEISÖ s.38–43

- Keskon kannattavuusohjelma käynnistyi
- Työhyvinvointiohjelmassa keskeistä esimiestyön ja työyhteisöjen kehittäminen
- Kesko ja K-kaupat mukaan Nuorisotakuu-hankkeeseen
- Neljäs K-trainee-ohjelma alkoi

VASTUULLINEN HANKINTA JA MYYNTI s. 44–49

- Vastuullisen hankinnan opas uudistettiin
- Riskimaatoimittajien tehtaista tai viljelmistä 209 on BSCI-prosessissa
- Tuotetutkimuksen laboratorio tutki yli 11 600 tuotenäytettä
- Pirkka-luomutuotteiden määrää kasvatetaan 200:aan vuoteen 2015 mennessä

HYVINVOINTIA ASIAKKAILLE s. 50–53

- Sähköiset kanavat lisäävät vuorovaikutusta
- Mobiili- ja verkkopalveluja asiakkaiden tueksi
- Vastuullisuus näkyväksi asiakkaille kaupassa
- Energiaosaja-palvelu auttaa parantamaan kodin energiatehokkuutta

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ s. 54–59

- Uusilla kylmälaiteratkaisuilla merkittäviä säästöjä K-ruokakaupoissa
- Raision Kodin1-sisustustavaratalo on Pohjoismaiden ensimmäinen passiiviliikerakennus
- Keslogin tavoitteena vähentää 10 % kuljetuksista syntyviä hiilidioksidipäästöjä vuoteen 2020 mennessä

KESKON TOIMINTA VAIKUTTAA KOKO YHTEISKUNTAAN

Kesko kehittää ja tarjoaa kaupan alan palveluita, työllistää suoraan ja välillisesti sekä ostaa, myy ja valmistuttaa tuotteita. Keskon toiminta tuottaa taloudellista hyötyä osakkeenomistajille, henkilökunnalle, tavarantoimittajille ja heidän työntekijöilleen, asiakkaille, kunnille ja valtioille.

Kesko ja K-kauppiat työllistävät yhteensä noin 45 000 henkilöä kahdeksassa maassa. Vuonna 2012 Keskon palkat ja muut edut henkilökunnalle olivat kaikissa toimintamaissa yhteensä 503 miljoonaa euroa. K-kauppiat maksoivat palkkoja 382 miljoonaa euroa, tuloveroja 40 miljoonaa euroa ja pakollisia henkilösivukuluja 93 miljoonaa euroa.

ASIAKASLÄHTÖISET LIIKETOIMINTAMALLIT

Suomen markkinoilla pääasiallinen liiketoimintamalli on ketjuliiketoimintamalli, jossa itsenäiset K-kauppiat harjoittavat vähittäiskauppaa Keskon johtamissa vähittäiskauppaketjuissa. Suomessa kaikissa K-ryhmän ruoka- ja rautakaupoissa toimii K-kauppiasyrittäjä. Suomessa omia vähittäiskauppoja ovat esimerkiksi Anttila-tavaratalot ja Kodini-sisustustavaratalot sekä K-citymarket-ketjun käyttötavarakauppa. Muissa maissa liiketoimintamalli on pääsääntöisesti oma vähittäiskauppa. Kesko harjoittaa myös ammattiasiakaskauppaa.

MONIMUOTOINEN KAUPPAVERKOSTO

Keskon ketjutoimintaan kuuluu noin 2 000 kauppa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä.

K-ruokakauppa verkosto on kattava: vuoden 2012 lopussa Suomessa oli 936 K-ruokakauppaa 290 kunnassa. Suomen

väestöstä noin puolet asuu alle kilometrin päässä K-ruokakaupasta. K-ruokakaupoissa käy päivittäin noin 900 000 asiakasta.

Sähköisen asioinnin ja kaupankäynnin kehittäminen ovat strategisia painopisteitä Keskon kaikilla toimialoilla. Vuonna 2012 avattiin uudet verkkokaupat citymarket.fi, mustaporssi.fi ja kokenka.fi.

”Sähköisten palvelujen ja verkkokaupan yleistymisen tuo uudenlaisia asiointimahdollisuuksia esimerkiksi taajamien ulkopuolella asuville tai liikuntaesteisille henkilöille. Verkkokauppa ei ole sidottu aukioloaikoihin, vaan jokainen voi tehdä ostoksia ajasta ja paikasta riippumatta. Uudet kanavat avaavat uusia tapoja vertailla hintoja ja vaihtaa mielipiteitä tuotteiden ominaisuuksista”, sanoo johtaja **Minna Kurunsaari**, joka vastaa Keskon sähköisen markkinoinnin ja palvelujen hankkeista.

Syyskuussa 2012 avattiin yksi Keskon kaikkien aikojen suurimmista hankkeista, kauppakeskus Veturi Kouvolassa. Veturin suunnittelun lähtökohtana olivat asiakkaiden tarpeet, kauppakeskuksen saavutettavuus, viihtyisyys, monipuoliset valikoimat sekä helppo ja esteetön asiointi.

Lue lisää Veturista sivuilta 32–33.

VALTAOSA OSTOISTA SUOMESTA

Keskon toiminnan tuottamasta taloudellisesta hyödystä pääosan, 83 % Keskon liikevaihdosta, saavat tavarantoimittajat.

Vuonna 2012 Keskon ostot tavarantoimittajilta Suomesta olivat 5 478 miljoonaa

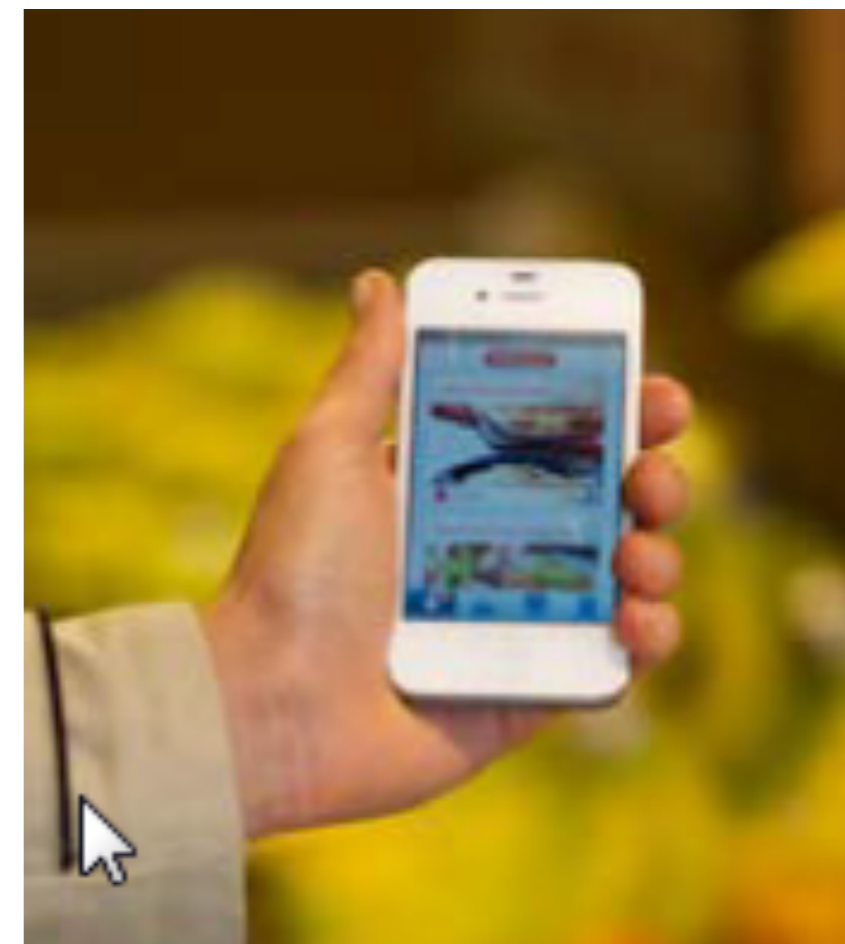
KOHOKOHTIA CASE

Kesko on merkittävä veronmaksaja

Viime vuosina julkiseen keskusteluun ovat nousseet yritysten maksamat verot. On pidetty tärkeänä, että kaikki osallistuvat osaltaan julkisten talouksien tasapainottamiseen. Keskustelua on käyty erityisesti yritysten tuloverotuksen tasosta ja tuloveron maksamisesta eri maissa.

Vuonna 2012 Keskon tuloverot Suomeen olivat 70,5 miljoonaa euroa ja muihin maihin 5,3 miljoonaa euroa. Kiinteistövero Kesko maksoi vuonna 2012 Suomeen 3,8 miljoonaa euroa ja muihin toimintamaihin 4,2 miljoonaa euroa. Kesko kerää, raportoi ja tilittää edelleen myös välillisiä veroja.

”Välillisiä veroja ovat muun muassa arvonlisävero sekä valmisteverot. Arvonlisävero on kulutusvero, jossa veronmaksaja ovat tavaroiden ja palveluiden lopulliset kuluttajat eli kotitaloudet. Kesko tilittää arvonlisäveroa veronsaajille tavaroita ja palveluita myyvästä yrityksestä. Valmistevero on puolestaan kulutusvero, joka peritään tiettyjen tuotteiden valmistajalta, tuottajalta, maahantuojalta tai tukkuportaalta ja tilitetään veronsaajille. Valmistevero sisällytetään myytävän tuotteen hintaan, jolloin se siirtyy kuluttajan maksettavaksi. Kesko tilittää valmisteveroja muun muassa makeisista, alkoholist, virvoitusjuomista sekä autoista. Vuonna 2012 Kesko tilitti arvonlisäveroa Suomessa 319,8 miljoonaa euroa ja muissa maissa 42,0 miljoonaa euroa”, Keskon verosiantuntija **Jyrki Seipjäärvi** sanoo.

euroa ja muista maista 2 591 miljoonaa euroa.

Kesko kannustaa K-kauppiaita ottamaan valikoimiin lähellä tuotettuja tuotteita. K-kauppioiden suorat ostot Suomen maakunnista vuonna 2012 olivat 586 miljoonaa euroa.

ESITETTY KILPAILULAIN MUUTOS KOSKEE MÄÄRÄÄVÄÄ MARKKINAOSUUTTA

Suomen eduskunnassa on käsiteltävänä esitys kilpailulain muuttamiseksi niin, että päivittäistavara-kaupassa vähintään 30 prosentin markkinaosuus merkitsisi automaattisesti määräävää markkina-asemaa hankinta- ja myyntimarkkinoilla. Lakimuutos tulisi koskemaan myös Ruokakeskoa ja sen kanssa ketjusopimuksen solmineita noin 1 000 K-ruokakauppiasyrittäjää.

Kesko uskoo, että esityksellä olisi toteutuessaan erittäin kielteisiä vaikutuksia kilpailulle päivittäistavara-kaupassa ja kuluttajille. Hinnat nousisivat, valikoimat supistuisivat ja tuonti lisääntyisi.

Kesko kannattaa reilua ja avointa kilpailua ja Ruokakeskon kauppiasliiketoimintamalli edistää kilpailua. K-ruokakauppiasyrittäjät kilpailevat muiden ruokakaupan yritysten kanssa lisäksi

myös keskenään. K-ruokakauppiat paikallisina toimijoina tuntevat parhaiten asiakastarpeet ja ostavat lähituotteita paikallisilta valmistajilta. Kesko vastustaa esitettyä muutosta kilpailulakiin, koska se Keskon mukaan rajoittaa avointa ja reilua kilpailua kuluttajan parhaaksi.

HYVÄ HALLINNOINTITAPA

Kesko noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ja julkaisee vuosittain selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) nettisivuillaan.

Kesko sijoittui Suomessa järjestetyn Corporate Governance -kilpailun finaaliin kolmannen kerran vuonna 2012. Erityisen hyvät arviot Kesko sai palkka- ja palkkioselvityksestään sekä riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen kuvauksestaan.

Kesko valittiin vuonna 2013 kahden edellisvuoden tapaan World Finance -lehden arvioinnissa Suomen parhaaksi hyvien hallinnointikäytäntöjen (Corporate Governance) kehittäjäksi ja raportioijaksi.

Vuonna 2012 Kesko sai korkeat pisteet vastuullisista toimintatavoistaan, lakien noudattamisesta, lahjonnanvastaisesta työstään ja hallinnointiperiaatteistaan Dow Jonesin kestävän kehityksen

indeksien DJSI World ja DJSI Europe sekä FTSE4Good-indeksin arvioissa.

Keskon sijoittuminen tärkeimpiin kestävän kehityksen indekseihin kuvataan raportin sivulla 11 ja osoitteessa www.kesko.fi.

VASTUULLISET TOIMINTATAPAMME

Vastuulliset toimintatapamme ohjaavat Keskona ja K-kaupoissa työskentelevien työtä. Kaikilla kahdeksassa maassa toimivilla työntekijöillä on sama ohjeistus ja näkemys siitä, mitkä ovat yhteiset arvomme ja periaatteemme.

Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistus uudistettiin vuoden 2012 aikana. Ohjeistuksen sisältöä tarkennettiin ja periaatteita ja ohjeita havainnollistettiin käytännön esimerkeillä. Painettu ohjeistus julkaistiin kahdeksalla kielellä kesällä 2012 ja jaettiin henkilöstölle kaikissa toimintamaissa. Ohjeistus löytyy myös Keskon nettisivuilta Vastuulliset toimintatapamme -osion, jossa on lisäksi pääjohtajan tervehdys sekä animaatiot, joilla toimintaperiaatteita esitellään esimerkkien kautta. Keskolaisia kannustettiin testaamaan tietoa ja käsityksiään vastuullisista toimintatavoista Vastuullisen toimija -verkkosovelluksella.

Vuosittaisessa henkilöstötutkimuksessa kysytään, toimivatko työntekijät mielestään vastuullisten toimintatapojen mukaisesti. Kesko-konsernin keskiarvo vuonna 2012 oli 4,37 asteikolla 1–5.

Kesko edellyttää, että sen yhteistyökumppanit toimivat vastaavien vastuullisten toimintaperiaatteiden mukaan. Syksyllä 2012 otettiin kaikilla toimialoilla ja kaikissa toimintamaissa käyttöön yhteistyökumppaneille lähetettävät kirje- ja sopimuslausekemallit, joilla yhteistyökumppanit sitoutuvat noudattamaan Keskon vastuullisia toimintatapoja tai vähintään yhtä vastuullisia omia periaatteitaan. Tavoitteena oli, että valtaosalle vanhoista sopimuskuoppneista lähetettiin kirje vuoden 2012 loppuun mennessä. Uusissa sopimuksissa vastuullisuuslauseke otetaan käyttöön vuoden 2013 alusta alkaen.

KILPAILUOIKEUDELLISTA VERKKOKOULUTUSTA

Keskona on käytössä compliance-ohjelma, joilla varmistetaan, että keskolaiset tuntevat toiminnan kannalta keskeiset lait ja noudattavat niitä työssään. Muun muassa kilpailulakien tunteminen ja noudattaminen on keskeistä Keskona ja laajemminkin kaupan alalla. Keskona on kilpailuoikeudellinen

compliance-ohjelma, johon kuuluu koulutustilaisuuksien lisäksi kaikille keskolaisille avoin kilpailuoikeuden verkkokoulutus. Henkilöt, joiden työhön liittyy keskeisesti kilpailuoikeudellisia asioita, saavat konsernin lakiasiat -yksiköltä myös kutsun suorittaa koulutus.

”Koulutuksessa käsitellään muun muassa kilpailijoiden väliseen yhteistyöhön ja tiedonvaihtoon sekä ketjutoimintaan liittyviä periaatteita ja kilpailusääntöjen rikkomisen seuraamuksia. Vuodesta 2011 alkaen kilpailuoikeudellisen verkkokoulutuksen on suorittanut yli 800 keskolaisista Suomessa. Päivitimme verkkokoulutuksen syksyllä 2012 ja julkaisimme sen myös englanniksi. Vuonna 2013 kutsumme laajasti myös muissa toimintamaisiamme työskenteleviä henkilöitä suorittamaan koulutuksen”, sanoo Keskon lakiasianjohtaja **Anne Leppälä-Nilsson**.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Laajentuvat Venäjän-toiminnot

Venäjä on suuri ja kasvava markkina-alue, josta Kesko hakee kasvua kotimaan lisäksi. Keskon toimialoista Venäjällä toimivat ruoka-, rauta-, kone- ja urheilukauppa. Venäjän 14 K-rautaa sijaitsevat Pietarissa, Moskovassa, Tulassa, Kalugassa ja Jarooslavissa. Intersport-kaupat, yhteensä 29, ovat Pietarissa, Moskovassa, Novosibirskissa, Nizhny Novgorodissa, Jekaterinburgissa ja Krasnodarissa. Joulukuussa 2012 avattiin ensimmäinen K-ruoka-ketjun päivittäistavara-kauppa Pietarissa.

Usealla ketjulla toimiminen Venäjällä tuo Keskolle tehokkuutta ja synergiaetuja. "Meillä on yhteinen toimipiste Pietarissa ja yhteisiä palvelutoimintoja, kuten talouden ja HR:n palvelukeskukset. Teemme yhteistyötä kauppapaikkojen hankinnassa, rakennuttamisessa ja ylläpidossa. Pyrimme jatkossa sijoittamaan myös eri liikkeitä samoihin tiloihin, silloin kun se on mahdollista. Asiakkailla on loppuvuodesta 2012 ollut mahdollisuus hankkia venäläinen K-Plus-kanta-asiakaskortti", sanoo Ruokakeskon Venäjän maajohtaja **Kari Heiskanen**.

K-RUOKA-KAUPPA TARJOAA TERVEELLISÄÄ, LAADUKKAITA TUOTTEITA

Kesko Food Rusin toimitusjohtajan **Oleg Buyalskin** mukaan Venäjän ensimmäisen, K-Рyoka-nimellä toimivan ruoka-kaupan liiketoiminnan käynnistäminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti.

"Olemme ottaneet käyttöön ratkaisuja, jotka vähentävät kiinteistöjen elinkaarenaikaista materiaalien ja energian kulutusta. Säästämme energiaa kaupan toiminnoissa; pakastealustoissa on kannet ja kylmälaitteiden lauhdelämpö otetaan talteen. Jätteiden kierrätys ja lajittelu ovat Venäjällä vielä alkuvaiheessa ja kierrätysinfrastruktuuri on riittämätön. Kierrätämme monet pahvilaatikat ja muovipakkaukset ja otamme käyttöön uusia kierrätystapoja sitä mukaa, kun markkina kehittyy."

Ensimmäisten toimintakuukausien kokemukset ovat hyvät: asiakkaat ovat tyytyväisiä kaupan valikoimiin ja myynti on ylittänyt odotukset. Venäläiset asiakkaat arvostavat suomalaisten tuotteiden tuoreutta ja laatua.

"Painopisteenä kaupassa on terveellisten ja tuoreiden tuotteiden valikoimat. Meillä on suuri hedelmä- ja vihannesosasto, laajat lihan, kalan ja valmiin ruuan palvelutiskit ja oma jauholeipomo. Viemme Suomessa arvostetut,

laadukkaat ja turvalliset Pirkka-tuotteet myös Venäjälle. Jo avauksen aikaan valikoimissa oli noin 250 Pirkka-tuotetta ja tavoitteenamme on nostaa Pirkka-tuotteiden määrä vuoden 2013 aikana noin 2 000 tuotteeseen", sanoo Oleg Buyalski.

ARVOVIESTI ETENI UUSIIN TOIMIPISTEISIIN

On tärkeää, että uudella markkina-alueella toimii kokenut, vähittäiskaupan toimintaympäristön ja paikalliset asiakas-tarpeet hyvin tunteva henkilöstö. Kesko Food Rusin toimiston ja K-ruoka-kaupan työntekijät ovat pääasiassa venäläisiä. Henkilöstön rekrytointiin kiinnitetään erityistä huomiota, sillä varsinkin Pietarissa työvoimasta on pulaa ja työntekijöiden vaihtuvuus on erittäin suuri.

Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että kaikki työntekijät sitoutuvat toimimaan Keskon arvojen ja vastuullisten toimintatapojen mukaisesti. Myös yhteistyökumppaneiden edellytetään toimivan vastaavien vastuullisten toimintaperiaatteiden mukaan.

"Keskon toiminnan lähtökohtana kaikissa toimintamaissa on lakien ja vastuullisten toimintaperiaatteiden noudattaminen. Suhtaudumme lahjontaan ehdottoman kielteisesti. Emme lupaa emmekä maksa lahjuksia tai laittomia maksuja viranomaisille tai muille tahoille edistääksemme tai turvataksemme liiketoimintaamme", sanoo Keskon lakiasiaintoiminnan johtaja **Anne Leppälä-Nilsson**.

Joulukuussa 2012 järjestettiin vastuullisia toimintatapoja käsittelevä Arvoviesti Kesko Food Rusissa Pietarissa ja Intersport Russiassa Moskovassa. Anne Leppälä-Nilsson ja Keskon tarkastusjohtaja **Pasi Mäkinen** keskustelivat paikallisen johdon kanssa haasteista, joita yhtiöt ovat kohdanneet soveltaessaan vastuullisia toimintatapoja käytäntöön.

"Kesko Food Rusissa keskustelimme muun muassa parhaista menettelyistä Keskon vastuullisten toimintatapojen läpiviemiseksi uudessa yhtiössä, vastuullisuuslausekkeista tavarantoimittajasopimuksissa sekä hyväksyttävistä vieraanvaraisuudesta. Intersport Russian kysymyslistalla olivat muun muassa myymälä- ja tietoturvallisuus sekä käyttöoikeuksien hallintaan liittyvät kysymykset", sanoo Pasi Mäkinen.

KESKON TOIMINNAN LÄHTÖKOHTANA KAIKISSA TOIMINTAMAISIA ON LAKIEN JA VASTUULLISTEN TOIMINTAPERIAATTEIDEN NOUDATTAMINEN

SIDOSRYHMÄ PUHEENVUORO

Mirja Tiri, SVKK

Venäjällä toimivilla suomalaisyrityksillä kuten Keskollla on erittäin hyvä maine niin venäläisten viranomaisten, työntekijöiden kuin muiden sidosryhmienkin keskuudessa.

Voidaan sanoa, että taloudellinen vastuuntunto on sisäänrakennettu suomalaisiin yrityksiin, mikä ilmenee muun muassa siinä, että verot maksetaan ajallaan ja täysimääräisesti, ja taloushallinto on läpinäkyvää ja jopa esimerkillistä. Sosiaalinen vastuuntunto puolestaan ilmenee siinä, että palkat, eläkkeet ja sosiaaliverot maksetaan "valkoisina", ajallaan ja täysimääräisinä, työntekijöiden ammatilliseen kehittämiseen ja hyviin työolosuhteisiin panostetaan merkittävästi ja vaikeinkin aikoina pyritään turvaamaan työpaikat.

Asiakkaiden, työntekijöiden ja viranomaisten luottamus Rautakeskoon ja Intersportiin, niiden tuotteisiin, työnantajavelvoitteisiin ja yhteiskunnallisiin vastuihin, palvelee nyt hyvin Ruokakeskoa tämän Venäjän valloituksessa.

Mirja Tiri on Suomalais-Venäläisen kaupakamarin toimitusjohtaja.

KOHOKOHTIA CASE

Kauppa ajaa etujaan yhdessä Euroopassa

Kesko haluaa vaikuttaa toimialansa kehitykseen osallistumalla kansainvälisten kaupan alan järjestöjen toimintaan. Se on jo 1970-luvulta alkaen ollut jäsenenä itsenäisten kauppioiden järjestössä UGALissa (The Union of Groups of Independent Retailers of Europe) ja on Kaupan liiton kautta mukana kaupan EU-keskusjärjestön EuroCommercen toiminnassa.

UGAL edustaa lähes 300 000 itsenäistä kauppiasta ja ryhmittymää, joilla on yli 500 000 myyntipistettä EU-alueella. Vähittäis-, tukku- ja kansainvälistä kauppaa edustavan EuroCommercen tehtävänä on lisätä kaupan näkyvyyttä, ajaa kaupan etuja ja lisätä EU-päättäjien ymmärrystä kaupan alan erityispiirteistä ja toimintaympäristöstä.

ON TÄRKEÄ OLLA MUKANA VAIKUTTAMASSA

Keskon lakiasiaintoiminnan johtaja **Anne Leppälä-Nilsson** on UGALin hallituksen jäsen sekä EuroCommercen hallituksen ja ohjausryhmän jäsen.

Vuonna 2012 UGALissa ja EuroCommercessä käsiteltiin erilaisia yhteiskuntavastuukysymyksiä kuten EU:n vastuullisuusstrategiaa 2011–2014, ihmisoikeuksia, kaupan toimitusketjun itsenäistä, tavarantoimittajasopimuksia ja sähköistä kauppaa.

"UGALin ja EuroCommercen kautta saatava tieto ja yhteistyö kansainvälisten kaupan alan yritysten kanssa on Keskolle erittäin tärkeää. Suurin osa kaupan toimintaan vaikuttavasta sääntelystä tulee EU:sta, ja komissiossa on parhaillaan käynnissä useita kauppaa koskevia hankkeita. Esimerkiksi Suomen kilpailulakiin esitetty muutos päivittäiskaupan määrävän markkinaosuuden muutoksesta perustuu osin EU:sta tulevaan sääntelypaineeseen. On tärkeää olla mukana vaikuttamassa ja saada hyvissä ajoin tietoa valmisteilla olevista säännöksistä", Anne Leppälä-Nilsson sanoo.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Kauppakeskus Veturi

YLEISTÄ

- Avattiin syyskuussa 2012 Kouvolassa
- Suomen kahdeksanneksi suurin kauppakeskus
- Yksi Keskon kaikkien aikojen suurimmista kauppakeskushankkeista

KULKUYHTEYDET

- Noin 1 800 pysäköintipaikkaa, joista 33 invapaikkaa
- Lähes 200 polkupyöräpaikkaa, oma skootteripysäköintialue
- Erilliset perhepysäköintipaikat ja peräkärrypaikat

PALVELUT

- Työllistää 800 henkeä
- 48 000 m² liiketilaa, yli 80 liikettä
- K-ryhmän kaupoista Veturissa K-citymarket, K-rauta, Anttila-tavaratalo, Intersport, Musta Pörssi, Kookenkä ja Budget Sport
- Noin 35 täysin uutta toimijaa, suurin osa kouvolaisten toiveesta
- Odotettuja asiakaskäyntejä noin neljä miljoonaa vuodessa
- Avara ja esteetön, kuusi liukuporrasta, neljä asiakashissiiä
- Lapsiperheet huomioitu: lasten leikki-paikka ja lastenhoituhuone
- Sähköinen infotaulu ja nettisivut opastavat suomeksi, englanniksi ja venäjäksi
- K-citymarketin neljä taxfree-kassaa palvelevat venäläisiä asiakkaita

ENERGIATEHOKKUUS

- K-citymarketin kylmäjärjestelmä toimii CO₂-tekniikalla; ylimääräinen lauhdelämpö hyödynnetään kiinteistön lämmitykseen
- Ledivalomainokset
- Viidessä jaksossa himmenevä ulkovalaistus
- BREEAM-ympäristöluokitus: erittäin hyvä
- Määräyksiä kestävämmät katto- ja runkorakenteet: pienempi energiankulutus, alhaisemmat kustannukset ja pienemmät vaurioriskit (muun muassa lumikuormien kestävyys)
- Vaalea vesikatto vähentää kesäaikaista kuumenemista ja siten sisätilojen jäähdytystarvetta
- Energiatehokas rakennus, tiiveydeltään huippuluokkaa

Kauppakeskus Veturin pihalla on kolme sähköauton latauspistettä.

**VETURISSA
KOROSTUVAT
PAIKALLISUUS,
AKTIIVINEN ELÄMÄ
JA KODIKKUUS**

PAIKALLISESTI HYVÄÄ YHDESSÄ

Paikallisuus ja K-kauppiat ovat K-ryhmän kilpailuetuja. Kauppias tuntee paikallisen yhteisön ja asiakkaidensa tarpeet. Kesko on mukana rakentamassa parempaa yhteiskuntaa yhdessä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa.

Vuoden 2012 lopussa Keskolla oli yhteistyökumppaneina 1 210 K-kauppiasyrittäjää. Suomessa kaikissa K-ryhmän ruoka- ja rautakaupoissa toimii K-kauppiasyrittäjä.

Kauppiasuran aloitti 65 uutta K-kauppiasta vuonna 2012. Kaikista K-kauppiaista naisia on noin viidennes. K-kaupoista suuri osa on perheyrittäjiä, joissa molemmat puoliset työskentelevät K-kauppiaina.

K-kauppias vastaa kauppansa asiakastyytyväisyydestä, henkilökunnasta ja liiketoiminnan tuloksellisuudesta. K-kauppiat rakentavat paikallisten asiakkaidensa tarpeita vastaavan valikoiman ja palvelun heidän toiveitaan kuunnellen. Ketjun yhteistä valikoimaa täydennetään muun muassa paikallisilta tuottajilta saatavalla lähiruoalla.

Tulevia K-kauppiaita koulutetaan kauppiasvalmennusohjelmien avulla. Valmennukseen kuuluu verkko-opintoja, ohjattu kauppiastyön harjoittelu ja alueellisia sekä valtakunnallisia lähiopetusjaksoja.

K-KAUPPIASYRITTÄJYYS ESILLÄ JUHLAVUONNA

K-kauppiasliitto on K-kauppioiden yhteistoiminta- ja edunvalvontajärjestö, johon kuuluvat kaikki 1 210 K-kauppiasta.

K-kauppiasliiton tehtävänä on kehittää ja vahvistaa K-kauppiasyrittäjyyttä sekä ajaa K-kauppioiden etuja kaupan alalla.

K-kauppiasliitto täytti 100 vuotta vuonna 2012. K-kauppiasyrittäjyyttä tehtiin tunnetuksi juhlavuoden aikana monin tavoin. Alkuvuonna julkaistiin K-kauppiasliiton historiikki, *K100, K-kauppiasliitto 1912–2012*, joka kertoo K-kauppiasliiton, K-kauppioiden ja K-ryhmän sadan vuoden taipaleesta osana suomalaisen kaupan ja yhteiskunnan kehitystä.

Kauppiaita oli mukana keskustelussa Yrittäjän päivän pääjuhlassa Tampereella ja SuomiAreenan keskustelutilaisuudessa Porissa. Lähes 1 700 asiakasta kertoi muistojaan vuosien varrelta Kohtaamisia K-kaupoissa -kilpailussa, ja tarinoita julkaistiin Pirkka, Kehittyvä Kauppa ja Kauppias -lehdissä sekä K-kauppiasliiton nettisivuilla.

TUKEA LAPSILLE JA NUORILLE

Kesko ja sen tytäryhtiöt tukivat vuoden 2012 aikana erilaisia yhteisöjä ja järjestöjä 0,9 miljoonalla eurolla.

Lasten ja nuorten tukeminen on Keskon ja K-kauppojen sponsoroinnin

KOHOKOHTIA CASE

Pirkka Lähellä leivottu -sarja vastaa kuluttajien toiveisiin

Paikalliset tuotteet ovat keskeinen osa K-ruokakauppojen valikoimaa. Vuonna 2012 Pirkka-sarjassa panostettiin erityisesti leipään. Lähtuottajien kanssa kehitettiin Pirkka Lähellä leivottu -tuotteet vastaamaan kuluttajien kasvavaan kiinnostukseen lähiruokaa kohtaan.

Nurmeksessa sijaitsevan Pielispakarin kanssa yhteistyössä suunnitellut Pirkka Luomu ringeli ja Pirkka ruisvuokaleipä tulivat Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan K-ruokakauppojen valikoimiin elokuussa.

”On hienoa, että Ruokakesko on lähtenyt toiminnallaan mukaan vaalimaan paikallista ruokakulttuuria. Luomurinkeli tehdään luomuviljasta karjalaisen perinteen mukaan. Pirkka ruisvuokaleipä on runsaskuituinen ja lisääneeton, perinteisellä reseptillä valmistettu ruisleipä”, kertoo Pielispakarin toimitusjohtaja **Erkki Timonen**.

KOHOKOHTIA CASE

Yhteistyöllä Plussia

K-Plussan sponsorointipalvelu kannustaa ja tukee kauppiaita paikallisissa hyväntekeväisyys- ja sponsorointityössä. Vuonna 2012 K-Plussa tuki yhdessä K-kauppioiden kanssa noin 140 urheiluseuraa tai -joukkuetta Suomessa.

Tampereen Turtolan kauppakeskuksen K-kaupat ovat tehneet jo vuosia Plussa-yhteistyötä tamperelaisten urheiluseurojen kanssa. Seuran jäsenet käyvät asiakkaina kaupoissa ja kaupat maksavat heidän ostoksistaan tietyn prosenttiosuuden sponsorointitukena seuroille. K-citymarket Tampere Turtola sekä Intersport Koskikeskus ja Intersport Turtola ovat urheiluseura Ilveksen suuria tukijoita. K-citymarket Tampere Turtolassa järjestetään Ilves-tapahtumapäiviä, joissa kannustetaan uusia junioreita mukaan Ilveksen toimintaan.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Aaltonen jakaa osaamistaan seuraavalle kauppiassukupolvelle

Vuodesta 1990 alkaen K-citymarket-kauppiaina toiminut **Hannu Aaltonen** sai keväällä 2012 K-ruokakauppiasyhdistykseltä Vuoden kasvattajakauppias-tunnuksen. Turun K-citymarket Kupittaa kauppias on kouluttanut kauppiasuralle seitsemän uutta kauppiasta seitsemässä vuodessa. Nämä kaikki ovat olleet Aaltonen omia työntekijöitä.

KAUPPIASVALMENNUS ON VÄYLÄ K-KAUPPIAAKSI

Ruokakeskon Kauppiasvalmennus on monimuoto-opiskeluohjelma, joka koostuu verkko-opinnoista, ohjatusta kauppiastyön harjoittelusta ja alueellisista sekä valtakunnallisista lähijaksosta. Kauppiasvalmennus kestää 4–24 kuka kulta määrättyä koulutustarpeesta riippuen.

Aaltonen kauppiasvalmennustyö poikkeaa Ruokakeskon Kauppiasvalmennusohjelmasta joiltain osin. Kauppiasharjoittelu suoritetaan palkkatyön ohessa, ja työnantaja maksaa harjoittelijalle korvausta myös opiskelupäiviltä. Kauppiasharjoittelujakso on totuttua pitkäkestoisempi.

”Koska ajan myötä menetän hyvän työntekijäni, otan hänestä myös paljon irti koulutuksen aikana. Meillä kauppiasharjoittelu kestää normaalin vuoden tai parin sijaan 4–5 vuotta. Näin varmistan, että harjoittelija pääsee osallistumaan mahdollisimman monipuolisesti kaupan kaikkiin töihin edeten vaativimpiin ja vastuullisempiin vastuualueisiin”, Aaltonen toteaa.

OSASTOVASTAAVAN TEHTÄVISTÄ KAUPPIASURALLE

Juha Pöyhönen sai kipinän kauppiasuralle Kupittaa K-citymarketissa, jossa hän työskenteli viiden vuoden ajan kaupan eri osastoilla. Pöyhönen työskentelee nyt toisessa kauppa paikassaan, Paimion K-market Neste Oil -kauppiaina.

”Sain Hannun opeissa todella hyvät valmiudet kauppiasuralle. Kävimme yhdessä läpi suuria linjoja talouden tunnusluvuista tuotteiden esillepanon tärkeyteen. Yhteydenpito ei ole loppunut vielä, sillä Hannu järjestää meille Kupittaa kasvaneille kauppiaille vuosittain kokemustenvaihtopäiviä”, kiittää Pöyhönen.

KAUPPIAANA TOIMIMINEN ON ELÄMÄNTAPA

Kenestä on kauppiaksi? Aaltonen mukaan se paljastuu käytännön työssä, ja moni toimii vuosia kaupan alalla ennen kauppiaskoulutusta. Uralle lähtee henkilöitä myös aivan muilta toimialoilta, esimerkiksi pankkimaailmasta.

Hänen mukaansa kauppiaina toimiminen on elämäntapa, jossa yhdistyvät monipuolisesti henkilöstöjohtaminen, ostaminen ja ketjutoiminta. Kauppiasyrityksessä on myös sosiaalinen tehtävä, joka koskettaa koko perhettä. ”Kauppa paikka voidaan tarjota koko Suomen alueelta, ja silloin menevät uusiksi mahdollisen perheen kaikki kuviot”, Aaltonen miettii.

HARJOITTELIJA PÄÄSEE OSALLISTUMAAN MAHDOLLISIMMAN MONIPUOLISESTI KAUPAN KAIKKIIN TÖIHIN EDETEN VAATIVIMPIIN JA VASTUULLISEMPIIN VASTUUALUEISIIN

KOHOKOHTIA CASE

Rautakesko mukana rakentamassa lastenkotia Vietnamiin

Rautakesko on hankintayhteistyöjärjestö Eurobuyn osakas. Sen Kaukoidässä toimiva Eurogroup Charity Fund (ECF) on mukana rahoittamassa lastenkodin rakentamista köyhälle Nghe Anin alueelle Pohjois-Vietnamiin.

Heinäkuussa 2012 avattu Nghi Loc Mother Theresa Orphanage -lastenkoti tarjoaa orvoiksi jääneille ja usein vammaisille lapsille perushoitoa, turvaa ja koulutusta.

pääpainopiste. Keskon sponsorointi kohdistuu kerrallaan muutamiin hankkeisiin, jotka koskettavat suuria kuluttajajoukkoja.

Kesko on jo 15 vuoden ajan edistänyt lasten, lapsiperheiden ja nuorten liikunnallisia elämäntapoja ja hyvinvointia yhteistyössä Nuori Suomi ry:n kanssa. Vuonna 2012 Kesko oli mukana Nuoren Suomen Your Move Taisto -kuntoilukampanjan aluekilpailuissa.

HYVÄÄ JOULUMIELTÄ

Suomen Punainen Risti ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto järjestävät vuosittain Hyvä Joulumieli -keräyksen, jolla autetaan kotimaan vähävaraisia lapsiperheitä. Keräys toteutetaan yhteistyössä Yle Aamu-tv:n, Yle Radio Suomen, Yle Radio Vegan ja Keskon kanssa. Keräykseen lahjoitetut varat käytetään lahjakortteihin, joilla perheet saavat ostaa jouluksi ruokaa K-ruokakaupoista.

Vuonna 2012 keräykseen oli ensimmäistä kertaa mahdollisuus osallistua myös lahjoittamalla K-Plussa-pisteensä. Keskon hallituksen lahjoitusvaroista myönnettiin keräykseen 40 000 euron lahjoitus. Vuoden 2012 keräys tuotti noin

1,4 miljoonaa euroa, ja 70 euron lahjakortti annettiin 18 000 perheelle.

”Olemme saaneet Facebook-sivujemme kautta kymmeniä viestejä äideiltä, jotka ovat kiittäneet saamastaan lahjakortista ja kertoneet, miten 70 euron lahjakortti on heidän perheelleen suuri raha ja joulun pelastus”, sanoo Punaisen Ristin tiedottaja **Sanna Räsänen**, joka on ollut useiden vuosien ajan mukana järjestämässä keräystä.

YHTEISTYÖTÄ KUMPPANEIDEN KANSSA

Kesko edellyttää, että sen tavarantoimittajat ja muut yhteistyökumppanit toimivat Keskon arvoja ja vastuullisia toimintaperiaatteita vastaavien periaatteiden mukaan.

Yhteistyökumppaneiden kanssa edellyttää säännöllistä vuoropuhelua. Ruokakesko järjestää vuosittain Kumppani-infon tavarantoimittajilleen. Marraskuussa 2012 Helsinkiin kokoontui lähes 600 henkilöä kuulemaan K-ruokakaupan kilpailueduista, Ruokakeskon Venäjälle laajentumisesta ja asiakaskohtaamisten siirtymisestä sähköisiin kanaviin.

”Asiakkuus on muutoksessa: kuluttajissa on yhä enemmän aktiivisia ja vaativia yli 65-vuotiaita, toisaalta nuorten maailmassa verkko on yhä enemmän läsnä. Kilpailu asiakkaista kiihtyy ja monipuolistuu, ja asiakkaan tarpeiden enustamisessa ja tulkinnaassa pitää olla läsnä myös sähköisissä kanavissa. Olemme siirtymässä massamarkkinoinnista vuorovaikutteiseen toimintamalliin. Se on meille mahdollisuus, mutta myös riski, jos emme pysy muutoksen vauhdissa”, pääjohtaja **Matti Halmesmäki** sanoi Ruokakeskon Kumppani-infossa.

KAUPPA KOHTAAMISPAIKKANA

Kauppa tarjoaa erilaisia asiointipalveluja ja toimii monella paikkakunnalla kohtaamispaikkana.

Noin 170 K-kauppaa hoitaa myös alueen postipalvelut. Kaikkiin K-citymarketteihin asennetaan Smartpost-pakettiautomaatit vuoden 2013 loppuun mennessä. Asiakas voi tilata esimerkiksi verkko-ostoksensa Smartpost-automaattiin ja noutaa paketin kaupakäyntinsä yhteydessä.

Marraskuussa 2012 alkoi käteisnostopalvelun testaus 30 K-marketissa ympäri Suomen. Palvelun testauksesta saadut kokemukset ovat olleet myönteiset ja tavoitteena on laajentaa palvelu valtakunnalliseksi K-ruokakaupoissa kesään 2013 mennessä.

Vuonna 2012 aloitettiin myös kaupan sähköisten hintanäyttöjen ja itsepalvelukassojen testaus.

KOHOKOHTIA CASE

Ruokakulttuurin lähiseudun lapsille

K-citymarketin piha täyttyi lapsista Lasten ruokakulttuuriviikon toritapahtumassa Äänekoskella syyskuuisena aamuna. K-citymarket-kauppias **Mika Lankinen** yhdessä Maataloustuottajain Äänekosken yhdistyksen kanssa oli kutsunut alueen päiväkodit, perhepäivähoitajat, päiväkerhot ja alakoulut tutustumaan suomalaisen ruuan alkuperään.

Kauppan edustalla ruuasta kiinnostuneet lapset pääsivät tutustumaan kotimaiseen ruokatutustukseen sekä maataloustyökoneisiin. Kauppiain paikalle kutsumat lähituottajat tarjoivat maistaisina lapsille ruisleipää ja maitotuotteita.

KOHOKOHTIA CASE

Salaatteja ja yrttejä suoraan viljelijältä

Sipoolainen viljelijä **Kenneth Eskman** toimittaa kahteen helsinkiläiseen K-ruokakauppaan salaatteja ja yrttejä. Eskman käy itse toimittamassa tuotteet kauppihin, talviaikaan joka toinen päivä, kesällä tiheämmin.

”Pienten ja läheltä tulevien tavarantoimittajien tuotteiden ehdoton etu kaupalle ja asiakkaalle on niiden lyhyt toimitusketju, tuotteet ovat varmasti tuoreita ja hyvälaatuisia”, kertoo K-supermarket Mustapekan kauppias **Jouni Ekholm**.

Pientavarantoimittajan näkökulmasta etuna yhteistyössä kauppojen kanssa on tavarantoimittajien jatkuvuus.

”Olen toimittanut salaattia K-supermarket Mustapekkaan jo kahdeksan vuotta. Vuosien varrella olemme laajentaneet toimintaamme myös erilaisiin yrtteihin kuten koriantieriin ja persiljaan”, kertoo Eskman.

Pitkän yhteistyön myötä Ekholm ja Eskman ovat kehittäneet toimintamalleja, joista molemmat hyötyvät. Viljelijä saa mukaansa kaupasta rikkinaiset puulavat, joita Eskman käyttää kasvihuoneensa lämmityksessä ja samalla kaupan jätemäärä pienenee.

TEEMME JA TARJOAMME LAADUKASTA TYÖTÄ

K-ryhmä työllistää noin 45 000 henkeä kahdeksassa maassa. Tarjoamme mielekkäitä ja monipuolisia työtehtäviä, työn joustoja eri elämäntilanteisiin ja mahdollisuuden kehittyä. Haluamme olla kaupan alan houkuttelevin työpaikka, jolla on tyytyväiset työntekijät ja osaavat esimiehet.

Keskossa ja K-kaupoissa voi luoda monipuolisen uran kaupan alan eri tehtävissä. Työtehtävät vaihtelevat kaupan tehtävistä kauppiasyrittäjyyteen sekä eri alojen asiantuntija- ja esimiestehtäviin.

Moni keskolainen työskentelee uransa aikana eri tehtävissä ja voi vaihtaa myös toimialalta toiselle. Vuonna 2012 toteutui yli 5 000 sisäistä siirtoa uusiin tehtäviin.

Kesko on merkittävä alueellinen työllistäjä, ja erityisesti uudet kauppakeskukset tuovat uusia työpaikkoja sadoille henkilöille. Uusimmat kauppakeskukset, Veturi Kouvolassa ja Karisma Lahdessa, tarjoavat töitä yhteensä noin 1 400 henkilölle. Kauppakeskus Karisma Lahdessa palkittiin keväällä 2012 Vuoden Työllistäjä 2011 -kunniamaininnalla.

TYÖYHTEISÖTAIDOT VUODEN TEEMANA

Keskossa työhyvinvoinnin perustana on mahdollisuus tehdä mielekäästä ja osaaamista vastaavaa työtä turvallisessa, viihtyisässä ja työn tekemistä tukevassa työympäristössä. Työhyvinvointia johdetaan yksilön oman elämän hallinnan, työn, osaamisen, työyhteisön, johtamisen ja

esimiestoiminnan osa-alueilla. Työhyvinvointia tuetaan kehittämällä esimiestyötä, tarjoamalla työkaluja johtamisen tueksi ja luomalla puitteet työssä onnistumiselle.

Vuonna 2012 Keskon työhyvinvointiohjelman painopisteenä olivat esimiestyön ja työyhteisöjen kehittäminen. Erityisesti keskityttiin henkilöstötutkimuksen hyödyntämiseen työyhteisön kehittämisessä. Vuoden aikana järjestettiin noin 30 esimiesvalmennusta, joissa käsiteltiin puheeksi ottamisen malleja ja kehityskeskusteluja. Valmennuksiin osallistui noin 500 esimiestä.

”Tuotimme työyhteisötaitojen kehittämisen tueksi myös suosittu työyhteisötaitovideot yhteistyössä Ketonen ja Myllyrinne-sketsisarjan näyttelijöiden kanssa. Humoristisia videoita hyödynnettiin työyhteisöjen kehittämisessä keskustelun virittäjänä ja sähköisessä Mestari-myymälä-materiaalissa. Vuoden aikana hyviä käytäntöjä etsittiin myös Työyhteisöteko-kilpailun avulla, jonka satoa esiteltiin Keskonetissä vuoden mittaan. Vuoden Työyhteisötekona palkitsimme Indoor Groupin työntekijöiden kimppakyydin”, kertoo Keskon työhyvinvointipäällikkö **Janna Pirhonen**.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Kassatyöntekijä on moniosaaja

Kaupan kassalla työskentelevä tarvitsee tietoa paitsi monenlaisista tuotteista, myös esimerkiksi erilaisista maksukorteista ja ostojen ikärajavonnasta. Esimies on avainasemassa uuden kassamyynnin perehdytyksessä, ja tueksi on tarjolla monenlaista verkkokoulutusta.

1 IKÄRAJAPASSI

Kaupan valikoimiin kuuluu tuotteita, joiden myymistä alaikäisille on rajoitettu tai se on kokonaan kielletty. Tammikuussa 2013 voimaan tulleen ohjeistuksen mukaan kassatyöntekijän tulee tarkistaa alkoholijuomia, tupakkatuotteita ja tupakointivälineitä ostavan asiakkaan ikä aina, kun asiakas vaikuttaa alle 30-vuotiaalta. Kassatyöntekijöiden valmiuksia ikärajavonnasta parannetaan koulutuksella. Heidän tulee suorittaa Päivittäistavarakauppa ry PTY:n ikärajavapassi ja noudattaa PTY:n antamia ohjeita ikärajavonnasta.

2 VASTUULLISIA VALINTOJA

Vuoden 2012 aikana K-instituutti toteutti uuden Vastuullisia valintoja -verkkokoulutuksen, joka esittelee K-ryhmän vastuullisuustyötä monipuolisesti. Koulutus antaa hyvän kokonaiskuvan vastuullisuuden eri osa-alueista ja vastauksia asiakkaiden usein esittämiin kysymyksiin.

3 MESTARIMYYJÄKOULUTUS

K-kaupan myyjä on yli 50 vuoden ajan koulutettu Mestari-myymäläkoulutuksella. Vuonna 2012 uudistetun verkkokoulutuksen sisältö painotuu K-ryhmän yhteisiin perusasioihin, ketjun liiketoiminnan ajankohtaisiin painopisteisiin, tuotetietouteen ja asiakaspalveluun.

4 TIETOTURVAPASSI

Vuosittain suoritettava Tietoturvapassi-koulutus antaa perustiedot tietoturvariskeistä ja siitä, miten niitä voi omalla tarkkaavaisuudellaan ja toiminnollaan minimoida maksutapahtuman yhteydessä. Vuoden 2012 lopussa yli 23 000 Keskon ja K-kaupan työntekijää oli suorittanut koulutuksen ja saanut Tietoturvapassin.

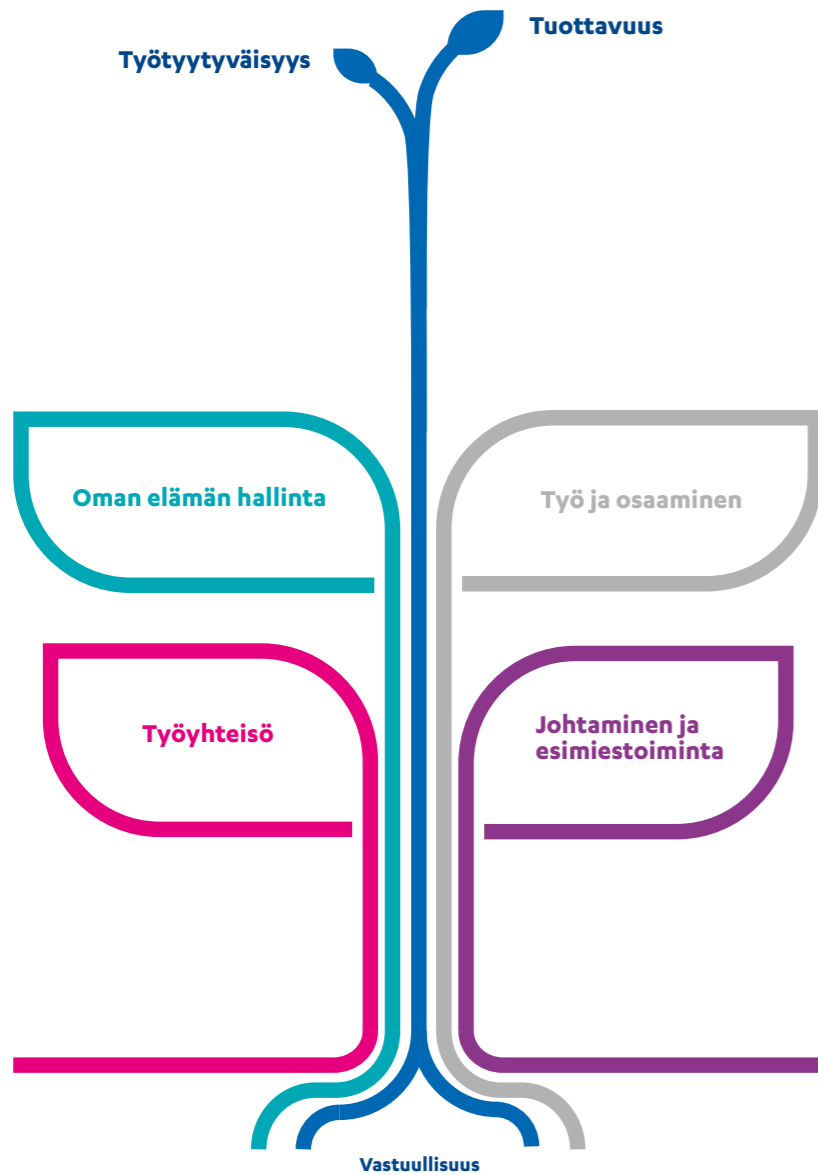
5 KÄTEISNOSTOPALVELU

Kaupan käteisnostopalvelun verkkokoulutus käynnistyi maaliskuussa 2013. Koulutuksessa kassahenkilöstö saa tietoa maksu- ja kassapäätteen toiminnasta silloin, kun asiakas haluaa nostaa käteistä kassalta ostosten yhteydessä.

6 K-PLUSSA MASTERCARD

Helmikuusta 2013 alkaen kaupan henkilöstölle on ollut tarjolla K-ryhmän oman maksuvälineen, K-Plussa MasterCardin, verkkokoulutus. Koulutuksessa henkilöstö saa perustiedon maksuvälineen ehdoista ja eduista asiakkaalle.

ESIMIEHILLE JA HENKILÖSTÖLLE TUKEA MUUTOKSISSA

Keskossa loppuvuoden 2012 aikana toteutetun kannattavuusohjelman yhtenä tavoitteena oli kustannustehokkuuden parantaminen kaikissa yhtiöissä ja yksiköissä. Muiden säästökohteiden ohella toimenpiteillä oli merkittäviä vaikutuksia myös henkilöstöön. Kannattavuusohjelman toteutusta tuettiin yhteisin esimiesvalmennuksin ja ryhmässä tapahtuvan coachingin avulla. Henkilöstöä tuettiin erilaisilla työllistymisvalmennuksilla.

TYÖTERVEYSHUOLLOLLA SUOMESSA YHTENÄINEN TOIMINTAMALLI

Keskon ja sen tytäryhtiöiden henkilöstö Suomessa on kokonaisvaltaisen työterveyshuollon piirissä. Laajan työkykyä ylläpitävän työterveyshuollon lisäksi päätoimisille työntekijöille kuuluu yleislääkäritasoinen työterveyshuollon sairaanhoito.

Vuoden 2012 alusta Keskon työterveyshuolto ja Kela ovat olleet Palveluntuottajamallissa (PATU-mallissa). Keskon työterveyshuolto tuottaa ja ostaa työterveyshuollon palvelut toimialayhtiöille koko Suomessa. Työterveyshuollon keskitetty hankinta ja tavoitteellinen johtaminen Suomessa mahdollistaa yhtenäisen työterveyshuollon sisällön ja toimintatavan koko konsernissa.

Työterveyshuolto tukee omalla toiminnallaan Keskon ja sen tytäryhtiöiden hyvinvointiohjelman tavoitteiden saavuttamista.

”Olemme mukana valmentamassa esimiehiä työpaikan haastavien tilanteiden, kuten pitkittyneiden sairauspoissaolojen tai työyhteisön ristiriitatilanteiden, puheeksi ottamiseen. Olemme myös esimiesten tukena arjessa tilanteiden selvittämisessä. Tuemme työntekijöitä monenlaisissa tilanteissa, on sitten kyseessä elämänkriisi, uupuminen tai fyysistä terveydentilaa uhkaava asia”, sanoo Keskon työterveyshuollon ylilääkäri **Pirjo Anttila**.

KUNTOUTUKSESTA APUA TYÖSSÄ JAKSAMISEEN

Kelan myöntämiä ja Keskon työterveyshuollon koordinoimia ASLAK-kuntoutuskursseja järjestettiin vuonna 2012 myymälä-, varasto- ja toimistotyöntekijöille sekä esimiehille.

Keskon työterveyshuolto on ohjannut kuntoutujia pääkaupunkiseudulla myös Aikuisten Mielenterveys (AMI) -kuntoutukseen. AMI-kuntoutus on avomuotoinen Kelan kehittämishankkeena toteutettava kuntoutus, josta työelämässä olevat masennuspotilaat ovat selkeästi hyöttyneet.

HENKILÖSTÖTUTKIMUS TUKEE TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMISTÄ

Työyhteisön hyvinvointia ja johtamisen laatua mitataan Keskossa ja sen ketjujen kaupoissa vuosittain henkilöstötutkimuksella.

Henkilöstötutkimuksessa 2012 Kesko-konsernin tulokset paranivat edellisvuodesta. Kokonaistyytyväisyys oli 3,94 (asteikolla 1–5), kun se edellisvuonna oli 3,90. Esimiestyön kokonaisarvio oli 3,94 (3,90 vuonna 2011).

Työhyvinvoinnin tilaa seurataan työhyvinvointi-indeksillä, joka mittaa henkilöstön jaksamista ja työn kuormittavuutta. Vuonna 2012 työhyvinvointi-indeksi nousi 3,81:een edellisvuoden 3,79:stä.

Työntekijät kokivat saavansa hyvin apua työkavereiltaan. Erilaisuuden suvaitseminen sai korkeat pisteet, samoin eri syntyperää olevien, eri sukupuolten ja eri-ikäisten tasa-arvon toteutuminen.

Kehitettävää löytyi Keskon houkuttelevuudesta työnantajana, mahdollisuuksista vaihtaa uusiin tehtäviin ja yhteistyössä eri yksiköiden välillä.

Osana vuoden 2012 työyhteisöjen kehittämisen teemaa 30 työyksikköä sai tukea ulkopuoliselta konsultilta yksikön toiminnan kehittämiseen vuoden 2011 henkilöstötutkimuksen jälkeen.

Vuonna 2013 työhyvinvointiohjelman painopistealueena on työturvallisuus ja -ergonomia.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Työhyvinvointia johdetaan pian yhteisellä mallilla

K-citymarketin käyttötavaraosastoille ja Anttila-tavarataloihin kehitetään yhteistä työhyvinvoinnin johtamismallia. Samoja menetelmiä työhyvinvoinnin lisäämiseksi voidaan ottaa mallin mukaan käyttöön tavarataloissa eri puolilla Suomea. Tavoitteena on vahvistaa tavarataloissa henkilöstön työhyvinvointia vähentämällä muun muassa henkilöstön vaihtuvuutta ja sairauspoissaoloja sekä lisätä työn arvostuksen kokemusta ja tuottavuutta.

”Tarkoituksena on kehittää malli, jota on helppo soveltaa eri tavarataloissa ja jonka tulokset ovat helposti mitattavissa”, Keskon työhyvinvointipäällikkö **Janna Pirhonen** (kuvassa oikealla) kertoo.

Työhyvinvoinnin johtamismallia ryhdyttiin kehittämään moniammatillisessa työryhmässä, johon kuului edustajia muun muassa K-citymarket Oy:n ja Anttila Oy:n henkilöstöhallinnosta sekä Keskon Konsernin HR -yksiköstä ja työterveyshuollosta. Esimerkkitaloksi valittiin Porvoon K-citymarketin käyttötavaraosasto.

Tavaratalossa tehdyn alkukatselmuksen jälkeen siellä ryhdyttiin kiinnittämään erityistä huomiota seuraaviin asioihin: uuden henkilön perehdyttäminen, työntekijöiden työhyvinvoinnin arvostaminen ja hyvä yhteishenki osaston sekä kassahenkilökunnan välillä.

”Otimme kehittämiskohteeksemme asioita, joihin voimme aidosti itse vaikut-

taa”, tavaratalojohdaja **Nina Wikström** (kuvassa vasemmalla) toteaa.

Vaikka uuden työntekijän perehdyttämisessä vastuu on ensisijaisesti esimiehillä, Porvoossa on sovittu, että kaikki tekevät osansa uuden työntekijän perehdyttämisessä. Kokemusta työn arvostamisesta pyritään vahvistamaan muun muassa palautteen avulla.

”Esimiehen palaute on työntekijälle tietenkin tärkeintä, mutta mukavalta tuntuu myös se, jos työkaveri kehuu. Opettelemme antamaan toisillemme myönteistä palautetta ja oppimaan toistemme töistä tekemällä niitä yli osastorajojen”, Wikström kertoo.

Kolmas kehittämiskohde Porvoossa on me-hengen parantaminen osaston ja kassahenkilökunnan välillä. Wikströmin mukaan on tärkeää, että kassaosastolla ymmärretään käyttötavaraosaston työn luonne.

Porvoossa asioiden edistymistä ja kokemuksia uusista toimintatavoista seurataan viikoittain osastopalaverissa. Sitä, miten työhyvinvointi lopulta kehittyy, voidaan seurata tulevista työhyvinvointikyselyistä.

Työhyvinvointipäällikkö Janna Pirhonen toteaa, että mallissa hyödynnettävien mittareiden tulisi säilyä samoina pidemmän aikaa. Näin voidaan seurata, vaikuttavatko sovitut ja tehdyt toimenpiteet työhyvinvoinnin kokemukseen.

KOHOKOHTIA CASE

K-kauppiat tukevat kehitysvammaisten työllistymistä

K-kauppiasliitto käynnisti 100-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi huhtikuussa 2012 Monenlaisia tuloksetekijöitä -hankkeen yhteistyössä Kehitysvammaliiton kanssa. Kehitysvammaliittoon palkattiin työntekijä, jonka tehtävänä oli saattaa K-kaupan töistä kiinnostuneet kehitysvammaiset ja K-kauppiat yhteen.

Kevään ja syksyn kuluessa 55 kauppiasta eri puolilta Suomea ilmoitti kiinnostuksestaan. Näistä 13 johti kehitysvammaisen työllistämiseen, ja 29:n osalta työ oli vielä kesken vuoden 2013 alussa. Syynä oli esimerkiksi se, että kauppias odotti viranomaisten palkkatukipäätöstä. 13 yhteydenottoa ei eri syistä johtanut haluttuun lopputulokseen.

Yksi hankkeen ansiosta työllistynyt on **Tiina Sulander** (kuvassa vasemmalla), joka löysi mieluisan työpaikan K-supermarket Härkätieltä Somerolta. ”Tiina sai nopeasti kiinni kaupan töistä ja hoitaa nyt juusto-osastoa ammattilaisen ottein”, kauppias **Minna Lunden** (kuvassa oikealla) kehuu. Omien kokemustensa perusteella hän on valmis suosittelemaan kehitysvammaisten työllistämistä muillekin.

Hanke jatkuu vuonna 2013, jolloin tavoitteena on rakentaa pysyvä toimintamalli kehitysvammaisten työllistämiseen K-kauppiin.

SIDOSRYHMÄ PUHEENVUORO

Eeva Hukka, Ilmarinen

Työhyvinvoinnin edistäminen ja työurien pidentäminen ovat teemoja, jotka ovat meillä työeläkealan ihmisillä sydäntä lähellä. Eläkeyhtiönä Ilmarisen rooli on muun muassa tarjota faktoja, lukuja, hyviä käytäntöjä ja asiantuntemusta asiakasyritystemme käyttöön.

Keskon tapa lähestyä työhyvinvointia työn ja työnteon edellytysten kautta on mielestämme oikein fiksua: työhyvinvoinnista on turha puhua, jos työ ei tunnu mielekkäältä tai jos vaikkapa esimieheltä ei saa toivottua tukea.

Keskon viime vuosi on hyvä esimerkki siitä, että yritys voi samaan aikaan sekä käynnistää kannattavuusohjelman että satsata henkilöstön työhyvinvointiin. Panostukset henkilöstöön kun eivät onneksi ole pois yrityksen tuloksesta, vaan päinvastoin. Hyvinvoivat työntekijät tekevät työtä tehokkaammin, ja niinpä työhyvinvointiin oikein sijoitettu euro tulee moninkertaisena takaisin. Työhyvinvointi on niin työntekijän, työnantajan kuin koko yhteiskunnan etu.

Eeva Hukka toimii Ilmarisessa suurasiakkaiden asiakaspäällikkönä.

VASTUUNKANTAJA CASE

Työhyvinvointia Baltiassa

Konekesko Baltian henkilöstöpäällikkö **Katrin Tur** on vuoden 2012 aikana keskittynyt viemään Keskon ja Konekeskon konsernitasoisia HR-prosesseja myös Konekeskon Viron, Latvian ja Liettuan toimintaan.

Yksi suurimmista projekteista on työhyvinvointimallin käyttöönotto ja viestintä Baltian maissa.

”Baltiassa meille on tärkeintä lisätä työntekijöiden tietoisuutta työhyvinvoinnista ja ylipäättään omasta hyvinvoinnistaan. Pidän Keskon työhyvinvointioppaan määritelmästä: Työhyvinvointi tarkoittaa mahdollisuutta tehdä mielekäästä, osaamista vastaavaa työtä turvallisessa, viihtyisässä ja työn tekemistä tukevassa työympäristössä”, Katrin Tur sanoo.

LUE LISÄÄ
yhteiskuntavastuu2012.
kesko.fi/tur

KOULUTUSTA KAUPAN HENKILÖSTÖLLE

Keskon tytäryhtiö K-instituutti on kouluttanut vähittäiskaupan myyjiä Mestari-myyjäkoulutuksella yli 50 vuoden ajan.

Vuonna 2012 Mestari-myyjäkoulutus uudistettiin kokonaan verkkokoulutukseksi. Koulutussisällöt painottuvat K-ryhmän yhteisiin perusosaamisiin, ketjun liiketoiminnan ajankohtaisiin painopisteisiin ja tuotetietouteen.

K-kauppiasliitto järjesti vuosittaisen K-Team Päivä -tapahtuman 3.11.2012 Turussa. Yli 4 000 K-kauppiasta, K-kauppojen työntekijää, keskolaisista ja yhteistyökumppania kokoonnuti ammattitapahtumaan, jossa käytiin Mestari-myyjäkoulutuksen finaalit, tutustuttiin uutuustuotteisiin ja saatiin tietoa yhteistyökumppaneiden ajankohtaisista asioista. Keskona oli tapahtumassa kuudennen kerran oma vastuullisuusosasto, jonka teemana oli tänä vuonna sosiaalinen vastuu.

Vuoden 2012 aikana K-instituutti toteutti uuden Vastuullisia valintoja -verkkokoulutuksen osana vuoden 2013 Mestari-myyjäkoulutusta. Koulutus esittelee K-ryhmän vastuullisuustyötä monipuolisesti.

Ruokakesko ja K-instituutti järjestävät keskolaisille, K-ruokakauppiaille ja kaupan henkilökunnalle koulutusta uudesta K-vastuullisuuskonseptista vuoden 2013 aikana. Kaupan käytännön toteutuksen tueksi ja avuksi tuotetaan muun muassa verkkokoulutus ja konseptikäsi- ja K-ryhmän vastuullisten tekoja esitellään havainnollisten case-esimerkkien avulla.

KESKO JA K-KAUPAT MUKAAN NUORISOTAKUU-HANKKEESEEN

Kesko ja K-kaupat osallistuvat Nuorisotakuu-hankkeeseen, jolla edistetään nuorten työllisyyttä ja ehkäistään syrjäytymistä. Kesko toteuttaa hankkeen yhteistyössä viranomaisten sekä K-kauppiasliiton ja muiden järjestöjen kanssa. K-ryhmälle rakennetaan räätälöity ohjelma nuorten työllistämiseksi K-kaupoissa ja Keskona. Helmikuussa 2013 Keskon hallitus myönsi 100 000 euroa ohjelman käynnistämiseen.

TYÖURA ALKUUN K-KAUPASSA

K-ryhmä tarjoaa erilaisia harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja, joista suurin osa on K-kaupoissa. Myös Keskona työskentelee vuosittain tuhansia kesätyöntekijöitä, työharjoittelijoita, TET-harjoittelijoita ja Tutustu ja Tienaa -harjoittelijoita.

K-kauppojen kesätyöntekijät toimivat useimmiten kassatyöntekijöinä ja myyjinä, ja Keskona toimistotöissä esimerkiksi taloushallinnossa tai varastotehtävissä logistiikkakeskuksissa.

Vuonna 2012 Keskon ja K-kauppojen tavoitteena oli, että jokainen Keskon yksikkö ja kauppa työllistää vähintään yhden nuoren kesätyöntekijän tai harjoittelijan. K-kauppiat työllistivät noin 3 200 henkilöä ja Kesko 1 200.

Kesko ja K-kauppiasliitto tukivat K-kauppojen osallistumista Perheyritysten Liiton Kesätyöpaikka kymppiluokkalaisille -hankkeeseen. Kesäksi 2012 K-kaupat työllistivät 90 peruskoulun kymppiluokkalaista.

Oppisopimuskoulutus on monelle nuorelle hyvä tapa päästä eteenpäin työuralla. Vuonna 2012 oppisopimuskoulutuksessa oli 773 henkilöä, joista ammatti- ja erikoistutkinnon suorittaneita 224.

KESKO TUTUKSI OPETTAJILLE JA OPISKELIJOILLE

Kesko tekee tiivistä yhteistyötä eri alojen opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Keskolaiset käyvät säännöllisesti kaupan alan korkeakouluissa ja ammattikorkeakouluissa sekä rekrytointimessuilla kertomassa opiskelijoille K-ryhmän ura- ja kesätyömahdollisuuksista, K-trainee-ohjelmasta ja ammattikorkeakoulujen Kauppiasryhtäjäpolusta.

Opettajille, yhteistyökumppaneille ja keskolaisille suunnattu K-Tutuksi-ohjelma tarjoaa käytännönläheisen ja ohjatun mahdollisuuden tutustua K-ruokakaupan toimintaan ja sen osaamisvaatimuksiin käytännössä.

Kesko on järjestänyt kaupan alan oppilaitosten opettajille, opinto-ohjaajille, rehtoreille ja koulutusalojohtajille syysseminaareja kaupan alalle ajankohtaisista asioista kymmenen vuoden ajan. Syksyn 2012 viiden seminaarin aiheina olivat Keskon laajentuminen Venäjälle ja Mestari-myyjäkoulutus.

KESKO-STIPENDIOHJELMA

Kesko käynnisti vuonna 2011 liiketalouden ammattikorkeakouluopiskelijoille tarkoitettua Kesko-stipendiohjelman. Stipendia voi hakea opiskelija, joka on suorittanut opintoihinsa liittyvän harjoittelun Keskon toimipisteessä tai K-kaupassa. Stipendin saadakseen harjoittelusta tulee saada esimiehen antamasta arviosta kiitettävä tai hyvä.

Vuonna 2012 ohjelma laajeni kosemaan kaikkia ammattikorkeakouluopiskelijoita. Vuonna 2012 jaettiin 500 euron arvoisia Kesko-stipendejä 24 opiskelijalle 10 ammattikorkeakoulusta.

K-TRAINEE-VUOSI ANTAA LAAJAN KOKEMUKSEN KAUPAN ALALTA

K-Trainee-ohjelma on suunnattu vastavalmistuneille tai vähän aikaa työelämässä olleille, korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille henkilöille. Yhteensä 15 kuukautta kestävä ohjelman keskeinen osa on työskentely kaupan eri tehtävissä. Ohjelma sisältää myös kaikille yhteisen Kaupan huippuosaajaksi -esimiesvalmennuksen K-instituutissa sekä syventäviä toimiala- ja ketjukohtaisia koulutuksia.

Neljäs K-trainee-ohjelma käynnistyi kesäkuussa 2012. Ohjelmaan hakeneista yli 500 henkilöstä valittiin ohjelmaa suorittamaan kymmenen henkilöä.

K-traineet kuvasivat vuoden aikana kukin vuorollaan videoblogia, jossa he kertovat kokemuksistaan ohjelmassa.

Aiemmistä kolmesta K-trainee-ohjelmasta valmistuneista 50 K-traineesta 39 työskenteli vuoden 2012 lopussa asiantuntija- tai esimiestehtävissä Kesko-konsernissa.

TYÖNANTAJAKUVAA TUTKITAAN

Keskon houkuttelevuutta työnantajana seurataan monien tutkimusten avulla. Universumin Nuoret Ammattilaiset 2012 -tutkimuksessa selvitettiin työelämässä olevien ammattilaisten mielipiteitä työelämästä, urasta ja ihanteellisimmista työnantajista. Kesko sijoittui liiketalouden alan nuorten ammattilaisten vastauksissa 10. suositummaksi työnantajaksi.

T-Median Nuoret ja johtaminen 2012 -tutkimus keskittyi erityisesti nuorten ajatuksiin esimiestyöstä. Tärkeimpinä nuorten kehittämistä tukevia keinoina vastaajat pitivät perehdytystä, työyhteisön tukea ja palautetta. Kesko oli nuorten mielikuvissa sekä parhaiten (sijalla 12) että heikoiten johdettujen yritysten (sijalla 9) listalla.

KOHOKOHTIA CASE

K-kesäduuni-kampanjalla huomio nuorten työllistämiseen

Kesko ja K-kauppiasliitto järjestivät K-kesäduunikampanjan vuonna 2012 kiinnittääkseen huomiota nuorten työllistämiseen. Kampanja huipentui Vuoden K-kesätyöntekijän sekä K-kesätyönantajan palkitsemiseen.

Vuoden K-kesätyöntekijäksi valittiin joutsalainen **Anni Nurminen**, joka työskenteli kesän K-citymarket Seppälässä Jyväskylässä.

Vuoden K-kesätyöntekijä Anni Nurminen hurmasi asiakkaat ja työkaverit. ”Anni on omalla esimerkillään ja asenteellaan luonut positiivista henkeä ja tekemisen meininkiä koko työyhteisöön”, K-citymarket Seppälän myymäläpäällikkö **Jukka Vihavainen** hehkuttaa. Kavussa Vihavainen ja osastopäällikkö **Anja Yli-vainio** nostivat Annin kultatuoliin.

Vuoden K-kesätyönantajaksi valittiin Loimaan K-citymarketin kauppiaspari **Jyrki ja Mari Koenkytö**. Kauppiaspari työllisti kesällä 2012 yhteensä 17 kesätyöntekijää ja -harjoittelijaa. Idearikas kauppias hankki kesäksi erityisen jäätelöpyörän työllistämään nuoria pyöräileviksi jäätelömyyjiksi.

”Ainutlaatuinen jäätelöpyörätempaus kannatti”, kauppiaspari sanovat. ”Vaikka rahallisesti mitattuna investoinnilla ei ollutkaan mitään tuottoarvoa, saimme tempauksen kautta mainosta sitäkin enemmän. Välitämme meidän kylästä ja näistä nuorista ja haluamme välittää hyvää filistä omalla kylällä.”

K-kesäduunikampanja järjestetään toisen kerran vuonna 2013.

TUTKITTUJA JA TURVALLISIA TUOTTEITA

Tuotteen tie kaupan hyllylle on usein pitkä ja toimitusketju moniportainen. Kauppa auttaa asiakkaita tekemään vastuullisia valintoja. Asiakkaiden on voitava luottaa siihen, että kaupan tarjoamat tuotteet ovat tutkittuja, turvallisia ja vastuullisesti valmistettuja.

VASTUULLISUUSLINJAUKSET TUKEVAT OSTAJAN TYÖTÄ

Keskolaiset ostajat eri toimialoilta tekevät päivittäin hankintapäätöksiä. On tärkeää, että ostajilla on yhteiset pelisäännöt sekä riittävät tiedot ja asiantuntemus hankinnan vastuullisuudesta. Jotta varmistamme koko ketjun vastuullisuuden, tulee myös kaikkien tavarantoimittajien hyväksyä Keskon arvot ja periaatteet ja toimia niiden mukaisesti.

Keskon vastuullista hankintaa ohjaavat Keskon ostotoiminnan periaatteet. Hankinnan tueksi on laadittu vastuullisuuslinjauksia, kuten palmuöljylinjauksia, kala- ja äyriäislinjauksia, puulinjauksia ja farkkujen hiekkapuhalluslinjauksia.

Ruokakesko on jäsenenä Roundtable on Sustainable Palm Oilissa (RSPO), joka edistää palmuöljyn vastuullista tuotantoa. Ruokakesko suosittaa Pirkka- ja Menu-tuotteiden valmistajia käyttämään vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO).

Kala- ja äyriäislinjauksen mukaisesti Ruokakeskolla, Kesprolla ja K-ruokakaupoilla ei ole valikoimissaan WWF:n kalaoppaassa punaisella liikennevalolla merkittyjä lajeja. Vihreällä merkityt lajeja edistetään valikoimissa ja valikoimapäätöksissä suositaan kestäviä kalakantoja ja MSC-sertifioituja toimittajia. Ruokakesko tukee kauppiaiden mahdollisuuksia myydä kestävästi pyydyttyjä lähivesien kaloja. Pirkka-sarjassa on 11 MSC-sertifioitua kalatuotetta ja uusia tuotteita haetaan aktiivisesti.

Vuoden 2012 aikana keskusteltiin julkisuudessa paljon WWF:n kalaoppaan suosituksista ja etenkin kotimaisen vaellussian ja Itämeren villilohen kestävästä kalastuksesta. Maa- ja metsätalousministeriö asetti kaksi työryhmää kehittämään sian ja lohien kalastuksen säätelyä siten,

että kalastuksen kestävyys varmistetaan. Ruokakeskon edustaja, tuotetutkimuspäällikkö **Matti Kalervo** on mukana kummassakin työryhmässä.

Ruokakesko on mukana vuonna 2012 perustetussa kansallisessa seurantaryhmässä, joka seuraa kaakaon vastuullisuuden ja jäljitettävyyden eurooppalaista standardisointia.

RISKIMAIEN TEHTAIDEN TYÖOLOIHIN ERITYISHUOMIO

Kesko kiinnittää toiminnassaan erityistä huomiota hankintaketjunsä ihmisoikeuskysymyksiin ja työoloihin. Seuranta on keskitetty erityisesti maihin, joissa riskit näiden oikeuksien loukkaamiselle ovat suurimmat (esimerkiksi monet Aasian, Väli-Amerikan ja Afrikan maat). Tavarantoimittajien arvioinnissa riskimaissa käytetään kansainvälisiä arviointijärjestelmiä, BSCI-auditointia ja SA8000-sertifiointia.

Kesko on jäsenenä eurooppalaisessa Business Social Compliance Initiative (BSCI) -aloitteessa. Käynnissä on myös hanke, jossa sosiaalisten auditointien rinnalle tulisi tulevaisuudessa ympäristövaikutuksiin ja -riskeihin kohdistuvia auditointeja.

Keskon suomalaisten yhtiöiden suorat ostot riskialueiden tavarantoimittajilta vuonna 2012 olivat 1,3 % Keskon kaikista ostoista. Tärkeimmät EU:n ulkopuoliset tavarantoimittajamaat riskialueilla ovat Kiina, Intia ja Turkki. Näistä maista tuodaan erityisesti vaatteita, kodintekstiilejä, kenkiä ja kodinkoneita.

Kesko edistää aktiivisesti riskimaatoimittajien sosiaalisen vastuun auditointeja. Tavoitteena on tehdä kauppaa vain auditoinnin läpäisseiden tavarantoimittajien kanssa.

KOHOKOHTIA CASE

Anno-tuotteet kestävät aikaa

Pitäjänmäellä Helsingissä suunnitellun Anno-malliston kivijalan muodostavat perustuotteet ja neutraalit perusvärit, joita sesongeittain vaihtuva värikartta täydentää. Anno-tekstiilien materiaaleissa käytetään luonnonmateriaaleja, kuten puuvillaa, pellavaa tai villaa.

Uudistuneissa Anno-tuotteissa käytetään kierrätysmateriaaleja ja tuotannossa suositaan lähialueita aina kun mahdollista. Esimerkiksi Annon Kupla -pullovaasi on valmistettu kierrätyslasista ja uudet Anno Collection -paperiservietit valmistetaan Kotkassa Suomen Kerta Oy:ssä. Myös Anno Rehti -huopa on valmistettu osittain kierrätyskuiduista, samoin kuin kierrätetystä puuvillasta valmistetut keittiötekstiilit Aika-sarjassa.

"Mallistoa kehittäessämme tavoitteenamme on ollut tehdä pitkäikäisiä ja kohtuuhintaisia tuotteita, joita asiakkaan on helppo yhdistellä. Olemme kiinnittäneet erityisen paljon huomiota materiaaleihin ja laatuun. Valikoimassa on paljon luonnonkuituja, joiden positiivisia ominaisuuksia on vaikea saavuttaa muiden materiaalien avulla", kuvailee kodin tuotealueen suunnittelija **Pia Lehtovuori** K-citymarket Oy:stä ja Anttila Oy:stä.

Anno-tuotteissa pyritään minimoimaan pakkausmateriaalien käyttöä, ja Anno-keittiötekstiilejä pakataan ilman muovia. Suurikokoisten tuotteiden suunnitteluvaiheessa taas otetaan huomioon pakkaaminen siten, että kuljetuskontit saadaan täytettyä mahdollisimman tiiviisti (ns. flat pack).

Anno Collection -tuotteissa myös tuotantovaiheita karsitaan aina mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi osaa mallistoon kuuluvista Palmikko-villamattoista ei ole värjätty eikä valkaistu, vaan tuotteiden värisävy on peräisin villan omista sävyistä.

"Anno-malliston villamattoja valmistetaan Intiassa valvotuissa olosuhteissa. Suosituttuja Pandora-villamattoja valmistava tehdas on sitoutunut myös sosiaaliseen vastuullisuuteen ja tehdas tukee kudontakeskusten yhteydessä olevia yhteisöjä muun muassa koulutuksen järjestämisessä lapsille. Tehdas toimii itse aktiivisesti nimenomaan Intian mattoiteollisuuden epäkohtien korjaamiseksi", kertoo viestintä- ja vastuullisuuspäällikkö **Helena Frilander** K-citymarket Oy:stä ja Anttila Oy:stä.

jien kanssa. Vuoden 2012 lopussa Keskon riskimaatoimittajien tehtaista tai viljelmistä 209 oli BSCI-prosessissa.

Auditoinnit eivät yksin riitä parantamaan työoloja, mutta BSCI-järjestelmä lisää tietoisuutta ja tarjoaa konkreettisia esimerkkejä ja malleja muuttaa mahdollisia epäkohtia. Pysyvämpiä tuloksia saadaan aikaan pitkäjänteisellä koulutuksella sekä yhteistyöllä paikallisten viranomaisten, ammattiliittojen ja muiden sidosryhmien kanssa.

MONITOROINNILLA OHJAUSTA TAVARANTOIMITTAJILLE

Kiinassa Kesko tukee käyttötavaran tavarantoimittajiaan monitoroinnilla. Paikallinen asiantuntija ohjaa, kouluttaa ja valvoo Keskon kiinalaisten tavarantoimittajien työehtoja ja työolosuhteita sekä ympäristö- ja kemikaalimääräysten noudattamista. Kiinalaiset tehtaastarvitsevat tukea erityisesti työaikakysymyksissä, palkkauksessa ja johtamiskäytännöissä.

Rautakesko valvoo ja kehittää tavarantoimittajiensa työolosuhteita Kaukoidässä Eurogroup-yhteistyön kautta. Rautakeskon tavarantoimittajien tehtaisten työterveys- ja työturvallisuuskäytäntöjä, työajan ja palkkauksen lainmukaisuutta sekä johtamiskäytäntöjä arvioidaan BSCI-auditoinneilla.

VASTUULLISEN HANKINNAN OPAS UUDISTETTIIN

Keskon ostajien ja tavarantoimittajien avuksi riskimaastoissa on laadittu Keskon vastuullisen hankinnan opas, Principles and Practice of Socially Responsible Trading.

Vuonna 2012 päivitetty vastuullisen hankinnan opas antaa perustietoa Keskon vastuullisen hankinnan periaatteista. Siinä kuvataan BSCI-prosessin etenemistä askel askeleelta.

”Opas on julkaistu sähköisenä Keskon nettisivuilla, jolloin se on käytettävänä helposti missä päin maailmaa tahansa. Tavoitteena on, että jokainen tavarantoimittaja ja tehdas riskimaissa saa oppaasta tarvitsemansa tiedon Keskon ostoperiaatteista. Yhteiset pelisäännöt tässäkin asiassa helpottavat ostajiemme työtä ja nopeuttavat ostoprosessiamme”, sanoo Keskon yhteiskuntavastuun asiantuntija Marjut Lovio.

FINNWATCHIN SELVITYS KIINNITTI HUOMION RISKIMAIEN TEHTAIDEN TYÖOLOIHIN

Tammikuussa 2013 julkaistu Finnwatch-kansalaisjärjestön selvitys kaupan omien merkien vastuullisuudesta toi tietoon thaimaalaisen tehtaan, jonka työoloista paljastui vakavia epäkohtia.

Tehdas valmistaa ananasmehtuivivettä, jota käytetään kolmen suomalaisen kauppaketjun omista merkkituotteissa, myös Pirkka-ananasmeussa. Pirkka-ananasmehun valmistaa Keskolle suomalainen yritys, joka maahantuo tiivisteiden hollantilaisen emoyhtiönsä kautta.

Tapaus sai aikaan paljon julkisuutta ja keskustelua tuotteiden alkuperästä ja myyjän vastuusta koko toimitusketjusta. Kesko suhtautuu selvityksen esiintuomiin asioihin vakavasti. Työstämme toimintamallia, jolla pystymme paremmin seuraamaan ostoperiaatteidemme toteutumista koko hankintaketjussa, myös epäsuorissa riskimaahankinnoissa.

TUOTTEET TUTKITAAN TARKOIN MENETELMIN

Ruokakeskossa toimii oma tuotetutkimuslaboratorio, joka valvoo K-ruokakauppojen, Anttila-tavaratalojen, K-citymarketien ja Kodin-sisustustavaratalojen myymien päivittäis- ja käyttötavaroiden laatua. Tuotetutkimus tutkii elintarvikkeiden ja käyttötavaroiden tuotenäytteitä, kehittää uusia elintarvikkeita ja makuja sekä vastaa tuotteiden takaisinvedoista.

Tuotetutkimuksen laboratorio tutki 11 688 tuotenäytettä ja teki 51 744 analyysia vuonna 2012.

Tuotetutkimuksen laboratorio on FINAS-akkreditointipalvelujen akkreditoima testauslaboratorio T251, joka on ainoana kaupan omia merkkituotteita tutkivana laboratoriona hyväksytty SFS-EN ISO/IEC 17025-standardin mukaiseksi.

Laboratoriokemisti Timo Kivi selvittää, mitä akkreditointi tarkoittaa:

”Akkreditointi on pätevyyden toteamista, kansainvälisiin kriteereihin perustuva menettelytapa, jonka avulla laboratorion tutkimusten uskottavuus voidaan luotettavasti todeta.”

Akkreditoinnin saaminen ja ylläpitäminen edellyttää laboratoriolta korkea tasoa ja jatkuvaa kehitystä.

”Mittausten laatu ja tulosten oikeellisuus varmistetaan analyysimenetelmien validoinneilla ja mittauslaitteiden kalibroinneilla. Laboratorion vuosittaisessa akkreditointitarkastuksessa ulkopuoliset tarkastajat arvioivat laboratorion ja sen analyysin toimintaa ja laatua. Laboratorio osallistuu vuosittain vertailututkimuksiin, joissa useat laboratoriot eri maista määrittävät samasta näytteestä esimerkiksi suolapitoisuuden. Kaikkien laboratorioden tuloksista määritetään tilastollisesti tulos, johon laboratorion tulos verrataan ja arvioidaan, onko saatu tulos hyväksyttävä”, Timo Kivi sanoo.

TUOTTEIDEN VALVONTA ON LAADUNVARMISTUSTA

Oma valvonta on elintarviketoimijan lakisääteinen velvollisuus selvittää toimintansa tuoteturvallisuusvaarat ja laatia suunnitelmalliset toimenpiteet näiden vaarojen hallitsemiseksi. Ruokakeskon tuotetutkimus vastaa K-ryhmän omavalvonnan ohjauksesta ja tuesta.

Myös kuntien elintarvikevalvojat tekevät tarkastuksia ruokakaupoissa. Toukokuusta 2013 alkaen tarkastustulokset julkaistaan aluksi internetissä ja myöhemmin myös kaupan sisäänkäynnin yhteydessä. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran koordinoimaa valtakunnallista järjestelmää kutsutaan Oivaksi.

Elintarvikevalvonnan tulokset kerrotaan Oiva-raportissa, jossa hymynaama-symboleilla kuvataan kaupan elintarvikevalvonnan tuloksia. Hymynaamoja on neljä: oivalinen, hyvä, korjattavaa ja huono.

Valvontatietojen julkaisemisella pyritään lisäämään valvonnan läpinäkyvyyttä sekä antamaan kuluttajille tietoa valintojensa tueksi.

KUKAT JA BANANIT SUOSITUIMPIA REILUN KAUPAN TUOTTEITA

Ruokakeskolla oli vuonna 2012 yhteensä 146 Reilun kaupan tavarantoimittajaa 38 maassa. Ruokakeskon valikoimissa oli 215 Reilun kaupan tuotetta, joista 39 oli Pirkka Reilun kaupan tuotteita. Suosituimpia Pirkka Reilun kaupan tuotteita ovat kukat, banaanit, appelsiini, kahvi, mehut, hunaja ja suklaa.

Ruokakeskon myymistä tuotteista kertyi sosiaalisiin kehityshankkeisiin tarkoitettua Reilun kaupan lisä yli 330 000 euroa. Tästä lähes 190 000 euroa oli Ruokakeskon kukkamyyntistä kertyvää Reilun kaupan lisä.

Toukokuussa 2012 toteutettiin jo kolmantena vuonna peräkkäin rannekorukampanja, jossa Pirkka Reilun kaupan kukkiin lisättiin kenialaisten naisten käsin tekemä rannekoru.

KOHOKOHTIA CASE

K-rautojen PEFC-infopäivä tarjosi asiakkaille tietoa puun alkuperästä

PEFC-sertifointi oli esillä K-raudoissa toukokuussa 2012 järjestetyssä kuluttajille suunnatuissa infopäivissä. PEFC-merkistä yritys ja asiakkaat tietävät, että tuotteen valmistuksessa on käytetty kestävästi hoidettujen metsien puuta. PEFC-esittelijät kertoivat Espoossa, Helsingissä, Järvenpäässä, Kirkkonummella, Tampereella ja Vantaalla myymälöiden asiakkaille puutavaran PEFC-sertifoinnista ja puun kotimaisesta alkuperästä.

K-raudan tavoitteena on kehittyä edelleen laadukkaiden ja vastuullisten tuotteiden ostopaikkana. PEFC-merkin voi löytää Rautakeskon valikoimista esimerkiksi sahatavaran kääreestä, lattiamateriaaleista, rakennuslevyistä, liimalevyistä, listoista ja paneeleista. PEFC-merkittyjen tuotteiden valikoima on jatkuvassa kasvussa. Asiakkaiden tietoisuus hyvän alkuperän merkityksestä lisää kiinnostusta varsinkin kotimaisen puun käyttöä kohtaan. Kokemukset infopäivästä olivat positiivisia ja rohkaisevat samansisältöisten tapahtumien järjestämiseen jatkossa.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Asiakkaan ideasta tuotteeksi puolessa vuodessa

Asiakkaiden osallistaminen uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen on jatkuvasti kasvava trendi. Myös Pirkka on halunnut ottaa asiakkaat mukaan ideoimaan. Pirkka vähälaktoosinen mieto maitorahka sai alkunsa asiakkaiden toiveista Pirkka Ideanurkassa.

HELMIKUU

Pirkka Ideanurkka -palveluun tulee asiakkaan toive vähälaktoosisesta miedosta maitorahkasta, joka sopisi välipalaksi sellaisenaan. Pirkka-valikoimista löytyy entuudestaan vastaava laktoosia sisältävä tuote.

Heta Rautpalo Ruokakeskon kuluttajapalvelusta kiittää ideasta ja välittää sen eteenpäin tuotekehitykseen. Myös muut asiakkaat ovat toivoneet vähälaktoosista mietoa maitorahkaa valikoimiin. Idea on saanut yhteensä 47 ääntä.

MAALISKUU

Päätös ottaa tuote valikoimaan syntyy. Ruokakeskon Pirkka-tuotetutkimus määrittelee tuotteelle laatuvaatimukset. Mahdollisuuksia tuotteen toteuttamiseen lähdetään kartoittamaan ja etsimään sopivaa tavarantoimittajaa.

Pirkka-tuotteiden valinta on monisäikeinen prosessi, jossa jokaisen palasen on osuttava kohdalleen. Tuotesuunnittelu ja tuotekehitys ovat tiivistä yhteistyötä tavarantoimittajan ja hankinnan, tuotelaatupäälliköiden sekä Pirkka-kokeittajien kotitalousopettajien välillä.

Valittaessa tuotteita Pirkka-sarjaan kotimainen tuote on aina etusijalla edellyttäen, että laatu- ja hintakriteerit täyttyvät. Toimittajaksi löytyy suomalainen valmistaja, Osuuskuunta Maitokolmio.

HUHTIKUU

Pakkauksen ulkoasun suunnittelu kestää noin kuukauden toimeksiannosta.

KESÄ-HEINÄKUU

Painovedosten hyväksyntä ja pakkausmateriaalien valmistus

SYYSKUU

Valmiin tuotteen laatu ja turvallisuus tarkistetaan tässä vaiheessa vielä kertaalleen. Arviointi tehdään ensimmäisestä valmiista erästä Pirkka-tuotetutkimuksessa ja vasta sen jälkeen tuote hyväksytään myyntiin. Pirkka vähälaktoosinen mieto maitorahka tulee markkinoille syyskuussa 2012. Tuote saa asiakkailta hyvän vastaanoton.

LOKA-TAMMIKUU

Uutuustuote näkyy K-RuokaPirkka- ja Pirkka-lehdissä sekä Pirkka Facebookissa. Kotitalousopettajat kehittävät tuotteelle sopivia reseptejä kuten esimerkiksi raejuusto-rahkavälipalan.

KOHOKOHTIA CASE

Pirkka Luomu-maidot ovat luontaista hyvää

Pirkka Luomu kevytmaidot ja Pirkka Luomu rasvaton maito on valmistettu luomutiloilla kasvaneiden lehmien maidosta Suomessa. Yhteistyökumppania etsittäessä päätettiin, että Pirkka-sarjaan haluttiin nimenomaan suomalainen luomumaito, sillä kuluttajat arvostavat maidon kotimaisuutta.

Meijerissä luomumaitoa käsitellään vähemmän. Se pastöroidaan, mutta sitä ei homogenoida eli maidon rasvaa ei pilkotta, jotta sen rakenne pysyisi mahdollisimman luonnollisena.

Luomutiloilla lehmillä on mahdollisuus lajinmukaiseen käyttäytymiseen. Ne voivat ulkoilla ympäri vuoden ja hoitaa itse jälkeläisiään. Lehmien ravinto koostuu pääosin omalla tilalla tuotetusta luomurehusta.

Luomutilalla ei käytetä keinotekoisia lannoitteita eikä kemiallisia torjunta-aineita. Ravinteet palaavat mahdollisimman tehokkaasti ja pienin hävikkein takaisin peltoon kasvien lannoitteiksi.

”Tilasimme koruja 350 000 kappaletta, ja niiden valmistus Keniassa alkoi tammi-kuussa 350:n naisen voimin. Naiset saavat korujen tuotosta osan itselleen ja loput käytetään yhteisön hyväksi. Vuonna 2012 yhteisellä rahalla rakennettiin Naivashan kouluun uusi luokkahuone ja kouluopetusta järjestävää päiväkotia laajennettiin. Naiset itse käyttävät rahaa ostamalla itselleen viljelymaata, kotieläimiä tai rahoittamalla lastensa koulunkäyntiä”, kertoo ostopäällikkö **Liisa Myllylä** Ruokakeskosta.

Kesko toi reilua kauppaa esille Reilun kaupan viikolla lokakuussa kirjoituksilla eri kanavissa, kampanjoilla kaupoissa ja osallistamalla paneelikeskusteluun Globaalia vastuuta reilun kaupan keinoin -seminaarissa Tampereella. Toukokuussa 2012 Kesko järjesti Helsingissä kolmannen kerran yhdessä Reilun kaupan edistämisyhdistyksen kanssa äitienpäiväjuhlan, jossa äideille ja isoäideille jaettiin 10 000 Pirkka Reilun kaupan ruusua.

LUOMUTUOTTEIDEN VALIKOIMA KASVAA

Ruokakesko on perustajajäsenenä Pro Luomu ry:ssä, jonka tarkoituksena on edistää Suomen luomualan kasvua ja kehitystä. Luomutuotteiden suosion kasvu näkyy K-ruokakaupoissa: Pirkka-luomutuotteita ostettiin vuonna 2012 yli 40 prosenttia enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Syksyllä 2011 K-ruokakauppojen tavoitteeksi asetettiin kaksinkertaistaa Pirkka-luomutuotevalikoima viidestä-kymmenestä noin sataan tuotteeseen vuoden 2012 loppuun mennessä. Sata luomua tuli melkein täyteen: vuoden lopussa Pirkka-luomutuotteita oli 99.

”Myydyimpiä Pirkka-luomutuotteita ovat luomukananmunat ja Pirkka Luomu Reilun kaupan banaani. Vastaamme kysyntään ja asiakkaiden toiveisiin ja lisäämme luomuvaihtoehtoja edelleen. Tavoitteenamme on, että meillä on 200 Pirkka-luomutuotetta vuoteen 2015 mennessä”, sanoo Pirkka-päällikkö **Ulla Heikkilä**.

Pirkka-luomutuotteiden lisäksi Ruokakeskon valikoimissa on yli 1 500 luomutuotetta. K-kauppiat ostavat luomutuotteita myös suoraan paikallisilta tuottajilta.

Tavoitteena on, että Pirkka-sarjassa on 500 vastuullisen kriteerin omaavaa tuotetta vuoteen 2015 mennessä. Vastuullisen kriteerin täyttävä tuote on esimerkiksi Reilun kaupan tuote, MSC-sertifioitu, ympäristömerkitty tuote ja UTZ-sertifioitu tuote.

PAKKAUSMERKINNÖILLÄ TIETOA TUOTTEEN ALKUPERÄSTÄ

Tuotteiden pakkausmerkinnöistä ja alkuperämaista keskusteltiin paljon julkisuudessa etenkin alkuvuonna 2013, jolloin ympäri Eurooppaa löytyi tuotteista pakkausmerkintöjen vastaisesti hevosenlihaa. Pirkka-tuotteita valmistavan yrityksen tekemän virheen vuoksi myös Pirkka-kebab-lastuja vedettiin markkinoilta.

Kesko noudattaa omien merkkituotteidensa ja maahantuomiensa tuotteiden pakkausmerkinnöissä Suomen ja EU:n lainsäädännön määräyksiä.

Kaikkiin kotimaisiin Pirkka-tuotteisiin on yli 25 vuoden ajan merkitty valmistajan nimi ja paikkakunta. Ulkomaisiin Pirkka-tuotteisiin merkitään valmistusmaa. Kotimaisissa Pirkka-tuotteissa

käytetään Hyvää Suomesta -merkkiä aina, kun merkiltä vaaditut kriteerit täyttyvät. Pirkka-sarjassa on 279 Hyvää Suomesta -merkittyä tuotetta.

Vuodesta 2011 alkaen lihan alkuperämaa on merkitty ainesosalistaan sellaisissa Pirkka-tuotteissa, joissa liha on yksi pääraaka-aineista. Kaloille on lakisääteisesti merkittävä pyyntialue, mutta pyyntialueen merkitsemistä on laajennettu myös Pirkka-sarjan kalavalmisteisiin kuten kalapuikkoihin ja tonnikalasäilykkeisiin. Valtaosaan liha- ja kalavalmisteista on saatu lisätyä alkuperämerkinnät vuoden 2012 aikana.

Kaikkissa K-citymarketin ja Anttilan omissa merkkituotteissa on valikoiman päivittyessä alkuperämaamerkinnot. Merkintöjen näkyminen kaupoissa kaikissa omissa merkkituotteissa vie kuitenkin jonkin verran aikaa. Myös Rautakesko lisää alkuperämaamerkinnot omiin merkkituotteisiin.

Pakkauksissa ilmoitettavaan kuluttajainformaatioon on tulossa muutoksia EU-asetuksen siirtymäajan päättyessä joulukuussa 2014 ja ravintoarvojen ilmoittamisen osalta joulukuussa 2016. Tämä kuluttajainformaatioasetus muuttaa käytännössä lähes kaikkien elintarvikkeiden pakkausmerkinnät ja asettaa uusia vaatimuksia muun muassa tuotteen nimeämiseksi ja pakkauksen luettavuudelle. Ruokakeskossa käynnissä oleva pakkausmerkintämuutos on mittava, sillä muutokset on tehtävä noin 2 500:aan elintarvikepakkaukseen.

SIDOSRYHMÄ PUHEENVUORO

Sonja Vartiala, Finnwatch ry

Keskon tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota sen omilla tuotemerkeillä myytävien tuotteiden vastuullisuuteen koko alihankintaketjussa. Kesko on vastuussa siitä, että ihmisoikeuksia noudatetaan koko sen omien tuotteiden arvoketjussa. Tällä hetkellä Keskon vastuullisuusvalvonta ulottuu monissa tuotteissa vain ensimmäiseen tuottajaporttaseen.

Finnwatch pitää Keskon suosimaa BSCI-järjestelmää hyvänä alkuna. BSCI keskittyy kuitenkin vain suoriin riskimaatoimittajiin ja jättää huomiotta epäsuorat riskimaastot. Järjestelmä ei myöskään vaadi toimittajia maksamaan työntekijöilleen elämiseen riittävää palkkaa.

Sidosryhmän kaipaisimme tarkempaa tietoa Keskon BSCI-auditointien tuloksista sekä auditoitujen tehtaiden määrästä riskimaatehtaiden kokonaislukumäärään suhteutettuna.

Finnwatch ry on yritysvastuututkimukseen keskittynyt kansalaisjärjestö. Sonja Vartiala on Finnwatchin toiminnanjohtaja.

VASTUUNKANTAJA CASE

Tuuli vastaa säilykkeiden hankinnasta

Tuoteryhmäpäällikkö **Tuuli Luoma** Ruokakeskon teollisista tuotteista vastaa säilykkeiden hankinnasta Ruokakeskon valikoimiin.

”Tuoteryhmäni on siitä poikkeuksellinen, että noin 60 % tuotteista tulee ulkomailta. Ruuan riskimaatoimittajista suurin osa on alueellani, Thaimaassa, Kiinassa ja Indonesiassa, joten sosiaalisen vastuun asiat ovat erittäin tärkeitä omassa työssäni”, Tuuli sanoo.

Tuuli edistää työssään tavarantoimittajien BSCI-auditointeja ja on BSCI:n Food and Primary Production Working Groupin jäsen.

”Kävin viimeksi keväällä 2012 eri tavarantoimittajien tehtäillä Thaimaassa ja Filippiineillä. Monessa paikassa on sosiaalisen vastuun puolella vielä paljon tehtävää, mutta oli ilo havaita, että omien tavarantoimittajiemme tehtäillä asiat ovat suurimmaksi osaksi kunnossa.”

LUE LISÄÄ
www.kesko.fi/tuotteentie

LUE LISÄÄ
yhteiskuntavastuu2012.
kesko.fi/luoma

HYVINVOINTIA ASIAKKAILLE

Keskon ja K-kauppojen tavoitteena on helpottaa asiakkaiden elämää, tarjota terveellisiä ja hyvinvointia edistäviä palveluita ja opastaa asiakkaita tuotteiden oikeaan käyttöön. Yhä useammin palveluita tarjotaan sähköisessä muodossa.

PALVELUT SÄHKÖISTYVÄT

Sähköisen asioinnin ja kaupankäynnin kehittäminen ovat strategisia painopisteitä Keskon kaikilla toimialoilla.

Asiakkaiden avuksi tarjotaan monenlaisia mobiili- ja verkkopalveluja kuten Budget Sportin online-asiakaspalvelu, Askon suunnitteluohjelma ja K-rautojen työohjevideot.

Volkswagen julkaisi matkapuhelinsovelluksen automatkailijoille vuonna 2012. Service App tarjoaa matkailusanastoa monilla eri kielillä, reittiohjeet lähimpään Volkswagen-huoltoliikkeeseen, reittio-pastuksen takaisin pysäköidyn auton luokse ja auton mittariston symbolit kuvineen ja selityksineen.

QR-koodia (Quick Response -koodia) testattiin vuoden aikana Pirkka-lihapakkauksissa yhteistyössä HK Ruokatalon kanssa. Viidentoista kotimaisen Pirkka-lihapakkauksen QR-koodilla saa älypuheli-meensa Pirkka-kokeittion suosittelomia reseptejä tuotteelle ja voi antaa palautetta. QR-koodien skannausmäärien ja sisältövalintojen seurannan avulla saadaan tietoa siitä, millaiset mobiilisillöt kiinnostavat K-ruokakauppojen asiakkaita.

TERVEYTTÄ OIKEALLA RUUALLA JA LIKUNNALLA

Terveellisten elämäntapojen ja ruokatotumusten sekä liikunnan edistäminen on keskeistä erityisesti ruoka- ja urheilukau-poillemme.

K-ruokakauppoihin on vuodesta 2010 koulutettu K-ravintotaitajia, jotka saavat koulutusta ravitsemuksesta ja ruokavali-oista. Vuoden 2012 lopussa K-ravinto-taitajakoulutuksen oli suorittanut yli 680 henkilöä.

Käikissa Suomen noin 210 K-super-marketissa järjestetään vuosittain Super-päivien Hedelmäisku-kampanja, jossa on tarjolla erilaisia hedelmiä ja vihanneksia eurolla per kilo, paketti, rasia tai pussi.

Ruokakeskon tuotetutkimukseen kuulu- luvassa Pirkka-kokeittiossa kehitetään ja testataan ruokareseptejä. Lähes kaikkiin noin 5 000 reseptiin on laskettu valintoja helpottavat ravintosisällöt. Tarkennetulla haulla on mahdollista etsiä reseptejä erityisruokavalioiden mukaan ja hakea esimerkiksi gluteenittomat, kananmu- nattomat, maidottomat, sokerittomat tai kasvisruokareseptit.

Pirkka.fi:n Oma keittiö -palvelu tarjo- aa käyttäjälle sähköisen reseptikirjan, johon voi tallettaa omat suosikkireseptinsä. Vuonna 2012 julkaistiin Pirkka resepti- ja ostoslistasovellus, joka on ladattavissa älypuhelimiin ja tablettitietokoneisiin.

Intersportin Sport to the People -kon- septin mukaan liikkuminen kuuluu kai- kille ja kaikenikäisille urheiluharras- tuksen tasosta riippumatta. Jokaisessa Intersportissa Suomessa järjestetään vä- hintään kaksi kertaa vuodessa liikuntata- pahtumia, joiden tavoitteena on edistää tervettä elämäntapaa ja kannustaa liik- kumaan.

OPASTAMME ASIAKKAITA LAITTEIDEN OIKEAAN KÄYTTÖÖN

Kuluttajansuojalain mukaan tuotteen mu- kana on oltava käyttö-, huolto- ja hoito- ohjeet, jos tuotteen käyttäminen vaatii oh- jeita. Vastuullinen kauppa huolehtii siitä, että asiakas myös ymmärtää ohjeet ja osaa käyttää ostamaansa laitetta oikein. Tähän on kiinnitetty vuoden 2012 aikana huomi- ota erityisesti konekaupassa.

”Konekaupan myymät koneet ovat asi- akkaalle usein suuri investointi. On tärkeää varmistaa, että asiakas osaa käyttää osta- maansa konetta oikein. Meillä Konekes- kossa on tavoitteena, että koulutamme ja neuvomme asiakkaitamme käyttämään ko- neita ja laitteita oikein ja turvallisesti. Oikea käyttö on taloudellista ja pidentää koneiden käyttöikää”, sanoo Konekesko Liettuan toi- mitusjohtaja Lina Morkunaite.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Vastuullisuus näkyväksi asiakkaille

Keskon ja K-kauppojen vastuullinen toiminta halutaan tuoda paremmin asiakkaiden näkyviin kaupassa. Vuoden 2012 aikana K-ruokakaupoille suunniteltiin uusi K-vastuullisuuskonsepti, joka kertoo kaupan hyvistä teoista käytännölläisesti ja auttaa asiakkasta tekemään kestäviä valintoja helposti.

Konseptille kehitettiin uusi tunnus ja asiakaslupaus "Tehdään hyvää. Yhdessä." K-vastuullisuuskonsepti on laajempi kuin aiempi K-ympäristökauppa-konsepti. K-ruokakauppojen K-vastuullisuuskonseptissa huomioidaan entistä paremmin ympäristön lisäksi muitakin vastuullisuuden näkökohtia, kuten paikallisuus, ruoan terveellisyys, turvalliset tuotteet ja hyvä työyhteisö.

Vuoden 2013 aikana käyttöön otettava konsepti auttaa viestimään asiakkaille, henkilökunnalle ja suurelle yleisölle Ruokakeskon ja K-ruokakauppojen vastuullisuudesta ja sen eteen tehdystä työstä konkreettisten esimerkkien kautta. K-vastuullisuuskonsepti on osa K-ruokakauppojen ketjukonsepteja, ja sen viestit näkyvät asiakkaille esimerkiksi myymäläkalusteissa, myymälän opasteissa ja ilmoittelussa.

K-ruokakauppojen käyttöön tulee uusi K-vastuullisuuskäsikirja, joka tukee kauppia jatkuvan vastuullisuustyön tekemisessä ja vastuullisen kaupan toimintamallin noudattamisessa. K-vastuullisuuskäsikirja opastaa henkilökuntaa siinä, kuinka vastuullisuus syntyy asiakkaan sekä kaupan yhteistyönä ja kuinka vastuullisuus koostuu paikallisesta vaikuttamisesta, hyvästä työpaikasta, ympäristöä säästäväistä teoista, luotettavaa valikoimasta ja terveellisestä ruoasta. Sisäistämällä K-vastuullisuuskonseptin teemat henkilökunta voi opastaa myös K-ruokakaupan asiakkaita yhä vastuullisempiin valintoihin ja tekoihin.

K-vastuullisuuskonsepti tuo vastuullisuuden eri osa-alueet entistä paremmin K-ruokakauppojen asiakkaiden ja työntekijöiden tietoisuuteen. Yksi konseptin osa-alue on paikallisuus ja paikallisten toimijoiden tuotteiden mukaan ottaminen ruokakaupan valikoimiin. K-ruokakaupat ovat tärkeä markkinapaikka paikallisille tuotteille.

Myös K-citymarket Oy ja merkittävä osa K-raudoista ja Rautioista ottaa käyttöön K-vastuullisuuskonseptin vuoden 2013 aikana.

VASTUUNKANTAJA CASE

Vuorovaikutusta verkossa

Hyvän asiakassuhteen rakentaminen vaatii, että palveluketju toimii lupaus mukaisesti kaikissa kanavissa. Verkossa halutaan yhä enemmän mahdollisuutta vuorovaikutukseen kaupan väen ja toisten asiakkaiden kanssa.

"Blogit voivat olla myös kanava keskustella vastuullisuudesta. Asiakkaiden, bloggaajien ja median vastaanotto uudenlaisia Anno-tuotteitamme kohtaan on ollut hyvin kannustavaa. Eräässä blogissa ihasteltiin Annon uusia Pandora-mattoja, mutta myös pohdittiin, millaisissa olosuhteissa mattoja valmistetaan. Blogin ylläpitäjän luvalla pääsimme kertomaan mattojen taustoista suoraan kyseisille", kertoo Keskon Social Business Director **Anne Laakso**.

LUE LISÄÄ
yhteiskuntavastuu2012.
kesko.fi/laakso

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Energiaosaaja-palvelulla säästöjä

K-rautojen ja Rautioiden Energiaosaaja-palvelun tavoitteena on tehdä kodin energiatehokkuuden parantaminen helpoksi asiakkaille. Asiakkaille tarjottavia palveluja ja tuotteita ovat esimerkiksi energiansäästökartoitus, lämpökamerakatselmus, ilma- ja maalämpöpumput, aurinkovedenlämmittimet ja aurinkopaneelit asennuksineen.

Neljän perheen asunto-osakeyhtiön Helsingin Mesikukankujalla urakoitiin vuosina 2011–2012 lämmitysjärjestelmän täydellinen muutostyö. Poikkeuksellisen laaja lämmitysratkaisun saneeraus sekä siihen liittyvä remontti edellyttivät urakan tarjonneelta K-rauta Vantaanportilta yhteistyökumppaniverkoston huolellista koordinaointia.

Lämpösaneerausurakan kohteena olleeseen taloyhtiön kuuluu kahdella tontilla kaksi vuonna 1982 valmistunutta paritaloa. Asunnoilla oli täysin erilliset lämmitysjärjestelmät: varaava yösähkölämmitys ja yksiputkisella järjestelmällä toimiva patterilämmitys.

"Urakka oli vaativa", kertoo K-rauta Vantaanportin yhteistyökumppani urakoitsija **Jarno Hartonen**. "Lämpö-

pumppujen paikalta purettiin vanhat 2,1 kuution vesivaraajat, patterit uusittiin ja putkistot purettiin näkyviltä osin. Samassa yhteydessä remontoitiin tekniset tilat, jonne maalämpöpumput asennettiin. Lämpöpumppujen asennuksen lisäksi urakkaan kuului paljon muuta, esimerkiksi kaikki tarvittavat sähkötyöt."

"Töiden jaksotus oli tässä saneerauksessa vaativaa, osapuolia oli paljon urakan monien ulottuvuuksien takia", kertoo urakkaa K-rauta Vantaanportissa koordinoanut **Teemu Lampinen**.

Hyvän yhteistyön takia saneeraus valmistui kuitenkin aikataulussa.

"Olemme olleet tyytyväisiä", sanoo asunto-osakeyhtiössä asuva **Markku Heinonen**. "Vuoden 2010 kulutukseen verrattuna kokonaissähkönkulutus väheni yli 30 %. Ryhdyimme remonttiin putkivuotojen takia. Jälkeenpäin ajatellen maalämpö olisi säästöjen takia pitänyt ottaa jo aikaisemmin. Saneerauksen myötä huonelämpötilat ovat tasaantuneet ja lämmintä vettä on riittänyt. Maalämpö rasittaa ympäristöä myös huomattavasti vähemmän kuin sähkölämmitys ja mielestäni investoinnin arvo vastaa suoraan kiinteistön arvonnousua."

SIDOSRYHMÄ PUHEENVUORO

Noora Jokinen: Hyviä valintoja helposti

Pienten lasten äitinä mietin ostosteni vaihtokuvia joka kerta käydessäni kaupassa.

Ympäristövaikutusten lisäksi mietin työoloja tuotantoketjussa ja eläinten kohtelua. Haluaisin ostaa ruokaa ja vaatteita ilman, että tiedän aiheuttavani haittaa ympäristölle, eläimille tai ihmisille. Suosin mieluiten tuotteita, joiden raaka-aineet ovat selvästi tunnistettavissa. Läheltä tuleva sesonkiruoka on helpommin jäljitettävissä ja tuntuu monesti siksi turvalliselta vaihtoehdolta.

Odotan kaupalta, että vastuullisuus otetaan vakavasti ja että siihen voi luottaa. Toivon, että vastuullisia tuotteita olisi helposti saatavilla, eikä kauppaan mennessä tarvitsisi miettiä, miten tekisin hyviä valintoja.

Noora Jokinen on ruokakaupan asiakas.

VALINTOJA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI

Kesko osallistuu ilmastonmuutoksen etenemisen hillintään säästämällä energiaa sekä lisäämällä jätteiden kierrätystä ja hyötykäyttöä. Haluamme auttaa siinä myös kumppaneitamme ja asiakkaitamme.

Käytännön ympäristövastuu on oman toiminnan ympäristövaikutusten tuntemista ja vähentämistä. Ympäristön hyväksi toimiminen kuuluu kaikkien keskolaisien ja K-kaupoissa työskentelevien tehtäviin, ja edellytämme sitä myös yhteistyökumppaneitamme.

Kesko on sitoutunut kaupan energiatehokkuussopimuksessa tehostamaan energiankulutustaan erilaisin säästötoimenpitein 65 GWh:n verran vuositasolla vuoden 2016 loppuun mennessä. Se vastaa reilun 3 200 omakotitalon vuotuista energiankulutusta. Vuoden 2012 loppuun mennessä olemme saavuttaneet tavoitteestamme noin 70 %.

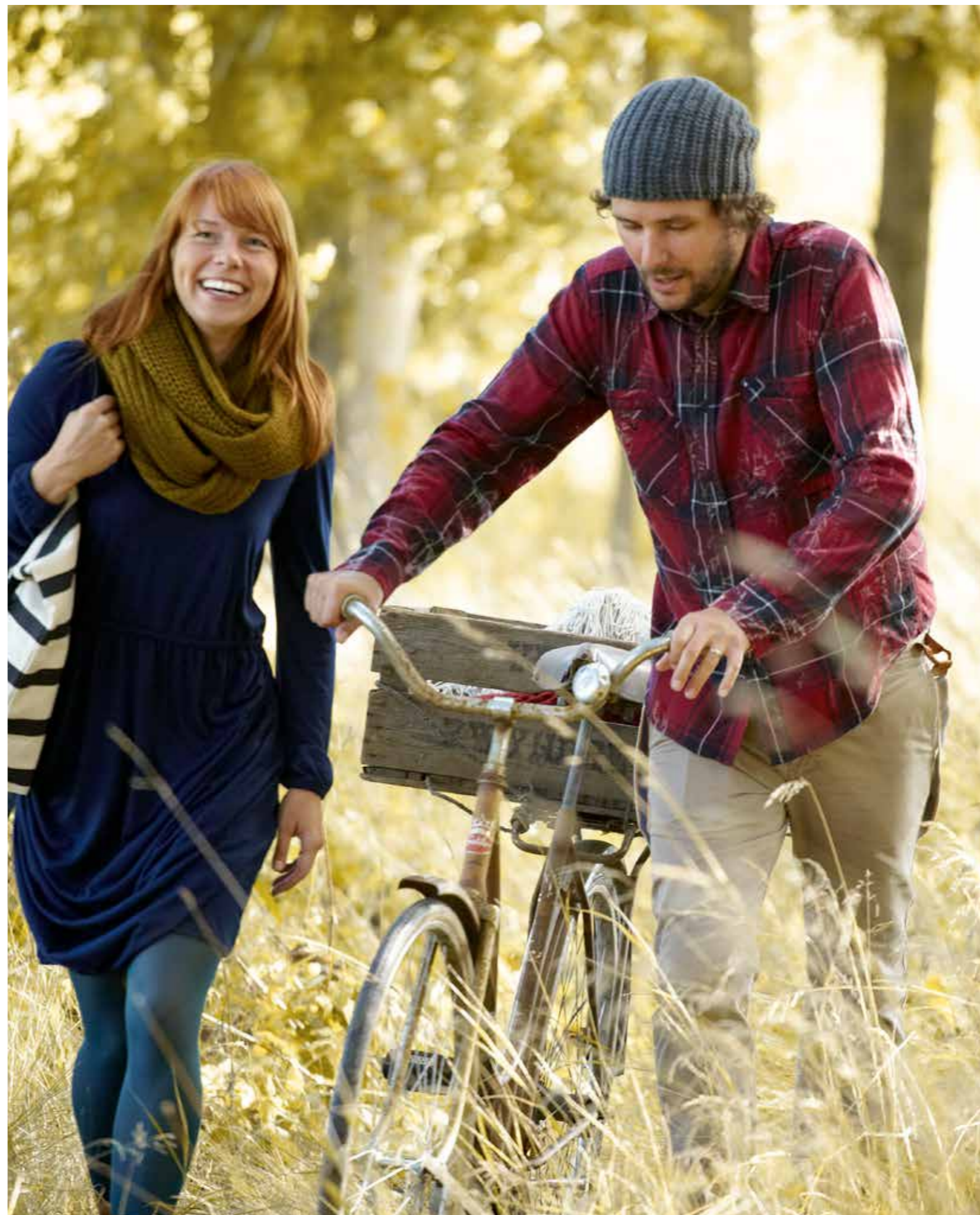
ENERGIATEHOKASTA RAKENTAMISTA YHDESSÄ KUMPPANEIDEN KANSSA

Uuden kauppapaikan tai kauppakeskuk- sen suunnittelun lähtökohdaksi on kestävä kehitys ja energiatehokkuus. Uusien kauppojen rakentamisessa ja vanhojen uudistamisessa otetaan käyttöön ratkai-

suja, jotka vähentävät kiinteistöjen elinkaarenaikaista materiaalien ja energian kulutusta. Huolellinen yhteistyökumppanin valinta sekä rakennus- ja asennusprosessin tarkka valvonta on erittäin tärkeää.

Tehokkaat energiaratkaisut ovat myös Rautakeskon rakentamisen punaisena lankana. Rautakesko ja Ruukki ovat yhdessä kehittäneet myymälöille energiatehokkaan ja ilmatiiviin runko- ja kuorirakennemallin, jota on hyödynnetty esimerkiksi maaliskuussa 2013 avatun Turun K-rauta Skanssin rakentamisessa.

”K-rauta Skanssin energiatehokkuus on selvästi tämänhetkistä vaatimustasoa parempi. Rakennuksen vaipan ilmatiiviyys on huippuluokkaa. Kaikki valaisimet ovat ledivalaisimia, jotka pienentävät kaupan lämpökuormaa ja sähköenergian kulutusta. Rakennuksen vesikatossa on hiilijalanjälkeä pienentävä ilman typen oksideja poistava pinnote. Sen vaalea väri vähentää myös rakennukseen kohdistuvaa lämpökuormaa”, sanoo Rautakeskon rakennuspäällikkö Petri Mörk.

KOHOKOHTIA CASE

Kierrätys helpommaksi asiakkaille

Kotitalouksien käytöstä poistetut kuluttajapakkauskset, kuten pantilliset juomapakkauskset, kartongin, lasin ja metallin, voi palauttaa kaupakäynnin yhteydessä K-ruokakauppojen ekopisteisiin.

Asiakkaille tarkoitettuja ekopisteitä on K-ruokakauppojen yhteydessä 220 kappaletta. Vuonna 2012 K-ruokakauppoihin palautettiin 330 miljoonaa tölkkiä ja 131 miljoonaa kierrätyspulloja.

K-kauppojen kierrätyspisteiltä toimitettiin UFF:lle kierrätettäväksi vaatteita yli 1,7 miljoonaa kiloa.

Jätelakiin tulevat muutokset muuttavat tuottajavastuuta ja tuovat uusia tehtäviä kaupalle. Kierrättämisestä tulee kuluttajalle helpompaa, sillä entistä useammin kierrätyksen voi yhdistää kaupakäyntiin.

Kuluttajat voivat 1.5.2013 alkaen palauttaa käytetyn sähkö- ja elektroniikkalaitteensa myös kauppoihin. Kaupan vastaanottovelvoite vaihtelee myymälän koon ja tuotevalikoiman mukaan.

Vanhojen laitteiden vastaanottoa on kehitetty lokakuusta 2012 alkaen Rovaniemellä, Ranualla ja Pellossa. K-ryhmän kaupoista pilotissa ovat mukana K-rauta Rovaniemi, K-citymarket Rovaniemi ja Anttila Rovaniemi.

K-citymarketin tavaratalojohtaja **Sari Mommo** ja kaupan ympäristövastaava **Merja Rantala** ovat olleet tyytyväisiä kierrätyspilotointiin. Asiakkaat ovat kokeneet sen onnistuneeksi lisäpalveluksi, eikä keräys ole työllistänyt henkilökuntaa ylivoimaisesti.

”Hiukan olemme olleet yllättyneitä, että kierrätettävää sähkö- ja elektroniikkaromua ei ole kertynyt suurempia määriä. Eniten on palautettu lamppuja ja pieniä kodinkoneita kuten kahvinkeitinmiä”, Sari Mommo sanoo.

Kauppakeräyksen toivotaan lisäävän sähkö- ja elektroniikkalaitteiden (SER) kierrätystä. SER-vastaanottoon palautuneet romut käsitellään ensisijaisesti Suomessa. Käsitellyssä laitteista saadaan talteen haitalliset aineet, kuten lyijy ja elohopea, ja näin estetään niiden joutuminen kaatopaikalle tai luontoon.

Toukokuussa 2013 valmistuva Raision Kodini-sisustustavaratalo on Pohjoismaiden ensimmäinen passiiviliikerakennus. Uudessa rakennuksessa on huomioitu rakennuksen tiiveys, ilmanvaihto ja ilmanvaihtolaitteiden optimaalinen sijoitus ja valaistuksenohjaus. Turhan valon tuottamista vältetään ja valaistusta käytetään vain siellä, missä tarvitaan, ja vain silloin, kun tarvitaan.

Tiiveysmittausten jälkeen Kodini-sisustustavaratalon rakennus saa VTT:n passiivirakennusertifikaatin keväällä 2013. Ekotehokkailla toimenpiteillä tavaratalon lämmitysenergian kulutusta saadaan pienennettyä noin 60 % ja sähkökulutusta noin 50 % perinteiseen tavarataloon verrattuna.

Raision Kodini:n rakentamishanke on osa TEKESin Kestävä yhdyskunta -ohjelmaa. Hankkeessa mukana olevat VTT ja arkkitehtuuritoimisto Kimmo Lylykangas pyrkivät löytämään tavoitetasoja passiiviliikerakennuksen energiankulutukselle.

”Mukana on useita alihankkijoita, jotka pääsevät kokeilemaan liikerakentamisessa uudentyypisiä ympäristöystävällisiä ratkaisuja. Noin vuoden kuluttua nähdään todellinen energian kulutus ja se, miten energiakustannusten säästö on vaikuttanut kilpailukykyyn, ja miten hankkeen oppeja on päästy hyödyntämään muissa projekteissa”, kertoo Kodini-sisustustavaratalon asiakkuusjohtaja **Heli Törrönen**.

UUSIA KYLMÄLAITERATKAISUJA KÄYTTÖÖN

Katkeamaton kylmäketju on oleellinen osa ruokaturvallisuutta ja kuluttajille tarjottavien tuotteiden laatua. K-ruokakaupoissa otetaan aktiivisesti käyttöön energiatehokkaita ratkaisuja, joilla päästään huomattaviin energiasäästöihin.

Kaikki uudet K-ruokakaupat on varustettu kannellisilla ja ovellisilla pakastekalusteilla vuodesta 2008 alkaen. Kannellisten alaiden avulla säästyy 40 % energiaa kannettomiin verrattuna.

Elokuussa 2012 avautuneessa K-supermarket Nurmijärvessä otettiin käyttöön uusimmat kylmäkalusteet:

”Kaupan kaikki kalusteet ovat ovellisia tai kannellisia. Pakasteet, maidot, juustot, ja liha- ja kalatuotteet löytyvät meiltä kannellisista altaista tai ovellisista kaapeista. Kylmäkoneiden hukkalämpö otetaan talteen ja sitä käytetään kaupan lämmittämiseen”, kertoo kauppiaspari **Ville ja Mia Kiuru**.

Pakastealtaita ja muita kylmälaitteita jäädytettäessä syntyy lauhdelämpöä, jota voidaan hyödyntää lämmittämiseen. Lähes kaikissa K-ruokakaupoissa lauhdelämpö otetaan talteen, jolloin lisälämpöenergiaa tarvitaan ainoastaan kovilla pakkasilla.

K-supermarket Nurmijärvi on yksi noin kymmenestä K-ruokakaupasta, joka käyttää teollisuuden prosesseista kerättyä hiilidioksidia kylmälaitteissaan. Hiilidioksidia käyttävä kylmälaitos lisää kaupan investointikustannuksia, mutta kannattaa pitkällä aikavälillä, sillä lämpöener-

giaa kuluu 30 % vähemmän kuin muita kylmäaineita käytettäessä.

”Talteen otettu hiilidioksidi on luonnollinen ja turvallinen kylmäaine, joka säästää kustannuksia ja on ympäristölle parempi kuin perinteiset halogeenityypohjaiset kylmäaineet. Hiilidioksidia hyödyntäviin laitteisiin siirrytään vähitellen kaikissa K-ruokakaupoissa”, kertoo Ruokakeskon kylmätekniikan asiantuntija **Ilpo Hakkarainen**.

OIKEALLA VALAISTUKSELLA SÄÄSTÖÄ

Valaistuksen suunnittelulla ja oikean valaistuksen valinnalla voidaan säästää energiaa kaupassa.

Kaikkien K-ryhmän kauppojen uusissa mainosvaloissa käytetään ledivaloja. Ledivalomainosten säästö tavallisiin neonputki- ja loisteputkiratkaisuihin verrattuna on 60–70 %.

Intersport uudistaa kauppojaan Venäjällä Sport to the People -konseptin mukaisesti. Ympäristöystävällisyys on osuutta konseptia, ja uudistettavat kaupat valaistetaan kokonaan ledivaloilla.

Kaupan säädettävällä ja kohdennettavalla valaistuksella on Anttila-tavarataloissa ja Kodini-sisustustavarataloissa saatu suuria sähkönkulutuksen säästöjä.

Espoon kauppakeskus Merituulen Kodini-sisustustavaratalon vuonna 2012 uusitulla valaistuksella – matalalla yleisvalaistuksella ja pienitehoisilla kohdevalaisimilla – saadaan säästöä noin 40 % aiemmasta. Energiatehokas säädettävä ja

kohdennettu valaistus on käytössä uudistetussa Kuopion Anttilassa, jossa se säästi 12 % kaupan kokonaissähkönkulutuksesta, ja syksyllä 2012 avatussa Kouvolan Veturi-kauppakeskuksen Anttilassa.

Yli 20 K-raudassa Ruotsissa alettiin vuonna 2012 sammuttaa kaikki pysäköintipaikkojen valot ja mainosvalot öisin klo 22.00–5.00. Kiinteistö- ja ylläpitokoordinaattori **Jan Oxendal** kertoo, että yhtiö toivoo saavansa tällä yli 100 000 euron vuotuiset säästöt.

JÄTTEET HYÖTYKÄYTTÖÖN

Kauppojen ja varastojen jätteiden ja hävikin vähentämisellä on merkittävä ympäristövaikutus. Keskon tavoitteena on ohjata kaikki syntyvä jäte kierrätykseen ja energiahyötykäyttöön.

Anttilan logistiikkakeskuksessa Keralalla saadaan hyötykäyttöön lähes kaikki jätte, noin 99 %. Toimintaa on tehostettu esimerkiksi siten, että tavaroiden kuljetuksessa käytetään kierrätettäviä kuormalustoja ja tavarataloihin lähtevistä tuotteista otetaan turhat pakkausmateriaalit talteen jo logistiikkakeskuksessa.

Ruokakeskon logistiikassa lajitellaan pakkausmateriaalit ja jätteet huolellisesti. Kaatopaikalle menevän jätteen määrää on pystytty vähentämään ja hyötykäyttöaste on parantunut 86 %:sta (v. 2009) nykyiseen 96 %:iin.

”Aloimme kerätä energiajätettä, muovia, puuta ja metalleja jo yli kymmenen vuotta sitten. Aiemmin pakattu biojäte meni meillä vielä sekajätteeseen, mutta nykyisin se toimitetaan etanolituotantoon. Tavoitteenamme on päästä jätteen 100 %:n hyötykäyttöasteeseen ja pienentää jätteen määrää. Keskeisenä keinona on hävikin vähentäminen, johon voimme osaltamme logistiikassa vaikuttaa paremmalla artikkelisijoittelulla varastoissa, rullakoiden välitasojen käytöllä, työntekijöiden koulutuksella ja kerääjien käytännön kokemusten hyödyntämisellä”, kertoo Keskon ympäristö- ja turvallisuuspäällikkö **Toni Pelin**.

Ruokakesko on kehittänyt K-kauppojen jätehuollon toimintamalleja vuodesta 2011 alkaen. Pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla uuden mallin mukaan toimivien noin 90 K-kaupan hyötykäyttöasteet ovat parantuneet 90 %:iin muun muassa keskitetyn jätehuoltoraportoinnin ja tehokkaan biojätteen hyödyntämisen ansiosta. Toimintamalli laajenee muualle Suomeen vuoden 2013 aikana.

RAUTA- JA HUONEKALUKAUPPA EDISTÄMÄSSÄ TERVEELLISTÄ ASUMISTA

Arvioiden mukaan 600 000–800 000 suomalaista altistuu päivittäin kosteus-

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Pienemmät päästöt taloudellisella ajolla ja reittisuunnittelulla

Keskon logistiikkayhtiö Keslog Oy:n tavoitteena on vähentää 10 % kuljetuksista syntyviä hiilidioksidipäästöjä vuoteen 2020 mennessä. Ympäristöä säästäviiä kuljetusratkaisuja haetaan jatkuvasti, sillä kuljetukset ovat keskeisimpiä ympäristövaikutusten aiheuttajia.

Keslog on järjestänyt syksystä 2012 alkaen sopimusautoilijoilleen ja heidän kuljettajilleen taloudellisen ajotavan koulutusta päästöjen vähentämiseksi. Lähes kaikki Keslogin yli 500 sopimuskuljettajaa saavat koulutuksen taloudelliseen ajotapaan vuoden aikana. Samalla ajoneuvoihin asennetaan ajoneuvopäätteitä, jotka seuraavat kuljettajien ajotapaa.

Syksyllä 2011 Keslog otti käyttöönsä Suomen ensimmäisen vähittäiskaupan jakelussa toimivan kaksitasoisen perävaunun. Uudenlainen perävaunu pienentää kolmasosalla kuljetuksen hiilidioksidipäästöjä, kun yhteen perävaunuun mahtuu yli puolet enemmän kuormaa. Vuonna 2012 Keslogilla oli käytössä seitsemän kaksitasoista perävaunua.

”Liikenteeseen kohdistuvat ympäristövaatimukset kiristyvät ja kustannukset kasvavat, joten meidän kannattaa toimia aktiivisesti jo ihan omasta aloitteesta. Lisäksi asiakkaamme ovat entistä kiin-

nostuneempia siitä, miten logistiikka ottaa huomioon ympäristönäkökohdat”, kertoo Keslogin ympäristö- ja turvallisuuspäällikkö **Toni Pelin**.

KESLOG AUTTAA ASIAKKAITAAN KIERRÄTTÄMÄÄN

Keslogin asiakkailleen tarjoamassa paluulogistiikkapalvelussa kuljetetaan asiakkailta kierrätykseen esimerkiksi tyhjiä pulloja ja muuta kierrätyskelpoista materiaalia. Varsinkin ravintoloille tämä on tärkeä palvelu, koska niillä ei ole juuri takatiloja. Paluulogistiikkapalvelulla Keslog auttaa asiakkaitaan kierrätyksessä, mutta toisaalta asiakkaille kertyy myös säästöä kierrätyskustannuksissa. Kun yksi toimija huolehtii kierrätettävistä materiaaleista pois asiakkailta, vähenevät kuljetuskilometrit ja samalla päästöt.

Keslog noutaa vuosittain K-ruokakaupoista ja Kespron asiakasravintoloista jatkojalostukseen ja kierrätykseen noin 61 miljoonaa alumiinista juomatölkkää ja 32 miljoonaa kierrätysmuovipulloa. Paluulogistiikkaterminaalista Kesko toimittaa kierrätettävän materiaalin teollisuuden jatkojalostukseen.

KOHOKOHTIA CASE

Vapaus valita

Vuodesta 2006 vuoteen 2012 Suomeen tuotujen Volkswagen-henkilöautojen CO₂-päästöt ovat pudonneet 173,36 g:sta/km 130,96 g:aan/km (lähde: VV-Auto Group Oy).

Laajassa Volkswagen-mallistossa on taloudellisia ja vähäpäästöisiä TSI-bensiini- ja TDI-dieselmootoreita, maa-/biokaasua käyttävä EcoFuel-moottori ja joustavasti korkeaseosanolia E85 ja bensiiniä käyttävä TSI MultiFuel-moottori. Passat-mallistoon ja vuonna 2013 myös uuteen Golf-mallistoon saatavissa oleva TSI MultiFuel -vaihtoehto tarjoaa mahdollisuuden valita bensiinilaatu sen puhtauden, hinnan tai saatavuuden perusteella. Biojätteestä valmistetun etanolin osuus RE85-polttonesteessä laskee fossiilisia päästöjä jopa 80 %.

Maa-/biokaasun tankkausasemaverkosto laajenee Suomessa lähivuosina, mikä edistää maa-/biokaasua käyttävien autojen yleistymistä. Maakaasun tuottamat CO₂-arvot ovat noin 25 % alemmat bensiiniin verrattuna eikä hiukkaspäästöjä synny käytännössä lainkaan. Kotimaisella biokaasulla CO₂-arvot alenevat noin 80 %. Passat-, Touran- ja Caddy-malliston lisäksi maa-/biokaasua käyttävä EcoFuel-mallisto täydentyy vuonna 2013 uudella Golfilla ja eco up! -mallilla, joka kuuluu maailman pienipäästöisimpiin polttomoottoriautoihin. Eco up!:n CO₂-päästöt jäävät 79 g:aan/km.

ja homevaurioille kodeissa, työpaikoilla tai muissa julkisissa rakennuksissa.

Rautakesko haluaa edistää terveellistä asumista ja on mukana ympäristöministeriön koordinoimassa Stop homeelle! Kosteus- ja hometalkoot -projektissa. Se on viisivuotinen valtakunnallinen ohjelma, joka pyrkii tervehdyttämään Suomen rakennuskantaa, vähentämään kosteus- ja homevaurioiden aiheuttamia haittoja ja estämään uusien vaurioiden syntymistä. Rautakeskon tavoitteena on selvittää yhteistyön kautta mahdollisuuksia uusien palvelukonseptien kehittämiseksi.

Terveellinen asuminen huomioidaan myös rautakaupan valikoimissa. K-rauta- ja Rautia-ketjuissa myytävät Cello-maalit ovat vesiohenteisia, liuotteettomia ja lähes hajuttomia. Niillä on Rakennustietosäätiö RTS:n myöntämä vähäpäästöisyydestä kertova M1-merkki ja Allergia- ja Astmaliiton Allergiatunnus.

Asko-huonekaluketju on tehnyt yh-

teistyötä Allergia- ja Astmaliiton kanssa patja- ja sohvamallistonsa kehittämiseksi. Kehitystyön tuloksena Askon myymälöistä löytyy Puro-sohva ja Asko Bonnell-joustonpatjamallisto, joilla on oikeus allergiatunnuksen käyttöön.

HIILIJALANJÄLKI-MERKINNÄLLÄ TIETOA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA

Pirkka on ensimmäinen suomalainen kaupan alan oma merkki, jonka tuotepakkauksissa otettiin käyttöön hiilijalanjälkimerkintä. Pirkka-perunan pusseissa on ollut merkintä vuoden 2011 lopusta. Pirkka-perunoiden hiilijalanjälki on 16 g per 100 g tuotetta.

Pirkka-hiilijalanjälkimerkin laskentamalli perustuu MTT:n (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen) tutkimuksiin. Merkinnässä on otettu huomioon perunan tuottamat ilmastovaikutukset lannoitteiden, kalkin ja sie-

menperunan tuottamisesta lähtien siihen saakka, kun peruna on kaupan keskusvarastossa.

Pirkka.fi-sivuilla voi tarkastella perunoiden koko elinkaaren hiilidioksidipäästöjä aina kasvatuksesta ruokapöytään asti. Pirkka.fi:n hiilijalanjälkimerkki kertoo, mikä merkitys hiilijalanjälkeen on sillä, miten matka kauppaan tehdään, missä perunoita säilytetään, miten perunat valmistetaan ja mikä vaikutus hiilijalanjälkeen on sillä, jos perunoita näiden vaiheiden jälkeen lopulta heitetäänkin roskeisiin.

RUOKAHÄVIKKI PIENEMMÄKSI

Roskiin heitetty ruoka kuormittaa ympäristöä paljon enemmän kuin pakkausten valmistus ja jätehuolto. (Lähde: MTT)

Ruokakesko oli mukana Tekesin ja MTT:n ECOPAF-tutkimuksessa vuosina 2011–2012. Tutkimuksessa selvitettiin, onko elintarvikepakkausten ominaisuu-

silla, kuten koolla ja käytettävyydellä, merkitystä ruokahävikin synnystä.

K-ruokakaupoissa ruokahävikin määrää pyritään pienentämään muun muassa käytössä olevalla ennusteperusteisella täydennysjärjestelmällä.

”Ostetut tuotteet kirjautuvat kassalla tietojärjestelmään. Kun tietoja on tarpeeksi, saamme järjestelmästä ennusteen siitä, kuinka paljon kyseisiä tuotteita kaupassa tarvitaan. Ennusteen avulla osaamme hankkia oikean määrän tavaroita oikeaan aikaan. Ennusteperusteinen täydennysjärjestelmä on pienentänyt hävikkiä selvästi kaupassamme”, sanoo kauppias **Pauli Jaakola** K-supermarket Ruokaniitystä.

KALUSTEET KIERTÄVÄT K-CITYMARKETEISSA

Kaikkien kalusteiden ei tarvitse olla uusia, vaikka kauppa olisikin uusi. K-citymarket Oy:n ja Anttila Oy:n oman kalustepäällikön oivalluksen ansiosta yhdestä K-citymarketista poistetut myymäläkalusteet saavat usein kunnostettuina kodin toisesta tai useammastakin myymälästä. Vuodesta 2011 alkaen käytössä ollut toimintamalli on tuonut vuoden 2012 loppuun mennessä kohdekohtaisesti säästöjä 30–60 % verrattuna uuteen vastaavaan.

”Kaikki hyödynnettävissä olevat metallikalusteet, kuten hyllyt, hyllynkantimet, taustalevyt ja osa säätöputkista, käytetään uudelleen. Ne maalataan remontin yhteydessä uusiin väreihin, jolloin ne ovat taas entistä ehompia. Uudella toimintamallilla kalusteremontin materiaalikustannukset on saatu laskemaan. On ollut hienoa nähdä, että pienilläkin asioilla on merkitystä, ja niistä voi kertyä pidemmän päälle isoakin taloudellisia ja luonnonvarojen säästöjä”, kertoo idean äiti, K-citymarket Oy:n ja Anttila Oy:n kalustepäällikkö **Sanna-Kaisa Loisa**.

ETÄKOKOUKSET ETUSIJALLA

Kesko suosittelee, että työntekijät järjestäisivät etäkokouksia kokousmatkustuksen sijaan. Etäkokous on asetettava kustannus-, tehokkuus- ja ympäristösyistä aina etusijalle valittaessa kokousmuotoa.

Etäkokoustapoina käytetään puhelinkokouksia, oman tietokoneen kautta käytäviä nettikokouksia ja videoneuvotteluita.

Kahdeksassa maassa toimivassa Rautakeskossa järjestetään paljon kokouksia työntekijöiden omilta työasemiltaan Microsoft Lync -järjestelmän kautta.

”Käytän Lyncia päivittäin keskustelun muiden rautakeskolaisten kanssa. Lync on helppo ja nopea tapa saada vastaus heti. Se säästää sekä kustannuksia että aikaa”, sanoo Byggmakkerin markkinointijohtaja **Henning Johansen** Norjasta.

TEHDÄÄN HYVÄÄ. YHDESSÄ. CASE

Viljelyohjelman tavoitteena on parantaa asiakkaan viljelyn kannattavuutta

Viljelyohjelma tarjoaa paikallisissa olosuhteissa testattuja ratkaisuja suomalaisen viljelijän tarpeisiin. K-maatalouden viljakasvien viljelyohjelmat perustuvat K-maatalouden koetilan tutkimus- ja koetoimintaan ja käytännön viljelyn tuloksiin. Kyse on testatuista käytännön viljelyyn sopivista ratkaisuista, joiden tavoitteena on parantaa asiakkaan käytännön viljelyä ja viljelyn kannattavuutta.

Koetilan viljelyohjelmakokeissa on vuosittain useita eri vilja- ja öljykasvilajikkeita ja niihin on räätälöity parhaat kasvinsuojelureseptit, lannoitus-suositukset, viljelytekniset ratkaisut sekä lajikkeet käytötarkoituksen mukaan. Tuotevalikoima pohjautuu koetilan tutkimustoimintaan lajike-, lannoitus- ja kasvinsuojelukoikeista. Viljelyohjelmien kasvusteseuranta viljelijä voi seurata internetissä, johon tiedot päivitetään viikoittain. Viljelyohjelmien tuotteiden myynti rakentuu Viljelyoppaan avulla tehtävään tarjontaan.

K-maatalouden erikoismyyjät ovat koulutettuja alan ammattilaisia.

”Talvisin järjestämme asiakkaille ja sidosryhmille neuvonta- ja koulutustilaisuuksia, joissa viljelijöillä on mahdollisuus tutustua tuotteisiin ja viljelytek-

niikan tehostamiseen. Kasvukaudella avustamme viljelijöitä tuotantopanosien valinnassa ja käytössä pellon todetun satopotentiaaliin ja edellisten kasvukausien havaintojen perusteella mm. kasvinsuojelun puhelinneuvonnalla ja lehtivihreän mittaustilaisuuksissa. Koerutuesittelyt ovat keskeisiä tapahtumia”, kertoo myymäläpäällikkö **Seppo Vähti** K-maatalous Eurasta.

Vuonna 2012 K-maatalouden koetila seurasi kasvukauden etenemistä ja eri kasvilajien kehittymistä Viljelyohjelman koeruduilla. Kasvitautilien torjunta sateisena kasvukautena korostui koetilan tutkimuksessa. Kasvuasteseurannan tiedot päivitettiin nettisivuille suoraan koeruduilta ja seurantatiedot, kuten lämpösusma, sadesusma, kasvustojen kehittyminen, sekä kasvukauden aikaiset viljelytoimenpiteet olivat nähtävänä K-maatalouden verkkopalvelussa sekä Viljelyoppaassa.

Viljelyohjelman seuraava keskeinen kehitysohjelma on luonnonmukaisen viljelyn (luomutuotannon) viljelyohjelma. Vuonna 2013 tulee kuluneeksi 50 vuotta K-maatalouden koetilan perustamisesta.

SIDOSRYHMÄ PUHEENVUORO

Amanda Haworth Wiklund, CDP Nordic

On ollut ilo todeta, että Keskon raportoinnin taso on kehittynyt niiden kuuden vuoden aikana, jolloin Kesko on antanut sijoittajille tietoja toimintansa ilmastovaikutuksista CDP:n kautta. Keskon toiminnan tinkimättömyys ja asenne, jolla yhtiö suhtautuu näihin kysymyksiin, ovat osaltaan vaikuttaneet korkeisiin pistemääriin raportoinnin CDP-indeksissä.

Keskon pistemäärä nousi viime vuonna 88:aan ja yhtiö on jo kolmesti ylittänyt Nordic Climate Disclosure Leadership -indeksiin. CDP arvioi yhtiötä myös niiden ilmastotekojen ja tuloksia parantavien strategioiden perusteella. Keskon nosti vuoden 2010 sijoitustaan B-luokkaan sekä vuonna 2011 että 2012, mikä heijastaa yhtiön toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutosriskin pienentämiseksi.

CDP tekee työtä kansainvälisen talousjärjestelmän muuttamiseksi tavoitteenaan estää vaarallinen ilmastomuutos ja lisätä luonnonvarojen arvostusta tuomalla asiaan liittyvää tietoa liike-elämään, sijoittajille ja poliittisille päättäjille. Tämä tavoite on hyvinkin mahdollinen, kun yritykset eivät enää vain anna vastauksia niihin

kysymyksiin, joita CDP esittää lukuisten asiasta kiinnostuneiden osapuolten puolesta, vaan myös tarjoavat innostavia esimerkkejä ja näin näyttävät tietä muille toimialansa yrityksille.

CDP on voittoa tavoittelematon järjestö, joka kerää tietoa yritysten toiminnasta ilmastomuutoksen torjumiseksi.

VASTUUNKANTAJA CASE

Energiatohokkuutta kiinteistömanagerin avulla

Keskon 40 kiinteistömanageria auttavat K-kauppoja löytämään keinoja tehostaa kaupan energiankulutusta.

”Kaupan toimintaa tukee hyvässä kunnossa oleva kiinteistö ja laitteet sekä valaistuksen, talotekniikan ja myymäläkalusteiden oikeat säädöt”, Keskon kauppa-kiinteistöistä huolehtiva asiakkuuspäällikkö **Eero Aho** YIT Kiinteistöteknikka Oy:stä sanoo.

Optimaalista energiankulutusta etsitään säännöllisellä seurannalla ja tekniikkaa tarkkailemalla sekä eri kiinteistöjen raportteja vertailemalla.

”Aukioloaikojen mukaan optimoitu valo-ohjaus säästää, sillä pyhäpäiväksi turhaan päälle unohtuneet sisävalot tai läpi yön palavat mainosvalot näkyvät sähkölaskussa satojen eurojen kuluna”, Aho kertoo.

LUE LISÄÄ
yhteiskuntavastuu2012.
kesko.fi/aho

GRI-INDEKSI 2012

Itsearviomme mukaan raportointimme vastaa GRI G3-ohjeiston soveltamistasoa A+ (versio 3.0). PricewaterhouseCoopers Oy on tarkistanut, että raportointimme vastaa GRI:n sovelta-

mistasoa A+. Kesko raportoi toimintaansa liittyvät olennaiset tiedot ja indikaattorit. GRI:n laskentaperiaatteita ei sovelleta yksityiskohtaisesti kaikkien indikaattorien osalta.

GRI:N SUOSITUS		Keskon raportti			Global Compact
Tunnus	GRI:n sisältö	Sisältyy	Sivu	Lisätiedot	
1. STRATEGIA JA ANALYYSI					
1.1	Pääjohtajan katsaus	●	8–9		
1.2	Organisaation keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	●	14–15, 20–23		
2. ORGANISAATION KUVAUS					
2.1	Organisaation nimi	●	6		
2.2	Tärkeimmät tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	●	4–5		
2.3	Operatiivinen rakenne	●	4–5		
2.4	Organisaation pääkonttorin sijainti	●	4		
2.5	Toimintojen maantieteellinen sijainti	●	4–5, 7		
2.6	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	●	6, 77		
2.7	Markkina-alueet	●	3–7		
2.8	Organisaation toiminnan laajuus	●	6–7	Keskon vuosikertomus 2012.	
2.9	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa tai omistuksessa raportointikaudella	●	6, 13		
2.10	Raportointikaudella saadut palkinnot	●	11, 38		
3. RAPORTIN MUUTTUJAT					
3.1	Raportointiajanjakso	●	3		
3.2	Edellisen raportin ilmestymisajankohta	●	3		
3.3	Raportin julkaisu tiheys	●	2		
3.4	Yhteystiedot	●	104		
3.5	Raportin sisällön määrittely (olennaisuus, priorisointi, raporttia käyttävät sidosryhmät)	●	3, 16–17		
3.6	Raportin rajaus	●	3		
3.7	Eriyiset rajoitukset raportin laajuudessa tai rajauksessa	●	3		
3.8	Raportointiperiaatteet yhteisyritysten, tytäryhtiöiden, vuokraoikeiden, ulkoistettujen toimintojen raportoinnille	●	2–3		
3.9	Tiedon mittaustekniikat ja laskentaperusteet	●	3		
3.10	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	●	3		
3.11	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa, rajauksissa tai mittausmenetelmissä	●	3		
3.12	GRI-sisältövertailu	●	60–64		
3.13	Periaatteet ja käytäntö raportin ulkopuoliseen varmennukseen	●	3, 102–103		
4. HALLINTOTAPA, SITOUKSET JA YHTEISTYÖ					
4.1	Organisaation hallintorakenne	●	68–69	Keskon vuosikertomus 2012, sivut 53–54.	
4.2	Hallituksen puheenjohtajan asema	●	68	Keskon vuosikertomus 2012, sivu 54.	
4.3	Hallituksen jäsenten riippumattomuus	●	68	Keskon vuosikertomus 2012, sivu 54.	

GRI:N SUOSITUS		Keskon raportti			Global Compact
Tunnus	GRI:n sisältö	Sisältyy	Sivu	Lisätiedot	
4.4	Osakkeenomistajien ja henkilöstön vaikutusmahdollisuudet hallituksen toimintaan	●	68–69	Keskon vuosikertomus 2012, sivu 53.	
4.5	Yhteiskuntavastuun tulosten vaikutus hallituksen ja johdon palkitsemiseen	●	69, 91	Keskon vuosikertomus 2012, sivu 55	
4.6	Menettelytavat eturistiriitojen välttämiseksi hallitustyöskentelyssä	●	68–69	Kesko noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Keskon vuosikertomus 2012, sivut 52–55.	
4.7	Hallituksen jäsenten asiantuntemus ja pätevyys taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöstrategian osalta	●	69		
4.8	Missio, arvot sekä toimintasäännöt ja -periaatteet sekä näiden toimeenpanokäytännöt	●	65–66		
4.9	Hallituksen tavat hallinnoida taloudellista, sosiaalista ja ympäristötoimintaa, mukaan lukien riskienhallinta	●	16, 65–66, 69		
4.10	Hallituksen toiminnan arviointi	●	68		
4.11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	●	20–21, 78–79		
4.12	Sitoutuminen ulkopuolisiin yhteiskuntavastuun aloitteisiin	●	66		
4.13	Jäsenyydet järjestöissä, yhdistyksissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	●	71	www.kesko.fi/vastuullisuus	
4.14	Organisaation sidosryhmät	●	19		
4.15	Sidosryhmien määrittely ja valinta	●	18		
4.16	Sidosryhmävuorovaikutuksen muodot	●	18–19		
4.17	Sidosryhmävuorovaikutuksessa esiin nousseet asiat ja huolenilmaukset	●	16–18, 95		

5. JOHTAMISTAPA JA TUNNUSLUVUT

TALOUDELLINEN VASTUU

LÄHESTYMISTAPA TALOUDELLISEN VASTUUN JOHTAMISEEN

● 20–23, 65–71

x

Taloudellisen vastuun tunnusluvut

EC1*	Taloudellisen lisäarvon syntyminen ja jakautuminen	●	77–78		
EC2*	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle	●	78–79		x
EC3*	Eläketurvan kattavuus	●	79		
EC4*	Valtiolta saatu taloudellinen avustus	●	79		
EC5	Tavanomaisten alkupalkkojen ja paikallisen minimipalkan suhde organisaation keskeisissä toimipaikoissa	●			Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa työehtosopimus, muissa maissa vähintään lakisääteinen minimipalkka. Suhdelukutietoa ei ole saatavissa.
EC6*	Ostot paikallisilta toimittajilta	●	73, 80–81		
EC7*	Paikalliset rekrytoinnit	●	80		x
EC8*	Infrastruktuuri-investoinnit sekä tarjotut yleishyödylliset palvelut	●	81		
EC9	Keskeiset epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	●	14–15, 23, 81		

● Sisältyy ● Sisältyy osittain ● Ei sisälly

* GRI-ohjeiston suosittama avaintunnusluku

x) Global Compactin periaatteiden mukainen raportointi, COP = Communication on Progress

GRI:N SUOSITUS		Keskon raportti			Global Compact
Tunnus	GRI:n sisältö	Sisältö	Sivu	Lisätiedot	

YMPÄRISTÖVASTUU

LÄHESTYMISTAPA YMPÄRISTÖVASTUUN JOHTAMISEEN

●	20–23, 65–67, 75–76, 82	x
---	-------------------------	---

Ympäristövastuun tunnusluvut

Tunnus	Ympäristövastuun tunnusluvut	Sisältö	Sivu	Lisätiedot	Global Compact
EN1*	Materiaalien käyttö	●	82	Markkinoille toimitetut pakkausmateriaalit. Ulkomaisten tietoja ei saatavissa.	x
EN2*	Kierrätysmateriaalien käyttö	●	82	Raportoidaan kuljetuksissa käytettyjen pakkausmuovien kierrätys.	
EN3*	Energian suora kulutus	●	82–83		x
EN4*	Energian epäsuora kulutus	●	82–83		x
EN5	Säästämisestä ja tehokkuusparannuksista syntyneet energiansäästöt	●	83–84		x
EN6	Energiatehokkaat tuotteet ja palvelut	●	53, 57, 84	Ei raportoitu saavutettuja energiansäästöjä.	x
EN7	Toimenpiteet epäsuoran energiankulutuksen vähentämiseksi ja saavutetut säästöt	●	84	Ei raportoitu saavutettuja energiansäästöjä.	x
EN8*	Veden kulutus	●	84–85		x
EN9	Vesilähteet, joihin vedenotto vaikuttaa merkittävästi	●		Ei olennaista Keskon toiminnassa. Kesko käyttää kunnallista vettä.	
EN10	Veden kierrätys ja uudelleenkierto	●	85		
EN11*	Luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkaita alueita tai suojelluilla alueilla omistettuja, vuokratut ja hallinnoidut maa-alueet	●	85		
EN12*	Organisaation toiminnan vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen suojelualueilla tai monimuotoisuuden kannalta rikkaita alueilla	●	85	Raportoitu Keskon suorat vaikutukset sekä kerrottu hankintalinjauksista. Toimitusketjun kaikkia vaikutuksia ei pystytä luotettavasti arvioimaan.	
EN13	Suojellut tai kunnostetut elinympäristöt	●	85		
EN14	Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät strategiat, toimenpiteet ja suunnitelmat	●	23, 75–76, 83, 85–86		
EN15	Uhanalaiset lajit organisaation toiminnan vaikutuspiirissä	●	85–86		
EN16*	Suorat ja epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt	●	86–87		x
EN17*	Muut epäsuorasta energiankäytöstä aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt	●	86–87		x
EN18	Toimenpiteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi	●	87	Saavutettuja päästövähennyksiä ei raportoitu.	x
EN19*	Otsonikatoa aiheuttavien aineiden käyttö	●	87		x
EN20*	Typen ja rikin oksidit ja muut merkittävät päästöt ilmaan päästölajeittain	●	87		x
EN21*	Päästöt veteen	●	87		
EN22*	Jätehuolto	●	87–89		x
EN23*	Merkittävien kemikaali-, öljy- ja polttoainevuotojen määrä ja suuruus	●	89		x
EN24	Kuljetetun, maahantuodun, maastaviedyn tai käsitellyn ongelmajätteen määrä	●		Ei olennaista Keskon toiminnassa.	
EN25	Vesistöt, joihin organisaation päästöillä on merkittävä vaikutus	●	89		
EN26*	Toimenpiteet tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi sekä toimenpiteiden vaikutuksen laajuus	●	22, 89–90	Keskolla välillinen vaikutus myytäviin tuotteisiin. Myytävien tuotteiden kautta saavutettuja tuloksia ei kyetä luotettavasti arvioimaan.	x
EN27*	Uudelleenkiertoon ja kierrätykseen otettujen tuotteiden ja pakkausmateriaalien osuus myydyistä tuotteista	●	90	Raportoitu kuljetuksissa käytetyn pakkausmuovin kierrätys.	x
EN28*	Määräystenmukaisuus	●	89		x
EN29	Kuljetuksiin liittyvät merkittävät ympäristövaikutukset	●	86–87, 90		x
EN30	Ympäristönsuojelukustannukset ja ympäristöinvestoinnit	●		Tieto ei ole saatavissa.	

GRI:N SUOSITUS		Keskon raportti			Global Compact
Tunnus	GRI:n sisältö	Sisältö	Sivu	Lisätiedot	

SOSIAALINEN VASTUU

LÄHESTYMISTAPA HENKILÖSTÖJOHTAMISEEN

●	20–23, 65–67, 71–72	x
---	---------------------	---

Henkilöstövastuun tunnusluvut

Tunnus	Henkilöstövastuun tunnusluvut	Sisältö	Sivu	Lisätiedot	Global Compact
LA1*	Henkilöstön jakautuminen työsuhteen ja työsuhteen mukaan	●	91		
LA2*	Henkilöstön vaihtuvuus	●	91	Ei raportoitu ikäryhmittäin tai sukupuolen mukaan. Tieto ei ole saatavissa.	x
LA3	Henkilöstön etuudet	●	91–92	Lakisääteisen tason ylittäviä etuja ei raportoitu yksityiskohtaisesti. Vaihtelevat käytännöt eri toimintamaissa.	
LA4*	Työehtosopimuksen piirissä olevien työntekijöiden osuus	●	92		x
LA5*	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	●	92		x
LA6	Työsuojelutoimikuntien piiriin kuuluvien työntekijöiden osuus	●	93	Työntekijöiden prosenttiosuutta ei raportoitu. Järjestelyt paikallista lainsäädäntöä noudattaen.	x
LA7*	Tapaturmataajuus, ammattitaudit, menetetyt työpäivät, poissaolot, työhön liittyvät kuolemantapaukset	●	93	Raportointi ei kata urakoitsijoita. Tapaturmatilastoja muiden maiden kuin Suomen osalta ei ole käytettävissä.	x
LA8*	Työntekijöiden kouluttaminen ja neuvonta liittyen vakaviin sairauksiin	●	93	Keskon toimenpiteet/ohjelmat vakavien sairauksien osalta koskettavat suoraan ainoastaan Keskon henkilöstöä.	x
LA9	Työterveys- ja -turvallisuusasioista sopiminen ammattiyhdistysten kanssa	●		Suomessa lakiin perustuvat järjestelyt.	
LA10*	Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden	●	94	Ei raportoitu henkilöstöryhmittäin. Tieto ei ole saatavissa.	
LA11	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	●	94		
LA12	Kehityskeskustelut ja suorituksen arvioinnit	●	95		
LA13*	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	●	95–96		x
LA14*	Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde	●	96–97	Miesten ja naisten peruspalkkojen suhdetta ei raportoitu. Konsernitasoista vertailua ei ole mahdollista tehdä.	x

LÄHESTYMISTAPA IHMISOIKEUSKYSYMYSTEN JOHTAMISEEN

●	20–23, 65–67, 71–74	x
---	---------------------	---

Ihmisoikeuskysymyksiin liittyvät tunnusluvut

Tunnus	Ihmisoikeuskysymyksiin liittyvät tunnusluvut	Sisältö	Sivu	Lisätiedot	Global Compact
HR1*	Ihmisoikeusasioiden huomioiminen investointipäätöksissä	●		Keskon toimintamaissa ei ole havaittu vähittäiskauppaan liittyviä ongelmia ihmisoikeuskysymyksissä. Aihe sisältyy riskiarviointimenettelyyn.	
HR2*	Alihankinnan ihmisoikeusarvioinnit	●	97–98	Raportoitu BSCI-, SA8000- ja Reilun kaupan auditointien piirissä olevien tavarantoimittajien lukumäärä, ei prosenttiosuutta.	x
HR3	Henkilöstön koulutus ihmisoikeuksiin liittyvistä politiikoista ja toimintakäytännöistä	●	98	Ei raportoitu koulutustunteja, tieto ei ole saatavissa.	x
HR4*	Syrjintätapausten lukumäärä ja toteutetut toimenpiteet	●	98		x
HR5*	Toiminnot, joissa järjestäytymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus on uhattuna	●	98	Raportoitu henkilöstön järjestäytymisaste niiden toimintojen osalta, joista tieto on saatavissa.	x
HR6*	Toiminnot, joissa on riski lapsityövoiman käytöstä	●	97–98		x
HR7*	Toiminnot, joissa on riski pakotyövoiman käytöstä	●	97–98		x
HR8	Ihmisoikeuspolitiikkoihin ja toimintakäytäntöihin koulutetun turvallisuushenkilöstön määrä	●	97–98	Kuvataan turvallisuusasioiden hoitoa.	
HR9	Alluperäiskansojen oikeuksien rikkomukset ja niiden estämiseksi toteutetut toimenpiteet	●	98		x

● Sisältyy ● Sisältyy osittain ● Ei sisälly

* GRI-ohjeiston suosittama avaintunnusluku

x) Global Compactin periaatteiden mukainen raportointi, COP = Communication on Progress

GRI:N SUOSITUS		Keskon raportti			Global Compact
Tunnus	GRI:n sisältö	Sisältyy	Sivu	Lisätiedot	
LÄHESTYMISTAPA YHTEISKUNNALLISTEN KYSYMYSTEN JOHTAMISEEN		●	20–23, 65–67,70–71		x

Yhteiskunnallisiin kysymyksiin liittyvät tunnusluvut

SO1*	Paikallisyhteisöihin kohdistuvien vaikutusten arviointi ja hallintaan liittyvät ohjelmat	●		Arvioinnit tehdään paikallisen lain mukaisesti.	
SO2*	Korruptioon liittyvän riskianalyysin läpikäyneiden liiketoimintayksiköiden määrä	●	99	Korruptioon liittyviä riskejä käsitellään osana Keskon riskienhallintaa. Keskeisiä riskejä tunnustetaan ja arvioidaan säännöllisesti vuoden aikana.	x
SO3*	Henkilöstön koulutus korruptioon liittyvistä poliitikoista ja toimintakäytännöistä	●	99	Koulutusta saaneen henkilöstön lukumäärää ja jaottelua johtoon ja muuhun henkilöstöön ei ole raportoitu. Jaottelua ei ole saatavissa.	x
SO4*	Korruptiotapauksiin liittyvät toimenpiteet	●	99		x
SO5*	Organisaation julkiset poliittiset kannanotot sekä osallistuminen poliittiseen vaikuttamiseen ja lobbaukseen	●	99		x
SO6	Poliittisille tahoille annetut tuet	●	99		x
SO7	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	●	99		
SO8*	Lakien ja säästöjen rikkomuksista asetetut sakot ja muut seuraamukset	●	99		

LÄHESTYMISTAPA TUOTEVASTUUN JOHTAMISEEN		●	20–23, 65–67,72–74		x
--	--	---	--------------------	--	---

Tuotevastuun tunnusluvut

PR1*	Tuotteiden ja palvelujen terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi elinkaaren eri vaiheissa	●	99	Terveys- ja turvallisuusvaikutusten arvioinnin läpikäyneiden tuotteiden ja palveluiden prosenttiosuutta ei ole raportoitu. Tieto ei ole saatavissa.	x
PR2	Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	●	99		x
PR3*	Tuotteisiin ja palveluihin liittyvä pakollinen tuoteinformaatio	●	100	Pakollisen tuoteinformaation piirissä olevien prosenttiosuutta ei ole raportoitu. Tieto ei ole saatavissa.	x
PR4	Tuoteinformaatioon ja tuotemerkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	●	100		x
PR5	Asiakastytyväisyyteen liittyvät toimintakäytännöt ja asiakastytyväisyysselvitysten tulokset	●	100	Asiakastytyväisyysselvitysten tuloksia ei ole raportoitu. Tuloksia ei ole saatavissa konsernitasona.	
PR6*	Markkinointiviestinnän (ml. mainonta ja sponsorointi) lainmukaisuus sekä standardien ja vapaaehtoisten periaatteiden täytyminen	●	100		
PR7	Markkinointiviestintää koskevien lakien ja säännösten sekä vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	●	100		
PR8	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen hävittämiseen liittyvät valitukset	●	100	Asiakkaiden yksityisyyden suojaa koskevien valitusten määrää ei ole raportoitu. Valituksia ei tilastoida aiheen mukaan.	x
PR9*	Tuotteisiin ja palveluihin liittyvän lainsäädännön ja säästöjen rikkomisesta aiheutuneet sakot	●	100		

● Sisältyy ● Sisältyy osittain ● Ei sisälly

* GRI-ohjeiston suosittelu avaintunnusluku

x) Global Compactin periaatteiden mukainen raportointi, COP = Communication on Progress

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN PÄIVITÄISESSÄ TOIMINNASSA

Keskon yhteiskuntavastuutyö on jokapäiväistä tekemistä. Se perustuu Keskon arvoihin ja visioon ja sitä ohjaavat johtamismalli, yhteiskuntavastuun sidosryhmäanalyysi, toimintaperiaatteet sekä Vastuulliset toimintatapamme -ohjeisto (toimintaohje). Kaupan edellytetään huolehtivan tuotteiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä sekä yritystoiminnan ympäristö- ja sosiaalisista vaikutuksista.

ARVOT

ARVOT, STRATEGIA JA JOHTAMISMALLI

Keskon yhteiskuntavastuu on mitattavissa olevaa työtä, jonka perustana ovat Keskon arvot, toimintaperiaatteet, tavoitteet ja strategia. Arvojen toteutumista seurataan monilla yhteiskuntavastuun tulosmittareilla, kuten asiakastytyväisyystutkimukset, sijoittajatutkimukset, henkilöstötutkimus, liikevaihdon ja markkinaosuuden kehitys sekä kestävän kehityksen indeksit.

Keskon keskeisenä strategisena tavoitteena on terve, markkinoita nopeampi kasvu. Kasvu haetaan kehittämällä aktiivisesti asiakkaiden tarpeita vastaavia kaupan valikoimia ja palveluita, uudistamalla aktiivisesti kauppapaikkaverkostoa sekä kehittämällä sähköisiä palveluita ja verkkokauppaa. Investoinnit Keskon liiketoimintoihin Venäjällä tarjoavat merkittävän kasvumahdollisuuden pitkälle tulevaisuuteen. Kestävän kehityksen periaatteet ja vastuulliset toimintatavat ovat keskeinen osa Keskon ja sen ketjujen jokapäiväistä toimintaa.

Strategiset tavoitteet on lueteltu sivulla 66. Keskon strategiaa rakennettaessa keskeisessä roolissa ovat toimiala- ja ketjukohtaiset strategiat, joita ohjaavat toimialayhtiöiden hallitukset ja Keskon hallitus. Ruokakeskon lähivuosien keskeisenä strategisena painopisteenä on asiakaslähtöisten kilpailuetuhankkeiden tehokas toteutus ja kanta-asiakkuuksien vahvistaminen. Ruokakaupan kilpailuetuja ovat hedelmä- ja vihannesosasto, leipäosasto sekä tuoretta lihaa, kalaa ja valmisateriaita tarjoavat palvelutiskit, ketjuvalikoiman lisäksi laaja valikoima paikallisten tuottajien tuotteita, Pirkka-tuotteet, vastuullisuus sekä sähköiset palvelut.

Kilpailu käyttötavarakaupassa kansainvälistyy ja verkkokaupan osuus käyttötavaran kokonaisymyynnistä jatkaa kasvuaan. Asiakkaiden ostokäyttäytyminen on aiempaa yksilöllisempää, hankintoja tehdään useammista verkkokaupoista ja vuorovaikutuskanavien määrä kaupan ja asiakkaiden välillä lisääntyy.

Keskon käyttötavarakaupan ketjujen keskeinen tavoite on tarjota asiakkailleen verkon ja perinteisen kaupan palvelut

saumattomasti yhdistävä asiakaskokemus. Painopisteenä on laajaa kauppapaikkaverkostoa tukevien sähköisten palveluiden kehittäminen sekä verkkokaupat.

Rautakeskon tavoitteena on markkinoita parempi myynnin kasvu ja kannattavuuden parantaminen. Rautakesko kehittää digitaalisia asiakasratkaisujaan. Asiakkaalle tarjottavien verkkopalvelujen sekä suunnittelu- ja asennuspalvelujen kehittämistä jatketaan vuonna 2013.

Auto- ja konekaupan tavoitteena on vuoden 2013 aikana kasvattaa edustamiensa merkkien markkinaosuutta, kehittää edelleen jälleenmyynti- ja huoltoverkoston sekä vahvistaa asiakastytyväisyyttä ja -uskollisuutta. Keskeisiä kehittämisalueita ovat tuote- ja palveluvalikoiman vahvistaminen sekä sähköisen asiakas-kommunikaation lisääminen.

Keskon strategiasta tarkemmin vuosikertomuksessa sivuilla 8–11 ja osoitteessa www.kesko.fi.

Keskon kuluttaja-asiakaskaupan liiketoimintamallit ovat kauppiasyrittäjien vähittäiskauppa sekä Keskon oma vähittäiskauppa. Lisäksi Kesko harjoittaa

STRATEGISET TAVOITTEET

KANNATTAVA KASVU

- Tavoitteenamme on terve, markkinoita nopeampi kasvu.
- Haemme kasvua erityisesti Venäjän kasvavilta vähittäiskauppamarkkinoilta.
- Kehitämme voimakkaasti sähköisiä palveluita ja verkkokauppaa.
- Tavoitteenamme on kannattavuuden parantaminen ja osakasarvon kasvattaminen.

KULUTTAJA-ASIAKASKAUPPA JA -PALVELUT

- Kasvatamme brändiemme arvoa.
- Asiakastytyväisyytemme on kilpailijoita parempi.
- Kilpailuetumme ovat K-kauppiat, jotka tuntevat paikalliset asiakkaat ja heidän tarpeensa.
- Hyödynnämme kanta-asiakastietoa tehokkaasti asiakkaidemme palvelemiseksi.

VASTUULLISET JA TEHOKKAAT TOIMINTATAVAT

- Toimintatapamme ovat vastuulliset.
- Yhdistämme tehokkaasti kauppiasrittäjyyden ja ketjutoiminnan.
- Hyödynnämme suuruusetumme ja osaamisemme.

ammattiasiakaskauppaa. Liiketoimintamalleista sekä vastuullisista ja tehokkaiden toimintatavoista on tarkempaa tietoa vuosikertomuksen sivuilla 10–11.

Keskon taloudellinen raportointi ja suunnittelu perustuvat Kesko-konsernin johtamismalliin. Yhteiskuntavastuuseen liittyvät suunnitelmat ja toimenpiteet ovat osa Keskon johtamismallin (kuva alla) eri vaiheita, ja käytössä on kansainvälisiin standardeihin perustuvia johtamisjärjestelmiä.

Keskon yhteiskuntavastuutyön edistymisestä ja tuloksista kerrotaan Keskon vastuullisuusohjelma -osiossa sivuilla 22–23 ja GRI-tunnusluku -osiossa sivuilla 77–100.

VASTUULLISUUDEN YLEISET TOIMINTAPERIAATTEET

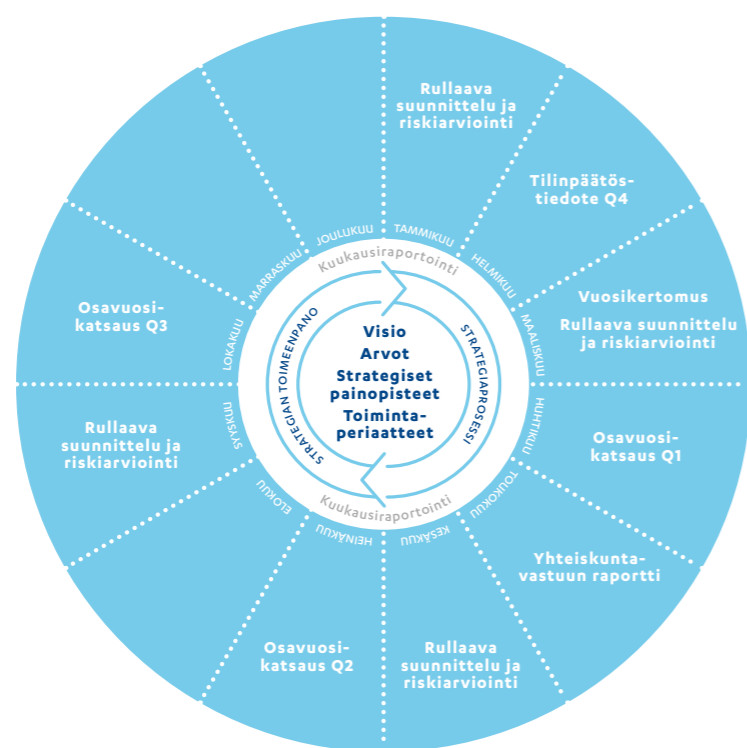
Keskon konsernijohtoryhmä on hyväksynyt konsernin yleiset yhteiskuntavastuun periaatteet, joissa on määritetty taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun peruslupaukset sekä niitä koskevan viestinnän periaatteet. Periaatteisiin on kirjattu myös Keskon sitoumukset kansainvälisiin julistuksiin ja sopimuksiin. Näistä keskeisimmät ovat YK:n ihmisoikeuksien julistus ja lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus, ILO:n sopimus työelämän perusoikeuksista, OECD:n toimintaohjeet

monikansallisille yrityksille, Kansainvälisen Kauppakamarin Kestävän kehityksen peruskirja ja lahjonnan ja korrupti- on vastaiset ohjeet, YK:n Global Compact -aloite sekä Business Social Compliance Initiativen (BSCI:n) ostotoiminnan periaatteet. Kesko on huomionut ISO 26000 -standardin lähdedokumenttina, joka tarjoaa opastusta yhteiskuntavastuuseen. K-kauppiasliiton hallitus on suositellut Keskon periaatteiden noudattamista myös K-kaupoissa.

Keskon yhteiskuntavastuun periaatteet ovat luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus. Keskon yhteiskuntavastuun yleisiä periaatteita täydentävät yksityiskohtaisemmat politiikat, periaatteet ja linjaukset. Ne on lueteltu Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistuksessa ja osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

Raportointiperiaatteena Kesko noudattaa GRI-ohjeistusta (Global Reporting Initiative). Kesko raportoi taloudellisesta vastuusta, ympäristövastuusta ja sosiaalisesta vastuusta GRI-ohjeiston 3.0 mukaisesti.

KESKO-KONSERNIN JOHTAMISMALLI

VASTUULLISUUSORGANISAATIO

VASTUULLISUUDEN ORGANISOINTI KESKOSSA

Yhteiskuntavastuu kuuluu Keskoissa jokapäiväiseen työhön. Käytännön toimenpiteet kuuluvat liiketoimintajohdon vastuulle, ja raportointia sekä keskeisiä periaatteita käsitellään Keskon hallituksessa ja konsernijohtoryhmässä. Kehittämisestä, koordinoinnista ja raportoinnista vastaa konsernin yhteiskuntavastuu -yksikkö tukena ohjausryhmät. Yhteiskuntavastuutoimintoa johtaa henkilöstöstä ja sidosryhmäsuhteista vastaava johtaja, joka kuuluu Keskon konsernijohtoryhmään.

RISKIENHALLINNAN KONSERNITASOINEN OHJAUSRYHMÄ

- pääjohtaja (pj.), toimialaedustajat
- käsittelee riskienhallinnan ja turvallisuuden toimintaperiaatteet ja keskeiset linjaukset
- arvioi ja seuraa konsernin riskejä ja turvallisuustilannetta sekä riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista.

YHTEISKUNTAVASTUUN OHJAUSRYHMÄ

- johtaja, henkilöstö ja sidosryhmäsuhteet (pj.), toimialaedustajat
- kehittää konsernin yhteiskuntavastuuta ohjaavia periaatteita
- ohjaa ja koordinoi käytännön toimenpiteitä
- asettaa yhteiskuntavastuutyön tavoitteet ja seuraa sekä tarvittaessa tukee niiden toteutumista.

HR-TOIMINTOJEN OHJAUSRYHMÄ

- johtaja, henkilöstö ja sidosryhmäsuhteet (pj.), toimialaedustajat
- valmistelee konsernin henkilöstöstrategian sekä yhteiset henkilöstöpoliittiset linjaukset
- asettaa HR-toiminnon yhteiset tavoitteet sekä ohjaa ja koordinoi HR-toiminnan tavoitteiden toteutumista ja käytännön toimenpiteitä
- ohjaa HR-prosessien ja -palveluiden kehittämistyötä sekä seuraa HR-prosessien ja -palveluiden laatua ja tehokkuutta.

YHTEISKUNTAVASTUUN OHJAUS KESKOSSA

TYÖHYVINVOINNIN OHJAUSRYHMÄ

- johtaja, henkilöstö ja sidosryhmäsuhteet (pj.), toimiala- ja asiantuntijaedustajat
- valmistelee konsernin työhyvinvoinnin johtamismallin sekä yhteiset toimintaperiaatteet
- asettaa työhyvinvointityön yhteiset tavoitteet ja seuraa niiden toteuttamista
- koordinoi käytännön toimenpiteitä sekä edistää parhaiden käytäntöjen jakamista konsernissa.

YMPÄRISTÖTOIMINTOJEN OHJAUSRYHMÄ

- konsernin yhteiskuntavastuu -yksikkö (pj.), asiantuntijaedustajat toimialoilta
- kehittää konsernin ympäristönhallintaa yhteiskuntavastuun ohjausryhmän asettamien tavoitteiden perusteella
- edistää parhaiden käytäntöjen jakamista konsernin sisällä
- seuraa lainsäädännön muutoksia ympäristövastuun osalta.

VASTUULLISEN HANKINNAN OHJAUSRYHMÄ

- konsernin yhteiskuntavastuu -yksikkö (pj.), asiantuntijaedustajat toimialoilta
- kehittää konsernin hankintaa yhteiskuntavastuun ohjausryhmän asettamien tavoitteiden perusteella
- edistää parhaiden hankintakäytäntöjen jakamista konsernin sisällä
- seuraa lainsäädännön muutoksia niiltä osin kuin se koskee tuotteiden hankintaa.

TOIMIALAKOHTAISTEN VASTUULLISUUDEN OHJAUSRYHMIEN

- tehtävänä on konsernitaseisten ohjausryhmien asettamien tavoitteiden ja jakaman informaation perusteella:
- määritellä omat vastuullisuustavoitteensa
- toimeenpanna ne oman toimialansa erityispiirteiden ja strategian mukaisesti.

VASTUULLISUUDEN SEURANTA JA OHJAUS

VASTUULLINEN TOIMIJA

Lähestymistapa	Sitoudumme vastuullisiin toimintatapoihin ja tuotamme yhdessä taloudellista lisäarvoa
Tuotamme taloudellista lisäarvoa	Keskossa taloudellisella vastuulla tarkoitetaan hyvää taloudenhoitoa, tehokasta resurssien käyttöä ja taloudellisen hyödyn tasaista ja pitkäjänteistä tuottamista eri sidosryhmille.
Vastuulliset toimintatavat (Code of Conduct) ja maineenhallinta	Vastuullisuusnäkökulmien, kuten tuotteiden tuotannon ja hankinnan eettisyyden, työntekijöiden oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun sekä ympäristönsuojelun, merkitys asiakkaille on entistä korostuneempi. Mahdolliset epäonnistumiset vastuullisuuden toteuttamisessa aiheuttaisivat Keskolle kielteistä julkisuutta. Keskon vastuullisuustyön haasteita ovat muun muassa vastuullisuusperiaatteiden viestintä tavarantoimittajille, kauppiaille ja asiakkaille sekä tuotteiden hankintaketjun vastuullisuuden varmistaminen. Vastuullisia toimintatapoja edistetään Arvoviesti-tilaisuuksilla Keskon kaikissa toimintamaissa.
Tavoitteet	
	Tavoitteet on kirjattu vastuullisuusohjelmaan, katso sivu 23.
Politiikat ja toimintaperiaatteet	
Laskentaperiaatteet	Kesko-konserni noudattaa EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (International Financial Reporting Standards, IFRS). Konsernissa sovellettavat laskentaperiaatteet on kerätty standardimuutosten myötä päivitettävään laskentamenuaaliin. Manuaali sisältää ohjeet erillisyyhtiöille, emoyhtiölle sekä ohjeita konserniti-linpäätöksen laadintaan.
Hallinnointiperiaatteet	<p>Keskon päätöksentekoa ja hallintoa ohjaavat Keskon arvot ja vastuulliset toimintatavat. Päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia säännöksiä, Keskon yhtiöjärjestyksestä, Keskon hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestyksiä ja NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita. Yhtiö noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia 2010. Hallinnointikoodi on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa www.cgfinland.fi.</p> <p>Kesko poikkeaa Hallinnointikoodin noudata tai selitä -periaatteen mukaisesti hallituksen jäsenen toimikautta koskevasta suosituksesta siten, että Keskon hallituksen jäsenen toimikausi on koodin suosittaman yhden vuoden mittaisen toimikauden sijasta Keskon yhtiöjärjestyksen mukainen kolme vuotta. Lue lisää osoitteesta www.kesko.fi/sijoittajat tai vuosikertomuksen sivulta 52.</p> <p>Keskon ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkeenomistajat yhtiön yhtiökokouksessa. Yhtiön osakkeenomistajat valitsevat yhtiökokouksessa yhtiön hallituksen ja tilintarkastajan. Kesko-konsernia johtavat hallitus ja pääjohtajana toimiva toimitusjohtaja. Pääjohtajan nimittää hallitus. Yhtiöllä on ns. yksitasoinen hallintomalli.</p> <p>Lue lisää yhtiökokouksesta, yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluvista asioista, yhtiökokouksen koolle kutsumisesta, osallistumisoikeudesta, sen pöytäkirjoista ja hallintoelinten läsnäolosta osoitteesta www.kesko.fi/sijoittajat tai vuosikertomuksen sivuilta 53–54.</p> <p>Keskon hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, joista kaksi on naisia. Keskon kaikki hallituksen jäsenet ovat ulkopuolisia yhtiöön nähden (non-executive directors).</p> <p>Viimeisimmän riippumattomuusarvioinnin 16.4.2012 perusteella hallitus on arvioinut kaikki jäsenet riippumattomiksi yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista ja jäsenten enemmistön riippumattomiksi myös yhtiöstä. Hallituksen jäsenistä kolmen jäsenen (K-kauppiaita) kunkin määräysvalta yhteisöllä on tai on ollut arviointiajankohtana ketjusopimus Kesko-konserniin kuuluvan yhtiön kanssa. Keskon hallituksessa ei ole henkilöstön edustajia. Hallituksen jäsen on velvollinen toimittamaan riippumattomuuden arviointia varten tarpeelliset tiedot hallitukselle.</p> <p>Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojaan ja tekee niitä koskevan itsearviointin kerran vuodessa. Vuonna 2012 hallitus kokoontui 11 kertaa. Hallituksen jäsenten läsnäoloprosentti hallituksen kokouksissa oli 98,7 %. Lue lisää hallituksen toiminnasta vuosikertomuksen sivulta 53 ja osoitteesta www.kesko.fi/sijoittajat.</p> <p>Hallituksella on tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta, joihin kumpaankin kuuluu kolme hallituksen jäsentä. Kummallakaan valiokunnalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset asioista valiokuntien valmistelun pohjalta. Vuonna 2012 tarkastusvaliokunta kokoontui viisi kertaa ja palkitsemisvaliokunta kolme kertaa. Lisätietoa valiokuntien työstä on vuosikertomuksen sivuilla 53–54 ja osoitteesta www.kesko.fi/sijoittajat.</p>

	<p>Suomen osakeyhtiölain mukaisesti kaikki hallituksen jäsenet vastaavat kollektiivisesti yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ei ole nimennyt keskuudestaan erityisesti yhteiskuntavastuuseen perehtyviä jäseniä. Keskolla ei ole erillistä prosessia hallituksen jäsenten pätevyyden arvioimiseksi yhteiskuntavastuun näkökulmasta. Hallitus nojaa tarvittaessa yhteiskuntavastuun ohjausryhmän asiantuntemukseen vastuullisuusasioita koskevassa päätöksenteossa.</p> <p>Hallituksen palkkioita ei ole sidottu yhtiön yhteiskuntavastuutyön tuloksiin. Hallituksen palkitsemisjärjestelmät ja palkkiot esitellään vuosikertomuksen sivuilla 55–56 ja osoitteessa www.kesko.fi/sijoittajat.</p> <p>Hallitus käsittelee yhteiskuntavastuuarvion sen valmistuttua ja tarvittaessa muita yhteiskuntavastuuseen liittyviä kysymyksiä, jotka joko konsernijohtoryhmä tai yhteiskuntavastuun ohjausryhmä on tuonut esille. Hallituksen keskeiset tehtävät ovat nähtävissä vuosikertomuksen sivulla 53 ja osoitteessa www.kesko.fi/sijoittajat.</p> <p>Kesko-konsernissa on konsernijohtoryhmä, jonka puheenjohtajana on Keskon pääjohtaja. Konsernijohtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Konsernijohtoryhmän tehtävänä on konsernilaajusten kehityshankkeiden sekä konsernitason periaatteiden ja menettelytapojen käsittely. Lisäksi konsernijohtoryhmässä käsitellään muun muassa konsernin ja toimialayhtiöiden liiketoimintasuunnitelmia, tuloskehitystä ja Keskon hallituksessa käsiteltäviä asioita, joiden valmisteluun se myös osallistuu.</p> <p>Konsernijohtoryhmän jäseninä ovat Keskon toimialojen liiketoiminnasta vastaavat toimitus- ja toimialajohtajat sekä konsernin taloudesta ja rahoituksesta, henkilöstöstä ja sidosryhmäsuhteista (sisältää yhteiskuntavastuun) sekä kauppapaikoista ja sijoituksista vastaavat johtajat. Konsernijohtoryhmän kahdeksasta jäsenestä kaksi on naisia. Konsernijohtoryhmä ottaa kantaa yhteiskuntavastuun ohjausryhmän esille ottamiin asioihin. Konsernijohtoryhmä kokoontuu 8–10 kertaa vuodessa.</p>
Riskienhallintaperiaatteet	Keskon hallituksen vahvistama riskienhallintapolitiikka. www.kesko.fi/sijoittajat
Seuranta- ja valvontajärjestelmät	
	<p>Keskon taloudellinen raportointi ja suunnittelu perustuvat Kesko-konsernin johtamismalliin. Konsernin yksiköiden taloudelliset tulokset raportoidaan ja analysoidaan konsernissa sisäisesti kuukausittain ja julkistetaan osavuosikatsauksina vuosineljänneksittäin. Taloudelliset suunnitelmat laaditaan vuosineljänneksittäin, minkä lisäksi merkittävät muutokset huomioidaan kuukausittain raportoitavassa tulosestymuksessa. Konsernin ja sen yksiköiden strategiat ja niihin liittyvät pitkän aikavälin taloussuunnitelmat päivitetään vuosittain.</p>
Väärinkäytösten estäminen	<p>Keskon suhtautuminen lahjontaan ja muihin väärinkäytöksiin on ehdottoman kielteinen. Keskon periaatteet on esitetty Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistuksessa, joka on ollut käytössä kaikissa Keskon yksiköissä ja K-kaupoissa vuodesta 2008 alkaen. Ohjeistus on julkaistu suomen, ruotsin, norjan, englannin, venäjän, viron, liettuan ja latvian kielillä, samoin kuin ohjeistuksen teemoista tehty ja osoitteessa www.kesko.fi julkaistut videoanimaatiot.</p> <p>Ohjeistus päivitettiin vuoden 2012 aikana, ja sen tueksi rakennettiin verkkokoulutusohjelma. Osana päivitysprosessia vastuullisiin toimintatapoihin liittyviä konserni- ja toimialatason ohjeita täsmennettiin muun muassa sidosryhmäyhteistyöhön liittyvissä kysymyksissä.</p> <p>Keskon ostotoiminnan eettisissä periaateissa, joita käytetään kauppasuhteissa riskimaiden tavarantoimittajien kanssa, on julkaistu kielteinen suhtautuminen lahjontaan. Kesko kuuluu jäsenenä Transparency Internationalin Suomen osastoon.</p> <p>Kesko-konsernin sisäinen tarkastus on toiminnassaan kiinnittänyt erityistä huomiota väärinkäytöksiä ja taloudellisia menetyksiä estävien kontrollien toimivuuteen. Väärinkäytösten ennaltaehkäisemiseksi tiedottamista, kouluttamista ja ohjeistusta on tehostettu sekä kontrolleja tiukennettu. Tietotekniikkaa hyödynnetään poikkeuksellisten liiketapahtumien selvittämisessä, väärinkäytösten ehkäisemisessä ja tutkimuksessa aikaisempaa enemmän. Keskossa on käytössä väärinkäytösten tutkinta- ja raportointiohje, jonka mukaisesti Keskon riskienhallinta tutkii esille tulleet väärinkäytösepäilyt. Selvät rikosepäilyt ilmoitetaan poliisille jatkotutkintaa varten.</p> <p>Henkilökunta voi antaa palautetta ja esittää kysymyksiä toiminnasta paitsi omissa yksikössään myös suoraan ylimmälle johdolle Keskon intranetin kautta kaikissa toimintamaissa Valko-Venäjää lukuun ottamatta. Palautetta voi antaa nimellä tai nimettömänä. Henkilökunta voi ottaa luottamuksellisesti yhteyttä myös Keskon sisäiseen tarkastukseen intranetin kautta tai sähköpostiosoitteeseen IA@kesko.fi.</p>

Yksityisyyden suoja	<p>Keskon tytäryhtiö K-Plus Oy hallinnoi ja ylläpitää K-ketjujen ja K-Plussa-yhteistyökumppaneiden K-Plussa-kanta-asiakasjärjestelmää. K-Plus on Suomen laajin kanta-asiakasohjelma, K-Plussan kanta-asiakasetuja hyödyntää noin 2,2 miljoonaa taloutta, mikä vastaa noin 85 % Suomen talouksista. Vuoden 2012 lopulla Venäjällä toimivat, aiemmin ketjukohtaisesti toteutetut kanta-asiakasohjelmat yhdistettiin K-ryhmän ketjujen yhteisesti toteuttamaksi kanta-asiakasohjelmaksi, jonka nimi on K-Plus Loyalty Program. Venäjän markkinoilla toimivan ohjelman hallinnoinnista vastaa Kesko Food Russia.</p> <p>K-Plussa-kortin haltijoiden asiakastiedoista muodostuu asiakasrekisteri, jota käytetään asiakkaan suostumuksella K-Plussa-järjestelmään liittyneiden yritysten asiakassuhteiden hoitamiseen, asiakasyhteydenpitoon ja markkinointiin. Rekisteriin kerätään kortinhaltijoiden ostokäyttäytymistietoja loppusumma-, tuoteryhmä- tai tuotetasolla.</p> <p>Asiakas voi kieltää tuote- tai tuoteryhmätasoisien ostotietojen yhdistämisen tunnistettuun asiakkuuteensa. Silloin tuoteryhmätason tietoja hänen ostoksistaan ei kerätä eikä tuotetietotasoisia ostotietoja käytetä asiakkaalle suunnattavan informaation kohdentamisen tukena.</p> <p>Asiakkaat voivat myös kokonaan kieltää tietojensa rekisteröimisen ja hyödyntää vain K-Plussa-kortilla välittömästi myönnettävät edut. Silloin ostotiedot eivät kirjaudu K-Plussa-järjestelmään eikä asiakas saa K-Plussa-pisteitä. Vuoden 2012 lopussa täyskielto oli voimassa noin 3 900 aktiivisella asiakkuudella.</p> <p>K-Plussa-sääntöjen mukaan asiakastiedoston henkilötietoja ja K-Plussa-kortin käytöstä kertyviä asiakastietoja voidaan käyttää ja luovuttaa K-Plussa-yhteistyössä mukana olevien yritysten suoramarkkinoinnissa käytettäväksi. Asiakas voi kieltää tietojen käytön ja luovuttamisen tähän tarkoitukseen ilmoittamalla siitä K-Plus Oy:lle. Kielto koskee aina sekä K-Plussa-asiakasta että rinnakkaiskortin haltijaa.</p> <p>Rekisterinpitäjänä K-Plus Oy huolehtii siitä, että asiakastietoja käytetään vain rekisteriselosteessa kerrotulla tavalla. Yksittäistä asiakasta koskevia tietoja suojataan henkilöstölle annetuilla ohjeilla ja teknisillä järjestelmillä. Asiakastietoja ilmoitetaan ulkopuolisille tahoille ainoastaan lakiin perustuvan ilmoitusvelvollisuuden johdosta. Henkilötietolain mukainen K-Plus Oy:n rekisteriseloste on nähtävissä osoitteessa www.plussa.com.</p>
Sähköiset palvelut ja verkkokauppa	Sähköisen asioinnin ja verkkokaupan kehittäminen ovat strategisia painopisteitä Keskon kaikilla toimialoilla. Hankkeita koordinoi asiakastieto ja sähköinen asiointi -yksikkö. Tavoitteena on olla vahvasti mukana asiakkaan koko ostotapahtuman ajan siten, että asiakas voi halutessaan hyödyntää verkkopalveluita ostoksensa suunnittelusta tuotteen käyttöönnottoon saakka.
Riskienhallinta	<p>Kesko-konsernissa käytetään yhtenäistä riskien arviointi- ja raportointimallia. Riskejä arvioidaan ja hallitaan liiketoimintalähtöisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tämä tarkoittaa, että keskeisiä riskejä tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan järjestelmällisesti osana liiketoimintaa konserni-, toimiala-, yhtiö- ja yksikkötasolla kaikissa toimintamaisissa. Riskien tunnistamisella ja arvioinnilla on keskeinen rooli Keskon strategiatyössä ja rullaavassa suunnittelussa. Lisäksi riskiarvioiteja tehdään merkittävistä hankkeista, jotka liittyvät investointeihin tai toiminnan muutoksiin. Vastuu riskienhallinnan toteuttamisesta on liiketoimintajohdolla ja konsernitoimintojen johdolla. Keskossa toimii konsernitasoinen riskienhallinnan ohjausryhmä, jossa konsernin pääjohtaja on puheenjohtaja ja jäsenet ovat toimialojen ja konsernitoimintojen johtoa. Konsernin riskienhallintatoiminto ohjaa ja koordinoi riskienhallinnan ja turvallisuuden yhteisten menettelyiden kehittämistä, parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa konsernissa sekä vastaa riskiraportoinnista konsernin johdolle.</p>
Linkit	
Hallinnointikoodi Keskon hallinnointiperiaatteet	www.cgfinland.fi www.kesko.fi/sijoittajat

YHTEISÖN HYVÄKSI

Lähestymistapa	Rakennamme yhdessä parempaa yhteiskuntaa
	<p>Vähittäiskaupalla on merkittävä rooli paikallisyhteisöissä. Kauppa sekä palvelee alueensa asukkaita että työllistää. Suorien työllistämisaikutusten lisäksi kauppa työllistää merkittävän määrän myös epäsuorasti tavarantoimittajien ja yhteistyökumppaneiden kautta. Pitkäaikaiset yhteistyömallit osaavien kumppaneiden kanssa vahvistavat kilpailukykyä.</p> <p>Paikallista toimintaa edustaa kauppias. K-kauppiasyrittäjä vastaa kauppansa henkilökunnasta ja asiakastyytyväisyydestä. K-kauppiat rakentavat paikallisten asiakkaiden tarpeita vastaavan valikoiman sekä palvelun heidän toiveitaan kuunnellen ja asiakastietoa hyödyntäen. Paikallisesti kauppa toimii kohtaamispaikkana.</p> <p>Kehitämme toimintaamme vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa. Osallistamme oman henkilökunnan vastuullisuustyöhön ja lisäämme vastuullisuuskoulutusta.</p>
Tavoitteet	
	Tavoitteet on kirjattu vastuullisuusohjelmaan, katso sivu 23.
Politiikat ja toimintaperiaatteet	
	<ul style="list-style-type: none"> Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistus Ketjuliiketoimintamalli
Seuranta- ja valvontajärjestelmät	
Ketjuliiketoimintamalli	K-ryhmän pääasiallinen toimintamalli Suomessa on ketjuliiketoimintamalli, jossa itsenäiset K-kauppiat harjoittavat vähittäiskauppaa Keskon vähittäiskauppaketjuissa. K-kauppioiden ja Keskon yhteistyö, ketjutoiminta, perustuu tasavertaisuuteen, avoimuuteen ja haluun kehittää yhteistä toimintaa. Ketjutoiminnan tavoitteena on parempi kilpailukyky ja asiakastyytyväisyys sekä korkeampi, tasainen laatu ja alemmat kustannukset. Kilpailuetua saadaan yhdistämällä systemaattinen ketjutoiminta ja yrittäjyyteen perustuva K-kauppiastoiminta. Kesko vastaa toimintamallin ja kauppakonseptien jatkuvasta kehittämisestä, ketjutoiminnan ohjauksesta sekä ketjuvalikoimiin kuuluvien tuotteiden hankinnasta.

Sidosryhmävuorovaikutus	Paikallisyhteisöihin kohdistuvia sosiaalisia vaikutuksia arvioidaan Keskon toiminnassa osana kauppaverkoston kehittämistä. Uuden kaupan perustamiseen tai olemassa olevan laajentamiseen tai muuttamiseen liittyy lakisääteisesti niin kaava- kuin rakennuslupavaiheessa hankkeen laajuudesta riippuen erilaisia selvityksiä sekä paikallisten asukkaiden ja toimijoiden kuulemistilaisuuksia. Selvitykset ottavat kantaa muun muassa hankkeen vaikutuksiin yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen sekä työllisyyteen.
Kilpailuoikeudelliset asiat	Kilpailulakien tunteminen ja noudattaminen on Keskolle ensiarvoisen tärkeää. Keskolla on kilpailuoikeudellinen käsikirja ja valvontajärjestelmä, jonka piirissä tehdään itsearviointeja ja järjestetään henkilöstön koulutusta. Keskeisiä kilpailuoikeuden periaatteita ja toimiohjeita on esitelty myös sisäisessä kilpailuoikeudellisessa verkkokoulutuksessa. Henkilöt, joiden työhön liittyy keskeisesti kilpailuoikeudellisia asioita, saavat konsernin lakiasiat -yksiköltä myös kutsun suorittaa koulutus. Lakiasiat valvoo koulutuksen suorittamista.
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen	Kesko osallistuu aktiivisesti kaupan ja elinkeinoelämän järjestöjen toimintaan kotimaassa ja Euroopan unionissa ja tarjoaa sitä kautta asiantuntemustaan yhteiskunnan kehittämiseen ja lainsäädäntötyöhön. Keskon vaikutuskanavia kuvaava kaavio ja järjestöedustukset löytyvät osoitteesta www.kesko.fi/vastuullisuus .

TYÖYHTEISÖ

Lähestymistapa	Teemme ja tarjoamme laadukasta työtä
Hyvä työyhteisö	<p>Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja syrjimättömyys ovat tärkeitä periaatteita, joita Keskossa noudatetaan koko työsuhteen ajan. Tehtävään valitaan soveltuvin ja kehityskykyisin henkilö ja ihmisiä arvioidaan pätevyyden, taitojen ja saavutusten perusteella. Jokainen keskolainen vastaa hyvän työilmapiirin luomisesta ja ylläpitämisestä. Työpaikkakiusaaminen, syrjintä tai muu sopimaton käyttäytyminen ei ole hyväksyttävää.</p> <p>Kysymyksiä ja kommentteja työyhteisön toiminnasta voi esittää esimiehelle. Kesko-konsernissa on käytössä myös Keskon intranetissä, Keskonetissä, toimiva Suora Linja -palautekanava, jonka kautta voi kysyä mistä tahansa Keskon tai sen tytäryhtiöiden toimintaan liittyvästä asiasta myös nimettömänä kaikissa toimintamaisissa Valko-Venäjää lukuun ottamatta. Lähetetyt kysymykset vastauksineen julkaistaan Keskonetissä.</p>
Laadukas esimiestyö	<p>Esimiehen perustehtäviin kuuluu asettaa alaisilleen tavoitteet, varmistaa heidän osaamisensa ja antaa palautetta. Keskossa esimiehiä kehitetään johtamaan tiimiään valmentavalla otteella kohti asettuja tavoitteita ja hyvää työsuoritusta. Esimiehiä tuetaan viemään rakentavasti eteenpäin myös haastavia tilanteita.</p> <p>Esimiehen vastuulla on edistää suoraa, avointa ja rakentavaa keskustelua kaikista työasioista. Esimiehen kuuluu myös huolehtia uusien työntekijöiden perehdyttämisestä ja sen seuraamiseksi Suomen yhtiöissä aloitettiin vuonna 2012 toteuttaa perehdytyskyselyä, joka vuonna 2013 toteutetaan kansainvälisenä.</p>
Monimuotoinen K-ryhmä	<p>K-kauppiasliitossa käynnistyi vuonna 2012 Monenlaisia tuloksetekijöitä -hanke yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa. Hanke jatkuu myös vuonna 2013.</p> <p>Kesko ja K-kaupat osallistuvat vuoden 2013 alussa alkaneeseen Nuorisotakuu-ohjelmaan, jossa edistetään nuorison työllisyyttä ja ehkäistään syrjäytymistä.</p>

Tavoitteet	Tavoitteet on kirjattu vastuullisuusohjelmaan, katso sivu 23.
Henkilöstöpäämäärät	<p>Keskon henkilöstöpäämäärät ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Houkuttelevin työpaikka Osaavin ja innostunein henkilökunta Paras henkilöstön työn tuottavuus <p>Henkilöstöpäämäärien saavuttamiseksi tehdään suunnitelmallista ja pitkäjänteistä työtä esimerkiksi osaamisen kehittämisen ja työhyvinvoinnin johtamismallien avulla.</p>
Työhyvinvointiohjelma	Työhyvinvoinnin kehittämisen tavoitteena on henkilöstön työtyytyväisyyden ja motivaation kasvattaminen, sairastavuuden pienentäminen, eläkeiän nostaminen ja työnantajakuvaan kehittäminen sekä näiden kautta parempi henkilöstön työn tuottavuus. Työhyvinvointiohjelman vuoden 2012 painopisteinä olivat esimiestyön ja työyhteisön kehittäminen. Esimiestyön kehittämistä tukemaan järjestettiin Kehityskeskustelu- ja Puhutaan työ kuntoon -teemavalmennukset. Kyseisille valmennuksille osallistui noin 500 esimiestä.
Politiikat ja toimintaperiaatteet	
Henkilöstöpolitiikka	<p>Keskossa henkilöstöjohtaminen perustuu Keskon arvoihin ja vastuullisiin toimintatapoihin, jotka kuvataan Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistuksessa. Ohjeistus päivitettiin vuoden 2012 aikana. Keskon henkilöstöpolitiikka linjaa keskeiset toimintaperiaatteet henkilöstöjohtamisen eri osa-alueilla. Henkilöstöperiaatteet ovat pysyväisluonteisia toimintaperiaatteita ja ohjeita noudatettavaksi käytännön henkilöstöasioissa. Henkilöstöstrategiassa puolestaan määritellään henkilöstöjohtamisen päämäärät, kriittiset menestystekijät ja keskeiset kehityshankkeet. Henkilöstöstrategian määrittämisestä vastaa Konsernin HR -yksikkö ja HR-toimintojen ohjausryhmä seuraa ja edistää sen toteutumista.</p>
Seuranta- ja valvontajärjestelmät	
Jatkuva ja pitkäjänteinen seuranta	Keskon henkilöstöpäämäärien toteutumisen seuranta on jatkuvaa. Erilaiset mittarit, kuten henkilöstötuloskortti, työhyvinvoinnin tunnusluvut ja henkilöstön työn tuottavuus ohjaavat toimintaa ja niitä raportoidaan johdolle säännöllisesti. Vastuullisuus-, työhyvinvointi- ja työsuojeluohjelmia päivitetään sekä lyhyen että pitkän tähtäimen tavoitteet huomioiden.

Työsuojelun toimintaohjelma	Henkilöstön työkyky varmistetaan luomalla turvallinen ja työn tekemistä tukeva työskentely-ympäristö. Työsuojelun päämääränä on turvata ja ylläpitää työntekijöiden työkykyä sekä ennaltaehkäistä ja torjua työtaturmia, ammattitauteja ja muita työstä tai työympäristöstä johtuvia fyysisiä ja henkisiä terveyshaittoja. Jokainen esimies vastaa työsuojelusta omalla alueellaan sen ollessa osa linjaorganisaation normaalia johtamis- ja esimiestoimintaa.
Työterveyshuollon toimintasuunnitelma	Työterveyshuollon tavoitteena on työntekijöiden terveyden, työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäiseminen, työympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden varmistaminen sekä työyhteisöjen toimivuuden tukeminen. Työterveyshuoltoa johtaa työterveyshuollon ylilääkäri. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma määrittelee konsernin työterveyshuollon sisällön ja laajuuden Suomessa ja se päivitetään vuosittain. Vuoden 2012 lopulla tapahtuneessa päivityksessä on huomioitu tulevan työterveyshuoltoasetuksen vaatimukset. Keskon työterveyshuollon ylilääkäri kuuluu Suomen Työterveyslääkärit ry:n hallitukseen ja edustaa kyseistä yhdistystä Sosiaali- ja Terveysministeriön (STM) Työterveyshuollon kehittämis- ja seurantaajaoksessa. Kehittämis- ja seurantaajaos on valmistellut vuonna 2012 asetusta hyvästä työterveyshuoltokäytännöstä ja työterveysyhteistyöstä.
Henkilöstötutkimus	Vuosittain toteutettavalla henkilöstötutkimuksella mitataan yksilön ja työyhteisön hyvinvointia sekä johtamisen laatua. Esimiehiä valmennetaan ja tuetaan henkilöstötutkimuksen läpikäynnissä ja yksiköt laativat yksikkökohtaisia kehittämissuunnitelmia, joiden toteutumista seurataan yksikön lisäksi HR-toiminnoissa. Henkilöstötutkimuksen tulokset toimivat myös esimiesten tulospalkkion mittarina.
Työnantajakuva	Ulkoista työnantajamielikuvaa seurataan eri tutkimusten avulla. Universumin Nuoret ammattilaiset 2012 liiketalouden alan ammattilaisten keskuudessa Kesko oli sijalla 10 (2011:15) ja Universumin opiskelijatutkimuksessa liiketalouden opiskelijoiden keskuudessa sijalla 21 (2011: 20).
Sairauspoissaolot ja tapaturmatilastot	Sairauspoissaolojen seurantarjestelmän avulla sairauspoissaoloja seurataan kuukausittain yhtiötasolla ja esimiehet saavat kvartaaleittain Puhutaan työ kuntoon -mallin mukaisen raportin omasta tiimistään. Vuoden 2013 alusta myös tapaturmaraportointia tehdään säännöllisesti yhtiöittäin.
Henkilöstötuloskortti	Henkilöstötuloskortin avulla seurataan henkilöstöpäämäärien toteutumista ja tunnuslukujen kehittymistä. Mittareina käytetään esimerkiksi työn tuottavuuden lukuja, henkilöstötutkimuksen lukuja, lähtövaihtuvuutta, sisäistä liikkuvuutta ja sairauspoissaoloja.
Linkit	
Henkilöstöpolitiikka Keskon vastuullisuusohjelma Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistus	www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vastuullisuuden-johtaminen/Politiikat-ja-periaatteet www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vastuullisuuden-johtaminen/Vastuullisuusohjelma www.kesko.fi/static/vastuullisuus

VASTUULLINEN HANKINTA JA MYYNTI

Lähestymistapa	Hankimme ja myymme vastuullisesti ja tuemme asiakasta kestävässä valinnoissa
	<p>Kesko kiinnittää toiminnassaan erityistä huomiota hankintaketjuna ihmisoikeuskysymyksiin ja työoloihin ja keskittyy näiden valvonnassa ensisijaisesti riskimaissa toimiviin tavarantoimittajiin. Riskimaiksi luokitellaan BSCI (Business Social Compliance Initiative) -aloitteen mukaisesti sellaiset maat ja alueet, joissa on olemassa riski ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien loukkaamisesta. Luokittelun perustana on muun muassa YK:n inhimillisen kehityksen indeksi sekä Transparency Internationalin korruptioindeksi. BSCI:n laatima lista riskimaista on nähtävissä osoitteessa www.bsci-intl.org.</p> <p>Riskimaissa tyypillisesti tuotettavia tuotteita ovat vaatteet ja kodintekstiilit, kengät ja muu nahkatavara, huonekalut, matot, kodinsisustustuotteet, urheiluvälineet, lelut, maataloustuotteet (esimerkiksi kahvi, tee, kaakao, hedelmät, vihannekset, viinit) sekä kala-, hedelmä- ja vihannessäilykkeet.</p> <p>Keskon suomalaisten yhtiöiden suorat ostot riskialueiden tavarantoimittajilta vuonna 2012 olivat yhteensä 99 miljoonaa euroa (143 miljoonaa euroa vuonna 2011) eli 1,3 % (1,8 %) Keskon kaikista ostoista. Suoran riskimaatuonnin osuus Keskon tuonnista Suomeen oli 17,1 % (25,6 %). Merkittävimmät riskituontimaat olivat Kiina (61,1 miljoonaa euroa), Intia (9,9 miljoonaa euroa) ja Turkki (8,2 miljoonaa euroa). Keskon muiden maiden tytäryhtiöiden osalta suoraa riskimaatuontia ei ole tilastoitu, mutta Keskon ostot vuonna 2012 yhtiöiden kotimaiden ja tavarantoimittajien kotimaiden mukaisesti toimintamaihin jaoteltuna sisältää lisäksi riskimaastoja yhteensä 267 (237) miljoonaa euroa eli 3,3 % (2,9 %) Keskon kaikista ostoista. Noin 81 % (72 %) Keskon tuonnista Suomeen (ei sisällä VV-Auton tuontia) tulee EU-maista.</p> <p>Oman suoran tuonnin lisäksi Kesko ostaa riskimaissa valmistettuja tuotteita myös muilta Suomessa toimivilta maahantuontiyrityksiltä sekä kansainvälisten ostoryhmittymien välityksellä. Luotettavia tilastoja näiden tuontituotteiden alkuperämaista ei ole esitettävissä. Pääosa näistä tuontituotteista on kansainvälisiä merkkitarvikkeita, joiden valmistuksessa on viime vuosina kiinnitetty runsaasti huomiota tuotannon vastuullisuuden varmistamiseen. Sosiaalisia riskejä saattaa sisältyä myös kolmansien maiden kautta Suomeen tuotavien tuotteiden tai tuotteissa olevien ainesosien tuotantoon. Keskon työstetään toimintamallia, jolla voidaan paremmin seurata ostoperiaatteidemme toteutumista koko hankintaketjussa, myös epäsuorissa riskimaastoissa.</p>

Tuotetutkimus	<p>Kesko ja K-ryhmän kaupat ovat vastuussa tuotteiden käyttäjille siitä, että tuotteet täyttävät kaikki Suomen ja EU-lainsäädännön vaatimukset, ovat käyttäjilleen turvallisia ja vastaavat laatu- ja muita lupauksia. Ruokakeskon tuotetutkimus vastaa ostettavien tuotteiden turvallisuudesta ja laadunvarmistuksesta, kehittää omia merkkituotteita, koordinoi omavalvontaa, seuraa elintarvikelainsäädäntöä ja vastaa resepti- ja kuluttajapalvelusta.</p> <p>Elintarvikkeiden lisäksi tuotetutkimus valvoo myös kodintarvikkeiden ja käyttötavaroiden turvallisuutta ja laatua. Omien merkien tuotekehitystyössä tuotetutkimus toimii tiiviissä yhteistyössä Keskon ostajien ja tuotteiden valmistajien kanssa.</p>
Tavoitteet	Tavoitteet on kirjattu vastuullisuusohjelmaan, katso sivu 23.
Politiikat ja toimintaperiaatteet	<p>Vastuullista hankintaa ohjaavat Keskon ostotoiminnan eettiset periaatteet, jotka ovat nähtävissä osoitteessa www.kesko.fi/ vastuullisuus. Periaatteet pohjautuvat kansalliseen työläinsäädäntöön ja vastaaviin Kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimuksiin, joita sovelletaan silloin, kun kansallinen lainsäädäntö ei yllä näiden sopimusten tasolle.</p> <p>Keskon kemikaalipolitiikka koskee kodintekstiilejä, vaatteita, nahkatavaraa ja kenkiä. Siinä on esitetty EU:n ja Suomen lainsäädäntöön perustuen kemikaalit, jotka ovat kiellettyjä tai joiden määrää on rajoitettu Keskolle toimitettavissa tuotteissa.</p> <p>Lisäksi hankinnan tueksi on laadittu tuoteryhmäkohtaisia vastuullisuusperiaatteita, joita ovat palmuöljylinjaus, kala- ja äyriäislinjaus, puulinjaus sekä farkkujen hiekkapuhalluslinjaus.</p>
Seuranta- ja valvontajärjestelmät	<p>Keskossa ostotoiminnan eettisten periaatteiden toteutumista ohjaa ja koordinoi vastuullisen hankinnan ohjausryhmä, johon kuuluvat riskimaatuontia harjoittavien toimialayhtiöiden edustajat. Ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa vuoden 2012 aikana. Keskeisiä aiheita olivat ostajille ja tavarantoimittajille suunnatun vastuullisen hankinnan oppaan päivitys, BSCI-vuosittavoitteet, ostolinjaukset sekä monitorointityön organisointi.</p> <p>Kesko on jäsen eurooppalaisessa BSCI-auditointijärjestelmässä, ja käyttää riskimaatavarantoimittajien arvioinnissa BSCI-auditointia ja SA8000-standardia. Kesko on sitoutunut BSCI:n periaatteisiin (Code of Conduct), joiden sisältö on käytännössä sama kuin Keskon omien ostotoiminnan eettisten periaatteiden.</p> <p>Kesko seuraa yhdessä BSCI:n kanssa muita markkinoilla olevia auditointijärjestelmiä ja hyväksyy niiden mukaan tehdyt auditoinnit, jos vaatimustaso on sama kuin BSCI-auditoinnissa. Sivulla 74 on taulukko muutamista Keskon eri tuoterhmissä käytössä olevista sertifiointi- ja auditointijärjestelmistä.</p> <p>Kesko on jäsenenä CGF:ssa (The Consumer Goods Forum), joka on päivittäistavarakaupan ja teollisuuden keskustelu- ja yhteistyöfoorumi ja jolla on menellään sosiaalisten ja ympäristöauditointien vertailtavuutta edistävä Global Social Compliance Programme (GSCP) -ohjelma.</p> <p>Kiinassa Kesko tukee käyttötavaran tavarantoimittajiaan monitoroinnilla. Paikallinen monitoroija ohjaa, kouluttaa ja valvoo Keskon kiinalaisten tavarantoimittajien työehtoja ja työolosuhteita sekä ympäristö- ja kemikaalimääräysten noudattamista. Keskon omat monitorointiperiaatteet perustuvat BSCI-auditoinnin vaatimuksiin. Monitoroinnin lopullisena tavoitteena on saada tehdas hakemaan kolmannen osapuolen tekemää BSCI-auditointia tai SA8000-sertifointia. Rautakeskossa ja Ruokakeskossa hankintaketjun vastuullisuutta valvotaan ja kehitetään osana ostoyhteistyötä muiden eurooppalaisten kauppaketjujen kanssa (Eurogroup, ICASS ja AMS).</p> <p>Keskossa on käytössä SUMO (supplier monitoring) -tietokanta, johon tallennetaan tiedot riskimaatavarantoimittajien auditoinneista, sertifiointeista ja monitorointikäynteistä sekä niiden perusteella määräytyvästä riskiluokituksesta. Tiedot BSCI-auditoinneista tallentuvat lisäksi BSCI:n ylläpitämään, jäsenten käytössä olevaan tietokantaan.</p>
Tuotetutkimuksen auditoinnit	<p>Tuotetutkimuksen asiantuntijat käyvät auditoinnissa Pirkka-tuotteiden valmistuksesta vastaavia yrityksiä. Auditointi ulottuu raaka-aineiden säilytyksestä aina tuotteiden valmistukseen ja valmiiden tuotteiden varastointiin. Auditoinnit suoritetaan tuotetutkimuksen auditointiprotokollan mukaisesti.</p> <p>Tuotetutkimuslaboratorio valvoo K-ruokakauppojen, Anttila-tavaratalojen, K-citymarketien ja Kodin1-sisustustavaratalojen myymien tuotteiden laatua. Laboratorio on FINAS-akkreditointipalvelujen akkreditoima testauslaboratorio T251, joka on hyväksytty SFS-EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaiseksi.</p>
Ostotoiminnan eettiset periaatteet Vastuullisuusohjelma Linjaukset Riskimaalistaus	<p>www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vastuullisuuden-johtaminen/Ostotoiminnan-periaatteet/</p> <p>www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vastuullisuuden-johtaminen/Vastuullisuusohjelma</p> <p>www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Nain-toimimme/Linjaukset-ja-kannanotot/</p> <p>www.bsci-intl.org</p>

KESKON OMA SUORA TUONTI EU:N ULKOPUOLELTA, 10 SUURINTA TUONTIMAATA 2012*

Maa	Tuonnin arvo, milj.€
Kiina	61,1
Intia	9,9
Turkki	8,2
Thaimaa	7,8
Vietnam	4,6
Filippiinit	1,5
Pakistan	1,5
Bangladesh	1,1
Egypti	0,9
Etelä-Afrikka	0,8

* Luvuissa vain Keslogin huolitsema suora tuonti, ei VV-Auton tuontia.

KESKOSSA KÄYTÖSSÄ OLEVIA RISKIMAATUOTANTOON JA -TUOTTEISIIN LIITTYVIÄ SERTIFIOINTI- JA AUDITOINTIJÄRJESTELMIÄ

Sertifiointi-/auditointijärjestelmä	Tuoteryhmä	Kriteerien kattavuus	Tuotemerkintä
BSCI (Business Social Compliance Initiative)	Kaikki tuoteryhmät	Sosiaalinen, suppea ympäristöosa	Ei
SA8000	Kaikki tuoteryhmät	Sosiaalinen	Ei
Reilu kauppa	Maataloustuotteet, myös puuvilla	Sosiaalinen, ympäristö	Kyllä
Rainforest Alliance	Maataloustuotteet	Sosiaalinen, ympäristö	Kyllä
UTZ Certified	Kahvi, kaakao, tee	Sosiaalinen, ympäristö	Kyllä
FSC (Forest Stewardship Council)	Puutuotteet ja puutavara	Sosiaalinen, ympäristö	Kyllä
MSC (Marine Stewardship Council)	Pyydetty kala ja äyriäiset	Ympäristö (kestävä kalastus)	Kyllä
RSP0 (Roundtable on Sustainable Palm Oil)	Palmuöljyä sisältävät tuotteet	Talous, ympäristö, sosiaalinen	Ei

SA8000- JA BSCI-AUDITOINTIEN PÄÄKOHDAT

Auditoinnin osa-alueet	Vastaava ILO:n perussopimus
Lakien ja sopimusten noudattaminen	110 (maatalous)
Järjestäytymisoikeus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus	11, 87, 98, 135 ja 154
Syrjintä	100, 111, 143, 158, 159, 169 ja 183
Palkkaus	12, 26, 101, 102 ja 131
Työajat	1, 14 ja suositus 116
Työterveys ja -turvallisuus	155, 184 ja suositukset 164 ja 190
Lapsityövoima	10, 79, 138, 142, 182 ja suositus 146
Pakkotyövoima	29 ja 105
Ympäristösuojelun peruskysymykset	-

HYVINVOINTIA ASIAKKAILLE

Lähestymistapa	Tarjoamme asiakkaan hyvinvointia edistäviä palveluita
	Keskon ja K-kauppojen tavoitteena on helpottaa asiakkaiden elämää, tarjota terveellisiä ja asiakkaan hyvinvointia edistäviä palveluita sekä opastaa asiakkaita tuotteiden oikeaan käyttöön. Asiakkaiden tarpeet ja ostokäyttäytyminen muuttuvat nopeasti uusien verkkopalveluiden ja nopeasti kehittyvän teknologian myötä. Sähköisen asiointin ja verkkokaupan kehittäminen ovat strategisia painopisteitä Keskon kaikilla toimialoilla.
Tavoitteet	Tavoitteet on kirjattu vastuullisuusohjelmaan, katso sivu 23.
Politiikat ja toimintaperiaatteet	Asiakkaiden hyvinvointia edistävien palveluiden tarjoaminen on osa Keskon vastuullisuusohjelmaa.

Seuranta- ja valvontajärjestelmät
Mittaamisessa käytetään muun muassa asiakastytyväisyysskyselyitä ja asiakaspalautejärjestelmiä. Vuodesta 2013 alkaen K-ruokakaupoissa ja merkittävässä osassa K-rautoja ja Rautioita käyttöön otettava K-vastuullisuuskonsepti korvaa aiemmin K-ympäristökaupakonseptin ja kattaa ympäristön lisäksi muutkin vastuullisuuden osa-alueet. Konseptiin liittyy kaupan henkilökunnan vastuullisuusosaamista parantava K-vastuullisuusopetus ja vastuullisuustyön tekemistä tukeva K-vastuullisuuskäsiopetus. Keskon vastuullista hankintaa ohjaavat Keskon ostotoiminnan eettiset periaatteet. Tavarantoimittajien arvioinnissa käytetään kansainvälisiä arviointijärjestelmiä, BSCI-auditointia ja SA8000-sertifiointia.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ

Lähestymistapa	Hillitsemme yhdessä ilmastomuutosta ja edistämme luonnonvarojen kestävää käyttöä
	Keskossa ilmastomuutoksen hillintä kattaa keskeiset ympäristövastuun asiat; energiankulutuksen, päästöt, jätehuollon sekä luonnonvarojen kestävä käyttö. Energiankulutuksella on merkittävä vaikutus sekä ilmastomuutoksen etenemiseen että kustannuksiin. GHG-protokollan mukaisista kasvihuonekaasuista kiinteistöjen energiakulutuksesta syntyvät päästöt ovat merkittävä erä. Sähkö, lämmitys ja vesi ovat suurimmat kuluerät kiinteistöjen ylläpidossa. Energian käytöstä johtuvan ilmastomuutoksen hillitseminen on Keskon ympäristötyön keskeisiä painopisteitä. Jätteiden synnyn ehkäisy, hyötykäytöstään nostaminen ja materiaalien kierrättäminen ovat Keskon keinoja vähentää kaatopaikkajätettä.
Logistiikan optimointi	Keskon oma logistiikkayhtiö Keslog on jo pitkään vähentänyt K-kauppojen toimitusketjun päästöjä keskittämällä jakelua. Kaluston uusiutuminen on vähentänyt yksikkökohtaisia päästöjä. Keskeisinä keinoina logistisen tehokkuuden parantamisessa toimivat myös kuljetusten reitioptimoinnit sekä korkeat kuormien täyttöasteet. Merkittävä osansa on myös tehokkaalla paluulogistiikalla, jossa toimitusten paluumatkoilla otetaan esimerkiksi hankintakuormia tai kaupoista palautuvia kuljetusalustoja ja kierrätysjakeita, kuten lavoja, rullakoita, pahvia, pulloja tai tölkkejä. Kuljettajille on järjestetty taloudellisen ajotavan koulutuksia. Kesko keskittyy ilmastomuutosvaikutusten pienentämiseen luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Kesko rakentaa kauppapaikkoja vain liikekiinteistöille kaavoitetuilla alueilla ja sillä ei ole merkittäviä suoria biodiversiteettivaikutuksia. Välillisiä vaikutuksia syntyy myytävien tuotteiden kautta. Keskon hallintatoimenpiteet rajoittuvat yksittäisiin toimenpiteisiin ja linjauksiin.
Tavoitteet	Ympäristötyön tavoitteet on kirjattu Keskon vastuullisuusohjelmaan, jonka tavoitteet on päivitetty vuoden 2013 alkuun. Vastuullisuusohjelma asettaa pitkän ja lyhyen tähtäimen tavoitteita. Keskeiset ympäristövastuun tavoitteet ovat toimitusketjun ympäristövaikutuksien pienentäminen, päästöjen vähentäminen sekä asiakkaiden auttaminen heidän ympäristövaikutuksien pienentämiseksi. Lue lisää sivulta 23.
Politiikat ja toimintaperiaatteet	K-ryhmän ympäristöpolitiikka kattaa Kesko-konsernin ja K-ryhmään kuuluvien kauppojen toiminnot Suomessa ja muissa toimintamaissa. Myös K-ryhmän keskeisten yhteistyökumppaneiden edellytetään noudattavan vastaavia ympäristöjohtamisen periaatteita. Ympäristöjohtaminen on osa K-ryhmän johtamismallia ja sen perustana ovat Elinkeinoelämän peruskirja kestävä kehityksen aikaansaamiseksi, ympäristöjohtamisstandardit sekä lainsäädännön ja viranomaisten vaatimukset. Kesko on sitoutunut myös YK:n Global Compact -periaatteisiin.
Seuranta- ja valvontajärjestelmät	Kesko-konsernin yhteiskuntavastuun ohjausryhmä määrittää ympäristötyön päälinjat ja tavoitetason konsernin yhtiöissä, ottaen huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset ja niiden merkittävyyden huomioiden koko elinkaaren ja toimintaketjun aikaiset vaikutukset. Toimiala- ja tytäryhtiöt tämentävät ympäristötyön päälinjat ko. yhtiön liiketoimintaa tukeviksi ympäristöasioiden toimintaohjelmiksi. Toimintaohjelmia seurataan ja päivitetään vuosittain osana strategiatyöskentelyä. Ympäristöjärjestelmät kattoivat vuoden 2012 lopussa 63 % Suomen yhtiöiden ja 53 % koko konsernin liikevaihdosta. Kattavuus on laskettu vähittäiskauppalähtöisesti myyntiin suhteutettuna. Keskossa käytössä olevat ympäristöjärjestelmät on esitetty sivulla 76. Keslogin ja Anttilan keskusyksiköiden toiminnot ovat ISO 14001 -sertifioituja, samoin valtaosa Anttila-tavarataloista ja Kodin1 -sisustustavarataloista. VV-Auto Group Oy tytäryhtiöineen täyttää Autoalan keskusliiton ympäristöjärjestelmän ja ISO 9001 -laatujohtamisen vaatimukset sekä Audi Center Espoossa on ISO 14001 -sertifiointi. Ruoka-, rauta- ja maatalouskaupan ympäristöjohtaminen perustuu K-ympäristökaupan toimintamalliin – K-ympäristökauppa-diplomiin. Toimintamalli kuuluu K-citymarket-, K-supermarket-, K-market-, K-rauta-, Rautia- ja K-maatalous-ketjukonsepteihin. Toimintamalli korvataan K-vastuullisuuskonseptilla. Uudistettu K-vastuullisuuskonsepti otetaan käyttöön vuoden 2013 aikana. K-ympäristökauppa-diplomia hakevat ruokakaupat tarkastaa Bureau Veritas, joka suorittaa myös otantaan perustuvat vuosittaiset uusintakatsastukset. Keskeiset ympäristöasiat sisältyvät myös ruokakauppatyöjen konseptimittaukseen. Vastaavasti rautakauppojen katsastuksista ja kolmen vuoden välein tehtävistä uusintakatsastuksista vastaa Suomen Ympäristö-opisto (SYKLI).

Energiankulutuksen seuranta	Keskon ylläpidon yhteistyökumppanit seuraavat kiinteistöjen energiankulutusta apunaan Energiakolmio Oy:n EnerKey.com-seurantajärjestelmä. Energiakolmio kaukolukee kiinteistöissä olevia energiankulutuksen mittauspäätteitä ja tallentaa tuntitasoisesti tiedot tietokantaan. Manuaalisesti kerättävien kohteiden kulutuslukemat tallennetaan myös EnerKey-järjestelmään. EnerKey-ohjelma reagoi pieniinkin kohdekohtaisiin kulutusmuutoksiin ja hälyttää kiinteistön vastuuhenkilön toimimaan.
Energiatehokkuussopimus	Kesko on liittynyt kaupan alan energiatehokkuussopimukseen (www.energiatehokkuussopimukset.fi). Eri kiinteistötyypeistä K-citymarketit, K-supermarketit, Anttila-tavaratalot sekä suuret tukku- ja varastorakennukset ovat suurimpia energian käyttäjiä ominaiskulutuksella mitattuna. Jokainen kohde on tärkeä, mutta näissä kohteissa kulutusseurannalla on suurin merkitys, kun energiankulutusta pyritään pienentämään. Kesko toteuttaa hallinnoimissa kiinteistöissään energiakatselmoitteja säännöllisesti.
Veden kulutuksen seuranta	Veden kulutuksen seuranta kuuluu myös osana kiinteistöjen kulutusseurantaan Suomessa ja muissa toimintamaissa.
Luonnon monimuotoisuus	Keskon hankintasuosituksen mukaisesti K-ryhmän kaupoissa myytävät, trooppisesta puusta valmistetut puutarhakalusteet ovat joko FSC-sertifioituja tai sellaisista puulajeista valmistettuja, joiden viljely on mahdollista kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. K-ryhmän kala- ja äyriäislinjauksen tarkoitus on ohjata Ruokakeskon ja Kespron omia hankintoja sekä K-ruokakauppioiden hankintoja turvaamaan vastuullista kalastusta ja kalanviljelyä. Palmuöljyn tuotanto on tehtävä vastuullisesti huomioiden taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset näkökohdat. Ruokakesko on RSPOn (Roundtable on Sustainable Palm Oil) jäsen ja suosittelen Pirkka- ja Menu-tuotteiden valmistajia käyttämään vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO).
Jätehuolto	Kesko kehittää kierrätysjärjestelmiä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja edistää jätteiden kierrätystä pakkausmateriaaleja ja materiaalien käyttöä kehittämällä. Jätteen syntyä ehkäistään kiertävien kuljetusyksiköiden käytöllä sekä minimoimalla myytävien tuotteiden hävikkiä. Keskon liiketoimintamallin mukaan K-kaupoissa hävikin johtaminen ja hallinta ovat kauppiasyrittäjän vastuulla.
Rakennuttaminen ja ylläpito	Keskon rakennuttaminen perustuu kullekin liiketoimintakonseptille määriteltyihin tavoiteolosuhteisiin ja keskeisiin teknisiin laatutekijöihin ja näiden pohjalta laadittuihin talo- ja rakennusteknisiin suunnittelu- ja toteutusohjeisiin. Kesko mittaa suunnittelun ja toteutuksen tehokkuutta ja laatua sertifioimalla yksittäisiä kohteita kansainvälisillä vihreän rakentamisen sertifikaateilla kuten BREEAM ja LEED. Keskon yhteistyökumppanit kiinteistöjen ylläpito- ja huoltotoiminnoissa ovat YIT Kiinteistötekniikka Oy, ISS Palvelut Oy ja Ovenia Oy. Näistä yrityksistä YIT Kiinteistötekniikalla on ISO 14001 -sertifioitu ympäristöjärjestelmä ja Ovenialla ISO 9001 -sertifioitu laatuohjelma. Keskon päätoimitalossa Helsingin Katajanokalla ja Ruokakeskon Hakkilan keskusvarastolla on käytössä itse kehitetty toimistotyön ympäristöohjelma. Muiden maiden toiminnoissa sertifioituja ympäristöjärjestelmiä ei vielä ole käytössä.
Linkit	
K-ryhmän ympäristöpolitiikka Vastuullisuusohjelma Linjaukset	www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vastuullisuuden-johtaminen/Politiikat-ja-periaatteet/ www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Vastuullisuuden-johtaminen/Vastuullisuusohjelma www.kesko.fi/fi/Vastuullisuus/Nain-toimimme/Linjaukset-ja-kannanotot/

KESKOSKA KÄYTÖSSÄ OLEVAT YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄT

Toiminto	Ympäristöhallintajärjestelmä	Kommentti
Keslogin varastointi-, terminaali- ja kuljetustoiminnot	ISO 14001	Sertifikaatti uudistettu 2013
Anttila Oy: keskusyksikkö, logistiikkakeskus, postimyyni ja NetAnttila, 28 Anttila-tavarataloa ja 9 Kodin1-sisustustavarataloa	ISO 14001	Sertifikaatti uudistettu 2011
Kiinteistöjen huolto- ja ylläpitotoiminnot	ISO 14001; ISO 9001	Sertifikaatit YIT Kiinteistötekniikka Oy:llä ISO 9001-sertifikaatti Ovenia Oy:llä
VV-Auto Group Oy	ISO 9001 ja AKL-ympäristöohjelma ISO 14001	ISO 14001-sertifikaatti Audi Center Espoo Autoalan keskusliiton (AKL) toimintaohjelma
K-ruokakaupat: 471 K-ympäristökauppaa	K-ympäristökauppa-konsepti	Ketjuvaatimus K-citymarket-, K-supermarket- ja K-market-kaupoille
K-rauta-kaupat: 40 K-ympäristökauppaa (joista 1 yhdistelmäkauppa)	K-ympäristökauppa-konsepti	Ketjuvaatimus, kauppaja yhteensä 42, prosessi käynnissä yhdessä kaupassa
Rautia-kaupat: 92 K-ympäristökauppaa (joista yhdistelmäkauppoja 47)	K-ympäristökauppa-konsepti	Ketjuvaatimus, kauppaja yhteensä 99, prosessi käynnissä kahdessa kaupassa
K-maalatus-kaupat: 72 K-ympäristökauppaa (joista yhdistelmäkauppoja 47)	K-ympäristökauppa-konsepti	Ketjuvaatimus, kauppaja yhteensä 83, prosessi käynnissä yhdessä kaupassa
Katajanokan päätoimitalo ja varastot Vantaalla	Toimistotyön ympäristöhallintajärjestelmä	Keskon kehittämä järjestelmä

TALOUELLINEN VASTUU

Lähestymistapa taloudelliseen vastuun johtamiseen sisältäen toimintaperiaatteet sekä seuranta- ja valvontajärjestelmät on kuvattu sivuilla 68-71.

TALOUELLINEN TOIMINTA

EC1 TALOUELLISEN LISÄARVON SYNTYMINEN JA JAKAUTUMINEN

Kesko arvioi tuottamaansa taloudellista hyötyä eri sidosryhmien ja markkina-alueiden kannalta. Keskolle on tärkeää sidosryhmi- en hyvinvointi sen omilla markkina-alueilla ja kansainvälisen kaupan kautta Kesko edistää hyvinvoinnin kasvua myös omien markkinoidensa ulkopuolella, erityisesti kehittyvissä maissa.

Seuraavissa taulukoissa esitellään rahavirtoja Keskon ja eri sidosryhmien välillä sekä taloudellisen lisäarvon jakautumista sidosryhmien välillä. Konsernin tuloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahavirtalaskelma ovat luettavissa kokonaisuudessaan konsernitilinpäätöksestä (IFRS) vuosikertomuksen sivulta 64 alkaen.

Osinkopolitiikan mukaan Kesko Oyj jakaa osinkona vähintään 50 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia erii yhtiön rahoituksellinen asema ja toimintastrategia huomioon ottaen. Vuonna 2012 Kesko jakoi vuoden 2011 tuloksesta osinkoa yhteensä noin 118 milj. euroa, mikä oli 64,9 % osakekohtaisesta tuloksesta ja 65,3 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia erii. Vuoden 2012 tuloksesta on päätetty jakaa noin 118 milj. euroa, mikä on 91,9 % osakekohtaisesta tuloksesta ja 79,9 % osakekohtaisesta tuloksesta ilman kertaluonteisia erii.

Ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus kaikista osakkeista 31.12.2012 oli 18 %. Ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus B-osakkeista 31.12.2012 oli 27 %.

Likvidien B-osakkeiden kurssi laski 4,6 % ja vähemmän vaihdettujen A-osakkeiden 1,7 % NASDAQ OMX Helsinki -yleisindeksissä nousi 8,3 %. B-osakkeen vaihtomäärä Helsingin Pörssissä nousi 8,2 %, mutta vaihtoarvo laski 16 %. A-osakkeen vaihtomäärä kasvoi 8,3 %, mutta vaihtoarvo laski 8 % edellisvuodesta.

Suurimmat ulkomaalaisomistukset ovat Yhdysvalloissa, Norjassa, Isossa-Britanniassa, Sveitsissä ja Ruotsissa (lähde: Big-Dough).

KESKON TOIMINNASTA SYNTYVÄN TALOUELLISEN HYÖDYN ERITTELYÄ MARKKINA-ALUEITTAIN

Milj. €	Ostot	Investoinnit	Palkat ja osakeperusteiset maksut	Eläke- ja henkilösivukulut sekä verot *	Yhteensä
Suomi	5 478	292	364	551	6 685
Muut Pohjoismaat	869	8	57	53	986
Baltia	225	3	47	37	313
Venäjä	226	68	31	13	339
Muut maat	1 272	8	7	3	1 289
Yhteensä	8 069	378	506	657	9 612

* Verot sisältävät tuloverot, kiinteistöverot, arvonlisäverot sekä ennakonpidätykset

KESKON TOIMINNASTA SYNTYVÄ TALOUELLINEN HYÖTY ERI SIDOSRYHMILLE

Milj. €		2012	2011	2010
Asiakkaat*	Tuotot	10 433	10 165	9 476
Toimittajat	Ostetut tavarat, materiaalit ja palvelut	-9 454	-9 188	-8 526
Luotu lisäarvo		979	977	949
Lisäarvon jakaminen:				
Työntekijät	Palkat, palkkiot ja sosiaalikulut	-603	-571	-521
Luotonantajat	Nettorahoitus-tuotto/-kulu	-2	2	6
Omistajat	Osinko	-118	-118	-128
Julkinen sektori	Tuloverot	-76	-85	-97
Yhteisöt	Lahjoitukset	-1	-1	-2
Liiketoiminnan kehittämiseen		180	204	207

* Sisältäen liikevaihdon ja liiketoiminnan muut tuotot

PERUSTIETOA KESKON OSAKKEISTA JA OSAKKEENOMISTAJISTA 31.12.2012

	2012	2011	2010
Osakkeiden määrä (1 000 kpl)	98 712	98 645	98 641
Osakepääoma (milj. €)	197	197	197
A-osakkeita kaikista osakkeista (%)	32	32	32
B-osakkeita kaikista osakkeista (%)	68	68	68
A-osakkeiden osuus kaikista äänistä (%)	83	83	83
B-osakkeiden osuus kaikista äänistä (%)	17	17	17
A-osakkeiden markkina-arvo (milj. €)	774	788	1 101
B-osakkeiden markkina-arvo (milj. €)	1 644	1 719	2 337
Osakkeenomistajien lukumäärä	44 554	41 215	38 258
Tulos per osake, laimennusvaikutuksella oikaistu (€)	1,30	1,84	2,06
Osinko per osake (€)	1,2	1,2	1,3

10 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA OSAKELUKUMÄÄRÄN (A- JA B-SARJA) PERUSTEELLA 31.12.2012

	Osuus osakkeista, %	Osuus äänimäärästä, %
K-kauppiasliitto ry	3,61	9,27
Vähittäiskaupan Takaus Oy	3,54	7,06
Kruunuvuoren Satama Oy	3,48	8,95
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2,85	1,41
Valluga-sijoitus Oy	1,36	3,49
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1,15	0,29
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	1,11	0,29
Vähittäiskaupan Ammattikasvatusyhtiö Oy The English Tearoom Ab	1,02	2,27
Oy The English Tearoom Ab	1,01	0,26
Valtion Eläkerahasto	0,78	0,20

KAUPPAVERKOSTO

Keskon ketjutoimintaan kuuluu noin 2 000 kauppa Suomessa ja muissa toimintamaissa. Yli 900 K-ruokakaupan muodostama K-ruokakaupparekosto on kattava. Ruokakaupan tarjoamat palvelut kattavat lähes kaikki Suomen kunnat ja K-ruokakaupoissa käy päivittäin noin 900 000 asiakasta. Keskolla on runsaasti myös yritysasiakkaita. Suomen ulkopuolella Kesko harjoittaa ruokakauppaa, rauta- ja sisustustarvikekauppaa, konekauppaa sekä urheilukauppaa. Kauppojen lukumäärät on esitetty sivulla 7.

Vuoden 2012 lopussa Keskolla oli yhteistyökumppanina 1 210 K-kauppiasyrittäjää. Keskon myynti kauppiasyrittäjille oli 52 % myynnistä vuonna 2012.

Kesko ja K-kauppiat muodostavat K-ryhmän, jonka vähittäismyynti vuonna 2012 oli 12 miljardia euroa (alv 0 %). K-ryhmä työllistää noin 45 000 henkeä.

HENKILÖSTÖKULUT

Milj. €	2012	2011	2010
Palkat ja palkkiot	503	473	451
Henkilösivukulut			
eläkekulut	48	45	23
sosiaalikulut	49	46	41
Osakeperusteiset maksut	3	6	5

Vuonna 2012 palkoista ulkomaantoimintojen osuus oli 142 milj. euroa. Vuonna 2012 eläke- ja muista henkilösivukuista ulkomaantoimintojen osuus oli 31 milj. euroa.

VEROT

Milj. €	2012	2011	2010
Tulovero Suomeen	70,5	78,7	92,6
Tulovero muihin maihin	5,3	6,5	4,2
Kiinteistövero Suomeen	3,8	2,4	3,0
Kiinteistövero muihin maihin	4,2	1,9	1,3
Arvonlisävero Suomeen	319,8	*	*
Arvonlisävero muihin maihin	42,0	*	*
Ennakonpidätykset Suomeen	91,7	*	*
Ennakonpidätykset muihin maihin	23,1	*	*

* tietoa ei saatavilla

Kiinteistövero Suomeen sisältää aiempien vuosien kiinteistöverojen palautuksia.

KESKON TUKI YLEISHYÖDYLLISIIN TARKOITUKSIIN

1 000 €	2012	2011	2010
Kansalais- ja ympäristöjärjestöt	113	189	130
Tiede, tutkimus ja koulutus	86	96	1 033
Kulttuuri	51	94	166
Urheilu	470	463	619
Terveystenhoito	0	15	89
Nuorisotyö	125	198	207
Veteraanijärjestöt	15	16	10
Yhteensä	860	1 072	2 253

K-RUOKAKAUPPOJEN SIOJITTUMINEN KUNNITTAIN (TILANNE 31.12.2012)

K-ruokakauppoja	Kuntia 2012	% kaikista kunnista
10 tai enemmän	16	4,8 %
7–9	7	2,1 %
5–6	21	6,3 %
3–4	53	15,8 %
2	55	16,4 %
1	138	41,1 %
0	46	13,7 %
Kuntia yhteensä	336	100 %

EC2 ILMASTONMUUTOKSEN TALOUDELLISET SEURAAMUKSET JA MUUT RISKIT JA MAHDOLLISUUDET ORGANISAATION TOIMINNALLE

Ilmastonmuutos aiheuttaa sekä fyysisiä, sääntelyyn liittyviä että mainetekijöihin vaikuttavia riskejä ja mahdollisuuksia. Yrityksen liiketoimintaan ilmastonmuutos voi vaikuttaa sääntelyn tuomina riskeinä, esimerkiksi erilaisilla lupamenettelyillä tai päästökaupan tai verotuksen tuomina kustannuksina.

Fyysiset muutokset, esimerkiksi myrskyt ja runsaat sateet aiheuttavat seurauksia rakennetulle ympäristölle. Kuivuuden ja aavikoitumisen seurauksena veden saatavuus on vaikeutunut useissa maissa heikentäen talouden toimintakykyä. Maataloustuotanto kärsii, mikäli aavikoituminen ja merenpinnan nousu vähentää viljeltävissä olevaa pinta-alaa. Energianlähteiden saatavuus ja päästörajoitukset voivat aiheuttaa vaikutuksia energianhintaan. Ilmastonmuutos voi vaikuttaa liiketoimintaan myös muina riskeinä, kuten maineriskeinä ja muutoksina kuluttajakäyttäytymisessä. Vastaavasti ilmastonmuutos voi luoda edellä mainittujen muutosten myötä liiketoiminnalle uusia mahdollisuuksia ja sitä kautta kilpailuetuja.

Keskon vastuullisuustyön keskeisiä tavoitteita on ilmastonmuutoksen etenemisen hillitseminen. Laaditut arviot taloudellisista vaikutuksista liiketoiminnalle vaihtelevat merkittävästi eri riskiskenaarioiden välillä. Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan vuosittain CDP (Carbon Disclosure Project) –indeksin vastauksessa.

Fyysiset riskit liittyvät sekä kiinteään kauppaverkoston että logistiikkaan. Poikkeukselliset sääolosuhteet voivat aiheuttaa toiminnan keskeytyksiä tai ongelmia tuotteiden saatavuudessa. Ilmastonmuutos voi vaikuttaa hankintalähteisiin ja tuotteiden saatavuuteen sekä Euroopassa että Euroopan ulkopuolella. Onnettomuuksista, luonnonilmiöistä ja epidemioista voi aiheutua vahinkoja tai liiketoiminnan keskeytyksiä, joita ei pystytä ennaltaehkäisemään.

Kaupan kilpailuedellytyksiä rajoittava sääntely on lisääntymässä Suomessa ja myös Euroopan unionin tasolta. Sääntely vaikuttaa välillisesti myös sähkö- ja lämpöenergian kustannuksiin. Keskon omista kiinteistöissä käytetty sähkö- ja lämpöenergia muodostaa merkittävän osan K-ryhmän energiakustannuksista. EU:n ja Suomen hallituksen ilmasto- ja energiapolitiikan toimeenpano tulee vaikuttamaan energiatarvaisiin ja saattaa nostaa energian hintaa, mikä lisää paineita energiansäästöön.

Riskejä ja mahdollisuuksia analysoitaessa huomioidaan myös asiakkaiden tulevaisuuden tarpeet. Kesko kehittää aktiivisesti kaikilla toimialoillaan asiakkaiden tarpeita vastaavia kaupan valikoimia ja palveluita. Samanaikaisesti, kun asiakkaat ovat yhä tietoisempia esimerkiksi ympäristövaikutuksista, heidän tarpeensa ja ostotapansa ovat monimuotoistuneet uusien palvelumuotojen, kuten verkkokaupan, myötä. Kaupan kilpailutilanteen näkökulmasta sähköisen asioinnin ja monikanavaisten palveluiden merkitys on kasvanut merkittävästi muutamassa vuodessa.

Kesko auttaa myös asiakkaitaan löytämään energiaa säästävät ratkaisut. Rautakaupan Energiaosaaja-konsepti auttaa asiakkaita parantamaan oman asumisensa energiatehokkuutta. K-maatalouden viljelyohjelma tutkii eri lajikkeiden sopivuutta Suomen ilmaston tavoitteena auttaa asiakkaitaan Suomen sääoloihin sopivimman lajikkeen ja viljelymenetelmän valinnassa.

Kesko haluaa tukea kokonaisratkaisua, joka ohjaa tuotantoa hiiliidioksidivapaalle sektorille, vähentää Suomen riippuvuutta tuontienergiasta ja parantaa sähkömarkkinoiden toimivuutta.

Keskon tytäryhtiö Kestra Kiinteistöpalvelut Oy on mukana Fennovoima-hankkeessa, jonka tavoitteena on rakentaa Suomeen uusi ydinvoimala.

Kesko hyödyntää kiinteistöissä syntyvän hukkalämmön, kuten kaupan kylmälaitteita jäähdytettäessä syntyvän lauhdelämmön, tehokkaasti lämmittämiseen käyttäen uusinta teknologiaa. Kesko tutkii aktiivisesti myös uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Esimerkiksi maaperän ja veden käyttö lämpö- ja kylmävarastoina sekä aurinkoenergian hyödyntäminen ovat teknisten ratkaisujen kehittyessä yhä useammin mahdollinen vaihtoehto.

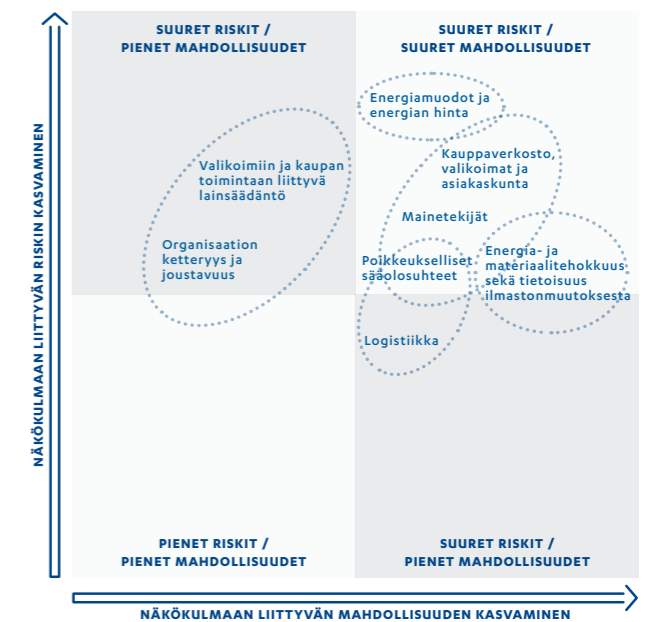
Asiakkaat kiinnittävät yhä enemmän huomiota ilmastonmuutokseen liittyviin asioihin. Mahdolliset epäonnistumiset vastuullisuuden toteuttamisessa saattavat heikentää Keskon mainetta.

Keskon toimintaa kartoitetaan säännöllisesti riskiarvioinneilla, joissa huomioidaan myös mahdolliset ilmastonmuutokseen liittyvät muutostarpeet. Konsernin riskikartta, merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä niiden muutokset ja hallintatoimenpiteet käsitellään Keskon hallituksen tarkastusvaliokunnassa osavuosisikastausten ja tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Tämän sivun riskimatriisissa on kuvattu eräitä Keskon toimintaan liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia ilmastonmuutoksen näkökulmasta.

Lue lisää riskeistä sivulta 20–21 ja vuosikertomuksesta sivuilta 55–58.

RISKIMATRIISI

EC3 ELÄKETURVAN KATTAVUUS

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä. Suomessa henkilökunnan eläketurva on järjestetty osittain eläkevakuutusyhtiöiden kautta ja osittain Keskon Eläkekassan kautta. Kesko-konsernissa työskentelevien henkilöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan eläkevakuutusyhtiössä ja Eläkekassan A-osasto hoitaa lisäeläketurva. A-osasto on suljettu 9.5.1998. Keskon Eläkekassan hoitamien eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaiseksi eläkejärjestelyksi ja järjestelyyn liittyvä velvoite 31.12.2012 oli 243,0 milj. euroa (2011: 292,4), joka kokonaan katettu. Yliikteen määrä 31.12.2012 oli 147,0 milj. euroa (2011: 200,1). Kun vakuutusmaksut lasketaan IFRS:n mukaisesti (Eläkekassan vakuutusmaksu perustuu etuuspohjaiseen järjestelyyn), koko konsernin vakuutusmaksuksi tulee 9,5 % (2011: 9,6 %) palkkasummasta. Lue lisää vuosikertomuksesta, konsernitilinpäätös, sivu 103, Liite 20.

Eläkekassan lisäedun piiriin eli A-osastoon kuului vuoden lopussa 582 henkilöä.

Muissa maissa eläke on järjestetty lainsäädännön mukaisesti, ja etuuspohjaisia järjestelyitä ei ole Norjaa lukuun ottamatta. Norjassa lisäedun piiriin kuuluneiden määrä ei ole olennainen suhteessa koko konserniin.

EC4 VALTIOLTA SAATU TALOUDELLINEN AVUSTUS

Konserni ei ole saanut merkittäviä avustuksia valtiolta vuoden 2012 aikana.

MARKKINA-ASEMA

EC6 OSTOT PAIKALLISILTA TOIMITTAJILTA

Kesko arvioi tuottamaansa taloudellista hyötyä raporttoimalla ostot toimintamaittain ja yhtiön kotimaan mukaan. Kesko raportoi myös K-kauppiain suoraa tavarastoja Suomessa maakunnittain.

Keskon toiminnan tuottamasta taloudellisesta hyödystä pääosan – noin 83 % Keskon liikevaihdosta – saavat tavarantoimittajat, joilta vuonna 2012 ostettiin 8,1 miljardilla eurolla.

Keskolla oli vuonna 2012 noin 21 700 sellaista tavarantoimittajaa, joilta ostettiin vuoden aikana vähintään 1 000 eurolla. Näistä noin 10 600 toimi Suomessa, noin 8 100 Keskon muissa toimintamaissa ja noin 3 000 muualla.

Kymmenen suurimman tavarantoimittajan osuus konsernin tavarastoista oli 22,5 % (2011: 24,3 %) ja sadan suurimman 51,8 % (2011: 53,4 %). Kymmenen suurimman joukossa oli seitsemän suomalaista elintarvikealan yritystä, yksi Suomessa toimiva tuontiyritys ja kaksi saksalaista autovalmistajaa.

Keskon kaikkien yhtiöiden ostot Suomessa toimivilta tavarantoimittajilta olivat 5 478 milj. euroa eli 67,9 % (2011: 67,5 %) konsernin kaikista ostoista.

Kesko-konsernin suomalaisten yhtiöiden tavarasto olivat yhteensä 6 692 milj. euroa. Näistä ostoista 81,5 % tehtiin Suomessa toimivilta tavarantoimittajilta ja 18,5 % muualta. Huomiota on, että osa Suomessa toimivista tavarantoimittajista on maahantuontiyrityksiä, joiden toimittamien tavaroiden alkuperää ei voida tilastoida luotettavasti.

Kesko kasvattaa aktiivisesti paikallisten ostojen määrää ja kannustaa K-kauppiain ottamaan valikoimiin lähellä tuotettuja

tuotteita. K-kauppiain suorat ostot maakunnista vuonna 2012 olivat yhteensä 586 miljoonaa euroa, katso taulukko sivulla 81.

INVESTOINNIT

Vuonna 2012 Keskon investoinnit olivat 378 milj. euroa (2011: 425 milj. euroa) eli 3,9 % liikevaihdosta (2011: 4,5 %). Kauppapaikainvestoinnit olivat 310 milj. euroa (2011: 362 milj. euroa). Investoinnit ulkomaan liiketoimintaan olivat 22,9 % (2011: 31,7 %) kokonaisinvestoinneista.

Keskon lisäksi myös K-kauppiain investoivat vuosittain K-ryhmän käytössä olevien kauppain rakentamiseen tai perusparannuksiin. Nämä mukaan lukien kokonaisinvestoinnit Suomeen vuonna 2012 olivat noin 469 milj. euroa (2011: 434 milj. euroa).

Keskon investoinneilla on positiivinen taloudellinen vaikutus muun muassa rakennusliikkeiden, rakennusalan palveluyritysten, kaluste- ja laite-toimittajien sekä tietojärjestelmätoimittajien toimintaan.

EC7 PAIKALLISET REKRYTOINNIT

Kesko hyödyntää rekrytoinneissa paikallista asiantuntemusta ja pyrkii rekrytoinneissaan monipuolisesti kartoittamaan ehdokkaita avautuviin paikkoihin, myös johdon ja keski johdon tehtävissä. Kesko tilastoi alkaneita työsuhteita maatasolla. Vuonna 2012 kaikki Keskon ylimmässä johdossa ja keski johdossa Suomessa työskentelevät olivat suomalaisia.

Muissa toimintamaissa ylimmässä johdossa ja keski johdossa toimivasta henkilöstöstä keskimäärin 97 % oli paikallisia.

KESKON OSTOT TOIMINTAMAITTAIN VUONNA 2012

	Tavarantoimittajien toimintamaissa*		Ostot tavarantoimittajilta**		Tavarantoimittajien muissa maissa*		Ostot tavarantoimittajilta**	
	kpl	milj. €	%	kpl	milj. €	%		
Suomi	10 356	5 453	81,5	2 180	1 239	18,5		
Ruotsi	991	111	83,0	129	23	17,0		
Norja	899	561	97,8	82	13	2,2		
Viro	674	41	52,9	286	36	47,1		
Latvia	479	27	34,8	248	51	65,2		
Liettua	861	69	30,6	1 189	156	69,4		
Venäjä	1 918	212	95,0	41	11	5,0		
Valko-Venäjä	1 355	39	59,5	43	27	40,5		
Yhteensä	17 533	6 513	80,7	4 198	1 556	19,3		

* Tavarantoimittajat

** Tavarantoimittajat

KESKON OSTOT VUONNA 2012 YHTIÖIDEN KOTIMAIEN JA TAVARANTOIMITTAJAIN KOTIMAIEN MUKAISESTI JAOTeltuina

Yhtiön kotimaa	Tavarantoimittajan kotimaa									
	Suomi	Ruotsi	Norja	Viro	Latvia	Liettua	Venäjä	Valko-Venäjä	Muut maat	Yhteensä
milj. €										
Suomi	5 453	177	10	42	1	4	0	0	1 005	6 692
Ruotsi	9	111	1	0	0	0	0	0	12	133
Norja	1	5	561	2	0	0	0	0	5	574
Viro	5	1	0	41	3	1	0	0	26	77
Latvia	4	1	0	6	27	2	0	0	39	79
Liettua	6	1	0	7	17	69	2	1	121	225
Venäjä	0	0	1	0	0	0	212	0	10	224
Valko-Venäjä	1	0	0	0	0	1	11	39	13	66
Yhteensä	5 478	295	573	98	49	77	226	41	1 231	8 069

EPÄSUORAT TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

EC8 INFRASTRUKTUURI-INVESTOINNIT SEKÄ TARJOTUT YLEISHYÖDYLLISET PALVELUT

Kesko ei itse ole raportointikaudella investoinut GRI:n tarkoitamiin yleishyödyllisiin infrastruktuurihankkeisiin, vaan on osallistunut yleishyödylliseen toimintaan lahjoitustensa ja yhteistyökumppaniensa kautta. Kesko tukee kansallisella tasolla kaikissa toimintamaissaan hankkeita, jotka muun muassa edistävät tiedettä, tutkimusta ja koulutusta, nuorisotyötä, urheilua sekä kansalais- ja ympäristöjärjestöjen toimintaa. Erityisesti Kesko tukee hankkeita, jotka edistävät lapsiperheiden hyvinvointia.

KESKON TUKI YLEISHYÖDYLLISIIN TARKOITUKSIIN

	2012	2011	2010
1 000 €	860	1 072	2 253

EC9 KESKEISET EPÄSUORAT TALOUDELLISET VAIKUTUKSET JA NIIDEN LAAJUUS

Kesko on palvelualan yritys, jonka omien välittömien vaikutusten lisäksi merkittävään asemaan kokonaisuuden kannalta nousevat tuotteiden tuotantoon, käyttöön ja kierrätettävyyteen liittyvät välilliset vaikutukset.

Keskon ja kauppiain ostoilla on taloudellisia vaikutuksia tavarantoimittajiin, kuten työpaikkojen lisäänty-

minen. Paikalliset ostot vaikuttavat lisäksi alueelliseen elinkeinotoimintaan. Keskon ja kauppiain maksamat palkat, verot ja henkilöstökulut sekä investoinnit vaikuttavat alueelliseen taloudelliseen hyvinvointiin.

Kesko on merkittävä veronmaksaja. Vuonna 2012 Keskon tuloverot Suomeen olivat 70,5 miljoonaa euroa ja muihin maihin 5,3 miljoonaa euroa. Konsernin efektiivinen veroaste oli 35,2 %. Kiinteistövero Kesko maksoi vuonna 2012 Suomeen 3,8 miljoonaa euroa ja muihin maihin 4,2 miljoonaa euroa. Kesko kerää, raportoi ja edelleen tilittää myös välillisiä veroja. Välillisiä veroja ovat muun muassa arvonlisävero sekä valmisteverot. Arvonlisävero on kulutusvero, jossa veron maksajia ovat tavaroiden ja palveluiden lopulliset kuluttajat eli kotitaloudet. Kesko tilittää arvonlisäveroa veronsaajille tavaroita ja palveluita myyvästä yrityksestä. Valmistevero on puolestaan kulutusvero, joka peritään tiettyjen tuotteiden valmistajalta, tuottajalta, maahantuojalta tai tukkuportaalta ja tilitetään veronsaajille. Valmistevero sisällytetään myytävän tuotteen hintaan, jolloin se siirtyy kuluttajan maksettavaksi. Kesko tilittää valmisteveroja muun muassa makeisista, alkoholista, virvoitusjuomista sekä autoista. Vuonna 2012 Kesko tilitti arvonlisäveroja Suomessa 319,8 miljoonaa euroa ja muissa maissa 42,0 miljoonaa euroa. Lue lisää taulukosta sivulta 78.

Mitattavissa oleva Keskon epäsuora vaikutus yhteiskuntaan, kuten työllistävä vaikutus, lisääntyneet verotulot kunnalle tai tuotantaja- ja toimitusketjussa, tulee arvioida tapauskohtaisesti esimerkiksi uuden kaupan perustamisen yhteydessä.

Lue lisää vaikutuksista yhteiskuntaan sivuilta 14-15.

KESKON JA K-KAUPPIAIN TUOTTAMA TALOUDELLINEN HYÖTY SUOMEN MAAKUNTIIN VUONNA 2012

Maakunta	Keskon tavarasto	K-kauppiain suorat tavarasto	Keskon ja K-kauppiain investoinnit*	Keskon maksamat palkat	K-kauppiain maksamat palkat	K-kauppiain maksamat verot	Yhteensä
Milj. €							
Etelä-Karjala	9,6	15,2	18,4	5,4	13,1	1,4	63,1
Etelä-Pohjanmaa	263,7	38,6	19,8	5,4	13,2	1,3	342,1
Itä-Uusimaa	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	1,5
Etelä-Savo	32,2	15,8	4,4	4,6	11,6	1,5	70,1
Kainuu	2,1	13,0	0,1	1,6	5,8	0,5	23,2
Kanta-Häme	75,7	24,2	6,9	4,6	12,4	0,7	124,5
Keski-Pohjanmaa	49,2	17,6	0,2	1,9	4,2	0,7	73,8
Keski-Suomi	63,6	21,5	8,9	9,7	18,1	1,7	123,4
Kymenlaakso	39,0	20,9	48,6	5,9	11,7	1,4	127,5
Lappi	16,1	21,7	2,7	5,8	17,1	1,8	65,2
Pirkanmaa	371,5	34,4	23,8	25,1	33,3	3,4	491,6
Pohjanmaa	133,7	9,7	1,1	5,1	8,3	0,8	158,7
Pohjois-Karjala	25,1	20,7	0,7	4,3	11,7	1,8	64,2
Pohjois-Pohjanmaa	87,5	39,3	32,7	17,5	26,4	2,6	206,1
Pohjois-Savo	160,5	28,2	7,0	11,5	19,6	1,7	228,5
Päijät-Häme	139,9	26,1	5,9	9,3	11,8	0,9	193,9
Satakunta	109,9	27,8	5,2	4,1	15,6	1,2	163,7
Lusimaa	3 148,5	141,2	251,5	264,4	112,8	13,3	3 931,6
Varsinais-Suomi	698,8	69,8	31,5	23,8	35,1	3,0	862,0
Ahvenanmaa	26,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	26,1
Yhteensä	5 452,7	585,6	469,3	411,6	381,9	39,8	7 340,9

Mukana luvuissa ovat ne K-kauppiain, joiden kirjanpito ja palkanlaskenta hoidetaan Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy:ssä, eli noin 85 % K-kauppiain liiketoiminnan kokonaisvolyyymistä.

* Sisältää vuokratavustuiden kasvun.

YMPÄRISTÖVASTUU

Ympäristöjärjestelmät kattoivat vuoden 2012 lopussa 63 % Keskon Suomen yhtiöiden ja 53 % koko konsernin liikevaihdosta. Kattavuus on laskettu vähittäiskauppalähtöisesti myyntiin suhteutettuna. Muiden maiden toiminnoissa ympäristöjärjestelmiä ei vielä ole käytössä.

K-ryhmän ympäristöpolitiikka on luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

MATERIAALIT

ENI MATERIAALIEN KÄYTTÖ

Keskon tapauksessa materiaalien käyttö tarkoittaa Keskon maa- ja rakennusmateriaalien ja itse pakkaaminen pakkausten materiaalmääriä. Nämä materiaalit Kesko ilmoittaa EU:n pakkausdirektiivin mukaisesti viranomaisille. Keskon logistiikka huomioi toimintonsa ja pakkausjärjestelmissään ympäristömyötisempien materiaalien käyttömahdollisuudet.

Kesko opastaa asiakkaitaan tuotteiden ja pakkausten ympäristöominaisuuksien vertailussa ja niiden oikeassa käytössä sekä käytön jälkeisessä hävittämisessä. Kesko voi vaikuttaa pakkausmateriaaleihin ja -määriin erityisesti omien merkkituotteiden kehittämisessä. Pakkauksen selvästi tärkeimpiä ominaisuuksia on suojata tuotetta riittävästi, jotta tuote ei pilaannu ennen käyttöä ja koko tuotemäärä voidaan käyttää. Pääsääntöisesti elintarvikkeiden ympäristövaikutukset ovat tutkitusti (Lähde: MTT FutupackEKO) merkittävästi pienemmät kuin itse elintarvikkeen tuotannon ja kulutuksen aiheuttamat päästöt.

Lue Keskon kierrätys- ja materiaalitehokkuuden tavoitteista ja toimenpiteiden edistymisestä sivuilta 22–23.

KESKON MAAHANTUOMIEN JA ITSEPAKKAAMIEN PAKKAUSTEN MÄÄRÄT, TONNIA

Tonnia	2012	2011	2010
Anttila/K-citymarket	2 506	2 231	2 575
Rautakesko	3 081	2 966	3 701
Ruokakesko	17 805	17 869	18 101

EN2 KIERRÄTYSMATERIAALIEN KÄYTTÖ

Vuonna 2012 Ruokakeskon tavarakuljetuksista kerättyä pakkausmuovia kierrätettiin 267 tonnia (2011: 277 tonnia). Koska suurin osa raportoiduista pakkausmateriaaleista menee kuluttajille, kierrätetyn materiaalin osuuden laskenta ei ole tarkoituksenmukaista. Lue lisää EN27.

ENERGIA

EN3 ENERGIAN SUORA KULUTUS JA EN4 EPÄSUORA KULUTUS

Keskon toimisto- ja varastokiinteistöissä ja K-ryhmän kauppoissa kulutettiin vuonna 2012 Suomessa yhteensä 1 127 GWh sähkö-

ja lämpöenergiaa. Lämmön ja sähkön kokonaiskulutus muissa toimintamaissa vuonna 2012 oli 128 GWh.

ENERGIANKULUTUS SUOMESSA

Vuonna 2012 monienergiaseurannan piiriin kuului Suomessa 2 533 692 m² ja pelkän sähköseurannan piirissä oli 581 491 m². Monienergiaseurannan, mikä tarkoittaa, että kiinteistöissä seurataan sähkön, lämmitysenergian ja veden kulutusta, kattavuus on 69 %. Jos lukuun lisätään pelkän sähkön seurannassa olevat kohteet, on kattavuus 85 %. Mittauksien perusteella määritetään kullekin kiinteistötyypille ominaiskulutus, minkä perusteella lasketaan kokonaiskulutukset koko kannalle. Vuoden 2012 raporttiin on tarkennettu bruttoalojen laskentamäärityksiä. Samassa yhteydessä on tehty uudelleenlaskenta vuoden 2011 ja 2010 energiankulutusluvuille, mikä aiheuttaa muutoksia aiempiin laskennallisiin kulutustietoihin.

Keskon kiinteistöjä (Keskon hallinnoima kiinteistö- ja rakennus, joka on Energiakolmio Oy:n seurannassa, katso raportin liitetiedot osoitteessa www.kesko.fi) laskettu sähkön kokonaiskulutus vuonna 2012 oli 779 GWh, kun vuoden 2011 kulutus oli 783 GWh. Vaikka kiinteistöjä Suomessa vuonna 2012 kasvoi 2,1 %, sähkön kokonaiskulutus pieneni vastaavana aikana 0,6 %.

Kiinteistöjä laskettu lämpöenergian kokonaiskulutus vuonna 2012 oli 348 GWh, nousua vuoteen 2011 oli 7,6 %. Mitatun lämmön ominaiskulutuksen nousua vuodesta 2011 selittää se, että vuosi 2011 oli normaalia lämpimämpi, kun taas vuosi 2012 oli puolestaan normaalivuotta kylmempi. Vuoden 2012 normitettu eli lämpötilakorjattu lämmönkulutus oli 3,3 % alhaisempi kuin vuonna 2011.

Kiinteistöjä laskettu sähkön ominaiskulutus Suomessa vuonna 2012 oli 213 kWh/brm². Sähkön ominaiskulutus laski vuodesta 2011 2,6 %, vuonna 2011 sähkön ominaiskulutus oli 219 kWh/brm².

Vastaava lämpöenergian ominaiskulutus Suomessa oli 95 kWh/brm². Keskon koko kiinteistöjä lämmön ominaiskulutus vuonna 2012 nousi 5,3 %. Vuonna 2011 lämmön ominaiskulutus oli 90 kWh/brm².

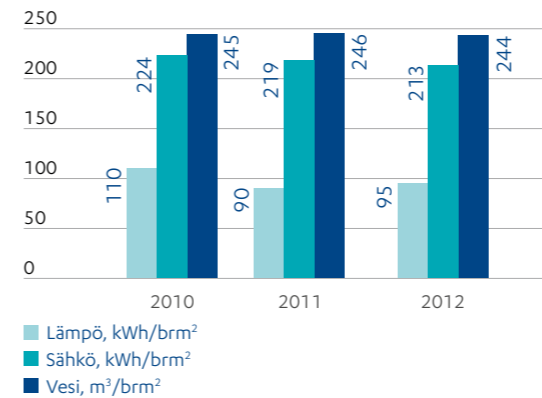
Sähkön ja lämmön ominaiskulutukset sekä kiinteistöjä kehittyminen kiinteistötyypeittäin Suomessa ovat luettavissa Kulutusseurantatietojen osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

ENERGIANKULUTUS MUISSA TOIMINTAMAISIA

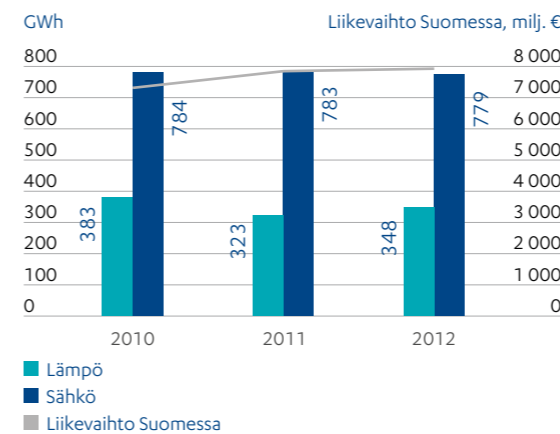
Muiden maiden tytäryhtiöiden kiinteistöjen pinta-ala vuonna 2012 oli 1 042 000 m². Muissa toimintamaissa tuotettiin lämpöenergiaa itse. Itsetuotettu lämpö on tuotettu uusiutumattomilla energiamuodoilla; kaasulla, öljyllä ja turpeella.

Keskon suoraa energiankulutusta oli vuonna 2012 muissa maissa itsetuotettu lämpö 27,6 GWh sekä itsetuotettu sähkö 0,4 GWh, yhteensä 28,0 GWh. Ostosähköä kului 88,4 GWh ja kaukolämpöä 11,7 GWh. Energiaa muissa toimintamaissa yhteensä käytettiin 128,1 GWh.

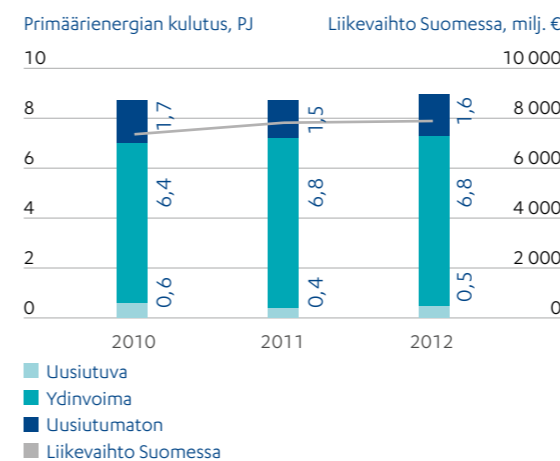
OMINAISKULUTUKSET SUOMESSA 2010–2012

KESKON SUOMESSA HALLINNOIMIEN KIINTEISTÖJEN KOKONAIENERGIANKÄYTTÖ

KESKON SUOMESSA HALLINNOIMIEN KIINTEISTÖJEN KÄYTTÄMÄN ENERGIAN PROFIIILI

KESKON K-RYHMÄLLE TOIMITTAMA SÄHKÖ

Kesko toimitti Suomessa K-ryhmälle sähköä yhteensä 528 GWh eli noin 68 % K-ryhmän yhteisestä sähkönkulutuksesta. Vuonna 2012 sähkön toimituksesta vastasi Helsingin Energia. K-ryhmän kaupoja on sijoitettu myös kauppakeskuksiin, jolloin sekä sähkö että lämpö ostetaan kiinteistöyhtiöltä. Lisäksi osa K-kauppiasta hankkii itse sähköä, pääosin alueellisilta sähkölaitoksilta.

Vuoden 2012 laskennan lähtötiedot sekä laskentaperusteet ovat luettavissa raportin liitetiedoissa. Vuoden 2012 energiankulutusluvut ja energiankulutuksen ympäristöprofiilit on tuotannut Energiakolmio Oy. Laskelma, joka sisältää vertailun GRI-raportointisuosituksen energiaprotokollaan, on osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

ENERGIANKULUTUS

	2012	2011	2010
Suomi			
Sähkö (MWh)	778 961	783 290	783 675
Lämpö (MWh)	347 643	323 132	382 801
Sähkö ja lämpö yhteensä (MWh)	1 126 604	1 106 422	1 112 476
Vesi m ³	893 803	880 641	857 012
Muut toimintamaat			
Sähkö (MWh)	88 367	84 478	96 026
Lämpö (MWh)	39 758	43 745	33 232
Sähkö ja lämpö yhteensä (MWh)	128 125	128 223	129 258
Vesi m ³	127 658	117 881	96 941
Kaikki toimintamaat			
Sähkö yhteensä (MWh)	867 328	867 768	826 769
Lämpö yhteensä (MWh)	387 401	366 877	362 675
Sähkö ja lämpö yhteensä (MWh)	1 254 729	1 234 645	1 189 444
Vesi yhteensä m ³	1 021 461	892 279	772 297

Suomi: vuosien 2010 ja 2011 luvut tarkentuneet.

Muut toimintamaat: vuoden 2011 luvut ovat tarkentuneet. Vuoden 2010 luvut ei sisällä Valko-Venäjää.

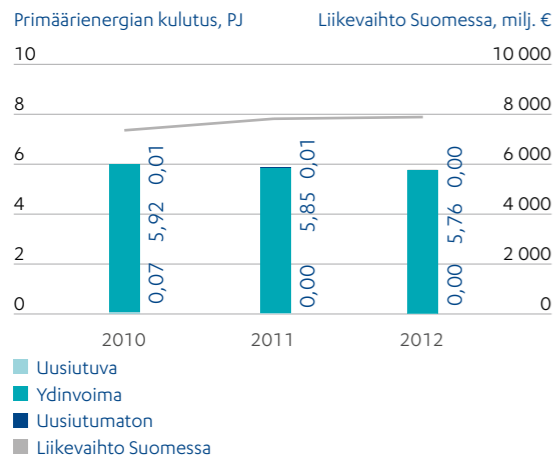
EN5 SÄÄSTÄMISESTÄ JA TEHOKKUUSPARANNUKSISTA SYNTYNYT ENERGIANSÄÄSTÖ

K-ryhmä on mukana kaupan alan energiatehokkuussopimuksessa sitoutuen tehostamaan erilaisin energiansäästötoimenpitein energiankulutustaan 65 GWh:n verran vuoden 2016 loppuun mennessä. Sopimus perustuu EU:n energiapalveludirektiivin edellyttämään 9 %:n säästöavoitteeseen vuosiksi 2008–2016. Sopimuksen piirissä ovat kaikki K-ryhmään kuuluvat kauppaketjut. Energiatehokkuussopimuksen raportti tehdään vuosittain. Viimeksi kesäkuussa 2011 vahvistetun raportoinnin perusteella Keskon säästöt olivat noin 34 GWh. Vuodelta 2012 olemme raportoineet energiatehokkuussopimuksen mukaisia, toistaiseksi vahvistamattomia, säästöjä noin 14 GWh. Näin ollen olemme tehostaneet energiankulutustamme yhteensä 48 GWh ja saavuttaneet tavoitteestamme yli 70 %.

Kauppapaikkojen energiankulutus muodostuu kaupan toimintoihin liittyvästä kulutuksesta, kuten valaistus- ja laitesähkö, sekä kiinteistön kulutuksesta, kuten lvi-laitteet ja ulkovalaistus. Ruokakaupoissa kaupan kylmäjärjestelmien kulutus voi pienissä kauppapaikoissa olla yli puolet sähkön kokonaiskulutuksesta.

K-ruokakauppojen pakastealaiden kansituksia jatkettiin. Vuoden 2012 aikana pakastealaiden kansia ja ovia lisättiin yhteensä 960 metriä, minkä jälkeen kannellisten tai ovellisten pakastekalusteiden kokonaispituus oli noin 7,8 (2011: 6,8) kilometriä. Kansien avulla säästetään sähköenergiaa 40 % kannettomiin

KESKON SUOMESSA K-RYHMÄLLE TOIMITTAMAN SÄHKÖN PROFIILI

altaisiin verrattuna. Vuoden 2012 aikana maito- ja mehukaappeja ovitettiin yhteensä 330 metriä.

Kaupan kylmälaitteiden etävalvonnan avulla olemme säästäneet vuoden 2012 aikana noin 2,5 GWh energiaa. Etävalvonnan avulla voidaan säästää kylmäkalusteiden lämpötiloja sekä sulatuksia siten, että käyttö on aina optimaalisinta. Myös mahdollisiin virhetilanteisiin voidaan reagoida välittömästi.

Vuoden 2012 lopussa oli 145 Keskon kohteen taloautomaatio liitetty etävalvontaan eli energianhallintakeskukseen. Keskuksista käsin voidaan muuttaa kiinteistöjen asetusarvoja ja kojeiden käyntiaikoja tarpeen mukaan sekä reagoida mahdollisiin häiriötilanteisiin nopeasti. Oikeat käyntiajat ja asetusarvot ovat käytännön toimista helpoimpia ja tehokkaimpia energiankäytön tehostamistapoja. Etävalvomoon liitettyjen kohteiden lämpöenergian ominaiskulutukset olivat keskimäärin 11 % pienemmät kuin ei-etävalvonnassa olevien kohteiden. Sähköenergian ominaiskulutus etävalvontakohteissa oli 2,8 % pienempi kuin ei-etävalvonnassa olevissa kohteissa.

Yhä useammassa K-ruokakaupassa energiaa säästetään myös käyttämällä kylmälaitteiden kylmäaineena teollisuuden prosesseista kerättyä hiilidioksidia. Sen lisäksi, että hiilidioksidi kylmäaineena on ympäristöystävällinen, on CO₂-laitoksen lauhde-energian hyödyntämisellä saavutettavissa jopa 55 % säästöt kaupan lämpöenergian käytössä perinteisten kylmäaineiden lauhdelämpöratkaisuihin verrattuna. Toteutuneet säästöt ovat jopa laskennallisia säästöjä suurempia. Esimerkiksi K-supermarket Jalasjärvenssä toteutetun CO₂-laitoksen ja tehokkaan lämmön talteenoton ratkaisun ansiosta myymälän lämpöenergian normitettu ominaiskulutus vuonna 2012 oli vain 33,7 kWh/m², 75 % vähemmän kuin keskimääräisessä supermarketissa.

Kaikkien uusien kauppojen mainosvaloissa käytetään leditekniikkaa. Ledivalomainosten säästö tavallisiin neonputki- ja loisteputkiratkaisuihin verrattuna on 60–70 %. Myös ulkoaluiden valaistuksessa on käytetty leditekniikkaa muun muassa K-supermarket Jalasjärvenssä sekä kauppakeskus Veturissa.

Kauppakeskus Veturissa käytettävä maalämpö ja maakylmä tuottaa noin puolet koko kauppakeskuksen käyttämästä lämmitys- ja jäädytysenergiasta. Ratkaisun tuottama vuosittainen energiansäästö on 1,9 GWh. Lue lisää Veturista sivuilta 32–33.

EN6 ENERGIATEHOKKAAT TUOTTEET JA PALVELUT

Rautakeskon konseptioimaa Energiaosaaja-palvelua sovelletaan yhteensä 118 K-raudassa ja Rautiassa. Energiaosaaja-konseptissa asumisen energiatehokkuutta parantavat ratkaisut on koottu

myymälässä yhdeksi kokonaisuudeksi, jossa talotekniikkaa tuettava myyjä etsii asiakkaalle sopivan ratkaisun. Energiaosaaja-konseptissa asiakas saa halutessaan myös asennuspalvelun K-raudasta ja Rautiasta.

Ensirekisteröityjen henkilöautojen CO₂-päästöt Suomessa olivat 139,70 g/km vuonna 2012. Keskon maahantuomista automerkeistä esimerkiksi viime vuonna maahan tuotujen Volkswagen-henkiläautojen keskimääräiset CO₂-päästöt olivat 130,96 g/km.

VV-Auto osallistui vuonna 2012 Suomen Autokierätyksen Kierrätysarvoa-kampanjaan. Vuonna 2012 Suomessa kirjoitettiin 65 058 romutustodistusta. Vanhan auton saa lopullisesti pois ajoneuvorekisteristä toimittamalla sen romutettavaksi Suomen Autokierätyksen viralliseen vastaanottopisteeseen, jossa autosta kirjoitetaan romutustodistus.

VV-Autotaloilla on käytössä EU-maiden yhtenäistä kotitalouslaitteiden energiakulutuksesta kertovaa energiamerkintää vastaava vapaaehtoinen energiamerkintä, joka kertoo auton päästöluokan ja polttoainetaloudellisuuden.

Lue lisää rakentamistoiminnan energiatehokkuudesta sivulta 54.

EN7 TOIMENPITEET EPÄSUORAN ENERGIANKULUTUKSEN VÄHENTÄMISEKSI JA SAAVUTETUT SÄÄSTÖT

Kesko rakentaa uusia, entistä energiatehokkaampia kauppia sekä Suomeen että muihin toimintamaihinsa. Käyttämällä energiatehokkaita rakennusmateriaaleja myymälöissä on saatu hyvät tulokset energiakulutuksessa, etenkin rakennusten tiiveydessä.

Keskon henkilökunnan lentämistä työmatkoista kertyi 9,0 miljoonaa lentomailia vuonna 2012 (2011: 10,3 milj.). Lentomat-kustamista on tarkoitus edelleen osana konsernin vastuullisuus-ohjelmaa vähentää muun muassa virtuaalineuvottelumahdollisuuksia lisäämällä.

Vuoden 2012 lopussa konsernissa oli käytössä 27 Videra-etäkokouspistettä, joissa pidettiin kahden tai useamman pisteen välisiä videokokouksia yhteensä 5 458 (2011: 4 438) tuntia. Omilta päätteiltä etäneuvotteluja (Microsoft Lync) käytiin yhteensä kestoajaltaan 7 627 tuntia.

Keskossa oli vuoden 2012 lopussa Suomessa käytössä 665 työsuhdeautoa, joista 11 etanoliautoa, 288 bensa-autoa, 365 dieselautoa ja 1 kaasuauto.

VESI

EN8 VEDEN KULUTUS

Suomi on vesirikas maa. Teollisten tuontituotteiden piilovesivirtojen myötä yli puolet suomalaisten kulutuksen vesijalanjäljestä on ulkomailla (Lähde: www.waterfootprint.org).

K-ryhmässä makean veden tarkeys luonnonvarana on tunnistettu. K-ryhmän omassa toiminnassa vettä käytetään lähinnä siivoukseen ja puhdistukseen. Ruokakauppojen hygieniataso puhdistusmenetelmien on määritelty elintarvikelaissa ja hygieniasetuksessa. K-ryhmässä suuria vedenkuluttajia ovat autopesulat. Kaikki Keskon käyttämä vesi on kunnallista.

K-ryhmän toiminnasta johtuva veden kulutusmäärä Suomessa (Energiakolmion seuranta), vuonna 2012 oli 893 803 m³ (2011: 880 641 m³). Veden kulutuksen seuranta kuuluu osana kiinteistöjen kulutusseurantaan, myös muissa toimintamaissa kuin Suomessa. Kulutuksen muutoksiin voidaan reagoida tarpeen mukaan nopeasti.

Merkittävämät veden kulutuksen vaikutukset syntyvät myymielme tuotteiden kautta. Veden käytön kannalta olennaisimmista tuoteryhmistä esimerkiksi hedelmien ja vihannesten tuontituottajista pääosalla on hyvän maataloustuotannon, mukaan

lukien vedenkäyttö, huomioiva GlobalGap-sertifiointi. Valikoimissa olevat juomateollisuuden tuotteet valmistetaan pääosin Suomessa. Keskon käyttämällä panimoilla ja virvoitusjuomavalmistajilla on omat ympäristökriteerit vedenkäytön suhteen. Tekstiiliteollisuuden tuotteiden valmistuksessa vedenkulutuksen optimointi alkaa tehtaalla veden kulutuksen seurannasta ja tehtaan omien toimenpiteiden avulla.

Kiinteistökohtaiset tilastot veden kulutuksesta Suomessa ovat luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

Veden kulutus on muiden maiden yhtiöissä vähäistä, yhteensä 127 658 m³ (2011: 117 881 m³) vuodessa. Lue lisää sivulta 83.

EN10 VEDEN KIERRÄTYS JA UUELLEENKÄYTTÖ

Kesko ei kierrätä tai uudelleenkäytä vettä. Kaikki toiminnasta syntyvä jätevesi menee kunnalliseen viemäriverkostoon.

LUONNON MONIMUOTOISUUS

EN11 OMISTETUT JA HALLINNOIDUT ALUEET LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA JA EN12 ORGANISAATION TOIMINNAN VAIKUTUKSET LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN SUOJELUALUEILLA TAI MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA RIKKAILLA ALUEILLA

Kesko ei omista eikä toimi alueilla, joiden lähistöllä on suojelutai korkean biodiversiteetin vaatimuksia. Kesko rakentaa kauppa- paikkoja vain liikekiinteistöille kaavoitetuilla alueilla. Näin ollen Kesrolla ei ole merkittäviä suoria biodiversiteettivaikutuksia ja Keskon hallintatoimenpiteet rajoittuvatkin yksittäisiin toimenpiteisiin ja linjauksiin. Väliilliset vaikutukset, katso EN15.

EN13 SUOJELLUT TAI KUNNOSTETUT ELINYMPÄRISTÖT

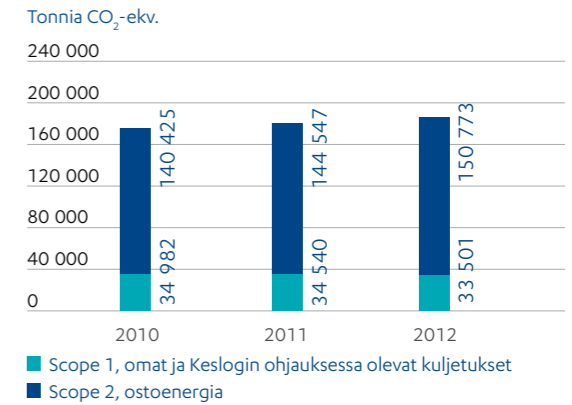
Kesrolla ei ole suojeltuja tai kunnostettuja elinympäristöjä. Pilaantuneita maita koskevia tutkimuksia tehdään vuosittain rakennustöiden ja kiinteistökauppojen yhteydessä. Vuonna 2012 kunnostettiin kaksi maa- aluetta, josta toimitettiin pois yhteensä 1 374,14 tonnia pilaantunutta maata sekä 900 tonnia pilaantunutta betonia. Toinen maa-alueista sijaitsee Varsinais-Suomen ja oli kooltaan 4,5 hehtaaria ja toinen alle hehtaarin kokoinen maa-alue sijaitti Kymenlaakson maakunnassa. Lue lisää pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksesta EN23.

EN14 LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN KOHDISTUVAT STRATEGIAT, TOIMENPITEET JA SUUNNITELMAT

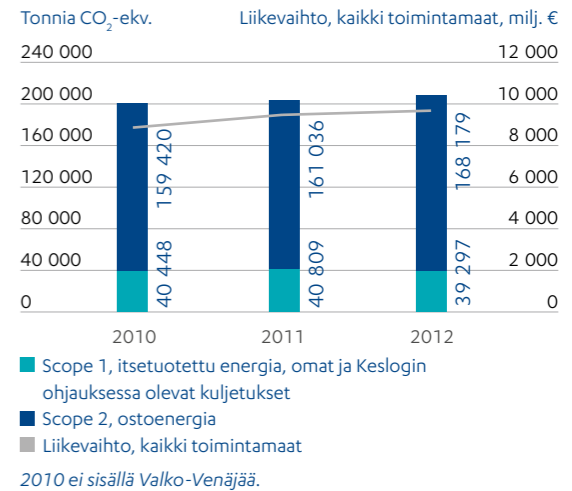
Energian käytöstä johtuvan ilmastonmuutoksen etenemisen hillitseminen on Keskon luonnon monimuotoisuuden säilymiseen tähtäävän ympäristötyön keskeisiä tavoitteita. Kesko on liittynyt kaupan alan energiatehokkuussopimukseen, lue lisää sivulta 83. Kesko vastasi vuonna 2012 Forest Footprint Disclosure -kyselyyn.

Lue lisää luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen periaatteista sivulta 76 sekä tuotevalikoimistamme EN26.

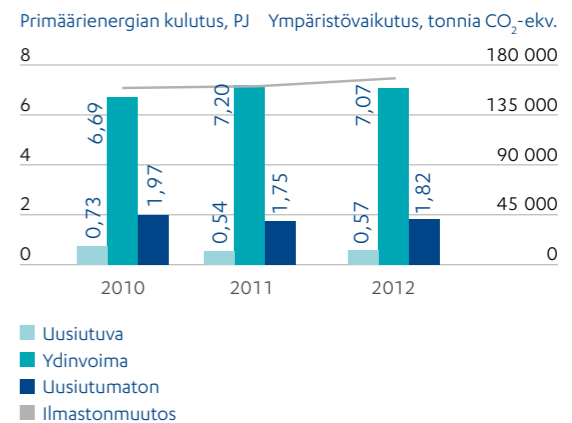
GHG-PROTOKOLLAN SCOPE 1 JA SCOPE 2 MUKAISET ILMASTONMUUTOSVAIKUTUKSET SUOMESSA

GHG-PROTOKOLLAN SCOPE 1 JA SCOPE 2 MUKAISET ILMASTONMUUTOSVAIKUTUKSET, KAIKKI TOIMINTAMAAT

K-RYHMÄN KULUTTAMAN OSTOENERGIAN PROFIILI JA YMPÄRISTÖVAIKUTUS, KAIKKI TOIMINTAMAAT

EN15 UHANALAISET LAJIT ORGANISAATION TOIMINNAN VAIKUTUSPIIRISSÄ

Keskon suoran toiminnan piirissä ei ole uhanalaisia lajeja. Väilisiä vaikutuksia syntyy myytävien tuotteiden kautta.

Keskon hankintasuosituksen mukaisesti K-ryhmän kaupoissa myytävät, trooppisesta puusta valmistetut puutarhakalusteet ovat joko FSC-sertifioituja (Forest Stewardship Council) tai selaisista puulajeista valmistettuja, joiden viljely on mahdollista kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Trooppisen puun ja puutavaran myynti on alle 1 % rautakaupan kokonaisymyynnistä. Sertifioidun puun – pääosin Suomen kansallisen PEFC-metsäsertifiointijärjestelmän ja FSC:n mukaan sertifioitua – osuus Rautakeskon myymästä sahatavarasta oli vuonna 2012 noin 93 %.

K-ryhmän kala- ja äyriäislinjaus ohjaa Ruokakesko Oy:n ja Kespro Oy:n omia hankintoja sekä K-ruokakauppojen hankintoja turvaamaan kestävä kalastusta ja kalanviljelyä. Lue lisää K-ryhmän kala- ja äyriäislinjauksesta osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

PÄÄSTÖT JA JÄTTEET

EN16 SUORAT JA EPÄSUORAT KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT JA EN17 MUUT EPÄSUORASTA ENERGIANKÄYTTÖÄ AIHEUTUVAT KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

Kesko raportoi toiminnastaan aiheutuvat suorat ja epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt GHG-protokollan (The Greenhouse Gas Protocol) mukaisesti. Keskon raportoimista kasvihuonekaasupäästöistä GHG-protokollan Scope 1 ja Scope 2 sisältävät Keskon ja kauppiaiden hankkiman energian, ulkomailla itsetuotetun energia sekä omat kuljetukset Suomessa.

Kesko on laajentanut välillisten kasvihuonekaasupäästöjen (Scope 3) päästölaskentaa. Vuodelta 2012 välillisiä päästöjä esitetään ulkoistetuista kuljetuksista, primäärienergiasta, jätteistä, liikematkoista, työmatkaliikenteestä sekä asiakkaiden K-ryhmän kaupoissa asioinnista aiheutuvia päästöjä. Scope 3 -päästölaskenta perustuu GHG Protocol Corporate Standardiin ja soveltuvin osin GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Standardiin. Corporate Value Chain -standardin kategoria 1, ostetut tuotteet ja palvelut on tunnistettu merkittävämmiksi luokaksi ja sen laskenta tarkennetaan vuoden 2013 aikana.

Keskon toimittama sähkö, 528 GWh (2011: 538 GWh), kattaa 67,7 % Suomessa sijaitsevien kiinteistöjen kokonaiskulutuksesta. Keskon Helsingin Energialta ostama hiilivapaa sähkö tuotetaan kokonaisuudessaan ydinvoimalla. Keskon ostaman sähkö hiilidioksidipäästöt olivat siten 0 tonnia vuonna 2012. Primäärienergian käyttö on edellisvuodesta laskenut 1,7 %. Kun mukaan otetaan K-kauppiaiden oma sähkönhankinta, kiinteistöjen käyttämän sähkö hiilidioksidipäästöt olivat 73 809 tonnia.

Vuonna 2012 lämpöenergian hiilidioksidipäästöt Suomessa olivat kiinteistöjen osalta 76 965 tonnia. Sähkö ja lämmön yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt (CO₂-ekv) olivat 150 773 tonnia, mikä oli noin 0,2 % Suomen kokonaispäästöistä (Tilastokeskuksen energiatalojen 2010 mukaan 74,6 miljoonaa tonnia CO₂-ekv). Keskon Suomen toimintojen sähkö- ja lämpöenergiankulutuksesta aiheutuneet hiilidioksidipäästöt ovat nousseet vuoden 2012 aikana 4,3 %. Pohjoismaisessa energiantuotannossa fossiilisten polttoaineiden osuus oli hieman edellisvuotta korkeampi ja tämä on kasvattanut Keskon sähkötoimituksen ulkopuolisen osuuden päästöjä.

Energiakolmio Oy on laskenut myös Keskon muiden maiden yhtiöiden käyttämän energian ympäristöprofiilin. Laskennassa on käytetty maakohtaisia sähkö ja lämmön tuotantoprofiileja,

jotka perustuvat OECD:n IEA:n (International Energy Agency) tilastoihin tuotantojakaumista sekä hiilidioksidipäästöistä. Käytetystä ydinpolttoaineesta syntyvän radioaktiivisen jätteen määränä on käytetty maasta riippumatta 3,0 mgU/kWh. Oman tuotannon hiilidioksidipäästöjen laskenta perustuu IEA:n ohjeistuksiin. Oman tuotannon happamoivia päästöjä ei ole laskettu. Muiden maiden kiinteistöjen yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt olivat 23 202 tonnia (2011: 22 663 tonnia). Oman energiantuotannon osuus muiden maiden kiinteistöjen hiilidioksidipäästöistä oli 5 796 tonnia (2011: 6 269 tonnia).

Kuljetusten päästölaskenta perustuu VTT:n Lipasto-laskentamalliin. Vuoden 2012 päästöt on laskettu LIISA 2011 -raskaan liikenteen yksikkökertoimilla.

Suomessa Ruokakeskon ja Anttilan kuljetuksia hoitaa Keslog Oy, jonka tavarakuljetusten kokonaiskilometrit vuonna 2012 olivat 38,6 miljoonaa (2011: 37,9 milj. km). Omien ja Keslogin ohjauksessa olevien autojen osuus kuljetusten hiilidioksidipäästöistä on 33 501 CO₂-ekvivalenttitonnia.

Keslogin ulkoisten kuljetusten CO₂-ekv.päästöt vuonna 2012 olivat 8 758 tonnia. Rautakeskon kuljetuksia hoitaa Itella Oyj. Suomessa Rautakeskon kuljetusten CO₂-ekv.päästöt olivat 2 576 tonnia.

Kaluston uusiutuessa niiden yksikköpäästöt ovat laskeneet. Keslogin kuljetusten suhteelliset päästöt kuljetettua kiloa kohden vähenivät edellisvuoteen verrattuna 3,9 %. Vuoden 2007 tasoon nähden kuljetuksen suhteelliset päästöt ovat vähentyneet 5,0 %.

Keslogin huolitseman tuonnin kokonaisvolyyymi oli 310 438 tonnia, jossa vähennystä 2,4 % edelliseen vuoteen. Tuontikuljetuksista ei ole saatavissa ajokilometrejä eikä päästölaskentaa. Euroopasta saapuvat kuljetukset tapahtuivat kuorma-autoilla, puoliperävaunuilla ja konteilla, Euroopan ulkopuolelta tulevat pelkästään konteilla. Ruokakeskon osuus tuonnin volyymista oli 74 %.

Muiden maiden tytäryhtiöiden kuljetukset on hajautettu useammalle yhtiölle kuin Suomessa, ja osa toimituksista tapahtuu suoraan teollisuudesta loppukäyttäjälle. Kuljetustilastot ovat puutteellisia eivätkä vuodet perustu yhtenäiseen tietokantaan, eikä tilastoja tässä raportissa esitetä. Kuljetustilastojen kehitystyötä jatketaan tavoitteena raportoida myös muiden toimintamaiden kuljetukset.

Keskon henkilökunnan lentämistä työmatkoista kertyi 9,0 miljoonaa lentomailia vuonna 2012 (2011: 10,3 milj.) ja niistä syntyi CO₂-päästöjä 1 489 tonnia (2011: 2 101 tonnia) Keskon matkustuspoltiikan mukaisesti matkustamiseen liittyvissä päätöksissä huomioidaan myös matkustamisen ympäristövaikutukset. Etänevottelua käytetään osana tavanomaista kokousmenettelyä. Lue lisää sivulta 84.

Keskossa oli vuoden 2012 lopussa Suomessa käytössä 665 työsuhdeautoa, joista 11 etanoliautoa, 288 bensa-autoa, 365 dieselautoa ja 1 kaasuauto. Keskon työsuhdeautopolitiikka suosittelen päästötasoksi alle 160 g CO₂/km. Keskimääräinen päästötaso vuonna 2012 oli 140 g CO₂/km (2011: 146 g CO₂/km) ja työsuhdeautojen aiheuttamat päästöt yhteensä 3 076 (2011: 2 949) CO₂-tonnia. Laskelma sisältää myös työsuhdeautoilla ajettua yksityisajon.

Suomessa vuonna 2012 Keskossa tehtävään työhön liittyvistä matkoista maksettiin kilometrikorvauksia 8,8 miljoonalla kilometriltä. Oletuksella, että näiden autojen keskimääräinen päästötaso olisi 167 g CO₂/km, kokonaispäästöjen suuruusluokkaa tästä työajasta olisi noin 1 497 CO₂-tonnia.

Vuodelta 2012 on laskettu myös juna- ja laivaliikenteen päästöt Suomesta lähtevien matkojen osalta sekä Suomen hotelliyöt. Päästölaskenta perustuu palveluntarjoajien tietoihin.

Jätteiden päästöt on laskettu kaikkien toimintamaiden osalta perustuen EN22:ssa esitettyihin tilastoihin ja HSY:n (Helsingin seudun ympäristöpalvelut) päästökertoimiin.

Vuoden 2012 lasketut työmatkaliikunnan päästöt on laskettu VTT:n Lipasto-päästökertoimia käyttäen. Metron ja raitiovaunujen osalta laskenta perustuu Helsingin seudun liikenteen liikennetutkimuksessa esitettyihin päästökertoimia. Samoja päästökertoimia on käytetty myös asiakkaiden kaupassakäymisestä syntyvät päästöjen laskennassa, jotka on laskettu Suomen osalta ja perustuvat K-Plusssa-korttiaineistoon.

SCOPE 3 -KATEGORIAT

Tonnia CO ₂ -ekv	2012
Upstream	
Kuljetukset ¹⁾	14 000
Primäärienergia	168 000
Jätteet	5 800
Liikematkat ^{1) 2)}	3 700
Työmatkaliikenne ¹⁾	9 000
Downstream	
Asiakkaiden K-ryhmän kaupoissa asiointi ¹⁾	210 000

¹⁾ Laskenta vain Suomen toimintojen osalta

²⁾ Laskenta sisältää matkustamisen (lento-, juna-, laiva- ja autoliikenteen) sekä hotelliöypymiset

Lisätietoja Scope 3 -laskennasta sekä päästölaskennan liitetiedot (Energiakolmion raportit) on osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

EN18 TOIMENPITEET KASVIHUONEKAASUJEN VÄHENTÄMISEKSI

Kesko pyrkii paitsi omissa toiminnassaan niin myös tarjoamisessaan palveluissa ja tuotteissa tehokkaasti toimenpiteisiin, joilla hillitään kasvihuonekaasujen syntyä.

Energiatohokkuutta parantamalla ja hiilivapaata sähköä käyttämällä Kesko on pystynyt merkittävästi vaikuttamaan kiinteistöjen ilmastomuutosvaikutukseen. Esimerkiksi sähkön CO₂-päästöt, kun mukaan lasketaan Keskon hankinta ja K-kauppiaiden itse hankkima sähkö, ovat vähentyneet Suomessa 67 % (vertailuvuosi 2001, jolloin CO₂-päästöt olivat 220 644 tonnia).

Vuoden 2012 kuljetusten CO₂-päästöjen myönteiseen kehitykseen vaikutti logistiikan tehostaminen. Keslog on jo pitkään vähentänyt K-kauppojen toimitusketjun päästöjä keskittämällä jakelua. Kaluston uusiutuminen on vähentänyt yksikkökohtaisia päästöjä. Keskeisinä keinoina logistisen tehokkuuden parantamisessa toimivat myös kuljetusten reittioptimoinnit ja korkeat kuormien täyttöasteet. Merkittävä osansa on myös tehokkaalla paluulogiikalla, jossa toimitusten paluumatkoilla otetaan esimerkiksi hankintakuormia tai kaupoista palautuvia kuljetusalustoja ja kierrätysjakeita, kuten lavoja, rullakoita, pahvia, pulloja tai tölkkejä.

Lähes kaikki Keslogin yli 500 sopimuskuljettajaa koulutetaan taloudelliseen ajotapaan vuonna 2012 alkaneella koulutuskierröksellä. Pitkän matkan runkokuljetuksissa käytettävien kaksitasoperäkärryjen määrä on kasvanut seitsemään.

Vuonna 2012 Kesko jatkoi SYKEN HINKU-hankkeen tukijana. Kesko osallistui myös Tampereen alueen palvelurakennukset energiatohokkaiksi (TAPRE) -hankkeeseen.

EN19 OTSONIKATOA AIHEUTTAVIEN AINEIDEN KÄYTTÖ

Keskon hallinnoimissa kiinteistöjen taloteknisissä jäähditys-laitteissa on käytössä noin 16 tonnia jäähditysaineita. Jäähditysaineita lisätään laitteistoihin niissä tapahtuvien vuotojen takia. Kesko seuraa kylmäaineiden käyttöä keräämällä tiedot täytöistä ylläpidon sopimuskumppaneilta. Jäähditysaineita lisättiin noin 400 kiloa vuoden 2012 aikana.

K-ruokakauppojen kaupan kylmäjärjestelmissä on HFC-aineet, kuten R404a, eniten käytetty kylmäaine. R404-ainetta on kylmäkalusteissa arviolta 191 tonnia. Uusien K-ruokakauppojen kylmäjärjestelmissä käytetään nykyään R744-tekniologiaa, jossa kylmäaineena käytetty hiilidioksidi on sataprosenttisesti teollisuuden prosesseista talteenotettua. Kylmälaitoksessa on pystytty hyödyntämään hiilidioksidiprosessissa syntyvää, perinteistä jäähditysprosessia korkeampaa kaasulämpötilaa rakentamalla tehokas lämmöntalteenotto käyttöveden ja ilmanvaihdon tuloilman lämmitystä varten.

HCFC-kloorifluorihilivetyaineita, kuten R22, on käytössä alle 40 kauppapaikassa. Näiden yhteismäärä on noin 4 tonnia, mikä muunnettuna CFC-11-ekvivalenteiksi on noin 240 kiloa. Nämä HCFC:tä käyttävät kylmäkoneet ovat tekniseltä iältään vanhentuneita, HCFC-aineista luovutaan vuoden 2014 loppuun mennessä.

K-ruokakauppojen kylmälaitteissa CFC-aineita eivät ole enää käytössä.

Keslogin varastoissa johtava kylmäaine on NH₃ (ammoniakki) ja R404a.

EN20 TYPEN JA RIKIN OKSIDIT JA MUUT MERKITTÄVÄT PÄÄSTÖT ILMAAN

Suomessa vuonna 2012 kiinteistöjen (Energiakolmion raportti) käyttämän sähkö- ja lämpöenergian happamoitumista aiheuttavat rikkidioksidipäästöt (SO₂) olivat 212 tonnia (2011: 202 tonnia) ja typenoksidien (NO_x) päästöt 249 tonnia (2011: 234 tonnia). Alailmakehän otsonia synnyttävä eteenipäästöt (C₂H₄-ekv) olivat 9 tonnia (2011: 9). Ydinvoimalla tuotetun sähkön radioaktiivisen jätteen määrä oli 1,5 (2011: 1,5) tonnia. Keskon tytäryhtiö Kestra Kiinteistöpalvelut Oy on mukana Fennovoiman ydinvoimalahankkeessa. Lue lisää osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus. Kuljetuksesta tai liikematkustamisesta esitetään vain CO₂-päästöt. Lue lisää EN16 ja EN17.

EN21 PÄÄSTÖT VETEEN

Keskon toiminnasta syntyvä jätevesi menee kunnalliseen viemäriverkostoon. Keskon toiminnasta ei synny GRI:n tarkoittamia päästöjä veteen.

SUOMEN TOIMINTOJEN JÄTEHUOLTOTILASTOT

Tonnia	Ruokakesko (logistiikka)			Kespro ⁴⁾			Anttila (logistiikkakeskus)			Rautakesko			Auto- ja konekauppa		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010
Hyötykäyttöön menevä jäte	7 473	7 245	5 596	849	941	542	423	471	640	439	405	734	689	969	
SER	1	14	-	2	-	71	96	94	-	-	-	5	-	-	
Kaatopaikkajäte ²⁾	291	391	1 100 ³⁾	328	316	4	2	15	102	52	59	41	75	130	
Vaarallinen jäte ¹⁾²⁾	4	18	3	1	12	-	-	-	-	-	-	149	61	120	
Yhteensä	7769	7 668	6 698	1180	1 269	617	521	581	742	491	464	929	825	1 219	
Hyötykäyttö-%	96	95	84	72	75	99	99	97	86	89	87	96	91	79	

¹⁾ Sekajäte ja muut hyötykäyttöön kelpaamattomat jakeet

²⁾ Kompostoitu biojäte ja vaarallinen jäte (vuodesta 2011) on laskettu mukaan hyötykäyttö-%:iin.

³⁾ Lisäksi käsiteltiin 2010 96 tn rakennus- ja erikoisjätettä, jota ei oteta mukaan laskentaan

⁴⁾ Kespron jätehuoltotilastot vuodesta 2011 alkaen

JÄTEHUOLTOTILASTOT RUOTSI JA NORJA

Tonnia	Ruotsi ¹⁾				Norja		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	
Hyötykäyttöön menevä jäte	1 998	2 723	2 055	1 199	1 224	699	
Kaatopaikkajäte	727	512	480	11	22	504	
Vaarallinen jäte ²⁾	164	62	-	45	37	38	
Yhteensä	2 889	3 289	2 535	1 255	1 283	1 241	
Hyötykäyttö-%	75	85	81	99	95	56	

¹⁾ Ruotsin tiedot vuodelta 2011 tarkentuneet.

²⁾ Kompostoitu biojäte ja vaarallinen jäte (vuodesta 2011) on laskettu mukaan hyötykäyttö-%:iin.

JÄTEHUOLTOTILASTOT BALTIA, VENÄJÄ JA VALKO-VENÄJÄ

Tonnia	Viro			Latvia ¹⁾			Liettua			Venäjä			Valko-Venäjä ¹⁾	
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011
Hyötykäyttöön menevä jäte	387	402	158	153	189	2 304	2 300	1 905	438	574	2 343	40	8	
Kaatopaikkajäte	176	43	271	464	478	938	1 050	796	2 109	1 113	771	290	53	
Vaarallinen jäte ²⁾	10	7	-	2	7	22	25	11	1	-	-	0	132	
Yhteensä	573	452	428	619	674	3 264	3 375	2 711	2 548	1 687	3 114	330	193	
Hyötykäyttö-%	69	89	37	25	28	71	68	70	17	34	75	12	4	

¹⁾ Latvia ja Valko-Venäjä jätehuoltotilastot vuodesta 2011 alkaen

²⁾ Kompostoitu biojäte ja vaarallinen jäte (vuodesta 2011) on laskettu mukaan hyötykäyttö-%:iin.

EN22 JÄTTEET

Suomen yhtiöissä (Ruokakesko Oy (logistiikka), Kespro Oy, Anttila Oy (logistiikkakeskus), Konekesko Oy, Rautakesko Oy ja VV-Auto Group Oy) jätettä syntyi yhteensä 11 239 tonnia (2011: 10 776 tonnia), josta hyötykäyttöön toimitettiin 93 % (2011: 92 %). Muissa maissa jätemäärä oli yhteensä 11 478 tonnia (2011: 10 953 tonnia), josta hyötykäyttöön meni 59 % (2011: 67 %). Hyötykäyttö kaikissa toimintamaissa yhteensä oli 76 %. Suomessa Keskon jätehuoltotilastot kattavat pääosin varastotoimintoja, kun taas muissa maissa valtaosa tilastoiduista jätteistä syntyy vähittäiskaupassa.

Vuonna 2012 Ruokakeskon varastojen hyötykäyttöaste kasvoi edelleen edellisvuodesta ja oli 96 % (2011: 95 %). Vuonna 2012 sekajätettä syntyi 0,11 kg toimitettua kuutiota kohti (2011: 0,15 kg).

Ruokakesko on kehittänyt K-kauppojen jätehuollon toimintamalleja vuodesta 2011 alkaen. Uuden mallin mukaan toimii noin 90 K-kauppaa pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla. Niiden hyötykäyttöasteet ovat parantuneet 90 %:iin muun muassa keskitetyn jätehuoltoraportoinnin ja tehokkaan biojätteen hyödyntämisen ansiosta. Anttilan logistiikkakeskuksen hyötykäyttöaste on yli 99 %.

Asiakkailla tarkoitettuja kierrätyspisteitä on K-ruokakauppojen yhteydessä yhteensä 220 kappaletta. Tölkkejä palautettiin 330 miljoonaa ja kierrätysmuovipulloja 131 miljoonaa.

Uutena toimintona paluulogistiikassa käynnistyi keväällä 2012 kierrätyslasipullon keräys kaupoista. Uudelleenkäytettäviä kuljetuslaatikoita kerättiin vuonna 2012 12,1 miljoonaa kappaletta.

Tänä vuonna on raportoitu ensimmäistä kertaa K-ryhmän kauppojen yhteydessä olevien UFF:n vaatekeräyspisteiden kautta kerätyt vaatamäärät.

RUOKAKESKON PALUULOGISTIIKAN HYÖTY- JA UUDELLEENKÄYTTÖÖN TOIMITTAMAT PAKKAUKSET

1 000 kpl	2012	2011	2010
Alumiinitölkkit	95 252	100 236	103 149
Kierrätysmuovipullot	53 453	56 841	53 540
Kertapullot	6 606	5 107	4 266
Uudelleenkäytettävät laatikot	12 097	11 429	10 885

RAUTAKAUPAN (K-RAUTA JA RAUTIA) KIERRÄTETTY KYLLÄSTETTY PUUTAVARA JA LYIJYAKUT, SUOMI

Tonnia	2012	2011	2010
Kyllästetty puutavara	891	931	840
Lyijyakut	4	4	5

K-RYHMÄN KAUPPOISSA KERÄYTT PARISTOT JA AKUT (RECSER), SUOMI

Tonnia	2012	2011	2010
Paristot ja akut	152	130	108

K-KAUPPOJEN YHTEYDESSÄ OLEVIEEN UFF:N KIERRÄTYSPISTEIDEN KAUTTA KERÄYTT VAATTEET

Tonnia	2012	2011	2010
Vaatekierrätys	1 736	1 609	1 488

EN23 MERKITTÄVIEN KEMIKAALI-, ÖLJY- JA POLTTOAINEVUOTOJEN MÄÄRÄ JA SUURUUS JA EN28 MÄÄRÄSTENMUKAISUUS

Ne Keskon yksiköt, joilla on ISO 14001 -sertifiointi, hallitsevat ympäristöriskejään ja valmiuksiaan toimia poikkeus- ja hätäti-

lanteissa standardin vaatimusten mukaisesti. Kaupan alan yritykselle suurimpia riskejä on tulipalo, jonka varalta henkilökunta on saanut tarvittavat toimintaohjeet ja koulutuksen. Konsernissa ei vuoden 2012 aikana sattunut raportoitavia ympäristövahinkoja eikä -onnettomuuksia.

Pilaantuneita maita koskevia tutkimuksia tehdään vuosittain rakennustöiden ja kiinteistökauppojen yhteydessä. Vuonna 2012 Suomessa kartoitettiin rakennustöiden yhteydessä viiden kiinteistön maaperä. Pilaantuneita maita löydettiin kahdesta kohteesta, joka puhdistettiin vuoden 2012 aikana. Kunnostetut maa-alueet sijaitsevat Varsinais-Suomen sekä Kymenlaakson maakunnissa. Kokonaisuudessa maata toimitettiin käsittelykeskuksiin 1374,14 tonnia. Katso EN13.

Lisäksi kiinteistökauppojen yhteydessä kartoitetaan rakenteiden mahdolliset haitta-aineet ja otsonikerrokseen vaikuttavat aineet.

Vuonna 2012 konsernissa ei ollut tapauksia, joissa ympäristölakeja tai -määräyksiä ei noudatettu.

EN25 VESISTÖT, JOIHIN ORGANISAATION PÄÄSTÖILLÄ ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS

Keskolla ei ole päästöjä vesistöihin. Kaikki Keskon toiminnasta syntyvä jätevesi menee kunnalliseen viemäriverkostoon.

TUOTTEET JA PALVELUT

EN26 TOIMENPITEET TUOTTEIDEN JA PALVELUIDEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN VÄHENTÄMISEKSI SEKÄ TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSEN LAAJUUS

Kesko pystyy vaikuttamaan tuotteiden ympäristövaikutuksien vähentämiseen suoraan omien tuotteiden osalta sekä välillisesti tuotevalikoiman kautta.

Luomu- ja ympäristömerkittyjen tuotteiden valikoima- ja markkinointilinjaukset sisältyvät Reilun kaupan tuotteiden tavoin K-ruokakaupan ketjukonsepteihin. Vuoden 2012 lopussa Ruokakeskon valikoimissa oli yli 2 100 (2011: noin 1 790) luomu- ja ympäristömerkittyä tuotetta, joista Pirkka Luomu -tuotteita oli 99 (2011: 73) ja Pirkka Joutsenmerkittyjä tuotteita 70 (2011: 78). Lisäksi Pirkka-sarjassa on 11 MSC-sertifioitua kalatuotetta.

Syksyllä 2011 asetettiin tavoitteeksi kaksinkertaistaa Pirkka-luomutuotevalikoima 50:stä noin sataan tuotteeseen vuoden 2012 loppuun mennessä. Vuoden 2012 lopussa tuotteita oli 99 kappaletta. K-ruokakaupoissa valikoimissa olevien luomutuotteiden lukumäärä vaihtelee kaupan koosta riippuen. Osa luomutuotteista – esimerkiksi maito-, leipä- ja lihatuotteet – menevät kauppoihin suoraan toimittajilta, samoin K-kauppiat ostavat luomuvihanneksia myös suoraan paikallisilta tuottajilta. Näistä tuotteista ei ole luotettavaa tilastointia. Vuonna 2012 Ruokakeskon valikoimissa on yli 1 500 luomutuotetta. Vuonna 2012 kehitettiin Pirkka Lähellä leivottu -tuotteet yhdessä paikallisten leipomoiden kanssa vastaamaan kuluttajien kiinnostukseen lähiruokaa kohtaan. Lue lisää sivulta 35.

Anttila-tavaratalot ja Kodini-sisustustavaratalot hyväksyvät ympäristötuotteiksi tuotteet, joilla on Joutsenmerkki, EU-Kukkamerkki tai A-luokan energiankulutus -merkintä. Nämä tuotteet merkitään tavarataloissa Ympäristötuote-hyllymerkinnällä. Anttila-tavaratalojen ja Kodini-sisustustavaratalojen valikoimissa on satoja Ympäristötuote-merkittyä tuotteita, etenkin paperitavaroita, lamppeja, paristoja, pesuaineita ja kodinkoneita.

Ruokakeskon hedelmien ja vihannesten tuontituottajista pääosalla – 97,3 % – on GlobalGap-sertifikaatti (Good Agricultural Practice). Kaikki Pirkka-banaanit ovat RFA ja SA8000 -sertifioi-

tuja, paitsi Pirkka Reilun kaupan Luomu banaani, joka on Luomu ja Reilu kauppa -sertifioitu.

Ruokakeskon suomalaisten Pirkka hedelmä- ja vihannestuotajien tulee olla Kotimaiset Kasvikset ry:n (KK) viljelijöitä eli heillä on oltava oikeus KK:n sirkkalehtitunnuksen käyttöön. KK on laatinut puutarha-alan hyvien tuotantomenetelmien säännöt (Laatutarha-ohjeistus), joilla varmistetaan kotimaisten puutarhatuotteiden tuoteturvallisuutta ja ympäristön huomioonottamista. Ohjeiston noudattaminen on pakollista yrityksille, jotka käyttävät KK:n sirkkalehtitunnusta.

Ruokakesko liittyi RSPO:n (Roundtable on Sustainable Palm Oil) jäseneksi vuonna 2011. Palmuöljyä käytetään lukuisissa elintarvikkeissa. Palmuöljy on sen tuotantomaiden kansantalouksille tärkeä tulonlähde. Öljypalmu antaa öljykasveista viljelyalaisesti tuottoisimman sadon. Palmuöljyn tuotannon leviäminen yhä uusille trooppisille viljelyalueille aiheuttaa kuitenkin kasvavaa huolta ympäristöstä. Öljypalmun tuotanto on tehtävä vastuullisesti. Vastuullisuudessa on huomioitava niin taloudelliset, sosiaaliset kuin ympäristölliset näkökohdat. Ruokakesko suosittaa Pirkka- ja Menu-tuotteiden valmistajia käyttämään vastuullisesti tuotettua palmuöljyä (CSPO) ja tällä hetkellä CSPO:ta on 15 Pirkka-tuotteessa ja 10 Menu-tuotteessa. Lue lisää osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

K-ruokakauppojen asiakkaille on tarjolla tavallisten muovikassien vaihtoehtona kierrätysmuovista tehtyjä kasseja, biohajoavia Pirkka-kasseja ja Pirkka-kestokasseja.

Pirkka-tuotesarjan pitkän aikavälin kehitysohjelmaan sisältyy biohajoavien pakkausten markkinoille tuominen. Materiaaleina ei hyväksytä geenimuunneltuja raaka-aineita.

Rautakeskon valikoimissa on runsaasti ympäristömerkeillä ja energiatehokkuusluokituksella varustettuja tuotteita. Rautakaupan ympäristötuotteiksi lasketaan tuotteet, jotka ovat EU-Kukkat tai Joutsenmerkittyjä sekä tuotteet, jotka on valmistettu FSC-sertifioidusta puutavarasta. Ympäristökaupoissa nämä tuotteet on merkitty hyllynreunaetikettiin tai muuhun hinnannäyttöön. PEFC- tai FSC-sertifioidun puun osuus Keskon myymästä sahataravasta oli noin 93 %. Trooppisen puun ja puutavaran myynti on alle 1 % Rautakeskon kokonaismyynnistä. Keskon hankintasuosituksen mukaisesti K-ryhmän kaupoissa myytävät, trooppisesta puusta valmistetut puutarhakalusteet ovat joko FSC-sertifioituja tai sellaisista puulajeista valmistettuja, joiden viljely on mahdollista kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Autokaupassa Keskon valikoimiin kuuluu vähäpäästöisiä automerkkejä. Ensirekisteröityjen henkilöautojen CO₂-päästöt Suomessa olivat 139,70 g/km vuonna 2012. Keskon maahantuomista automerkeistä esimerkiksi viime vuonna maahan tuotujen Volkswagen-henkilöautojen keskimääräiset CO₂-päästöt olivat 130,96 g/km.

VV-Auto osallistui vuonna 2012 Suomen Autokierrätyksen Kierrätysarvoa-kampanjaan. Vuonna 2012 Suomessa kirjoitettiin 65 058 romutustodistusta. Vanhan auton saa lopullisesti pois ajoneuvorekisteristä toimittamalla sen romutettavaksi Suomen Autokierrätyksen viralliseen vastaanottopisteeseen, jossa autosta kirjoitetaan romutustodistus.

VV-Autotaloilla on käytössä EU-maiden yhtenäistä kotitalouslaitteiden energiankulutuksesta kertovaa energiamerkin-tää vastaava vapaaehtoinen energiamerkintä, joka kertoo auton päästöluokan ja polttoainetaloudellisuuden.

Uusien kuorma-autojen on täytettävä vuoden 2014 alusta lukien Euro 6 -päästönormien vaatimukset. Tämä tarkoittaa merkittävää pudotusta sekä typen oksidien että hiukkaspäästöjen määrään. Alhaiset päästöt saavutetaan käyttämällä sekä pakokaasujen takaisinkierrätystä, itsepuhdistuvaa hiukkasloukkuja ja ureapohjaisen Ad Blue -lisäaineen ruiskutusta pakokaasun sekaan puhdistumisreaktion käynnistämiseksi.

Keskossa laaditaan tarpeen mukaan tuotevalikoimia ja ostokriteerejä koskevia omia vastuullisuuslinjauksia. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- Farkkujen hiekkapuhalluslinjaus
- Kannanotto geenitekniikkaan
- Kala- ja äyriäislinjaus
- Pirkka-kananmunalinjaus
- Rautakeskon puulinjaus
- Ruokakeskon palmuöljylinjaus

Linjaukset ovat luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus.

EN27 MATERIAALIEN UDELLENKÄYTTÖ

Pirkka-kierrätysmuovikassi valmistetaan 90-prosenttisesti kierrätysmuovista. Tästä materiaalista 30 prosenttia saadaan Ruokakeskon tavarakuljetuksissa käytettävistä pakkausmuoveista. Vuonna 2012 Ruokakeskon tavarakuljetuksista kerättyä muovia käytettiin 267 tonnia Pirkka-kierrätysmuovikassiin.

Kesko edesauttaa, yhdessä tavarantoimittajien kanssa, myytävien tuotteiden uudelleenkäyttöä ja kierrätystä.

Kaupoissa kerättävät kuluttajapakkaukset, kuten pullot ja tölkit sekä kierrätettävät ongelmajätteet, kuten kyllästetty puutavara, määrät on raportoitu kohdassa EN22.

EN29 KULJETUKSIIN LIITTYVÄT MERKITTÄVÄT YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

CO₂-päästöt on raportoitu EN17:n yhteydessä.

SOSIAALINEN VASTUU

Lähestymistapa sosiaalisen vastuun johtamiseen sisältäen toimintaperiaatteet sekä seuranta- ja valvontajärjestelmät on kuvattu sivuilla 71–75.

TYÖVOIMA

LA1 HENKILÖSTÖN JAKAUTUMINEN TYÖSUHTEEN JA TYÖSOPIMUKSEN MUKAAN JA LA2 HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS

Vuoden 2012 lopussa Kesko-konsernin palveluksessa oli 24 031 (2011: 23 375) henkilöä, joista vakinaisessa työsuhteessa 89,0 % (2011: 87,4 %) ja määräaikaisessa työsuhteessa 11,0 % (2011: 12,6 %). Luku sisältää 1 491 (2011: 1 433) pitkäaikaispoissaolevaa, joihin sisältyvät esimerkiksi vanhempainvapaalla olevat. Pitkäaikaispoissaolevat on laskettu mukaan vakinaisiin kokoaikaisiin työntekijöihin. Määräaikaisten osuus on vuoden lopussa joulusesongin takia suurempi kuin muuna aikana.

Osa-aikaisten (alle 37,5 tuntia viikossa) osuus vuoden lopussa oli koko konsernissa 28,7 % (2011: 28,5 %). Pääosa osa-aikaisista työsuhteista on vähittäiskauppaa Suomessa harjoittavissa tytäryhtiöissä. Koko konsernin henkilöstöstä noin 3/4 työskentelee vähittäiskaupassa. Konsernin palvelukseen tuli vuoden 2012 aikana Suomessa 4 949 (2011: 5 092) uutta työntekijää. Konsernin palveluksesta lähti Suomessa 4 339 (2011: 4 392) henkilöä.

Muissa maissa konsernin palvelukseen tuli 6 330 (2011: 4 382) työntekijää ja lähti 5 568 (2011: 3 969) työntekijää. Suomessa yleisin syy työsuhteen päättymiseen oli määräaikaisuus – noin 54 % (2011: 48 %) – ja muissa maissa työntekijän oma irtisanoutuminen – 65 % (2011: 66 %).

Taloudellisista, tuotannollisista tai työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä sekä muista työsuhteen mukaisista syistä työnantajan päättämiä työsuhteita oli Suomessa 3,8 % (166 kpl) ja muissa maissa 22,2 % (1 236 kpl) päättäneistä työsuhteista. Vastaavat luvut vuonna 2011 olivat 3,5 % (155) ja 20,5 % (814).

Lue lisää taulukosta sivulta 92.

Vuonna 2012 konserniyhtiöillä Suomessa oli vireillä 11 työsuhteriitaa eri oikeusasteissa. Työnantajalle myönneisiä ratkaisuja annettiin kolme ja kielteisiä kaksi. Kahdessa tehtiin sovinto ja neljä työsuhteriitaa on vireillä. Muissa Keskon toimintamaissa ei ollut vireillä työsuhteriitoja, joissa konserniin kuuluva yhtiö olisi ollut vastaajana.

KESKON HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN KEHITYS

	2012	2011	2010
Suomi 31.12.	13 229	13 124	12 720
Muut toimintamaat 31.12.	10 802	10 251	9 404
Yhteensä 31.12.	24 031	23 375	22 124
Suomi, keskimäärin	10 226	10 056	9 914
Muut toimintamaat, keskimäärin	9 515	8 904	8 300
Yhteensä keskimäärin	19 741	18 960	18 215

LA3 HENKILÖSTÖN ETUUDET

Kesko-konserni tarjoaa sekä vakituiselle että määrä- ja osa-aikaiselle henkilöstölleen kaikissa toimintamaissa paikallisen lainsäädännön edellyttämät henkilöstön etuudet, kuten työterveyshuollon, vakuutuksen työtapaturman ja ammattitaidin varalta, vanhempainvapaan sekä eläke-etuudet.

Suomen yhtiöissä työntekijöitä muistetaan eri merkkipäivinä. Esimerkiksi 50- ja 60-vuotismerkkipäivän saa palkallisena vapaapäivänä, jos päivä sattuu olemaan työpäivä. Kesko myös tukee Suomen yhtiöissä vapaa-ajantoimintaa Keskon kerhon kautta. Kerhon toiminnan tarkoituksena on luoda hyvää yhteishenkeä sekä edistää kerholaisten liikunnallisia, sivistyksellisiä ja virkistysellisiä pyrkimyksiä. Osa Virossa ja Latviassa toimivista yhtiöistä myös tukee taloudellisesti työntekijöitään erilaisissa elämäntilanteissa esimerkiksi lapsen syntymän ja ensimmäisen kouluvuoden sekä läheisen kuoleman yhteydessä. Lisäksi työntekijöille tarjotaan monipuolisia ostoetuja K-ryhmään kuuluvissa liikkeissä sekä henkilökuntamyymlöissä. Myös työsuohdepuhelin ja -auto ovat tarjolla tehtävän niin edellyttäessä.

TULOSPALKKIOT JA OPTIO-OHJELMAT

Vuoden 2011 tulospalkkiojärjestelmiin perustuvia tulospalkkioita maksettiin keväällä 2012 Suomessa noin 13,0 miljoonaa euroa (2011: 16,2 miljoonaa euroa) eli 3,6 % (2011: 4,7 %) palkkasummasta. Tulospalkkiojärjestelmien piiriin kuuluu koko henkilöstö lukuun ottamatta myyjätehtäviä ja muunlaisiin bonus- tai provisiojärjestelmiin kuuluvia tehtäviä. Yhteensä Suomen toiminoissa vuonna 2012 maksettiin erilaisia palkkioita 13,8 miljoonaa euroa (2011: 17,5 miljoonaa euroa) tulospalkkiot, myyntipalkkiot ja muut vastaavat rahalliset palkitsemistavat yhteenlaskien.

Kesko Oyj:n tulospalkkiojärjestelmässä palkkioon vaikuttavia tekijöitä ovat konsernin ja toimialan kokonaistulos, työntekijän oman yksikön myynti ja tulos sekä asiakastytyväisyys. Esimiesten tulospalkkioon vaikuttaa myös henkilöstön työtyytyväisyys.

Muissa maissa yhtiöt maksoivat vuonna 2012 bonuksina ja muina palkkioina 4,3 miljoonaa euroa eli 3,1 % palkkasummasta. Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 10,3 miljoonaa euroa ja 8,2 % palkkasummasta.

Kesko-konsernin johdolla – noin 100 henkilöä – on suoritusperusteinen palkkiojärjestelmä. Palkkion enimmäismäärät vaihtelevat henkilön työn tulosvaikutuksen mukaan 3–8 kuukauden palkkaa vastaaviin määriin asti. Keskolla oli vuonna 2012 voimassa optio-ohjelmat 2007A, 2007B ja 2007C. Tarkemmat tiedot optio-ohjelmista on luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/sijoittajat. Tilikaudella 1.1.–31.12.2012 optioiden vaikutus konsernin tulokseen oli 0,5 miljoonaa euroa.

Keskolla on noin 150:lle johtoon kuuluvalla ja nimetyille muulle avainhenkilölle suunnattu osakepalkkiojärjestelmä 2011–2013, jossa kohderyhmään kuuluville voidaan antaa kolmen vuoden aikana yhteensä enintään 600 000 yhtiön hallussa olevaa Keskon B-osaketta. Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: kalenterivuodet 2011, 2012 ja 2013. Palkkiona annettaviin osakkeisiin liittyy kutakin ansaintajaksoa seuraava kolmen kalenterivuoden mittainen sitouttamisjakso, jonka ai-

kana osakkeita ei saa luovuttaa.

Vuoden 2013 helmikuussa hallitus päätti antaa osakepalkkiojärjestelmän ansaintajakson 2012 ansaintakriteerien täyttymisen perusteella noin 150 Keskon johtoon kuuluvalle ja nime-tylle muulle avainhenkilölle yhteensä 66 276 yhtiön B-osaketta. (Pörsstitiedote 5.2.2013, www.kesko.fi/media/tiedotteet/pörs-sitiedotteet.)

ELÄKKEET

Kesko-konsernista Suomessa siirtyi eläkkeelle 154 henkilöä (2011: 162). Lukuun sisältyvät osa-aikaeläkkeelle ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle jääneet. Kuntoutusrahaa myönnettiin uudelleen koulutukseen tai työkokeiluun 20 (2011: 16) henkilölle, joilla työkyvyttömyyden uhka lähivuosina oli ilmeinen.

Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on pysynyt koko 2000-luvun matalana. Työterveyshuolto on samalla aikajaksolla panostanut voimakkaasti työkykyä ylläpitävään toimintaan. Keskimääräinen eläkkeellejäänti-ikä vuonna 2012 oli 58 (2011: 58) vuotta.

Muissa toimintamaissa 10 (2011: 13) työntekijää siirtyi eläkkeelle.

HENKILÖSTÖN JA JOHDON VÄLISET SUHTEET

LA4 TYÖEHTOSOPIMUKSEN PIIRISSÄ OLEVIENTYÖNTEKIJÖIDEN OSUUS JA LAS UDELLEENJÄRJESTELYTILANTEISSA NOUDATETTAVA VÄHIMMÄISILMOITUSAIKA

Kesko noudattaa kaikissa toimintamaissaan paikallista lainsäädäntöä. Uudelleenjärjestelytilanteita koskevat keskeiset säädökset on ilmaistu laissa yhteistoiminnasta yrityksissä, jonka

mukaan uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitus aika on pääsääntöisesti yksi viikko.

Suomessa noin 80 % Keskon henkilöstöstä on työehtosopimusten piirissä. Baltian maissa ja Venäjällä ei toistaiseksi ole tehty sitovia, koko toimialan kattavia työehtosopimuksia.

Kesko-konsernin Suomessa työskentelevästä henkilökunnasta 41,2 % (2011: 38,8 %) oli järjestäytynyt ammattiliittoihin, pääasiassa Palvelualan Ammattiliitto PAMiin. Tilastossa ovat mukana ne työntekijät, joiden ay-jäsenmaksu pidetään palkasta.

Norjassa järjestäytymisaste oli 24,2 % (2011: 25,5 %). Muissa toimintamaissa järjestäytymisestä ei ole tilastoja. Baltian maissa Keskon tytäryhtiöissä on työpaikkakomiteoita, joissa on sekä johdon että työntekijöiden edustus.

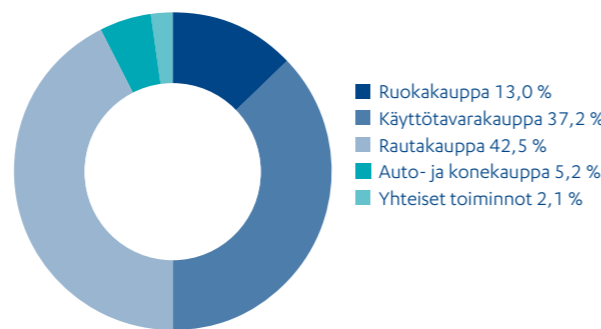
Kesko-konsernissa on yhtiökohtainen luottamusjärjestelmä, joka on käytössä kaikissa suurimmissa tytäryhtiöissä Suomessa. Keslog Oy:ssä on toimipaikkakohtaisia luottamusmiehiä sekä Anttila Oy:ssä ja K-citymarket Oy:ssä on myös tavaratalokohtaisia luottamusmiehiä.

Kansallinen konserniyhteistyökokous järjestetään kahdesti vuodessa. Kansainvälinen konsernitason eurooppalainen yhteistyökokous (European Works Council, EWC) kokoontuu keran vuodessa.

Kesko noudattaa kaikissa toimintamaissaan työläinsäädännössä määriteltyjä irtisanomisaikoja. Suomessa irtisanomisaika on kahdesta viikosta kuuteen kuukauteen riippuen työsuhteen pituudesta.

Työntekijät voivat esittää kysymyksiä, palautetta tai kehittämisehdotuksia Keskon tai sen tytäryhtiöiden toimintaan liittyvistä asioista nimettömänä Keskon intranetissä, Keskonetissä, löytyvän Suora linja -palautekanavan kautta. Vastaukset julkaitaan kaikkien nähtäväksi Keskonetissä. Myös Keskonetistä löytyvän Postia pääjohtajalle -palautekanavan kautta henkilökunta voi lähettää tervetuloa, kommenttinsa ja ehdotuksensa sähköisesti suoraan pääjohtajalle.

KESKON HENKILÖKUNNAN JAKAUTUMINEN TOIMIALOITTAIN 31.12.2012, %

KESKON MÄÄRÄ- JA OSA-AIKAISTEN TYÖSUHTEIDEN OSUUDET

	2012	2011	2010
Määräaikaisia koko henkilöstöstä 31.12., %			
Suomi	13,4	14,7	14,6
Yhtiöt muissa toimintamaissa	8,0	10,0	12,6
Koko konserni yhteensä	11,0	12,6	13,7
Osa-aikaisia koko henkilöstöstä 31.12., %			
Suomi	45,4	44,2	43,3
Yhtiöt muissa toimintamaissa	8,4	8,4	9,0
Koko konserni yhteensä	28,7	28,5	28,7

KESKON HENKILÖKUNTATILASTOJA VUODELTA 2012 TOIMINTAMAITTAIN ERITELTYNÄ

	Suomi	Viro	Latvia	Liettua	Valko-Venäjä	Venäjä	Ruotsi	Norja
Henkilökuntaa yhteensä 31.12.	13 229	554	480	3 553	1 799	2 770	1 121	525
Vuonna 2012 keskimäärin	10 226	573	470	3 211	1 377	2 445	1 032	408
Työsuhteita alkoi, kpl ¹⁾	4 949	142	164	1 800	1 510	2 088	499	127
Työsuhteita päättyi, kpl ¹⁾	4 339	201	204	1 702	902	1 957	460	142
Työnantajan päättämänä, %	3,8	34,8	30,4	13,5	62,0	6,6	36,5	12,7
Kokonaisvaihtuvuus, % ²⁾	23,6	30,5	39,0	47,1	30,2	70,6	19,2	27,0

¹⁾ Sisältää kesätyöntekijät.

²⁾ Ei sisällä kesätyöntekijöitä.

TAPATURMAT JA AMMATTITAUDIT SUOMESSA

	2012	2011	2010
Kuolemaan johtaneet tapaturmat	0	0	0
Työtapaturmat, ilman työmatkatapaturmia	143	154	149
Työmatkatapaturmat	53	75	62
Tapaturmataajuus*/miljoona työtuntia	7	9	9
Tapaturmien keskimääräinen vakavuusaste, päivää	20,7	17,3	23,3
Ammattitautiepäilyt	2	3	3
Ammattitaudit	0	3	3
Tapaturmien ja ammattitautien aiheuttamat sairauspäivät	4 056	3 967	4 495
työntekijää kohti	0,40	0,39	0,45

Laskentatapa: tunnusluvut eivät sisällä pientapaturmia eli alle kolmen päivän poissaoloa johtaneita tapaturmia. Tilastointi ei kata urakoitsijoita eikä seuraavia yhtiöitä: Vähittäiskaupan Taka Oy, Vähittäiskaupan tilipalvelu VTP Oy, Kaupan Maataloussäätiö. * Ilman pientapaturmia ja työmatkatapaturmia, laskettuna todellisilla työtunneilla.

SAIRAUSPOISSAOLOT MAITTAIN 2012

	Suomi	Viro	Latvia	Liettua	Valko-Venäjä	Venäjä	Ruotsi	Norja
Sairauspäiviä yhteensä	130 346	3 108	4 191	32 569	12 031	22 871	10 266	5 747
työntekijää kohti	12,7	5,4	8,9	10,1	8,7	9,4	9,9	14,1
per miljoona työtuntia	6 758	2 672	4 414	5 021	4 300	4 724	5 652	8 003

Laskentatapa: sairauspäivät työntekijää kohti laskettu keskimääräisellä henkilökuntamäärällä. 2012 ei sisällä Konsoma JLLC, Valko-Venäjä.

TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS

LA6 TYÖSUOJELUTOIMIKUNTIEN PIIRIIN KUULUVIEN TYÖNTEKIJÖIDEN OSUUS

Työsuojelutoiminta on järjestetty yhtiö- tai toimipaikkakohtaisesti noudattaen paikallista lainsäädäntöä. Pohjoismaiden ulkopuolella työsuojeluasioita käsitellään työpaikkakomiteoissa.

Työturvallisuuskoulutusta järjestetään keskolaisille ja K-kauppiaille K-instituutissa. Eri yhtiöt järjestivät omaan toimintaansa räätälöityä koulutusta.

LA7 TAPATURMATAAJUUS, AMMATTITAUDIT, MENETETYT TYÖPÄIVÄT, POISSAOLOT, TYÖHÖN LIITTYVÄT KUOLEMANTAPAUKSET

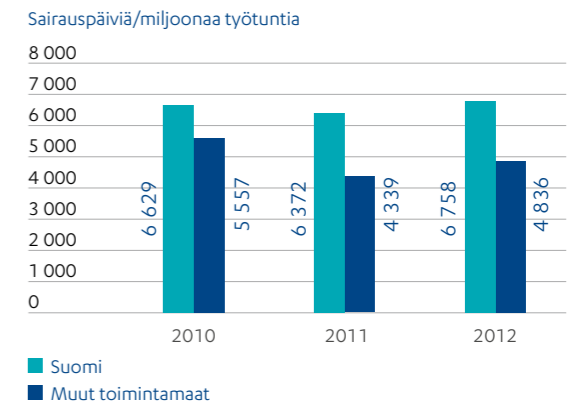
Tilasto tapaturmista Suomessa sekä sairauspäivien erittely maittain on esitetty yllä olevissa taulukoissa. Tapaturmatilastoja ei vielä saada Suomea vastaavalla tarkkuudella muista toimintamaista.

Sairauspoissaoloprosentti Suomen yhtiöissä oli 4,8 % tehdyistä työtunneista vuonna 2012 (2011: 4,8 %). Noin 79 % (2011: 81 %) sairauspoissaoloista oli lyhytaikaista sairauspoissaoloa (palkallisia sairauspäiviä). Muissa maissa sairauspoissaoloprosentti oli 4,0 % (2011: 3,4 %). Vuoden 2012 ja 2011 luku ei sisällä Konsoma Belarusin tietoja ja lisäksi vuosi 2011 ei sisällä SIA Anttin ja OOO Johostonin lukuja.

LA8 TYÖNTEKIJÖIDEN KOULUTTAMINEN JA NEUVONTA LIITTYEN VAKAVIIN SAIRAUKSIIN

Kesko-konsernissa työntekijöiden kouluttaminen, neuvonta, riskien kartoittaminen sekä ennaltaehkäisy ja hoito vakavissa sairauksissa on työterveyshuollon normaalia toimintaa.

SAIRAUSPÄIVIEN MÄÄRÄN KEHITTYMINEN

2011 ei sisällä Konsoma JLLC, Valko-Venäjä ja SIA Antti, Latvia.

Keskon oman työterveyshuollon palvelujen piirissä Suomessa oli noin 8 500 (2011: 6 000, luku tarkentunut edellisen raportin ilmestymisen jälkeen) Kesko-konsernin työntekijää. Keskon työterveyshuolto ostaa Suomessa pääkaupunkiseudun ulkopuolella työskentelevien työntekijöiden työterveyshuollon eri palveluntuottajilta. Keskitetty hankinta ja tavoitteellinen johtaminen mahdollistavat yhtenäisen sisällön ja toimintatavat työterveyshuollossa. Muissa maissa työterveyshuolto on järjestetty paikallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

Työterveyshuoltoon käytettiin Suomessa vuonna 2012 kaikkiaan noin 4,9 (2011: 4,5) miljoonaa euroa. Tästä summasta Kansaneläkelaitos korvasi noin 2,2 (2011: 1,9) miljoonaa euroa. Vuonna 2012 Keskon työterveyshuolto käytti varoja henkilöstön työkyvyn ylläpitoon ja sairaudenhoitoon 479 euroa (2011: 447 euroa) henkilöä kohti.

KESKON PANOSTUS TYÖTERVEYSHUOLTOON, SUOMI

	2012	2011	2010
Euroa/henkilö	479	447	435

Työterveyshuoltoyksikön asiantuntemusta käytetään monipuolisesti Keskon vähittäiskauppayhtiöiden ergonomian kehittämisessä. Ergonomia ymmärretään tässä yhteydessä laajasti, ja se sisältää kemialliset, fyysikaaliset, työliikkeisiin liittyvät sekä psykososiaaliset tekijät.

Työterveysneuvottelut, joissa ovat mukana työntekijä, esimies ja työterveyshuollon edustaja, ovat työterveyshuollolle perustoimintaa. Neuvotteluja voidaan pitää esimerkiksi työkyvyn alenemistilanteissa, ammatillisen kuntoutuksen suunnittelussa, runsaiden poissaolojen yhteydessä, työhön liittyvässä kuormitustilanteissa tai työyhteisön ristiriitatilanteissa. Tavoitteena on varhainen puuttuminen työkykyä uhkaaviin tilanteisiin.

KOULUTUS JA HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN

LA10 KESKIMÄÄRÄISET KOULUTUSTUNNIT TYÖNTEKIJÄÄ KOHDEN JA LA11 OSAAMISEN KEHITTÄMISEEN JA ELINIKÄISEEN OPPIMISEEN LIITTYVÄT OHJELMAT

K-instituutti on K-ryhmän koulutuspalveluiden suunnittelu-, toteutus- ja osto-organisaatio Suomessa. Vuonna 2012 noin 69 % (2011: 34 %) koulutuspäivistä toteutettiin K-instituutin kautta. K-ryhmän opiskelijamäärä K-instituutissa sisältäen myös kauppiain palveluksessa olevat kaupan työntekijät ja verkkokoulutukset oli yhteensä 32 026 (2011: 29 910, luku tarkentunut edellisen raportin ilmestymisen jälkeen sisältäen verkkokoulutukset).

K-instituutti vastaa Suomen suurimpiin kuuluvan aikuis-koulutusohjelman, Mestari-myjäkoulutuksen, toteuttamisesta. Ohjelma uudistettiin vuonna 2012 ja toteutettiin ensimmäistä kertaa täysin sähköisenä. Mestari-myjäkoulutuksen toteuttaminen koulutusportaalissa mahdollistaa opiskelun kunkin opiskelijan oman aikataulun mukaisesti. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus valita laajasta sähköisestä opiskelumateriaalista juuri heitä kiinnostavat ja heidän osaamistaan kehittävät verkkokoulutukset. Tavoitteena on jatkuvasti kehittää erityisesti myyjän palveluasennetta, myyntitaitoja ja tuotetuntemusta yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa. Mestari-myjäopiskelu toteutettiin 26. kerran myös noin sadassa kaupallisessa oppilaitoksessa ja korkeakoulussa.

Mestari-myjäkoulutukseen liittyviä verkkokoulutuksia suoritettiin K-kaupoissa yli 163 000 ja eri oppilaitoksissa yli 48 000 vuoden 2012 aikana. Todistuksen sai 2 346 opiskelijaa 104 eri kaupallisesta oppilaitoksesta tai ammattikorkeakoulusta eri puolilta Suomea. Palaute verkkokoulutuksista on ollut erinomaista.

Oppisopimuskoulutuksessa olevien työntekijöiden määrä oli 773 (2011: 753) vuonna 2012. Heistä 224 (2011: 224) suoritti ammattitutkinnon.

K-kauppiaille ja myymäläpäälliköille suunnatut koulutusohjelmat keskittyvät kaupan päivittäiseen johtamiseen, toiminnan suunnitteluun ja yrittäjyyteen. Lisäksi K-instituutti tarjoaa koulutusta asiakaspalvelussa ja myynnissä K-kauppojen henkilökunnalle.

Vuoden 2012 aikana esimiesvalmennusten painopisteenä on ollut lähiesimiestyön tukeminen. Puheeksi ottamisen valmennukset sekä kehityskeskustelun lyhyet kertauskoulutukset ovat

kumpikin tavoittaneet jo joka kolmannen suomalaisista esimiehistä kahden viimeisen vuoden aikana. Toimialojen ja ketjujen omat valmennukset täydentävät esimiehille, asiantuntijoille sekä tiimeille toteutettua tarjontaa.

Henkilökohtaista kehittymistä tukeva johtopotentialin Personal Development Program -ohjelma toteutetaan sekä suomenkielisenä että englanninkielisenä. Johtamisvalmennus – Leadership Development Program – toteutettiin ensimmäisen kerran ja osallistujaryhmä oli kansainvälinen. Johdolle ja johtopotentialille järjestetään lisäksi ajankohtaisia seminaareja. Vuonna 2012 johdon ja johtopotentialin yhteisen seminaarin teemana oli muutokseen johtaminen. Seminaariin osallistui noin 250 henkilöä eri puolilta Keskoa. Englanninkielinen tilaisuus toteutettiin myös webinaarina, mikä sai osallistujilta innostuneen vastaanoton.

K-instituutti järjesti osana Keskon kannattavuusohjelmaa yt-neuvottelujen tukipakettiin liittyviä uudelleensijoittumista ja muutosturvaa koskevia valmennuksia. Valmennusten avulla työntekijöitä tuettiin uuden työpaikan löytämisessä, tehokkaan työhakemuksen ja CV:n laatimisessa sekä tutustutettiin muutosturvan tuomiin oikeuksiin ja apuvälineisiin työhaussa. Esimiehiä valmennettiin kohtaamaan haastavia tilanteita yt-prosessin yhteydessä. Kaiken kaikkiaan työsuhteen päättämiseen liittyviä valmennuksia järjestettiin 15 kappaletta. Valmennukset jatkuvat vuonna 2013.

Sisäinen tehtäväkierto avaa mahdollisuudet moniin erilaisiin uravaihtoehtoihin. Suomessa sisäisiä siirtoja tehtiin noin 2 500 (2011: 1 200) ja muissa toimintamaissa yhteensä 2 600.

K-ryhmän rekrytointia Suomessa tukevat K-trainee-ohjelma ja kauppiasvalmennusohjelmat.

Vuonna 2012 käynnistyi neljäs K-trainee-ohjelma. Yli 500 hakijan joukosta kesällä 2012 alkaneeseen ohjelmaan valittiin 10 K-trainee. K-trainee 2012 -ohjelma uudistui seuraavilta osin: ensimmäistä kertaa mukana Keskon toimialoista on konekauppa, rautakaupan K-traineet suorittavat osan traineeohjelmastaan tutustuen ulkomaan yksiköiden toimintaan ja K-traineiden osaamisen kehittämisen keskeisen rungon muodostavat käytännön ja teorian yhteen nivovat case-harjoitustehtävät. K-trainee-ohjelman keskeinen osa on harjoittelu K-ryhmän kaupassa.

Tulevia K-kauppiaita koulutetaan kauppiasvalmennusohjelmien avulla. Valmennukseen kuuluu verkko-opintoja, ohjattu kauppiastyön harjoittelu sekä alueellisia ja valtakunnallisia lähiopetusjaksoja. Ohjelmasta valmistuneella on valmiudet aloittaa ura itsenäisenä K-kauppiaina, mikä toteutuukin noin 95–99 %:n kohdalla. Lue lisää K-trainee-ohjelmasta ja kauppiasvalmennusohjelmista osoitteessa www.kesko.fi/tyopaikat.

KOULUTUSPÄIVÄT JA -KUSTANNUKSET 2012

	2012	2011	2010
Koulutuspäiviä			
Suomi ¹⁾	9 498	16 790	17 728
muut maat ^{2) 3) 4)}	7 819	15 219	10 558
Koulutuspäivät työntekijää kohti			
Suomi	0,9	1,7	1,8
muut maat ^{2) 3) 4)}	0,8	1,8	1,5
Koulutuskustannukset, milj. €			
Suomi	2,6	3,0	2,7
muut maat	1,2	0,9	1,3
Koulutuskustannukset työntekijää kohti, €			
Suomi	255	299	276
muut maat	121	103	160

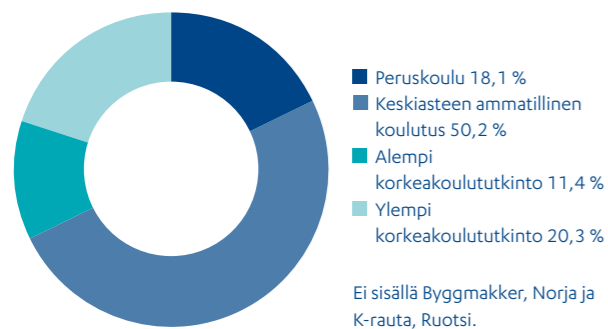
¹⁾ Vuonna 2012 raportointiperiaate muuttunut.

²⁾ 2010: Ei sisällä SIA Antti, Latvia.

³⁾ 2011: Ei sisällä Byggnakker, Norja.

⁴⁾ 2012: Ei sisällä Byggnakker, Norja, ja Konsoma JLLC, Valko-Venäjä.

KOULUTUSJAKAUMA 31.12.2012, %

HENKILÖSTÖN TYÖYTYVÄISYYS SUOMI, RUOTSI JA NORJA (ASTEIKKO 1–5)

	Suomi			Ruotsi			Norja		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010
Oma työ	3,84	3,82	3,81	3,90	3,93	3,95	3,99	3,91	3,90
Esimiestyö	3,89	3,86	3,79	3,73	3,68	3,62	3,84	3,70	3,74
Yksikön toiminta	3,88	3,86	3,80	3,89	3,88	3,86	3,82	3,71	3,64
Keskon toiminta	3,58	3,65	3,63	3,39	3,47	3,83	3,34	3,42	3,35

HENKILÖSTÖN TYÖYTYVÄISYYS, BALTIA JA VENÄJÄ (ASTEIKKO 1–5)

	Viro			Latvia			Liettua			Venäjä		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010
Oma työ	3,96	3,96	3,95	4,10	4,12	3,95	4,32	4,29	4,12	4,19	4,17	4,18
Esimiestyö	3,90	3,83	3,78	4,01	4,02	3,70	4,17	4,38	4,10	4,32	4,30	4,29
Yksikön toiminta	3,78	3,82	3,79	3,88	3,87	3,53	4,22	4,29	3,95	4,38	4,37	4,40
Keskon toiminta	3,54	3,74	3,73	3,74	3,91	3,65	4,12	4,16	3,83	4,12	4,14	4,44

HENKILÖSTÖN TYÖYTYVÄISYYS, KESKIARVO MAITAIN (ASTEIKKO 1–5)

2012	Suomi			Ruotsi			Norja			Viro			Latvia			Liettua			Venäjä		
	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	
3,87	3,85	3,80	3,83	3,82	3,78	3,88	3,76	3,74	3,88	3,86	3,82	3,99	4,00	3,70	4,23	4,33	4,05	4,30	4,28	4,30	

Keskiarvo lasketaan kategorioiden oma työ, esimiestyö ja yksikön toiminta tuloksista.

Keslog Oy ei osallistunut henkilöstötutkimukseen vuonna 2012.

LA12 KEHITYSKESKUSTELUT JA SUORITUKSEN ARVIOINNIT

Tavoite- ja kehityskeskustelut sekä avainhenkilöiden suoritusarvioinnit ovat käytössä kaikissa Kesko-konsernin yhtiöissä ja toimintamaissa. Kehityskeskusteluissa arvioidaan menneen kauden suoritus ja asetetaan tavoitteet tulevalle kaudelle, sekä keskustellaan henkilön, esimiestyön ja työyhteisön kehittämistä. Kehityskeskustelut koskevat koko henkilöstöä, ja vuonna 2012 niiden toteutusprosentti oli Suomessa 80 % (2011: 76 %) ja muissa maissa 60 % (2011: 65 %). Kehityskeskustelujen laadun varmistamiseksi K-instituutti järjestää Kehityskeskustelun valmennuksia esimiehille. Kyseisille valmennuksille osallistui vuonna 2012 yli 300 esimiestä. Tyytyväisyys käytyihin keskusteluihin koko konsernissa oli 4,09 (2011: 4,07) (asteikolla 1–5).

Suorituksen arvioinnin tavoitteena on tukea henkilön kehittymistä ja kannustaa parantamaan suoritusta. Yhdenmukaisilla arviointikriteereillä mahdollistetaan systemaattinen avainhenkilö- ja johtoresurssikartoitus ja tuetaan tehtäväkiertoa yhtiöiden välillä. Loppuvuodesta 2013 käynnistetään suorituksen johtamisen esimiesvalmennukset, joiden avulla kehitetään esimiehiä tavoitteiden asettamisessa ja tiedolla johtamisessa. Valmennuksilla harjoitellaan myös suorituksen arvioinnin työvälineiden hyödyntämistä ja palautteen antamista.

HENKILÖSTÖTUTKIMUS

Vuosittaisella henkilöstötutkimuksella on keskeinen rooli työyhteisön toiminnan sekä esimiestoiminnan laadun mittaamisessa ja kehittämisessä. Tutkimus toteutetaan Keskossa ja sen ketjujen kaupoissa. Vuonna 2012 tutkimukseen eivät osallistuneet Keslog Oy, Senukai ja OMA. Tutkimukseen vastasi 76 % (2011: 75 %) siihen osallistuneiden yhtiöiden henkilöstöstä. Pitkäaikaispoissaolevat olivat tutkimuksen ulkopuolella. Henkilöstötutkimuksen tuloksia on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Henkilöstötutkimuksen tulokset vaikuttavat Suomen konserniyhtiöissä esimiesten, mukaan lukien johto, tulospalkkioon. Vuodesta 2010 lähtien Kesko-konsernissa on yhtenä työhyvinvointiohjelman mittarina laskettu henkilöstötutkimuksen kysy-

mysistä uutta työhyvinvointi-indeksiä. Indeksii kokoa yhteen kysymykset, joiden avulla seurataan henkilöstön jaksamista ja työn kuormittavuutta. Työhyvinvointi-indeksi asteikolla 1–5 oli vuonna 2012 koko konsernin tasolla 3,81 (2011: 3,75; 2010 3,75).

MONIMUOTOISUUS

LA13 HALLINTOELINTEN JA HENKILÖSTÖN MONIMUOTOISUUS

Henkilöstön keski-ikä oli Suomessa 35,1 (2011: 35,1) vuotta vuonna 2012. Muissa maissa henkilöstön keski-ikä vaihtelee 30 (2011: 31) vuodesta 42 (2011: 39) vuoteen.

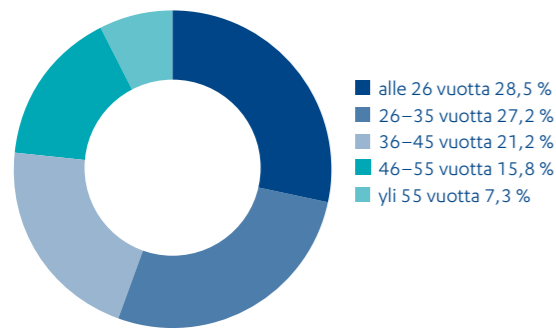
Kesko Oyj ja sen toimiala- ja tytäryhtiöt Suomessa tekevät laiksäteiset yhtiökohtaiset henkilöstö- ja tasa-arvosuunnitelmat sekä määrittelevät parannustavoitteet. Suunnitelmat kattavat muun muassa rekrytoinnin, urakehityksen ja koulutuksen, palkkauksen sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen.

Sukupuolten välisen tasa-arvon lisäksi suunnitelmat ohjaavat muun muassa eri-ikäisten ja eri kulttuuritaustaisten henkilöiden tasa-arvoista kohtelua. Työntekijöiden tasa-arvokokemuksia on seurattu osana henkilöstötutkimusta, jossa selvitetään henkilöstön kokemaa ikään, syntyperään ja sukupuoleen kohdistuvaa tasa-arvoisuutta. Tasa-arvo koetaan tutkimuksen näillä osa-alueilla hyväksi; Kesko-konsernin toiminnassa toteutuu sukupuolten tasa-arvo 4,18 (2011: 4,11) (asteikolla 1–5), eri-ikäisten tasa-arvo 4,15 (2011: 4,07) ja eri syntyperä olevien tasa-arvo 4,27 (2011: 4,19).

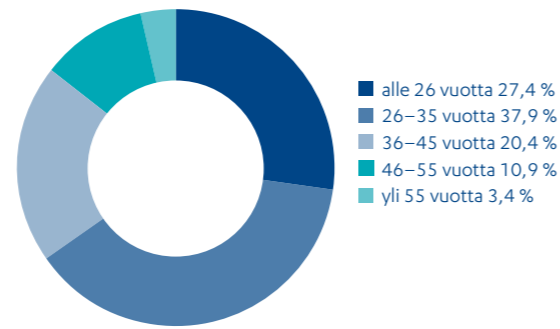
Vuoden lopussa Kesko-konsernin kaikista työntekijöistä Suomessa oli naisia 60 % (2011: 60 %) ja miehiä 40 % (2011: 40 %). Ulkomaisissa yhtiöissä luvut olivat vastaavasti 49 % ja 51 % (2011: 44 % ja 56 %). Vuoden 2011 luku ei sisällä Konsoma Belarusin tietoja.

Vuonna 2012 Keskon hallituksen seitsemästä jäsenestä kaksi oli naisia. Konsernijohtoryhmän kahdeksasta jäsenestä naisia oli kaksi. Vähittäiskauppaa harjoittavissa tytäryhtiöissä Suomessa naisten osuus esimiestehtävissä on merkittävä. K-citymarketin käyttötavaran osastopäälliköistä 81 % (2011: 81 %) ja Anttila-ta-

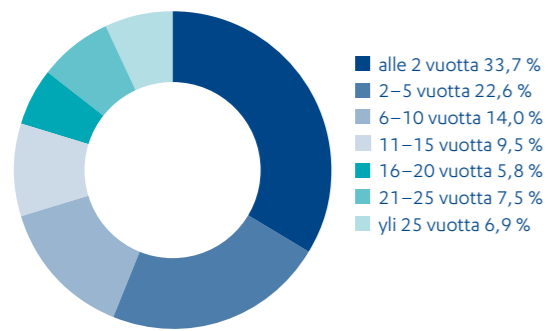
KESKON HENKILÖKUNNAN IKÄRAKENNE SUOMESSA 2012, %

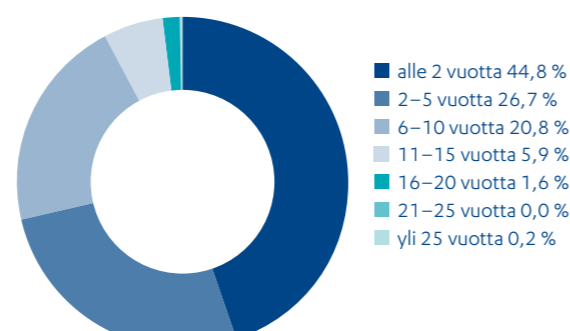
KESKON HENKILÖKUNNAN IKÄRAKENNE MUISSA TOIMINTAMAISIA 2012, %

PALVELUSVUODET SUOMESSA 2012, %

PALVELUSVUODET MUISSA TOIMINTAMAISIA 2012, %

NAISTEN %-OSUUS HENKILÖSTÖRYHMITTÄIN, SUOMI

	2012	2011	2010
Ylin johto	24,4	28,6	25,7
Keskijohto	17,1	18,9	18,0
Esimiehet ja asiantuntijat	46,6	46,0	44,5
Työntekijät ja toimihenkilöt	63,0	63,0	64,2
Yhteensä	59,9	59,8	60,7

NAISTEN %-OSUUS HENKILÖSTÖRYHMITTÄIN, MUUT MAAT

	2012	2011	2010
Ylin johto	*0,0	24,1	32,3
Keskijohto	46,0	36,6	40,4
Esimiehet ja asiantuntijat	47,0	52,2	52,6
Työntekijät ja toimihenkilöt	48,1	40,6	39,8
Yhteensä	47,7	43,5	46,2

* Raportointiperiaate on muuttunut. Henkilöstöryhmittäinen jaottelu ei sisällä: Senukai, Liettua; Byggmakker, Norja; Kesko Food Rus.

varatalojen osastopäälliköistä 72 % (2011: 69 %) on naisia. Kaikista esimiehistä Suomessa vuoden 2012 lopussa 51 % oli naisia ja 49 % miehiä.

K-kauppiasliitossa käynnistyi vuonna 2012 ”Monenlaisia tuloksentekijöitä” -hanke yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa. 55 kauppiasta eri puolilta Suomea ilmoitti kiinnostuksestaan osallistua hankkeeseen ja näistä 13 johti kehitysvammaisen työllistämiseen ja 29:n osalta työ on vielä kesken. Hanke jatkuu myös vuonna 2013.

Kesko ja K-kaupat osallistuvat myös vuoden 2013 alussa alkaneeseen Nuorisotakuu-ohjelmaan, jossa edistetään nuorison työllisyyttä ja ehkäistään syrjäytymistä. Nuorisotakuu tarjoaa alle 25-vuotiaille sekä alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille koulutus-, työkokeilu-, työpaja- tai työpaikan kolmen kuukauden sisällä työttömäksi ilmoittautumisesta. Nuorisotakuuseen kuuluu myös koulutustakuu, joka takaa jokaiselle juuri peruskoulunsa

päättäneelle koulutuspaikan. Keskon hallitus on myöntänyt 100 000 euroa käytettäväksi K-ryhmälle räätälöitynä rakennettavaan ohjelmaan nuorison työllistämiseksi. Tavoitteena on työllistää mahdollisimman monta syrjäytymisuhan alla olevaa nuorta.

NAISTEN JA MIESTEN TASA-ARVOISUUS

LA14 NAISTEN JA MIESTEN PERUSPALKKOJEN SUHDE

Keskolaisten keskimääräinen vuosipalkka oli Suomessa 35 369 euroa, muissa Pohjoismaissa 39 385 euroa ja Baltian maissa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä 10 536 euroa. Kesko-konsernin toiminta on monialaista, joten keskimääräinen palkka ei ole siten hyvä

tunnusluku kuvaamaan palkkauksen tasoa tai rakennetta.

Työehtosopimuksen piiriin kuuluvien tehtävien, kuten myyjien ja varastotyöntekijöiden, kohdalla käytetään työehtosopimusten luokittelun mukaisia palkkaryhmiä ja -taulukoita. Palkkaukseen vaikuttavat myös tehtävään perustuvat vastuuliset, kokemusvuodet sekä paikkakunta-kohtaiset kalleusluokat. Ylempien toimihenkilöiden palkka määräytyy tehtävän ja työn vaativuuden ohella muun muassa osaamisen, kokemuksen, suorituksen ja tulosten perusteella. Tehtävien moninaisuudesta johtuen ei ole mahdollista tehdä kattavaa konsernitasaista vertailua sukupuolten välillä.

Vuosittaisten yhtiökohtaisten tasa-arvosuunnitelmien osana tarkastellaan palkkauksen tasa-arvoa. Sukupuoli ei ole palkkaukseen vaikuttava tekijä eikä merkittäviä eroja ole havaittu vertailukelpoisten tehtävien osalta. Tasa-arvosuunnitelmissa pyritään edistämään palkkatasa-arvon toteutumista niiden tehtävien osalta, joissa vertailujen tekeminen on mahdollista.

KÄYTÄNNÖT

HR2 ALIHANKINNAN IHMISOIKEUSARVIOINNIT SEKÄ HR6 JA HR7 TOIMINNOT, JOISSA ON RISKI LAPSI- TAI PAKKOTYÖVOIMAN KÄYTÖSTÄ

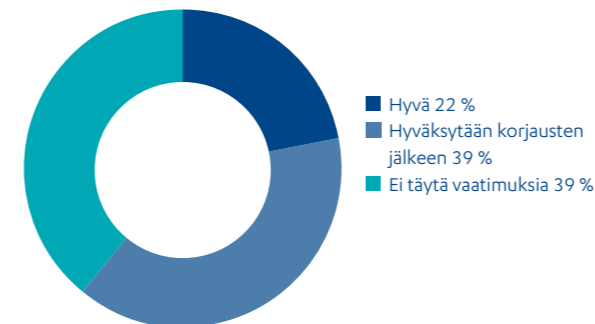
Keskon omassa toiminnassa ei ole tunnistettu merkittäviä lapsi-, pakko- tai rangaistustyövoiman käyttöön liittyviä riskejä. Keskon raportointi keskittyy tavarantoimittajien arviointeihin.

SA8000-SERTIFIOINNIT

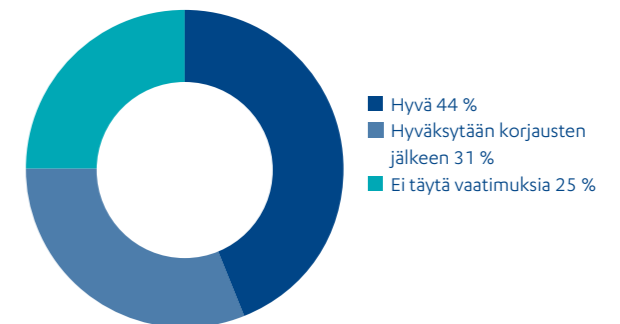
Vuoden 2013 alussa Keskona oli 14 SA8000-sertifioitua tavarantoimittajaa. Lisäksi kaikki Ruokakeskon valikoimissa olevat banaanit ovat SA8000- ja Rainforest Alliance -sertifioituja, paitsi Pirkka Reilun kaupan luomubanaani.

INVESTOINTI- JA HANKINTA-

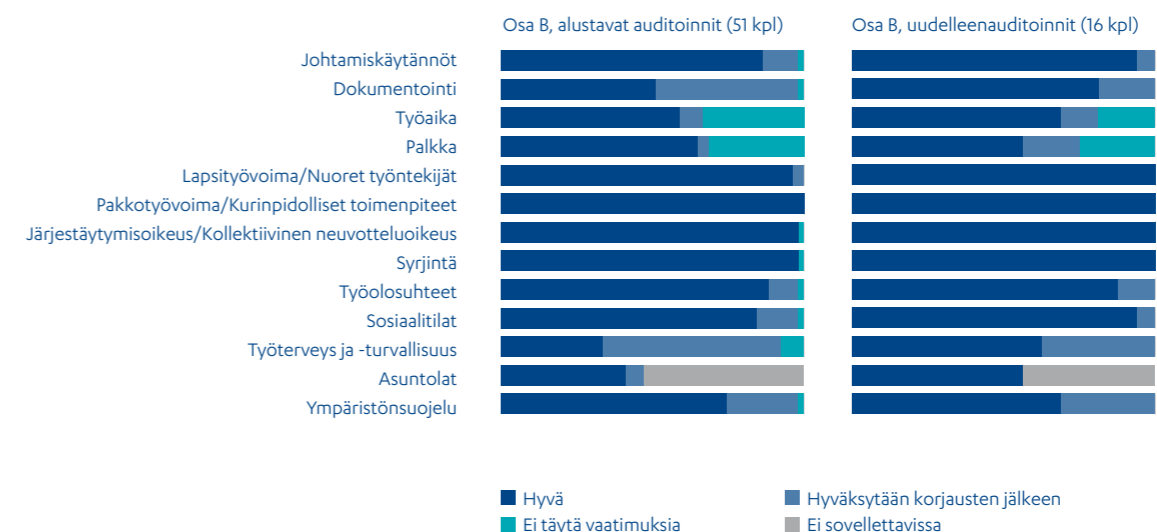
KESKON BSCI-TULOKSET 2012, ALUSTAVAT AUDITOINNIT

KESKON BSCI-TULOKSET 2012, UUELLENAUDITOINNIT

KESKON BSCI-AUDITOINTIEN TULOKSIA ERI OSA-ALUEILLA 2012, % AUDITOIDUISTA TEHTAISTA*

* Tiedot BSCI-tietokannasta.

BSCI-AUDITOINNIT

Keskon vuoden 2012 tavoite oli 45 täyttä auditointia (full audit) ja 40 uudelleenauditointia tavarantoimittajien tehtailla tai viljelmillä. Vuoden aikana tavarantoimittajien tehtailla tai viljelmillä tehtiin 47 täyttä auditointia ja 14 uudelleenauditointia (tiedot Keskon SUMO-tietokannasta). Vuoden 2013 alussa Keskon riskimaatavarantoimittajien tehtaista tai viljelmistä 209 (2012: 247) oli BSCI-auditointien piirissä. Samaan aikaan myös Keskon suorat riskimaastot vähenivät (katso sivu 72). Osa Keskon tavarantoimittajista on itse jäsenenä BSCI:ssa ja edistää auditointeja omassa toimitusketjussaan.

Keskon tavarantoimittajien tehtaiden BSCI-auditointien tulokset vuodelta 2012 esitellään sivun 97 kuvassa. Eniten puutteita esiintyy työaikaäänösten noudattamisessa, palkkauksessa sekä työterveys- ja -turvallisuuskysymyksissä. Monitorointityöstä Kiinassa saadut kokemukset ovat samansuuntaisia, ja kiinalaisten tavarantoimittajien on todettu tarvitsevan aikaa ja ammattimaista tukea suoriutuakseen BSCI:n edellyttämistä korjaustoimenpiteistä. Vuonna 2012 tehtiin yhteensä 57 (2011: 64) monitorointikäyntiä.

Keskon vuoden 2013 tavoitteena on yhteensä 17 täyttä BSCI-auditointia ja 27 uudelleenauditointia. BSCI:n jäsenet pyrkivät myös tavarantoimittajien laadullisen tason kohentamiseen ja BSCI:lle ei ilmoiteta pelkästään määrällisiä auditointitavoitteita, vaan tavoiteltujen auditointitulosten tulee olla tasolla 'hyväksyty' tai 'hyväksytään korjausten jälkeen'.

REILUN KAUPAN TUOTTEET

® Ruokakeskolla on laaja yhteistyösopimus Suomen Reilun kaupan edistämisyhdistyksen kanssa ja lisenssi Pirkka-sarjan Reilun kaupan tuotteille. Reilun kaupan tuotteiden valikoima- ja markkinointilinjaukset sisältyvät K-ruokakaupan ketjukonsepteihin.

Vuonna 2012 Ruokakeskon valikoimissa oli 215 Reilun kaupan tuotetta (2011: 222), joista Pirkka-tuotteita oli 39 (2011: 38). Reilun kaupan edistämisyhdistyksen tilastojen mukaan Ruokakeskolla oli 38 maassa yhteensä 146 Reilun kaupan tavarantoimittajaa. Ruokakeskon myymistä tuotteista kertyi sosiaaliin kehityshankkeisiin tarkoitettua Reilun kaupan lisäksi yli 330 000 euroa.

HR3 HENKILÖSTÖN KOULUTUS IHMISOIKEUKSIIN LIITTYVISTÄ POLITIIKOISTA JA TOIMINTAKÄYTÄNNÖISTÄ

Keskon ostajia koulutetaan jatkuvasti vastuullisen hankinnan käytäntöihin. Vuonna 2012 koulutus painottui BSCI-auditointiprosessiin. Lisäksi BSCI järjesti tavarantoimittajille koulutustilaisuuksia riskimaissa vuoden 2012 aikana.

SYRJIMÄTTÖMYYS

HR4 SYRJINTÄTAPAUSTEN LUKUMÄÄRÄ JA TOTEUTETUT TOIMENPITEET

Vuoden 2012 lopussa oli Suomessa kärjääoikeudessa käsiteltävänä yksi syrjintää koskeva tapaus, jossa Kesko-konserniin kuuluva yhtiö oli vastaajana. Lisäksi yksi Kesko-konsernin yhtiö tuomittiin hovioikeudessa korvauksiin jo vuonna 2010 vireille tulleesta tapauksesta.

JÄRJESTÄYTYMISVAPAAUS

HR5 TOIMINNOT, JOISSA JÄRJESTÄYTYMISVAPAAUS JA KOLLEKTIIVINEN NEUVOTTELUOIKEUS ON UHATTUNA

Oman henkilöstön järjestäytymisestä on raportoitu sivulla 92. Tavarantoimittajien valvonta ja korjaustoimenpiteet sisältyvät SA8000- ja BSCI-auditointeihin.

TURVAKÄYTÄNNÖT

HR8 IHMISOIKEUSPOLIITIKOIHIN JA TOIMINTAKÄYTÄNTÖIHIN KOULUTETUN TURVALLISUUSHENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Keskossa turvallisuusasiat ovat osa riskienhallintaa. Kaikilla toimialoilla on nimetty riskienhallintavastaava, joka osallistuu riskienhallinnan ohjausryhmän toimintaan. Lisäksi turvallisuusasioita käsitellään turva- ja kiinteistöturvallisuusryhmissä, jotka kokoontuvat säännöllisesti ja joihin osallistuvat edustajat kaikilta toimialoilta. Kullakin toimialalla kaikissa toimintamaisissa on turvallisuudesta vastaavat nimetyt henkilöt. Vuonna 2011 perustettiin erillinen Venäjän turvallisuustoiminnan kehittämiseen keskittyvä turvallisuusryhmä, jossa on edustajat Venäjällä toimivilta toimialoilta ja konsernin riskienhallinnasta.

Kesko käyttää turvallisuusalan palveluntarjoajia tarpeen ja harkinnan mukaan. Yksityisen turvallisuusalan toiminnasta on muun muassa Suomessa säädetty laissa (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/282). Muissa toimintamaisissa noudatetaan paikallista lainsäädäntöä. Palvelutoimittajalta edellytetään, että sen toiminta täyttää sille asetetut lakisääteiset vaatimukset. Vartijoille on laissa määritetty minimikoulutusvaatimet. Koulutus on edellytys vartijana toimimiseen. Koulutukseen sisältyvät myös perusteet voimankäytöstä ja voimankäyttövälineistä, joita myös kerrataan säännöllisesti.

Kesko kouluttaa K-instituutin koulutustilaisuuksissa esimies-, kauppia- ja johtoasemissa olevia (osallistujia vuosittain noin 1 000) turvallisuusasioissa. Mestari-myjäkoulutukseen liittyy Uhaava asiakastilanne -kurssi. Mestari-myjäkoulutukseen liittyviä verkkokoulutuksia suoritettiin K-kaupoissa yli 163 000 vuonna 2012. Koulutusta järjestetään myös säännöllisesti toimialakohtaisesti.

ALKUPERÄISKANSOJEN OIKEUDET

HR9 ALKUPERÄISKANSOJEN OIKEUKSIEN RIKKOMUKSET JA NIIDEN ESTÄMISEKSI TOTEUTETUT TOIMENPITEET

Ei alkuperäiskansojen oikeuksien rikkomuksia vuonna 2012. Keskon toiminnalla ei ole suoraa vaikutuksia alkuperäiskansojen oikeuksiin.

KORRUPTIO

SO2 KORRUPTIOON LIITTYVÄN RISKIANALYYSIN LÄPIKÄYNEIDEN LIIKETOIMINTAYKSIKÖIDEN MÄÄRÄ, SO3 HENKILÖSTÖN KOULUTUS KORRUPTIOON LIITTYVISTÄ POLITIIKOISTA JA TOIMINTAKÄYTÄNNÖISTÄ, SEKÄ SO4 KORRUPTIOTAPAUKSIIN LIITTYVÄT TOIMENPITEET

Korruptioon liittyviä riskejä käsitellään osana Kesko-konsernin riskienhallintaa. Keskeisiä riskejä korruptioriskit mukaan lukien tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan järjestelmällisesti neljä kertaa vuodessa osana liiketoimintaa konserni-, toimiala-, yhtiö- ja yksikkötasolla kaikissa toimintamaisissa. Lisäksi riskiarvioiteja tehdään merkittävistä hankkeista, jotka liittyvät investointeihin tai toiminnan muutoksiin. Keskon toimintamaiden sijoitus Transparency Internationalin vuoden 2012 korruptioindeksissä on esitetty ohessa.

Keskon korruptionvastaiset periaatteet sisältyvät vuoden 2012 aikana päivitettyyn Vastuulliset toimintatapamme -ohjeistukseen, joka jaettiin työntekijöille ja joka on nähtävissä Keskon internetsivuilla. Vuosittaisessa henkilöstötutkimuksessa kysytään, toimivatko työntekijät mielestään vastuullisten toimintatapojen mukaisesti. Konsernin keskiarvo vuonna 2012 oli 4,37 asteikolla 1–5.

Kesko järjestää vuosittain vastuullisia toimintatapoja käsitteleviä Arvoviesti-tilaisuuksia eri yhtiössään. Joulukuussa 2012 järjestettiin Arvoviesti Keskon uusimmissa Venäjän tytäryhtiöissä, Kesko Food Rusissa Pietarissa ja Intersport Russiassa Moskovassa. Tilaisuuksien aiheena olivat vastuulliset toimintatavat, lahjonnan vastustaminen ja liiketoimintaympäristön hallinta Venäjällä.

Vuonna 2012 tietoon ei tullut korruptioon liittyviä oikeustapauksia, joissa Kesko-konserniin kuuluva yhtiö olisi ollut vastaajana.

KESKON TOIMINTAMAIEN SIOJITUS TRANSPARENCYN KORRUPTIOINDEKSISSÄ (CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX) 2012

Sijoitus	Maa	Pisteet
1	Suomi	90
4	Ruotsi	88
7	Norja	85
32	Viro	64
48	Liettua	54
54	Latvia	49
123	Valko-Venäjä	31
133	Venäjä	28

POLIITTINEN VAIKUTTAMINEN

SO5 ORGANISAATION JULKISET POLIITTISET KANNANOTOT SEKÄ OSALLISTUMINEN POLIITTISEEN VAIKUTTAMISEEN JA LOBBAUKSEEN

Suomen eduskunnassa on käsiteltävänä esitys kilpailulain muuttamiseksi siten, että päivittäistavarakaupassa vähintään 30 prosentin markkinaosuus merkitsisi automaattisesti määräävää markkina-asemaa hankinta- ja myyntimarkkinoilla. Lakimuutos tulisi koskemaan myös Ruokakeskoa ja sen kanssa ketjusopi-

muksen solmineita noin 1 000 K-ruokakauppiasyrittäjää. Kesko vastustaa esitettyä muutosta kilpailulakiin, koska se Keskon mukaan rajoittaa avointa ja reilua kilpailua.

SO6 POLIITTISILLE TAHOILLE ANNETUT TUET

Vaalivuosina puolueille ja ehdokkaille annetaan tasapuolisesti mahdollisuus järjestää vaalitulaisuuksia K-ryhmän kaupoissa. Lisäksi Kesko osallistuu harkitusti ja tasapuolisesti puolueiden järjestämiin talous- ja veropoliittisiin seminaareihin. Kesko ei jaa rahalahjoituksia poliittisille puolueille.

Keskon vuonna 2012 Suomessa maksamat seminaarien osallistumismaksut, kaupallinen ilmoittelu puoluelehdissä ja tavarat tilaisuuksiin olivat yhteensä noin 4 000 euroa. Taulukossa Keskon tuki yleishyödyllisiin tarkoituksiin (sivu 81) poliittinen tuki sisältyy pääsääntöisesti ryhmään Kansalais- ja ympäristöjärjestöt.

KILPAILUOIKEUDELLISET ASIAT JA MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS

SO7 KILPAILUOIKEUDELLISTEN SÄÄNNÖSTEN RIKKOMISEEN, KARTELLEIHIN JA MÄÄRÄÄVÄN MARKKINA-ASEMAN VÄÄRINKÄYTTÖÖN LIITTYVÄT OIKEUSTOIMET SEKÄ SO8 LAKIEN JA SÄÄDÖSTEN RIKKOMUKSISTA ASETETUT SAKOT JA MUUT SEURAAMUKSET

Yksi Kesko-konsernin yhtiö oli vuoden 2012 aikana osallisena Latvian kilpailuviranomaisen tutkimuksessa. Ei sakkoja vuonna 2012.

ASIAKKAIDEN TERVEELLISYYS JA TURVALLISUUS

PR1 TUOTTEIDEN JA PALVELUIDEN TERVEYS- JA TURVALLISUUSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI ELINKAAREN ERI VAIHEISSA SEKÄ PR2 TUOTTEIDEN TERVEYS- JA TURVALLISUUSVAATIMUSTEN RIKKOMUKSET

Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi sisältyy Ruokakeskon tuotetutkimuksen toimintaan. Vuonna 2012 tuotetutkimus arvioi 37 tavarantoimittajaa (2011: 32), joista suomalaisia oli 21 (2011: 24). Auditoidut yritykset olivat pääasiassa Ruokakeskon omien merkkien valmistajia, ja auditointi tapahtui Ruokakeskon oman auditointiprotokollan mukaisesti.

Tuotenäytteitä tutkittiin 11 688 kappaletta (2011: 10 369). Lähes puolet näytteistä liittyi omien merkkien tuotekehitykseen. Omaavontanäytteitä tutkittiin 1 780 kappaletta (2011: 1 712).

Omien merkkituotteiden kehityksessä kiinnitetään Ruokakeskon strategian mukaisesti erityistä huomiota tuotteiden terveellisyteen. Vuodesta 2008 alkaen Pirkka-tuotteista on vähennetty sokeria, rasvaa ja suolaa niitä runsaasti sisältävistä tuotteista. Vuoden 2012 loppuun mennessä on reformuloitu 143 (2011: 89) Pirkka-tuotetta.

Tuotetutkimus vastaa myös tuotteiden takaisinvedoista, joita vuonna 2012 oli 82 kappaletta (2011: 87). Näistä Ruokakeskon omia merkkejä oli 23 (2011: 28), ja muissa tapauksissa tuotetutkimus avusti tuotteiden valmistajia takaisinvedossa. Julkisia takaisinvetoja, jolloin tuotevialla tai -virheellä voi olla terveydellisiä vaikutuksia, ei ollut vuonna 2012.

Vuoden aikana ei ollut myöskään tuotteen terveellisyteen tai turvallisuuteen liittyviä oikeustoimia tai sakkoja.

TUOTEINFORMAATIO

PR3 TUOTTEISIIN JA PALVELUIHIN LIITTYVÄ TUOTEINFORMAATIO, SEKÄ PR4 TUOTEINFORMAATIOON JA TUOTEMERKINTÖIHIN LIITTYVIEN MÄÄRÄYSTEN JA VAPAAEHTOISTEN PERIAATTEIDEN RIKKOMUKSET

Kesko noudattaa omien merkkituotteidensa ja maahantuomiensa tuotteiden pakkausmerkinnöissä Suomen ja EU:n lainsäädäntöä. Pakkauksissa ilmoitettavaan kuluttajainformaatioon on tulossa muutoksia EU-asetuksen siirtymäajan päättyessä joulukuussa 2014 ja ravintoarvojen ilmoittamisen osalta joulukuussa 2016. Tämä ns. kuluttajainformaatioasetus muuttaa käytännössä lähes kaikkien elintarvikkeiden pakkausmerkinnät ja asettaa uusia vaatimuksia muun muassa tuotteen nimeämiseen ja pakkauksen luettavuuteen.

Lakisääteisten pakkausmerkintöjen lisäksi tuotteisiin voidaan liittää vapaaehtoisia merkintöjä, jotka kertovat tuotteen vastuullisuusominaisuuksista. Näihin merkintöihin voidaan lukea muun muassa luomu- ja ympäristömerkinnät sekä sosiaalisesta vastuullisuudesta kertovat merkinnät. Luomu- ja ympäristömerkittyjen tuotteiden valikoimaa on käsitelty sivuilla 89–90 ja pääasiassa sosiaalisesta vastuullisuudesta kertovia tuotemerkintöjä sivulla 74.

Kaikkiin kotimaisiin Pirkka-tuotteisiin on yli 25 vuoden ajan merkitty valmistajan nimi ja paikkakunta. Ulkomaisiin Pirkka-tuotteisiin merkitään valmistusmaa. Vuodesta 2011 alkaen lihan alkuperämaa on merkitty ainesosalistaan sellaisissa Pirkka-tuotteissa, joissa liha on yksi pääraaka-aineista. Kaikissa K-citymarketin ja Anttilan omissa merkkituotteissa on valikoiman päivittyessä alkuperämaamerkinnot.

Tuotteen virheellisestä pakkausmerkinnästä johtuvia takaisinveitoja oli vuoden aikana 18 (2011: 21), joista 3 (2011: 5) oli Ruokakeskon omia merkkejä.

PR5 ASIAKASTYYTYVÄISYYTEEN LIITTYVÄT TOIMINTAKÄYTÄNNÖT JA ASIAKASTYYTYVÄISYYSKYSELYIDEN TULOKSET

Keskon ketjujen tunnettuutta ja niihin liittyviä mielikuvia seurataan säännöllisesti kuluttajille suunnatuilla bränditutkimuksilla kaikilla tavara-aloilla. Samoin toimitaan K-Plussa-kanta-asiakasjärjestelmän ja päivittäistavara-asiakkaan omien merkkituotteiden kanssa. Ruokakaupassa ja rautakaupassa mitataan myös kauppatason asiakastyytyväisyyttä asiakastyytyväisyystutkimuksilla ja mystery shopping -menetelmällä.

Asiakaspalautetta voi antaa ketjujen eri asiakaspalautekanavien kautta ja konsernitasolla www.kesko.fi-sivujen kautta. Kaikkien palautekanavien kautta tuleviin yhteydenottoihin vastataan.

Tuotetutkimuksen ylläpitämään Ruokakeskon kuluttajapalveluun tuli vuoden aikana 22 267 yhteydenottoa (2011: 20 215). Noin 80 % palautteista oli tuotereklaatioita. Kuluttajapalveluun lähetettiin vajaat 2 300 (2011: 2 400) tuotenäytettä tai -pakkausta, joista yksikkö analysoi lähes 50 %. Loput lähetettiin valmistajien analysoitaviksi.

MARKKINOINTIVIESTITÄ

PR6 MARKKINOINTIVIESTITINNÄN (ML. MAINONTA JA SPONSOROINTI) LAINMUKAISUUS JA VAPAAEHTOISTEN PERIAATTEIDEN TÄYTTYMINEN, SEKÄ PR7 MARKKINOINTIVIESTITÄÄN LIITTYVIEN LAKIEN, SÄÄNNÖSTEN JA VAPAAEHTOISTEN PERIAATTEIDEN RIKKOMUKSET

Kesko noudattaa markkinointiviestinnässään lainsäädäntöä. Lainsäädännön muutoksia ja viranomaisuuksituksia seurataan jatkuvasti ja niistä tiedotetaan eri yksiköiden markkinointivastavia. Sponsorointia ohjaavat Keskon sponsorointiperiaatteet, jotka ovat luettavissa osoitteessa www.kesko.fi/vastuullisuus. Vuoden 2012 aikana ei ollut lainsäädännön tai vapaaehtoisten periaatteiden rikkomuksia.

YKSITYISYYDENSUOJA

PR8 ASIAKKAIDEN YKSITYISYYDEN SUOJAN RIKKOMISEEN JA ASIAKASTIETOJEN HÄVITTÄMISEEN LIITTYVÄT VALITUKSET

Vuonna 2012 K-Plus Oy sai suoraan asiakkailta toista sataa asiakasyhteydenottoa koskien henkilötietojen käsittelyä ja omien tietojen tarkastamista. Yhteydenottojen määrä liittyi suoraan median henkilötietojen käsittelyä koskevaan uutisoitiin. Niihin vastattiin normaalin asiakaspalvelun puitteissa eivätkä ne johtaneet jatkotoimenpiteisiin. Tietovuotoja ei ilmennyt vuonna 2012.

MÄÄRÄYSTENMUKAISUUS

PR9 TUOTTEISIIN JA PALVELUIHIN LIITTYVÄN LAINSÄÄDÄNNÖN JA SÄÄDÖSTEN RIKKOMISESTA AIHEUTUNEET SAKOT

Ei sakkoja vuoden 2012 aikana.

TERMIEN SELITYKSET JA LASKENTARAJAT

Tekstissä ja taulukoissa esiintyy termejä ja tunnuslukuja, joiden sisältöä selvitetään tässä tarkemmin. Taulukot ja graafit on muodostettu tarkoista luvuista, ja näiden summa ei aina täsmää pyöristyksestä johtuen.

Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{(Voitto/tappio ennen veroja - tuloverot)}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Sidotun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{(Pitkäaikaiset varat + vaihto-omaisuus + saamiset + muut lyhytaikaiset varat - korottomat velat) keskimäärin 12 kuukaudelta}} \times 100$
Sidotun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä}}{\text{(Pitkäaikaiset varat + vaihto-omaisuus + saamiset + muut lyhytaikaiset varat - korottomat velat) keskimäärin raportointikaudelta}} \times 100$
Osakekannan markkina-arvo	=	Tilinpäätöspäivän kurssi x osakkeiden lukumäärä
Tulos/osake, laimennettu	=	$\frac{\text{Tulos - määräysvallattomien omistajien osuus}}{\text{Keskimääräinen optioiden laimennusvaikutuksella oikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Primäärienergia	=	Jalostamatonta luonnon energiaa, joka jaetaan uusiutuvaan ja uusiutumattomaan energiaan
GWh	=	Gigawattitunti = miljoona kilowattituntia (kWh)
1 kWh	=	3,6 MJ = 3 600 kJ (GRI-suosituksessa energian mittayksikkö on J eli joule)
CO₂	=	Hiilidioksidi, aiheuttaa ilmastonmuutosta ("kasviuoneilmiö")
CO₂-ekv	=	Hiilidioksidiekvivalentti, se määrä erilaisia kaasuja, joiden yhteisvaikutus kasviuoneilmiöön vastaa mainittua hiilidioksidimäärää
SO₂	=	Rikkidioksidi, vaikuttaa happamoitumiseen
C₂H₄	=	Eteeni, vaikuttaa alailmakehän otsonipitoisuuteen
Sairauspoissaolo miljoonaa työtuntia kohti	=	$\frac{\text{Sairauspoissaoloaika 1.1.-31.12.}}{\text{Teoreettinen säännöllinen työaika 1.1.-31.12.}} \times 1\,000\,000 \text{ tuntia}$
Sairauspoissaoloprosentti	=	$\frac{\text{Sairauspoissaoloaika 1.1.-31.12.}}{\text{(Tehtyjen työtuntien määrä 1.1.-31.12. + poissaoloaika)*}} \times 100$
Kokonaisuusvaihtuvuus	=	$\frac{\text{Palveluksesta lähteneiden henkilöiden määrä 1.1.-31.12. (ilman kesätyöntekijöitä)}}{\text{Henkilöstön määrä 31.12.}}$
Tapaturmataajuus	=	$\frac{\text{Tapaturmien määrä 1.1.-31.12.}}{\text{Tehtyjen työtuntien määrä 1.1.-31.12.}} \times 1\,000\,000 \text{ tuntia}$

* Laskentatapa vakiintunut Keskoissa. Niiden yksiköiden osalta, joilta tehty tunnit ei tiedossa, laskennassa käytetty teoreettista säännöllistä työaika.

RIIPPUMATON VARMENNUSRAPORTTI

KESKO OYJ:N JOHDOLLE

Olemme Kesko Oyj:n (jäljempänä myös: ”Yhtiö”) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka koh-teena ovat olleet taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun numeeriset tiedot raportointikaudelta 1.1–31.12.2012 Kesko Oyj:n Yhteiskun-tavastuun raportissa 2012 (jäljempänä ”Vastuullisuustiedot”).

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme kohteena on lisäksi ollut AA1000 AccountAbility Principles -periaatteiden soveltaminen Kesko Oyj:ssä.

Vastuullisuustiedot kattavat Kesko-konsernin.

JOHDON VASTUU

Kesko Oyj:n johto vastaa Vastuullisuustietojen laatimisesta raportointi-kriteeristön eli Yhtiön raportointiohjeiden ja Global Reporting Initiatiiven laatiman yhteiskuntavastuun raportointiohjeiston (versio 3.0) mukaisesti.

Kesko Oyj:n johto vastaa myös siitä, että Yhtiö soveltaa AA1000 Ac-countability Principles -periaatteita (sidosryhmien osallistaminen, olennaisten yhteiskuntavastuun näkökohtien määrittäminen, sidosryhmien odotuksiin vastaaminen) AccountAbilityn AA1000 AccountAbility Principles Standard 2008:n mukaisesti.

VARMENTAJAN VELVOLLISUUDET

Meidän velvollisuutenamme on esittää suorittamamme työn perusteella johtopäätös Vastuullisuustiedoista. Tämä varmennusraportti on laadittu toimeksiantomme ehtojen mukaisesti. Vastaamme työstämme, varmennusraportista ja esittämistämme johtopäätöksistä vain Kesko Oyj:lle, emme kolmansille osapuolille.

Olemme suorittaneet toimeksiannon kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin (ISAE) 3000 ”Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä kausia koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva ti-lintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus” mukaisesti. ISAE 3000

-standardi edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja varmennustoimeksiannon suunnittelemista ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Vastuullisuustietoja olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu raportointikriteeristön mukaisesti.

Olemme lisäksi suorittaneet työmme AA1000 Assurance Standard 2008:n mukaisesti. Suorittaaksemme varmennustoimeksiannon Kesko Oyj:n kanssa sovitulla tavalla Type 2 -muotoisena AA1000 Assurance Standard (2008) edellyttää varmennustoimeksiannon suunnittelemista ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Kesko Oyj kaikilta olennaisilta osiltaan soveltaisi AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita ja etteivät Vastuullisuustiedot olisi kaikilta olennaisilta osiltaan luotettavia raportointikriteeristön perusteella.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa evidenssin hankki-mistoimenpiteet ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä saadaan vähemmän var-muutta kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa. Var-mennustoimeksiantoon kuuluu toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi Vastuullisuustietoihin sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että Vastuullisuustiedoissa on olennainen virheellisyys. Olemme toteuttaneet muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet Yhtiön ylimmän johdon edustajia.
- Haastatelleet Yhtiön työntekijöitä organisaation eri tasoilta koskien olennaisuutta, sidosryhmien odotuksia, niihin vastaamista sekä sidosryhmävuorovaikutusta.
- Arvioineet sidosryhmien osallistamista ja odotuksiin vastaamista Yhtiön dokumentaation ja sisäisen viestinnän perusteella.
- Arvioineet Yhtiössä olennaisiksi määriteltyjä vastuullisuuden näkökohtia sekä arvioineet Vastuullisuustietoja näiden näkökohtien perusteella.
- Toteuttaneet media-analyysin ja internethaun viittauksista Yhtiöön raportointikaudella.
- Vierailleet Yhtiön pääkonttorissa ja yhdessä toimipaikassa Ruotsissa.
- Haastatelleet Vastuullisuustietojen keruusta ja raportoinnista vastaavia henkilöitä konsernitason ja vierailumme kohteena olleessa toimipaikassa.
- Arvioineet, miten konsernin työntekijät soveltavat Yhtiön raportointiohjeita ja menettelytapoja.
- Arvioineet kvantitatiivisen tiedon keräämiseen ja yhdistelyyn käytettyjä järjestelmiä ja toimintatapoja.
- Testanneet tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.
- Testanneet tietojen yhdistelyä ja suorittaneet uudelleenlaskentaa otospohjaisesti.

JOHTOPÄÄTÖS

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Kesko Oyj kaikilta olennaisilta osiltaan soveltaisi AA1000 AccountAbility Principles -periaatteita.

Tietoomme ei myöskään ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Kesko Oyj:n Vastuullisuustietoja olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu käytetyn raportointikriteeristön mukaisesti tai etteivät Vastuullisuustiedot olisi kaikilta olennaisilta osiltaan luotettavia raportointikriteeristön perusteella.

Varmennusraporttiamme luettaessa on otettava huomioon yhteiskunta-vastuutietojen tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat luontaiset rajoitteet. Tätä riippumatonta varmennusraporttia ei ole tarkoitettu käytettäväksi arvioitaessa Kesko Oyj:n suoriutumista määrittelemiensä yhteiskunta-vastuun periaatteiden toteuttamisessa.

HAVAINNOT JA SUOSITUKSET

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme perusteella rapor-toimme seuraavat havainnot ja suositukset, jotka koskevat AA1000 Ac-countAbility Principles -periaatteiden soveltamista Kesko Oyj:ssä. Nä-mä havainnot ja suositukset eivät vaikuta edellä esittämiimme johto-päätöksiin.

- Sidosryhmien osallistaminen: Kesko Oyj on vahvasti sitoutunut sidosryhmävuorovaikutukseen. Yhtiöllä on käytössä laajamuu-toinen sidosryhmävuorovaikutusprosessi, jolla varmistetaan rele-vanttien sidosryhmien, samoin kuin niiden huolenaiheiden ja odotusten tunnistaminen. Suosittelemme, että Yhtiö kehittää sidos-ryhmävuorovaikutuksen johtamista edelleen ja kiinnittää erityistä huomiota henkilöstön osallistamiseen vastuullisuusohjelman to-teuttamisessa.
- Olennaisten yhteiskuntavastuun näkökohtien määrittäminen: Kesko Oyj:llä on käytössään prosessit yhteiskuntavastuun näkökohtien olennaisuuden arvioimiseksi ja määrittämiseksi. Kesko Oyj on syksyllä 2012 päivittänyt konsernitason olennaisuusarvion vastuullisuusohjelman päivitystyön yhteydessä. Suosittelemme, että Yhtiö kiinnittää erityistä huomiota toimiala- ja aluekohtaisiin erityispiirteisiin vastuullisuusohjelman toteuttamisessa.
- Sidosryhmien odotuksiin vastaaminen: Kesko Oyj on sitoutunut vastaamaan sidosryhmiensä odotuksiin, mikä käy ilmi jatku-vasta ja laajamuotoisesta yhteiskuntavastuuta koskevasta viestin-nästä mediassa, eri foorumeilla ja muissa viestintäkanavissa, kuten sosiaalisessa mediassa. Suosittelemme, että Yhtiö jatkaa palvelujen monikanavaisuuden kehittämistä ja tuo vastuullisuusasioita entistä näkyvämmiin esille kaupoissa.

VARMENTAJAN RIIPPUMATTOMUUS JA PÄTEVYYS

PricewaterhouseCoopers Oy:n, sen partnereiden ja asiantuntija-tehtävissä toimivan henkilöstön, varmennustoimeksiantotiimi mukaan lukien, on noudatettava PricewaterhouseCoopers-ketjun globaaleja riippumat-tomuussääntöjä.

Moniammatillisella yritys vastuun ja varmennuksen asiantuntijoista koostuvalla tiimillämme on tämän varmennustoimeksiannon suorittamiseksi vaadittavat taidot ja kokemus taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten tietojen varmentamisesta, yritys vastuun strategian ja johtamisen alueella, sosiaalisissa ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä sekä kaupan toimialan tuntemus.

Helsingissä 11. päivänä huhtikuuta 2013

PricewaterhouseCoopers Oy

Sirpa Juutinen

Partner
Sustainability & Climate Change

Maj-Lis Steiner

Director, Authorised Public Accountant
Sustainability & Climate Change

AA1000
Licensed Assurance Provider
000-29

YHTEYSTIEDOT

Yhteiskuntavastuun yhteyshenkilöitä

Luettelossa on yhteystiedot henkilöistä, joilta ensisijaisesti saa lisätietoja raportin sisältämillä osa-alueilla. Luettelo ei kata kaikkia toimitustyöhön osallistuneita keskolaisia. Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@kesko.fi.

Nimi	Tehtävä	Yksikkö
KEHITYS, KOORDINOINTI, RAPORTIN TOIMITUSVASTUU:		
Matti Mettälä	Johtaja	Kesko Oyj, henkilöstö ja sidosryhmäsuhteet
Satu Kuoppamäki	Yhteiskuntavastuun asiantuntija	Kesko Oyj, konsernin yhteiskuntavastuu
Marjut Lovio	Yhteiskuntavastuun asiantuntija	Kesko Oyj, konsernin yhteiskuntavastuu
Pirjo Nieminen (pirjo.j.nieminen@kesko.fi)	Tiedottaja	Kesko Oyj, konsernin yhteiskuntavastuu

TALOUDELLINEN VASTUU:		
Eva Kaukinen	Talousjohtaja	Kesko Oyj, konsernitalous
Tiina Nyrhi	Corporate Financial Controller	Kesko Oyj, konsernitalous
Mari Kärnä	Financial Controller	Kesko Oyj, konsernitalous
Esko Mansikka	Toimitusjohtaja	Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy

HENKILÖSTÖVASTUU:		
Jennie Stenbom	Henkilöstöpäällikkö	Kesko Oyj, konsernin HR
Susanna Sorvari	Projektipäällikkö	Kesko Oyj, konsernin HR
Janna Pirhonen	Työhyvinvointipäällikkö	Kesko Oyj, konsernin HR
Päivi Sariola	Financial Manager	Keskon Eläkekassa, eläkevakuutus ja työterveys
Pirjo Anttila	Työterveyshuollon ylilääkäri	Kesko Oyj, eläkevakuutus ja työterveys

VASTUULLINEN HANKINTA:		
Marjut Lovio	Yhteiskuntavastuun asiantuntija	Kesko Oyj, konsernin yhteiskuntavastuu
Matti Kalervo	Tuotetutkimuspäällikkö	Ruokakesko Oy, tuotetutkimus
Helena Frilander	Viestintä- ja vastuullisuuspäällikkö	K-citymarket Oy ja Anttila Oy
Antti Ollila	Johtaja	Rautakesko Oy, tavarakauppa, rauta ja maatalous

Nimi	Tehtävä	Yksikkö
TUOTETURVALLISUUS:		
Matti Kalervo	Tuotetutkimuspäällikkö	Ruokakesko Oy, tuotetutkimus

YMPÄRISTÖVASTUU:		
Satu Kuoppamäki	Yhteiskuntavastuun asiantuntija	Kesko Oyj, konsernin yhteiskuntavastuu
Timo Jäske	Ympäristöpäällikkö	Ruokakesko Oy, tavarakauppa
Jari Suuronen	Talotekniikkapäällikkö	Ruokakesko Oy, kauppapaikat ja kiinteistöt
Toni Pelin	Ympäristö- ja turvallisuuspäällikkö	Keslog Oy, toimitusketjun kehitys
Helena Frilander	Viestintä- ja vastuullisuuspäällikkö	K-citymarket Oy ja Anttila Oy
Jesse Mether	Ympäristöpäällikkö	Rautakesko Oy, kenttä
Harri Jyränkö	Kehityspäällikkö	VV-Autotalot Oy

CORPORATE GOVERNANCE, RISKIENHALLINTA JA YRITYSTURVALLISUUS:		
Anne Leppälä-Nilsson	Lakiasiaintoimittaja	Kesko Oyj, konsernin lakiasiat
Pasi Mäkinen	Tarkastusjohtaja	Kesko Oyj, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta
Timo Pajala	Riskienhallintapäällikkö	Kesko Oyj, riskienhallinta
Petri Käyhkö	Turvallisuuspäällikkö	Kesko Oyj, riskienhallinta

YKSITYISYDEN SUOJA /KANTA-ASIAKASJÄRJESTELMÄ:		
Mika Leponen	Toimitusjohtaja	K-Plus Oy